

Strategia Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036

PROJEKT

Zleceniodawca:

Urząd Miasta Stoczek Łukowski

Plac Tadeusza Kościuszki 1

Stoczek Łukowski 21-450

Autorzy:

Katarzyna Tomczak

Magdalena Kmak

Michał Kozielski

Kwiecień 2026

Wykaz skrótów:

aPGW - aktualizacja planów gospodarowania wodami	NSP - Narodowy Spis Powszechny
BDL - Bank Danych Lokalnych	NUTS - Klasyfikacja Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych
CEEB - Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków	NZOZ - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
CEIDG -Centralna Ewidencja Informacji o Działalności Gospodarczej	OKE - Okręgowa Komisja Egzaminacyjna
CIT - podatek od dochodów osób prawnych	OSI - Obszary Strategicznej Interwencji
DK - Droga Krajowa	OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
DPS - Dom Pomocy Społecznej	OZE - Odnawialne Źródła Energii
DW - Droga Wojewódzka	PFRON - Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
GIOŚ - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
GPZ - Główny Punkty Zasilania	PKD - Polska Klasyfikacja Działalności
GUS - Główny Urząd Statystyczny	PKP - Polskie Koleje Państwowe
GZWP - Główny Zbiorniki Wód Podziemnych	PKS - Państwowa Komunikacja Samochodowa
IUNG-PIB - Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa Państwowy Instytut Badawczy	PM 2,5 PM 10 - Rodzaje pyłów zawieszonych
JCWP - Jednolita część wód powierzchniowych	POP - Program Ochrony Powietrza
JCWpd - Jednolita część wód podziemnych	POZ - Publiczny Ośrodek Zdrowia
JST - Jednostka Samorządu Terytorialnego	PPSS - Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy
KGW - Koło Gospodyń Wiejskich	PSG - Polska Spółka Gazownictwa
KPO - Krajowy Plan Odbudowy	PSZOK - Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
KPZK 2030 - Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	PUP - Powiatowy Urząd Pracy
KRS - Krajowy Rejestr Sądowy	PZPR - Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym
KSRG - Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy	PZPWL - Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego
KSRR - Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego	REGON - Krajowy Rejestr Urzędowy Podmiotów Gospodarki Narodowej
LGD - Lokalna Grupa Działania	SOR - Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju
LSR - Lokalna Strategia Rozwoju	SPOZ - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej
ŁOF - Łukowski Obszar Funkcjonalny	SRWL - Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego
MOF - Miejski Obszar Funkcjonalny	SUiKZP - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
MOK - Miejski Ośrodek Kultury	SUW - Stacja Uzdatniania Wody
MOPS - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	SWOT - Strengths Weaknesses Opportunities Threats
MPZP - Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	UE - Unia Europejska
MRP - Mapa Ryzyka Powodziowego	WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
MZGK - Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej	WTZ - Warsztat Terapii Zajęciowej
MZP - Mapa Zagrożenia Powodziowego	WZ - Warunki Zabudowy
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	ZAZ - Zakład Aktywności Zawodowej
NK - Niebieska Karta	ZIT - Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

Spis treści

1.WSTĘP DO DOKUMENTU STRATEGII	9
2.METODYKA OPRACOWANIA	11
3.HARMONOGRAM PRAC	13
4.CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI	16
5.DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI	18
5.1 Wstęp do diagnozy	18
5.2 Społeczeństwo	20
5.2.1. Demografia	22
5.2.2. Opieka zdrowotna i społeczna	30
5.2.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	43
5.2.4. Kultura i sport	46
5.2.5. Ochrona dziedzictwa narodowego	52
5.2.6. Szkolnictwo	56
5.3. Transport oraz infrastruktura sieciowa	62
5.3.1. Komunikacja	64
5.3.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna	71
5.3.2.1. Wodociągi	71
5.3.2.2. Kanalizacja	74
5.3.3. Sieć gazowa i ciepłownictwo	78
5.3.4. Energia elektryczna	81
5.3.5. Energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii	83
5.3.6. Sieć telekomunikacyjna	84
5.4. Gospodarka i rynek pracy	86
5.4.1. Nieruchomości komunalne i mieszkalnictwo	101
5.4.2. Finanse Gminy	108
5.5. Środowisko	115
5.5.1. Środowisko Przyrodnicze	116
5.5.2. Zasoby wodne	120
5.5.2.1. Wody powierzchniowe	120
5.5.2.2. Wody podziemne	123
5.5.2.3. Główne zbiorniki wód podziemnych	125
5.5.3. Zagrożenie powodzią i suszami	126

5.5.4. Gospodarka odpadami	129
5.5.5. Powietrze atmosferyczne.....	132
5.6. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	135
6.OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	151
7.ANALIZA SWOT	153
8.MISJA I WIZJA MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI	164
9. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU	165
9.1. Cel strategiczny 1. Budowanie wysokiej jakości życia w mieście dbając o obecnych mieszkańców i zabiegając o przyszłych w oparciu o rozpoznanie ich potrzeb.....	167
9.2. Cel strategiczny 2. Wspieranie rozwoju gospodarczego miasta poprzez wykorzystanie potencjału przestrzennego i rozwój lokalnego rynku pracy oraz promocję walorów rekreacyjnych i dziedzictwa historycznego.....	174
9.3. Cel strategiczny 3. Planowanie i kształtowanie przestrzeni miasta w sposób odpowiadający potrzebom mieszkańców i odwiedzających, uwzględniając ochronę środowiska, zrównoważony rozwój oraz lokalny potencjał.	178
10. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ.....	184
11. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ.....	190
12. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	196
13. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII.....	209
14. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	209

Spis rysunków

Rysunek 1. Plakat promujący udział w badaniu ankietowym oraz informujący o spotkaniu warsztatowym.....	13
Rysunek 2. Profil ankietowanych według danych podstawowych.	14
Rysunek 3. Położenie Miasta Stoczek Łukowski na tle powiatu i województwa.....	17
Rysunek 4. Mapa lokalizacji miast z grupy analizy porównawczej.	19
Rysunek 5. Frekwencja w wyborach do Rad Gmin, Miast i Miejskich, 2024 r.....	28
Rysunek 6. Frekwencja w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025 w pierwszym głosowaniu.	29
Rysunek 7. Lokalizacja budynków schronienia doraźnego na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	41
Rysunek 8. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze „społeczeństwo i kultura” podczas ankietyzacji.	49
Rysunek 9. Ousest pieszy w Mieście Stoczek Łukowski	55
Rysunek 10. Sieć dróg na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	64
Rysunek 11. Inwestycje drogowe przeprowadzone na terenie Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 r. 67	
Rysunek 12. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze "infrastruktura" podczas ankietyzacji.	68
Rysunek 13. Przebieg linii energetycznych na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	81
Rysunek 14. Rozmieszczenie bazowych stacji sieci telefonii komórkowej na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	84
Rysunek 15. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze "gospodarka" podczas ankietyzacji.....	93
Rysunek 16. Saldo ludności przyjeżdżającej do pracy w stosunku do ludności wyjeżdżającej do pracy oraz przepływ ludności.....	94
Rysunek 17. Gminy członkowskie LGD „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”.	99

Rysunek 18. Grunty leśne, zadrzewione oraz lokalizacja form ochrony przyrody na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	116
Rysunek 19. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze "środowisko" podczas ankietyzacji.	118
Rysunek 20. Mapa obszarów zagrożonych przekroczeniami długookresowego średniego poziomu hałasu drogowego (wskaźnik całodobowy).	119
Rysunek 21. Zasięg JCWP względem obszaru Miasta Stoczek Łukowski.	121
Rysunek 22. Zasięg JCWPd względem obszaru Miasta Stoczek Łukowski.	123
Rysunek 23. Położenie Miasta Stoczek Łukowski na tle GZWP.	125
Rysunek 24. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	127
Rysunek 25. Ocena zagrożenia suszą na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	128
Rysunek 26. Użytkowanie terenu Miasta Stoczek Łukowski.	138
Rysunek 27. Struktura własności gruntów na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	139
Rysunek 28. Analiza zmian w strukturze zabudowy miasta w ujęciu poglądowym.	140
Rysunek 29. Fragment mapy Kierunki rozwoju przestrzennego z PZPW.	141
Rysunek 30. Łukowski Obszar Funkcjonalny na tle województwa lubelskiego.	143
Rysunek 31. Obszary zdegradowane oraz obszar rewitalizacji na terenie Miasta Stoczek Łukowski.	148
Rysunek 32. Podlaskie OSI oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.	152

Spis Tabel

Tabela 1. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski według wieku i płci w latach 2018-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).	22
Tabela 2. Ruch naturalny i wędrowniczy mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).	24
Tabela 3. Ruch naturalny i wędrowniczy mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski w roku 2024 na tle miast z analizy porównawczej (stan ludności na dzień 31 grudnia 2024).	25
Tabela 4. Ludność gmin powiatu łukowskiego w latach 2018-2024 wraz z powierzchnią (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).	26
Tabela 5. Prognoza ludności na lata 2024-2030 w powiecie łukowskim.	27
Tabela 6. Liczba rodzin objętych świadczeniami w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2021-2024.	32
Tabela 7. Składki i świadczenia w Mieście Stoczek Łukowski udzielane przez mops mieszkańcom Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020,2022 i 2024.	33
Tabela 8. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład LSR w latach 2020 i 2024.	38
Tabela 9. Liczba bibliotek w miastach z grupy analizy porównawczej w 2024 roku.	50
Tabela 10. Liczba uczniów, nauczycieli oraz etatów w Zespole Oświatowym prowadzonym przez Miasto Stoczek Łukowski w latach szkolnych 2022/2023-2024-2025.	58
Tabela 11. Liczba uczniów i nauczycieli w placówkach oświatowych Zespole Oświatowym prowadzonym przez Miasto Stoczek Łukowski.	58
Tabela 12. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkole podstawowej w Mieście Stoczek Łukowski oraz powiecie Łukowskim w latach 2020-2025.	59
Tabela 13. Średnie wyniki egzaminów maturalnych w szkołach ponadpodstawowych w Mieście Stoczek Łukowski oraz powiecie łukowskim w latach 2020-2025.	60
Tabela 14. Nawierzchnia dróg oraz ulic będących w zarządzie Burmistrza Miasta Stoczek Łukowski (stan na 31.12. 2024 roku).	65
Tabela 15. Średni czas dojazdu autem z miast porównawczych do miast wojewódzkich.	66
Tabela 16. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w km w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.	72
Tabela 17. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025.	75
Tabela 18. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.	76
Tabela 19. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.	77
Tabela 20. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.	78
Tabela 21. Długość czynnej sieci gazowej w km w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.	78
Tabela 22. Podmioty według wielkości zatrudnienia w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2019-2024.	88
Tabela 23. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON - miasto Stoczek Łukowski (2024 r.).	

Tabela 24. Liczba aktywnych płatników składek ZUS w powiecie łukowskim oraz w powiatach w jakich znajdują się miasta porównawcze (stan na dzień: 31 grudnia 2024).....	93
Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych w gminach powiatu łukowskiego(stan na dzień 31. grudnia w latach 2020-2024).....	96
Tabela 26. Bezrobotni według gmin powiatu łukowskiego - stan na koniec 2024 roku.....	97
Tabela 27. Grunty będące własnością Miasta Stoczek Łukowski (stan na 31. grudnia 2024 roku).	101
Tabela 28. Nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi oraz jednorodziennymi będące własnością Miasta Stoczek Łukowski (stan na 31.12.2024).....	102
Tabela 29. Wysokość wskaźnika G oraz pozycja w rankingu gmin dla Miasta Stoczek Łukowski oraz miast z analizy porównawczej w latach 2022-2024.....	109
Tabela 30. Udział wydatków bieżących i majątkowych Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.	112
Tabela 31. Stan zadłużenia Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020 - 2024.....	113
Tabela 32. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024. ...	114
Tabela 33. Powierzchnia gminnych terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Mieście Stoczek Łukowski oraz miast z analizy porównawczej w 2024 roku.	118
Tabela 34. Jednolite części wód powierzchniowych posiadające reprezentacje wodną na obszarze Miasta Stoczek Łukowski.	121
Tabela 35. Ocena stanu monitorowanych JCWP posiadających reprezentacje wodną na obszarze Miasta Stoczek Łukowski.	122
Tabela 36. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 66.	124
Tabela 37. Stan i ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych JCWPd na obszarze Miasta Stoczek Łukowski.	124
Tabela 38. Wykaz przedsiębiorców figurujących w przedmiotowym rejestrze mogących prowadzić działalność odbierania odpadów komunalnych z terenu Miasta Stoczek Łukowski.	130
Tabela 39. Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych w Mieście Stoczek Łukowski.	130
Tabela 40. Informacja o wytworzonych odpadach komunalnych z terenu Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.	130
Tabela 41. Struktura budynków w podziale na źródła ciepła z paliw stałych i niskoemisyjnych na terenie Miasta Stoczek Łukowski (stan na dzień: 30.10.2025).	133
Tabela 42. Struktura użytkowania gruntów w Mieście Stoczek Łukowski.	137
Tabela 43. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w Mieście Stoczek Łukowski (stan na październik 2025).....	146
Tabela 44. Analiza SWOT dla Miasta Stoczek Łukowski.....	153
Tabela 45. Cele strategiczne i operacyjne Miasta Stoczek Łukowski.	166
Tabela 46. Cel strategiczny 1. - kierunki działań wraz z wskaźnikami.	167
Tabela 47. Cel strategiczny 2. - kierunki działań wraz z wskaźnikami.	174
Tabela 48. Cel strategiczny 3. - kierunki działań wraz z wskaźnikami.	178
Tabela 49. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski z dokumentami wyższego rzędu.....	197

Spis Wykresów

Wykres 1. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „społeczeństwo”, cz. 1.	20
Wykres 2. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „społeczeństwo”, cz. 2.	21
Wykres 3. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).	22
Wykres 4. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski i miastach z analizy porównawczej w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).....	23
Wykres 5. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski według poszczególnych grup wiekowych w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).....	24
Wykres 6. Współczynnik zgonów dla Miasta Stoczek Łukowski oraz miast z analizy porównawczej według danych za rok 2024.....	26
Wykres 7. Problemy społeczne, które według opinii mieszkańców w istotny sposób dotyczą Miasta Stoczek Łukowski.	40
Wykres 8. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.	50
Wykres 9. Aktywność czytelników biblioteki w Mieście Stoczek Łukowski oraz miastach z grupy analizy porównawczej w roku 2024.....	51
Wykres 10. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „transport infrastruktura”.	62
Wykres 11. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „infrastruktura cz. 2”.	63
Wykres 12. Udział dróg utwardzonych i gruntowych będących w zarządzie Burmistrza Miasta Stoczek Łukowski.	65
Wykres 13. Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025.....	72

Wykres 14. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.	73
Wykres 15. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej w Mieście Stoczek Łukowski oraz miastach z analizy porównawczej w latach 2020-2024.	73
Wykres 16. Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025.....	75
Wykres 17. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych jednorodzinnych, wielorodzinnych oraz zakładów przemysłowych do sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.	76
Wykres 18. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych i niemieszkalnych do sieci gazowej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.....	79
Wykres 19. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „gospodarka i rynek pracy”.....	86
Wykres 20. Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie łukowskim, w powiatach w jakich znajdują się miasta porównawcze oraz w kraju na koniec roku w latach 2019-2023.	87
Wykres 21. Bilans podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Mieście Stoczek Łukowski i w miastach z analizy porównawczej w latach 2019-2024.....	90
Wykres 22. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w Mieście Stoczek Łukowski i miastach z analizy porównawczej.....	91
Wykres 23. Zmiany w strukturze liczby działalności gospodarczych (wg danych CEIDG).	92
Wykres 24. Ocena potencjału rozwojowego branż gospodarczych w Mieście Stoczek Łukowski według opinii społeczeństwa.	95
Wykres 25. Profile rozwoju, na których Miasto Stoczek Łukowski powinno się skupić do 2036 roku, według oceny społeczeństwa.	95
Wykres 26. Stan bezrobocia w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.....	98
Wykres 27. Struktura oraz powierzchnia lokali, na które obowiązywały umowy o najem z mieszkaniowego zasobu Miasta Stoczek Łukowski oraz innych miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.....	103
Wykres 28. Gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali mieszkalnych i tymczasowych pomieszczeń w Mieście Stoczek Łukowski oraz miastach z analizy porównawczej w latach 2020-2024.	104
Wykres 29. Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 na tle miast z analizy porównawczej.....	105
Wykres 30. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w latach 2020-2024 na tle miast z analizy porównawczej.....	106
Wykres 31. Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w latach 2020-2024 na tle miast z analizy porównawczej.	106
Wykres 32. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu, przeciętna liczba osób w GD oraz przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w roku 2024.	107
Wykres 33. Dochody ogółem Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.....	108
Wykres 34. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Stoczek Łukowski na tle dochodu ogółem wszystkich gmin powiatu łukowskiego w latach 2020-2024.	109
Wykres 35. Struktura dochodów w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020 - 2024.	110
Wykres 36. Wydatki ogółem Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.	111
Wykres 37. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Stoczek Łukowski na tle wydatków ogółem wszystkich gmin powiatu łukowskiego w latach 2020-2024.	112
Wykres 38. Wykonanie budżetu Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 oraz występowanie nadwyżki i deficytu operacyjnego.....	113
Wykres 39. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „środowisko”.....	115
Wykres 40. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „zagospodarowanie przestrzenne”.....	135

Spis Zdjęć

Zdjęcie 1. Spotkanie warsztatowe z Radą Miasta Stoczek Łukowski oraz mieszkańcami.....	15
Zdjęcie 2. Karty pracy oraz mapy udostępnione mieszkańcom oraz radnym w trakcie spotkania.....	15
Zdjęcie 3. Nagroda dla "Najszybszego biegacza Ziemi Stoczkowskiej" która corocznie ufundowana jest przez Klub Motocyklowy CWS.	48

Spis Załączników

Załącznik 1. Tabela ewaluacyjna do Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036.....	210
---	-----

1. WSTĘP DO DOKUMENTU STRATEGII

Strategia Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 (dalej zwana „Strategią”) stanowi formalny dokument określający cele strategiczne oraz kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski w perspektywie najbliższych dziesięciu lat. Głównym celem opracowania Strategii jest wyznaczenie kierunków polityki rozwoju jednostki samorządu oraz zapewnienie ciągłości ich realizacji w kolejnych latach.

Gruntowna analiza warunków życia w mieście, przeprowadzona w trakcie prac nad dokumentem, sprzyja skutecznemu zarządzaniu jednostką oraz pozyskiwaniu środków zewnętrznych, niezbędnych do realizacji kluczowych inwestycji. Strategia jest dokumentem komplementarnym wobec innych lokalnych dokumentów planistycznych i strategicznych, obowiązujących na terenie Miasta Stoczek Łukowski. Znacząca rola Strategii związana jest również z jej wymiarem integracyjnym, wynikającym z:

- ✓ integracji lokalnej wspólnoty samorządowej wokół procesu formułowania Strategii i jej realizacji,
- ✓ otwarcia pola publicznej dyskusji i budowy kompromisu wśród lokalnej społeczności wokół kierunków rozwoju,
- ✓ utworzenia podstawy do weryfikacji wypracowanych wspólnie założeń,
- ✓ stworzenia możliwości do wspólnego poznawania i doskonalenia procesu zarządzania rozwojem lokalnym.

Założenia strategiczne zostały wypracowane podczas spotkań Zespołu Strategicznego, powołanego przez władze Miasta, pracowników Urzędu Miasta oraz wykonawców dokumentu. Integralną częścią Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 jest szczegółowy rozdział diagnozy, zawierający pogłębioną analizę stanu społecznego, gospodarczego oraz zagospodarowania przestrzennego miasta, opartą na metodzie tzw. „desk-research”.

Każdy z podrozdziałów diagnozy rozpoczyna się od prezentacji wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców. Analizę danych statystycznych i dokumentów uzupełniono dodatkowo o wybrane cytaty mieszkańców oraz potrzeby zgłoszone podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych. Cytaty te jako element diagnozy zostały zamieszczone jedynie w odniesieniu do tematów najczęściej pojawiających się w wypowiedziach.

Dokument został sporządzony zgodnie z art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1436) z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz. 1846). Wśród czynników, determinujących potrzebę stworzenia Strategii należy wymienić:

1. Adaptacja polityki rozwoju do zmiennych uwarunkowań społecznych i gospodarczych w gminie i jej otoczeniu. Szereg poważnych przeobrażeń takich jak: ogólnoświatowa pandemia wirusa COVID-19, otwarty konflikt zbrojny na Ukrainie i wynikających z nich zmian trendów demograficznych czy rosnące dysproporcje w rozwoju Jednostek Samorządu Terytorialnego, wpływające bezpośrednio na sytuację Miasta Stoczek Łukowski. Strategia Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski powinna określać konkretne cele

strategiczne i kierunki interwencji, dostosowane do problemów i wyzwań stojących przed samorządem.

2. Dostosowanie Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski do zmian wprowadzonych ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dnia 15 lipca 2020, które wskazują, iż m.in. dokument Strategii powinien posiadać cele strategiczne oraz kierunki interwencji skorelowane z dokumentami na poziomie powiatu, województwa i kraju. Ponadto wprowadzone zmiany determinują szereg regulacji jakimi zostają poddane strategie rozwoju. Zapisy ustawy ustalają jednolity charakter i zakres tworzenia nowych dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym.
3. Skorelowanie działań i czasu obowiązywania Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski z horyzontem czasowym nowego długofalowego budżetu Unii Europejskiej, tj. okresu obejmującego w całości kolejną perspektywę finansową Unii Europejskiej na lata 2021-2027 oraz kolejną perspektywę finansową na lata 2028-2035.

Niniejszy dokument będzie nadrzędnym względem dokumentów sektorowych obszaru Miasta Stoczek Łukowski, jednocześnie będzie spójny z dokumentami wyższego rzędu:

- ✓ Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),
- ✓ Krajową Polityką Miejską (2030),
- ✓ Strategią Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku,
- ✓ Narodową Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego,
- ✓ Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030),
- ✓ Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego do roku 2030,
- ✓ Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2020-2030,
- ✓ Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030,
- ✓ Planem Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły,
- ✓ Planem Przeciwdziałania Skutkom Suszy, opracowywanym na poziomie krajowym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Strategia wyznacza ramy dla planów i programów sektorowych Miasta Stoczek Łukowski, powstających podczas jej obowiązywania. Strategia dostarcza również informacje oraz założenia rozwojowe gminnemu Planu Ogólnemu, który zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 r. poz. 24), staje się obligatoryjnym aktem prawa miejscowego.

Ponadto w trakcie prac nad Strategią Zespół ds. Strategii przeanalizował poniższe akty prawne pod kątem powiązania z celami i kierunkami rozwoju opisanymi w Strategii:

- ✓ Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2025 poz.1846),
- ✓ Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2024 poz. 862),
- ✓ Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (Dz.U. 2024 poz. 1717),
- ✓ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1436),
- ✓ Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 r. poz. 24),
- ✓ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz.1863),

- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2025 poz.1338),
- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2026 poz.26),
- ✓ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz.278),
- ✓ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 1535).

2. METODYKA OPRACOWANIA

Stworzenie pełnowartościowego opracowania, jakim jest Strategia Rozwoju Gminy, wymaga współtworzenia dokumentu z zewnętrznymi ekspertami, przy partnerskim udziale pracowników i przedstawicieli urzędu gminy lub miasta. Należy przeprowadzić analizy statystyczne i strategiczne na podstawie danych zebranych od lokalnych grup interesariuszy. Taka metoda określana jest jako partycypacyjno-ekspercka.

Proces tworzenia Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski rozpoczęto od przeprowadzenia diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej miasta metodą porównawczą tzw. „benchmarkingu”. Metoda ta pozwala przedstawić jednostkę samorządową w szerszym kontekście i porównać ją do innych o podobnym charakterze, a także skorelować z wskaźnikami powiatowymi w rozpatrywanych obszarach. W niniejszej diagnozie zastosowano podejście porównawcze, obejmujące miasta o zbliżonych uwarunkowaniach i porównywalnych czynnikach rozwojowych. Do analizy dobrano małe, peryferyjnie położone ośrodki miejskie: Raciąż, Brańsk, Łaskarzew oraz Obrzycko - jednostki o podobnej strukturze osadniczej, w których sieć kolejowa przebiega przez teren miasta lub znajduje się w jego bezpośrednim sąsiedztwie. Dodatkowym kryterium był przebieg drogi krajowej przez obszar miasta. Spośród wybranych ośrodków jedynie Obrzycko nie posiada na swoim terenie drogi krajowej, lecz drogę wojewódzką. Zostało ono mimo to włączone do zestawienia ze względu na brak większej liczby miast o porównywalnych uwarunkowaniach, niebędących jednocześnie miastem przygranicznym.

Przy opracowywaniu Strategii wykorzystano dane zgromadzone w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (BDL-GUS), analizy i raporty stanu środowiska publikowane przez WIOŚ, GIOŚ, WFOŚiGW, a także opracowania planistyczne Miasta Stoczek Łukowski (Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego), dokumenty programowe (m. in. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski z perspektywą do 2030 roku, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2034) oraz sprawozdania jednostek organizacyjnych Miasta (Biblioteki Publicznej, jednostek oświatowych, MOPS-u itp.). Wykorzystane zostały również dane, przygotowane przez pracowników Urzędu Miasta Stoczek Łukowski oraz informacje z corocznych Raportów o Stanie Miasta Stoczek Łukowski.

Kompleksowe podejście, będące cechą planowania strategicznego powoduje, że realizacja tak określonej Strategii jest wspólnym zadaniem władz samorządowych i wszystkich partnerów społeczno-gospodarczych działających na terenie miasta, tj. jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe, prywatne podmioty gospodarcze i mieszkańców.

Jako że udział mieszkańców stanowi ważną część opracowywania dokumentu Strategii ustawodawca zobowiązuje do stworzenia przez samorząd możliwości partycypacji obywateli w tym procesie. W diagnozie uwzględniono wybrane cytaty z wypowiedzi ankietowanych oraz

opracowano graficzne wykresy zagadnień, w którym wielkość czcionki odzwierciedla częstotliwość występowania danego problemu. Im większy tekst, tym częściej dany temat był wskazywany w wypowiedziach mieszkańców miasta. Dodatkowo w zawartych we wnioskach z diagnozy zostały uwzględnione i odpowiednio oznaczone (czerwoną strzałką- ➔) oceny mieszkańców na temat poszczególnych obszarów tematycznych. Wnioski, zarówno z wypowiedzi mieszkańców, jak i te oparte na danych wynikających z Diagnozy, można podzielić na trzy obszary:

I. Obszar społeczny

Wnioski w obszarze społecznym zostały opracowane na podstawie analizy kluczowych zagadnień bezpośrednio związanych z mieszkańcami, obejmujących m.in. strukturę demograficzną, jakość i dostępność usług publicznych, takich jak edukacja, pomoc społeczna oraz opieka zdrowotna.

II. Obszar gospodarczy

W obszarze gospodarczym wnioski sformułowano na podstawie analizy lokalnej gospodarki oraz rynku pracy. Dodatkowo uwzględniono ocenę sytuacji finansowej gminy, w tym strukturę budżetu oraz planowane i realizowane inwestycje.

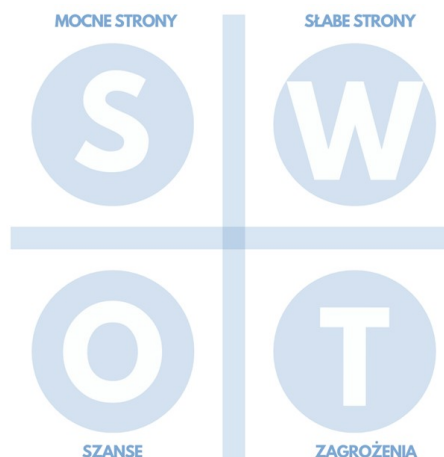
III. Obszar środowiskowy

Wnioski w obszarze środowiskowym odnoszą się do stanu środowiska przyrodniczego, jakości powietrza, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony zasobów przyrodniczych oraz działań związanych z adaptacją do zmian klimatu.

IV. Obszar przestrzenny

Wnioski w obszarze przestrzennym obejmują zagadnienia związane z warunkami życia w Gminie, w tym z zagospodarowaniem przestrzennym, mobilnością, infrastrukturą sieciową oraz mieszkalnictwem.

W oparciu o wyciągnięte wnioski stworzono analizę SWOT (skrót pierwszych liter angielskich: S Strengths - mocne strony, W Weaknesses - słabe strony, O Opportunities - szanse, T Threats - zagrożenia), identyfikującą mocne strony miasta oraz obszary problemowe, a także przedstawiającą działania, które powinny wpłynąć na ograniczenie problemów i zagrożeń, jakie mogą nastąpić w wyniku braku realizacji wyznaczonych działań.

Pozyskane dane ilościowe i jakościowe, wyniki badania oraz rezultaty osiągnięte podczas spotkań warsztatowo-konsultacyjnych pozwoliły na wypracowanie obrazu jednostki, celów jej istnienia i działań, jakie wypełnia, które zawarte zostały w wizji i misji Miasta Stoczek Łukowski. Kierując się wyznaczonymi silnymi i słabymi stronami oraz szansami i zagrożeniami, wyznaczono ostatecznie cele i kierunki rozwoju, spójne z zapisami celów zawartych w dokumentach wyższego szczebla - krajowych, wojewódzkich i powiatowych. We wskazanych celach strategicznych uwzględniono zapisy wieloletniego planu finansowego, dochody i wydatki miasta oraz potencjał społeczny i gospodarczy.

3. HARMONOGRAM PRAC

Prace nad Strategią Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 zainicjowano w czerwcu 2025 roku. Rada Miasta Stoczek Łukowski podjęła uchwałę nr XII/86/2025 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym konsultacji. Proces tworzenia dokumentu rozpoczęto od opracowania diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej Miasta Stoczek Łukowski. Diagnoza została pogłębiona badaniem ankietowym, które umożliwiło mieszkańcom wyrażenie opinii na temat wielu aspektów funkcjonowania miasta. Ankieta była dostępna we wrześniu i październiku 2025 roku w formie kwestionariusza online, zamieszczonego na stronie internetowej Urzędu Miasta oraz mediach społecznościowych miasta - Facebook. Można było do niej również przejść poprzez zeskanowanie kodu QR umieszczonego na plakatach rozmieszczonych na tablicy ogłoszeń w przestrzeni miejskiej (rysunek 1.). Dodatkowo ankiety w formie papierowej udostępniono w siedzibie Urzędu Miasta, Miejskiej Bibliotece Publicznej oraz Miejskim Ośrodku Kultury, zapewniając możliwość udziału także osobom preferującym tradycyjną formę konsultacji.

Rysunek 1. Plakat promujący udział w badaniu ankietowym oraz informujący o spotkaniu warsztatowym.

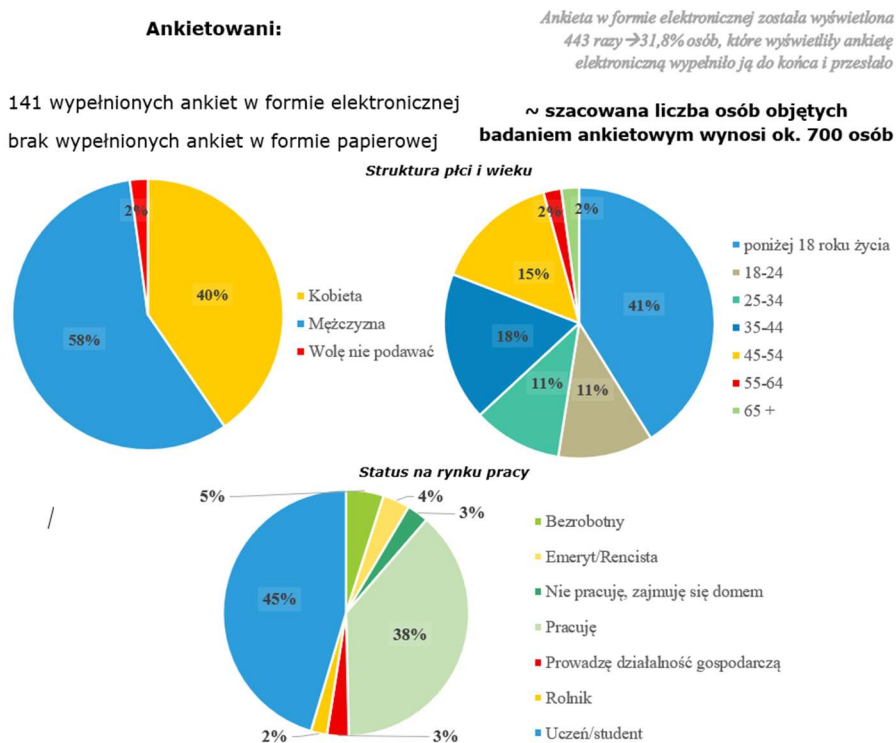

Źródło: Opracowanie własne.

Ankiety łącznie wypełniło 141 respondentów. Wyniki badania zostały przedstawione na wykresach w części diagnostycznej, w odpowiednich rozdziałach tematycznych. Należy

również zauważyć, że osoby wypełniające ankietę często odnosiły się nie tylko do własnych doświadczeń, lecz także do sytuacji i opinii członków swojej rodziny - rodziców, dzieci czy rodzeństwa. Dlatego też oszacowano, że rzeczywisty zasięg badania mógł obejmować nawet około 700 osób. Profil ankietowanych według danych podstawowych przedstawiono na rysunku 2.

Rysunek 2. Profil ankietowanych według danych podstawowych.

Źródło: Badanie ankietowe, 2025.

W listopadzie 2025 roku przeprowadzono pierwsze warsztaty z udziałem Zespołu Strategicznego, złożonego z pracowników Urzędu Miasta. Podczas spotkania omówiono kluczowe problemy i wyzwania rozwojowe występujące na terenie Miasta Stoczek Łukowski. W grudniu 2025 roku odbyło się również spotkanie online z Burmistrzem Miasta Stoczek Łukowski oraz pracownikiem merytorycznym, podczas którego doprecyzowano wybrane zagadnienia, rozszerzono identyfikację potrzeb rozwojowych miasta oraz omówiono kierunki dalszych prac, w tym wstępne założenia dotyczące planowanych działań i priorytetów na kolejne etapy procesu strategicznego.

Istotnym etapem przygotowania diagnozy było spotkanie merytoryczne z Radą Miejską i mieszkańcami, zorganizowane 11 grudnia 2025 r. w sali konferencyjnej Urzędu Miasta (zdjęcie 1). W części wprowadzającej przedstawiono rolę Strategii Rozwoju Gminy jako dokumentu wyznaczającego kierunki działań na najbliższą dekadę. Zaprezentowano również aktualne zmiany w przepisach dotyczących planowania przestrzennego i strategicznego, ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia modelu funkcjonalno-przestrzennego oraz kierunków rozwoju. Następnie omówiono wstępne założenia i rekomendacje opracowane wspólnie z władzami Stoczka Łukowskiego i wykonawcą dokumentu. Po tej części przystąpiono do bloku warsztatowego.

Zdjęcie 1. Spotkanie warsztatowe z Radą Miasta Stoczek Łukowski oraz mieszkańcami.

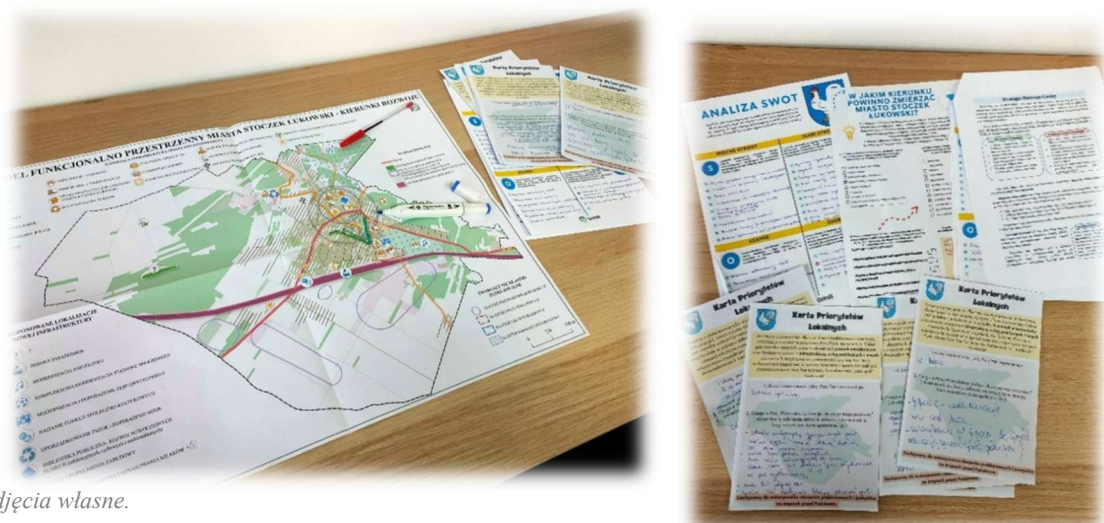

Źródło: Zdjęcia własne.

Uczestnicy warsztatów, pracując z mapami i arkuszami roboczymi (zdjęcie 2.), zgłaszali własne pomysły oraz wskazywali działania, które ich zdaniem powinny być realizowane w celu podniesienia jakości życia w Mieście Stoczek Łukowski. Każdy uczestnik otrzymał również Kartę Priorytetów Lokalnych, na której wskazywał najważniejsze kierunki rozwojowe dla swojej najbliższej okolicy. Dodatkowo zebrano karty SWOT przygotowane przez radnych, a zgłoszone w ten sposób propozycje stały się dodatkowym cennym materiałem do dopracowania dokumentu Strategii.

Omówiono również pierwsze koncepcje naniesione na model funkcjonalno-przestrzenny, co pozwoliło na ich weryfikację w szerokim gronie uczestników. Dyskusja obejmowała wiele tematów, była merytoryczna i umożliwiła zebranie istotnych informacji z perspektywy użytkowników przestrzeni. Wszystkie przeprowadzone spotkania znacząco wzbogaciły proces tworzenia Strategii, umożliwiając uwzględnienie rzeczywistych potrzeb i oczekiwań zarówno lokalnej społeczności, jak i organu uchwałodawczego.

Zdjęcie 2. Karty pracy oraz mapy udostępnione mieszkańcom oraz radnym w trakcie spotkania.

Źródło: Zdjęcia własne.

Na podstawie zgromadzonych danych opracowano szczegółową diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej oraz przestrzenno-funkcjonalnej na terenie Miasta Stoczek Łukowski. Na jej podstawie zidentyfikowano kluczowe problemy rozwojowe oraz sformułowano cele strategiczne wraz z celami operacyjnymi i przypisanymi im działaniami.

W grudniu 2025 roku przedstawiono najważniejsze wnioski z diagnozy obejmującej sferę społeczną, gospodarczą i przestrzenną. Następnie zaprezentowane cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań zostały poddane konsultacjom z Zespołem Strategicznym. W efekcie w kwietniu 2026 roku przygotowano finalny projekt Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036, który udostępniono do konsultacji społecznych z możliwością zgłaszania uwag. Projekt skierowano również do zaopiniowania przez gminę ościenną, Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie. Po uzyskaniu opinii i uwag dokonano oceny trafności założeń strategii.

Proces opracowywania strategii stał się także przestrzenią do dialogu z przedstawicielami sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. Zaangażowanie lokalnych interesariuszy umożliwiło wypracowanie dokumentu opartego na rzeczywistych potrzebach miasta. Wspólne planowanie oraz partycypacyjny model pracy zwiększają szanse na skuteczną realizację długofalowych celów społecznych, gospodarczych, przyrodniczych i przestrzennych, a tym samym na konsekwentne wdrażanie zamierzonego kierunku rozwoju.

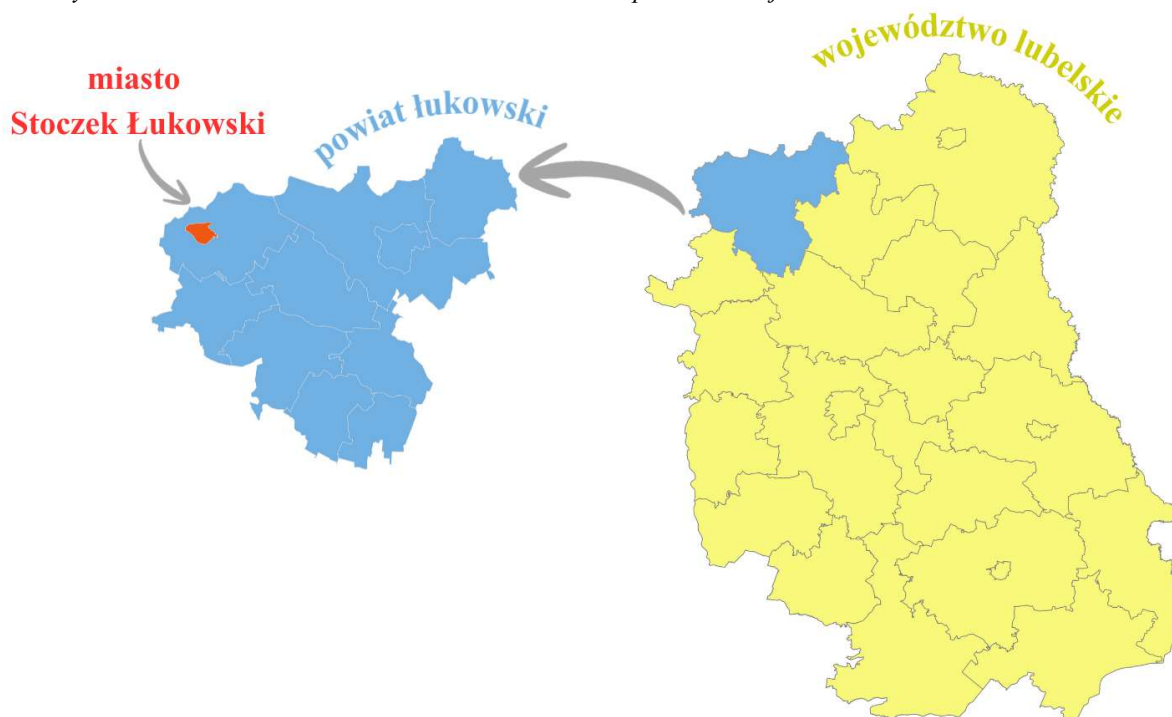
4. CHARAKTERYSTYKA OGÓLNA MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI

Stoczek Łukowski to gmina miejska położona w północno-zachodniej części województwa lubelskiego. Jako odrębna jednostka administracyjna funkcjonuje od 1 stycznia 1998 r. i stanowi jedną z jedenastu jednostek samorządowych wchodzących w skład powiatu łukowskiego (rysunek 3.).

Miasto Stoczek Łukowski jest otoczone gminą wiejską o tej samej nazwie, funkcjonującą w układzie tzw. obwarzankowym. Stoczek Łukowski pełni kluczową rolę administracyjną i usługową dla gminy wiejskiej - to tutaj zlokalizowany jest Urząd Gminy oraz część instytucji obsługujących mieszkańców obszarów wiejskich, co czyni miasto naturalnym centrum organizacyjnym, administracyjnym i funkcjonalnym dla otaczającej je gminy.

Miasto charakteryzuje się dobrze rozwiniętą siecią powiązań transportowych. Z Stoczka Łukowskiego prowadzą drogi w kierunku Garwolina, Siedlec i Łukowa, a przez jego teren przebiegają: droga krajowa nr 76, droga wojewódzka nr 803 oraz liczne drogi powiatowe i gminne. Przez miasto przebiega również linia kolejowa nr 12, stanowiąca ważną towarową obwodnicę Warszawy (Skierniewice-Łuków). Położenie miasta w stosunkowo niewielkiej odległości od Warszawy i Lublina wzmacnia jego powiązania komunikacyjne i funkcjonalne.

Rysunek 3. Położenie Miasta Stoczek Łukowski na tle powiatu i województwa.

Źródło: Opracowanie własne.

Analiza struktury użytkowania gruntów wskazuje, że Miasto Stoczek Łukowski ma w strukturze pokrycia w dużej mierze charakter rolniczy - użytki rolne zajmują 576 ha, co stanowi 63% powierzchni miasta. Grunty leśne obejmują 148 ha (16%), natomiast tereny zabudowane i zurbanizowane około 20%. W praktyce miasto nie pełni funkcji rolniczej: znaczna część gruntów oznaczonych jako użytki rolne nie jest wykorzystywana rolniczo. Coraz większe znaczenie zyskuje natomiast zabudowa mieszkaniowa, działalność usługowa oraz pozarolnicza aktywność gospodarcza, które kształtują współczesny profil miasta. Zabudowa koncentruje się głównie w centralnej części Stoczka Łukowskiego, położonej na północ od linii kolejowej, która tworzy wyraźną barierę przestrzenną pomiędzy częścią północną a południową miasta. Struktura zabudowy ma charakter małomiasteczkowy - dominuje luźna, nieregularna zabudowa jednorodzinna o niewielkiej intensywności. Zabudowa wielorodzinna występuje głównie przy ulicach Armii Krajowej oraz Wincentego Witosa, stanowiąc uzupełnienie oferty mieszkaniowej. Pozostałą część miasta zajmują przede wszystkim grunty rolne oraz kompleksy leśne. Wschodnią część Stoczka Łukowskiego przecina rzeka Świder, która stanowi istotny element środowiska przyrodniczego oraz naturalny korytarz ekologiczny miasta.

Zgodnie z nowym podziałem fizyczno-geograficznym Polski (Regionalna geografia fizyczna Polski; Solon i in.) Miasto Stoczek Łukowski usytuowane jest w obrębie podprovincji Niziny Środkowopolskie, makroregionu Nizina Południowo-Podlaska oraz mezoregionu Wysoczyzna Żelechowska.

5. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI

5.1 Wstęp do diagnozy

Diagnoza stanowi punkt wyjścia przy określaniu celów i priorytetów Strategii Rozwoju Gminy. Dzięki niej możliwe jest zidentyfikowanie potencjałów rozwojowych, problemów oraz wyzwań, z jakimi gmina musi się zmierzyć, a także określenie kluczowych kierunków działań.

W niniejszej diagnozie do Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036, w celu lepszego zobrazowania sytuacji przestrzennej, gospodarczej i rozwojowej, zastosowano metodykę analizy porównawczej. Polega ona na zestawieniu jednostek administracyjnych o podobnym położeniu, strukturze oraz stopniu rozwoju. Uwzględniając kluczowe czynniki rozwojowe, do analizy wybrano gminy miejskie, które charakteryzują się zbliżoną strukturą demograficzną, położeniem względem sieci kolejowej oraz układem miasta otoczonego gminą wiejską o typie obwarzankowym.

Do porównania wybrano miasta: Raciąż, Brańsk, Łaskarzew oraz Obrzycko (rysunek 4.). Wszystkie te miasta leżą w pobliżu sieci kolejowej lub przebiega ona przez ich teren. Dodatkowo wybrano miasta, które przecina droga krajowa. Jedynie Miasto Obrzycko nie posiada na swoim obszarze drogi o tej kategorii. Ze względu na trudności w znalezieniu jednostek miejskich o zbliżonych uwarunkowaniach, niebędących miastami przygranicznymi, zdecydowano się włączyć Obrzycko do analizy, mimo że posiada ono drogę wojewódzką, a nie krajową.

Wybór miast uwzględniał także ich niewielką skalę, ograniczoną marginalizację funkcji miejskich oraz fakt, że nie są siedzibą władz powiatowych. Dzięki temu możliwe było jak najdokładniejsze dopasowanie miast porównawczych do uwarunkowań Miasta Stoczek Łukowski.

Analiza porównawcza pozwala na ocenę stopnia rozwoju w różnych obszarach funkcjonowania miast, wskazanie ich wspólnych cech oraz różnic, a w efekcie - określenie czynników sprzyjających rozwojowi, barier i wyzwań. Dodatkowo aspekty te analizowane są w kontekście całego powiatu łukowskiego, co umożliwia lepsze zrozumienie poszczególnych czynników w perspektywie ponadlokalnej i ułatwia identyfikację miejscowych potencjałów oraz problemów rozwojowych.

Rysunek 4. Mapa lokalizacji miast z grupy analizy porównawczej.

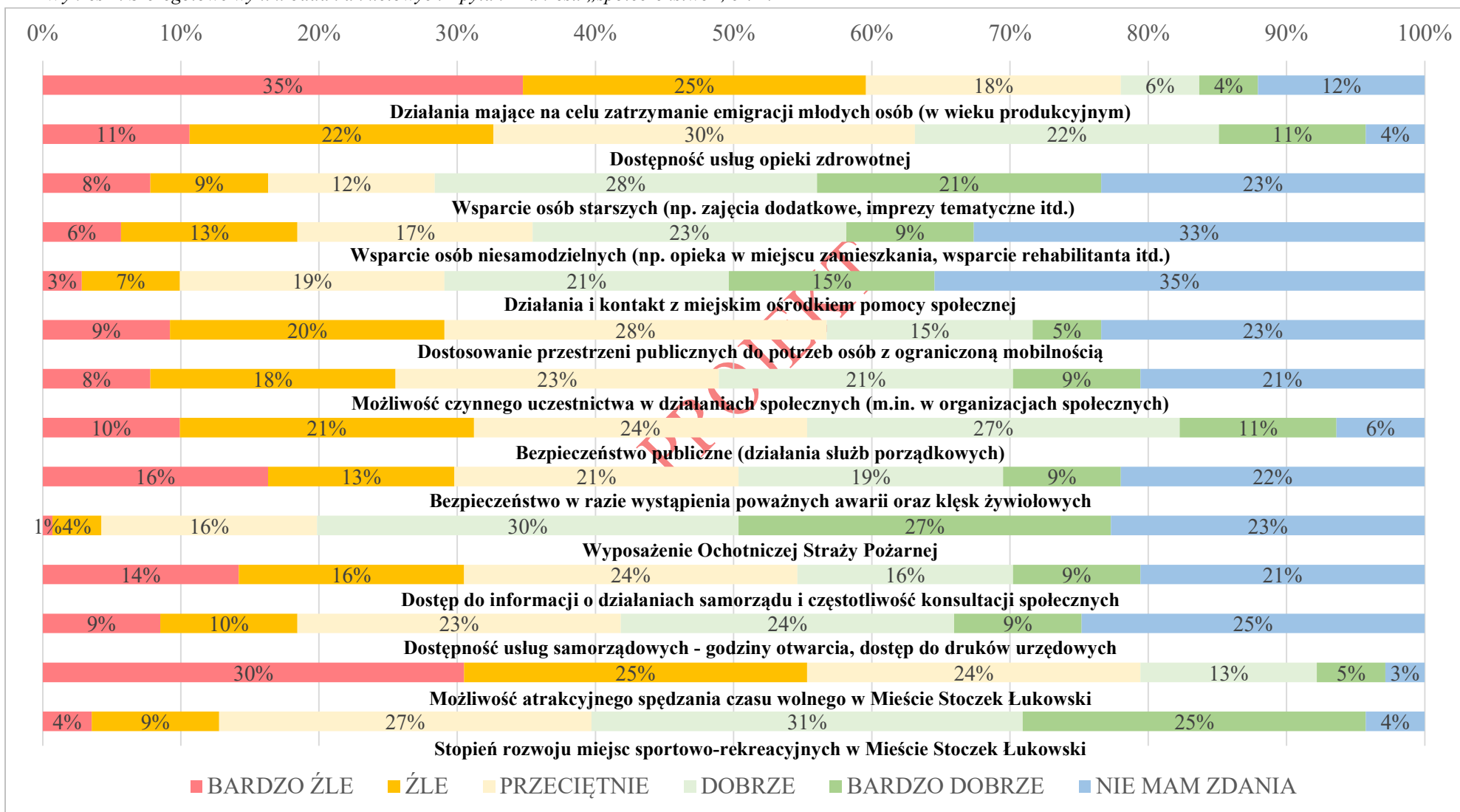

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k

5.2 Społeczeństwo

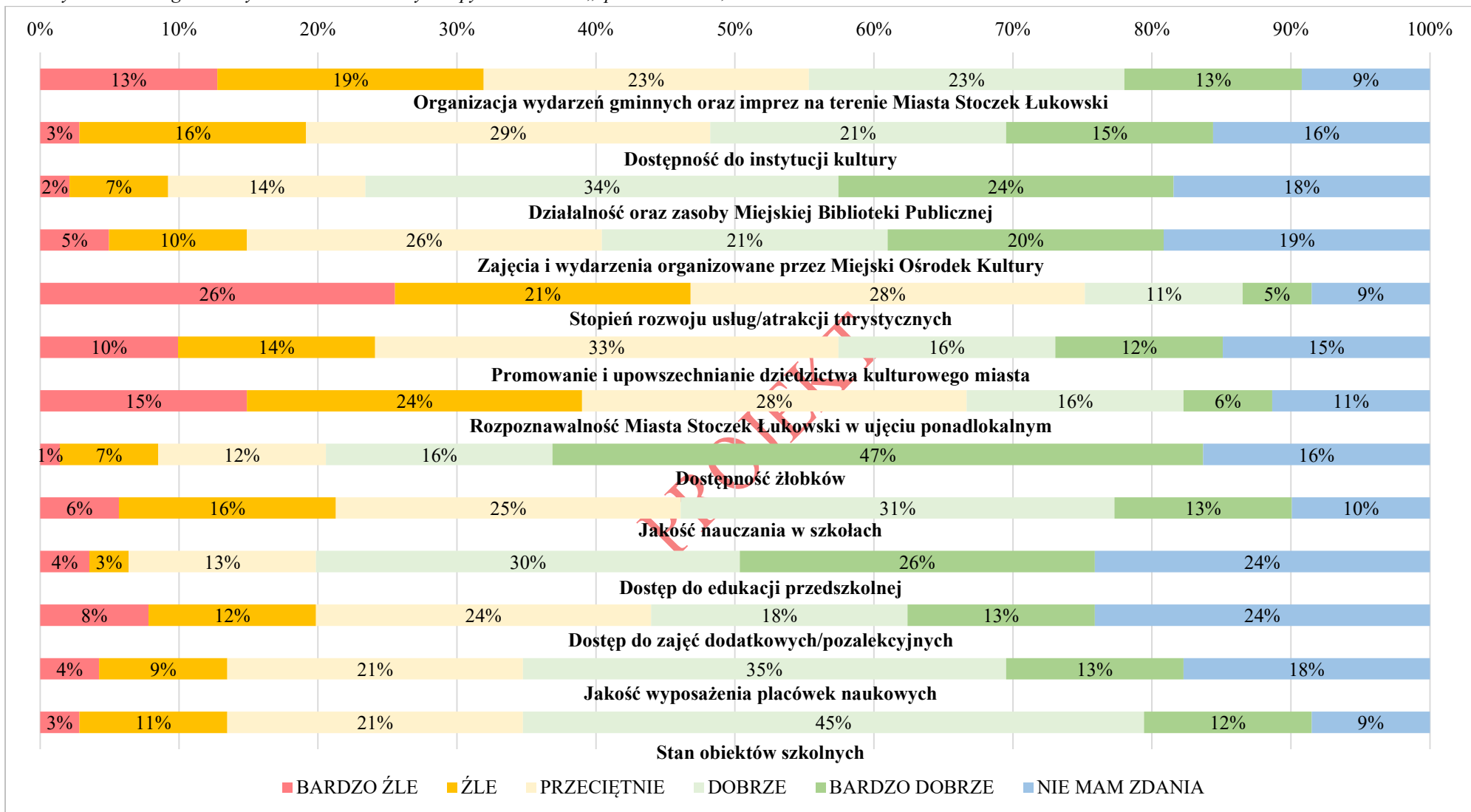
Wyniki badań ankietowych

Wykres 1. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „społeczeństwo”, cz. 1.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Wykres 2. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „społeczeństwo”, cz. 2.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

5.2.1. Demografia

Liczba ludności Miasta Stoczek Łukowski, na podstawie prowadzonego przez miasto rejestru mieszkańców według stanu na dzień 31.12.2024 r., wynosiła 2 417 osób. Średnia gęstość zaludnienia wyniosła w tamtym roku 264,15 osób na km². Dane liczbowe odnoszące się do szczegółowej liczby ludności mieszkającej na obszarze jednostki w latach 2020-2024 przedstawiono w tabeli 1. poniżej.

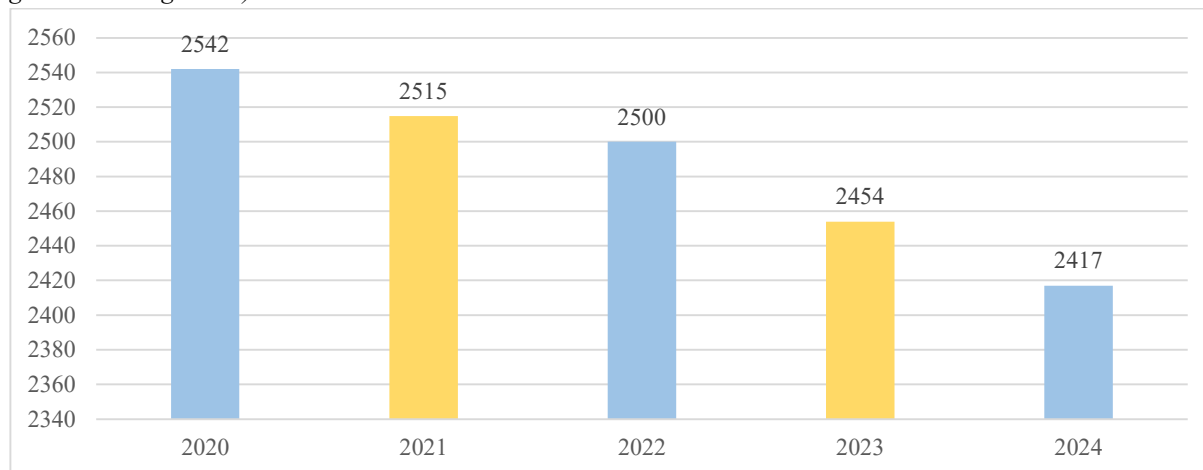
Tabela 1. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski według wieku i płci w latach 2018-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).

	Liczba mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski				
	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców ogółem w danym roku	2542	2515	2500	2454	2417
Kobiety	1293	1279	1292	1253	1234
Mężczyźni	1249	1236	1208	1201	1183
W wieku przedprodukcyjnym	455	450	437	424	415
W wieku produkcyjnym	1508	1474	1440	1415	1372
W wieku poprodukcyjnym	579	591	623	615	630

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski na rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020.

W ostatnich latach jednostka odnotowuje wyraźny, systematyczny spadek liczby ludności. Porównując dane z lat 2020-2024, liczba mieszkańców zmniejszyła się o około 5%, co oznacza ubytek 125 osób. Jest to zjawisko zbliżone do obserwowanego w gminie wiejskiej Stoczek Łukowski otaczającej miasto, gdzie w tym samym okresie odnotowano spadek liczby ludności o 4,3%. Tendencja ta wynika przede wszystkim z dwóch czynników: ujemnego przyrostu naturalnego oraz migracji mieszkańców, zwłaszcza osób młodych, do większych miast w poszukiwaniu pracy, możliwości edukacyjnych i lepszych warunków życia. Odpływ młodych osób jest również powiązany z poziomem wynagrodzeń - na obszarze województwa lubelskiego kształtują się one statystycznie niżej niż w dużych ośrodkach miejskich centralnej i zachodniej Polski. Zjawiska takie jak starzenie się społeczeństwa oraz niski przyrost naturalny znajdują odzwierciedlenie w dalszej części diagnozy, przy prezentacji szczegółowych danych demograficznych. Szczegółowe dane dotyczące zmian liczby ludności przedstawiono na wykresie 3.

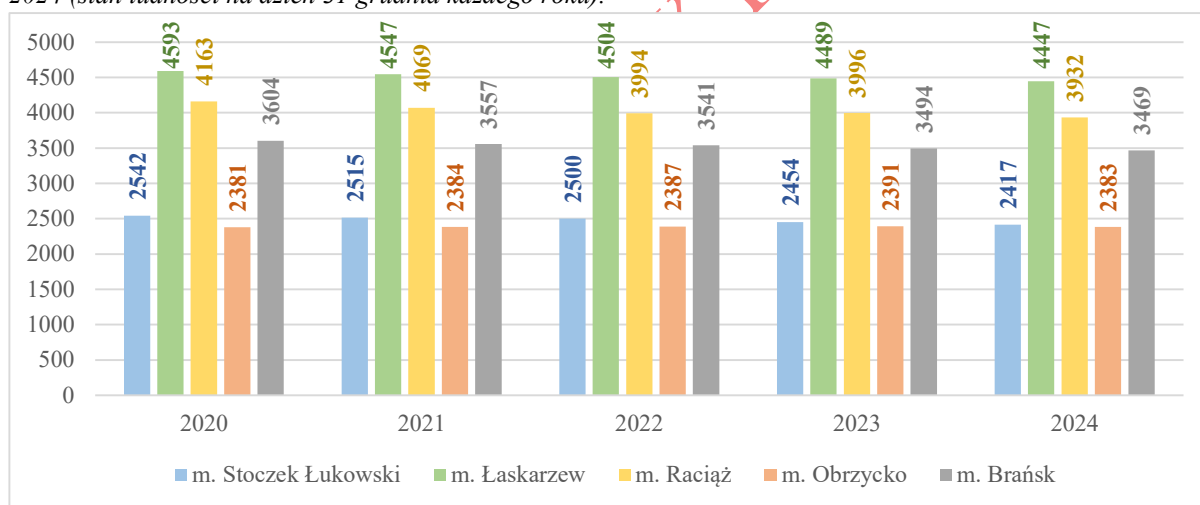
Wykres 3. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski na rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020.

Na wykresie 4. przedstawiono zmiany struktury ludności w Mieście Stoczek Łukowski oraz miastach z analizy porównawczej. W analizowanym okresie 2020-2024 największą liczbą ludności spośród porównywanych jednostek charakteryzuje się Miasto Łaskarzew, w którym w 2020 roku mieszkało 4 593 osoby, a w 2024 roku - 4 447. Najmniejszą populację odnotowano natomiast w mieście Obrzycko, gdzie liczba mieszkańców w całym badanym okresie utrzymywała się na stabilnym poziomie - wahała się w granicach 2 381-2 391 osób. Analiza zmian liczby mieszkańców w latach 2020-2024 wskazuje, że we wszystkich miastach - z wyjątkiem Obrzycka - utrzymywała się tendencja spadkowa. Największe ubytki ludności odnotowano w Raciążu (-231 osób, ok. 5,5%) oraz w Łaskarzewie (-146 osób). W Brańsku spadek był nieco mniejszy (-135 osób), natomiast Obrzycko wyróżniało się pozorną stabilnością demograficzną - w latach 2020-2023 liczba mieszkańców nieznacznie wzrosła, jednak zmiany te miały charakter marginalny i nie stanowią podstaw do prognozowania trwałego wzrostu populacji. Stoczek Łukowski wpisuje się w ogólny trend depopulacyjny, jednak tempo ubytku jest umiarkowane. Największy spadek zanotowano w 2023 roku (-46 osób). Dane potwierdzają systematyczne, lecz niezbyt gwałtowne zmniejszanie się populacji, typowe dla małych miast. Mimo że są to jednostki miejskie, ze względu na swoje położenie mają charakter marginalny, a obserwowany spadek liczby ludności jest zjawiskiem występującym w większości terenów w kraju.

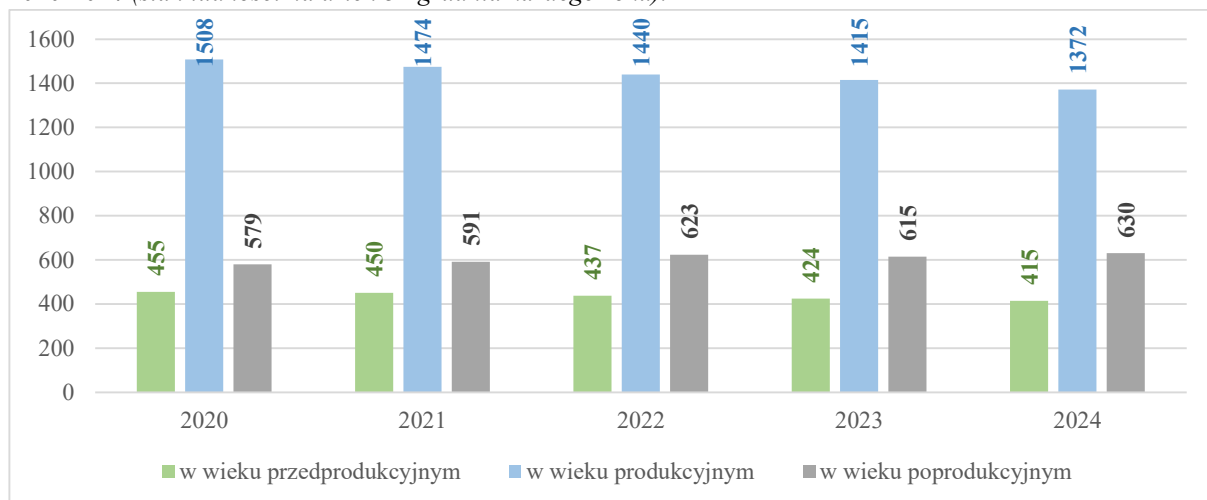
Wykres 4. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski i miastach z analizy porównawczej w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski na rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020 oraz BDL-GUS.

Na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego i ewidencji ludności Urzędu Miasta w Stoczku Łukowskim, na wykresie 5. przedstawiono udział liczby ludności w poszczególnych grupach wiekowych w latach 2020-2024. Analiza danych przedstawionych na wykresie wskazuje, że w ciągu ostatnich pięciu lat liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się o około 6%. Zauważalny jest powolny, lecz systematyczny spadek liczby mieszkańców tej grupy wiekowej, któremu towarzyszy wzrost populacji w wieku poprodukcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym pozostaje stosunkowo niska - jest ponad trzykrotnie mniejsza niż liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym. W całym analizowanym okresie utrzymywała się także przewaga liczby osób w wieku poprodukcyjnym nad przedprodukcyjnym; w 2024 roku różnica między tymi grupami wyniosła 215 osób.

Wykres 5. Liczba ludności w Mieście Stoczek Łukowski według poszczególnych grup wiekowych w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski na rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020.

Struktura demograficzna miasta jednoznacznie wskazuje na postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz sukcesywne zmniejszanie zasobów ludności w wieku produkcyjnym. Według danych Urzędu Miasta Stoczek Łukowski w grupie wieku przedprodukcyjnego najliczniej reprezentowane są dzieci w przedziale 8-12 lat oraz do 2 roku życia. Oznacza to, że zanim te roczniki wejdą na rynek pracy, upłynie jeszcze wiele lat, co utrudni zahamowanie obserwowanego trendu. Jeżeli w najbliższych latach do miasta nie napłyne większa liczba młodych, aktywnych zawodowo mieszkańców, należy przyjąć, że niekorzystne tendencje zmian demograficznych będą się pogłębiać.

Czynnikami kształtującymi liczbę mieszkańców są m.in.: nowe zameldowania, wymeldowania, urodzenia oraz zgony. W poniższej tabeli 2. przedstawiono dane dotyczące zmian w liczbie ludności w latach 2020-2024.

Tabela 2. Ruch naturalny i wędrownkowy mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).

	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia	23	22	16	16	17
Zgony	34	34	24	21	18
Przyrost naturalny	-11	-12	-8	-5	-1
Zameldowania	31	38	28	57	26
Wymeldowania	48	47	41	67	47
Saldo migracji	-17	-9	-13	-10	-21

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski na rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020.

W latach 2020-2024 liczba ludności malała w każdym roku. Liczba urodzeń do roku 2022 utrzymuje się na podobnym poziomie, a największa ich liczba przypada na rok 2020. Przyrost naturalny jest ujemny we wszystkich latach, a najniższy był w 2021 roku, co mogło być związane z pandemią COVID-19 i jej skutkami. We wszystkich latach saldo migracji również jest ujemne, co oznacza, że więcej osób opuszcza teren miasta, niż się do niego przeprowadza. Największe odpływy ludności miały miejsce w 2024 roku. Analizowane wskaźniki prowadzą do wniosków, że Miasto Stoczek Łukowski ulega depopulacji z powodu zarówno niskiego przyrostu naturalnego, jak i odpływu ludności.

Analiza danych za rok 2024 wskazuje, że we wszystkich badanych miastach odnotowano ujemny przyrost naturalny (tabela 3.). Najniższy przyrost naturalny odnotowano w Raciążu

(-28 osób) oraz w Brańsku (-25 osób). W kontekście ruchu migracyjnego, największy ujemny bilans zanotowano w Łaskarzewie (-32 osoby) i Stoczku Łukowskim (-21 osoby), natomiast Raciąż odnotował niewielką ujemną migrację (-10 osób), a Brańsk miał niewielkie dodatnie saldo migracji (+2 osoby). Miasto Obrzycko wykazało minimalny odpływ mieszkańców (-6 osób), co potwierdza jego względną stabilność demograficzną. Miasto Stoczek Łukowski w 2024 roku odnotowało umiarkowany ujemny przyrost naturalny, który był najmniejszy w porównaniu z innymi miastami, natomiast saldo migracji pozostawało istotnie ujemne.

Tabela 3. Ruch naturalny i wędrownkowy mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski w roku 2024 na tle miast z analizy porównawczej (stan ludności na dzień 31 grudnia 2024).

	m. Stoczek Łukowski	m. Łaskarzew	m. Raciąż	m. Obrzycko	m. Brańsk
Liczba ludności	2417	4464	3932	2383	3469
Urodzenia	17	44	26	14	28
Zgony	18	53	54	17	53
Przyrost naturalny	-1	-9	-28	-3	-25
Zameldowania	26	16	53	21	40
Wymeldowania	47	48	63	27	38
Saldo migracji	-21	-32	-10	-6	2

Zródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024 oraz BDL-GUS.

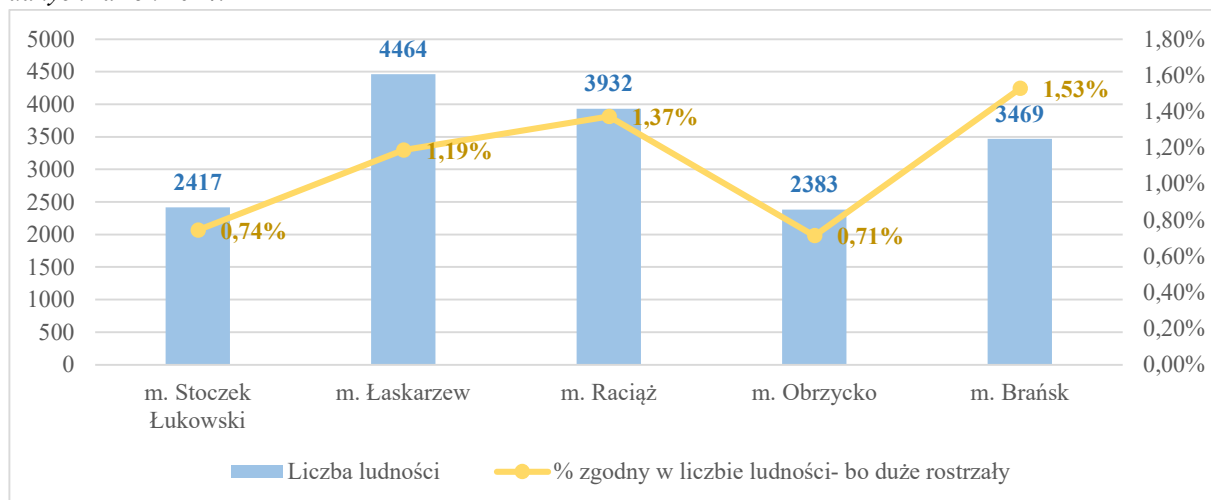

~ „Osoby w młodym wieku nie mają przyszłości w naszym mieście i każdy wyjeżdża z powodu braku pracy oraz tego że nie ma miejsc gdzie można spędzić czas ze znajomymi, nasze miasto nie otwiera się, nie daje propozycji dla młodych osób.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Ze względu na istotne różnice w liczbie ludności miast porównawczych względem Stoczka Łukowskiego oraz w liczbie urodzeń, zdecydowano się na wyliczenie wskaźnika zgonów w odniesieniu do całkowitej liczby mieszkańców (wykres 6.). Analiza tego wskaźnika pokazuje, że w Stoczku Łukowskim poziom umieralności znajduje się na średnim poziomie w porównaniu z innymi badanymi miastami. Najniższą wartość odnotowano w Obrzycku, które cechuje się względną stabilnością demograficzną, choć o niewielkiej skali zmian i jest najbardziej zbliżony pod tym względem do Miasta Stoczek Łukowski. W miastach takich jak Łaskarzew, Raciąż i Brańsk zarówno liczba zgonów w wartościach bezwzględnych, jak i udział procentowy zgonów w stosunku do liczby ludności są wyraźnie wyższe. Oznacza to, że w tych miastach umiera większy odsetek populacji, co odzwierciedla bardziej niekorzystne wskaźniki demograficzne.

Wykres 6. Współczynnik zgonów dla Miasta Stoczek Łukowski oraz miast z analizy porównawczej według danych za rok 2024.

źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski w roku 2024 oraz BDL-GUS.

W odniesieniu do danych powiatowych, mieszkańcy Miasta Stoczek Łukowski w 2024 roku stanowili zaledwie 2% mieszkańców powiatu łukowskiego. Analizując saldo liczby mieszkańców powiatu, prawie wszystkie gminy odnotowały spadek liczby ludności (tabela 4.). Łącznie, w latach 2018-2024, liczba ludności powiatu łukowskiego zmniejszyła się o 2 614 osób. Największy spadek odnotowano w stolicy powiatu - Łukowie oraz w Gminie Stoczek Łukowski. Na tle wszystkich jednostek samorządu na terenie powiatu łukowskiego, wyróżnia się jedynie gmina wiejska Łuków, która posiada dodatnie saldo w analizowanym okresie. Taka sytuacja jest wynikiem zjawiska suburbanizacji, który wiąże się często z rozpraszaniem zabudowy mieszkaniowej poza granice administracyjne miasta. Mieszkańcy miasta poszukują lepszych warunków mieszkaniowo-bytowych na obszarze gminy, która pozbywa się starej funkcji rolniczej na rzecz funkcji mieszkaniowej o zabudowie jednorodzinnej, bogatej w zielone tereny.

Tabela 4. Ludność gmin powiatu łukowskiego w latach 2018-2024 wraz z powierzchnią (stan ludności na dzień 31 grudnia każdego roku).

JST	Pow. [km ²]	2020	2021	2022	2023	2024	Udział % w roku 2024	Saldo
Powiat łukowski	1 394	103 353	102 793	102 155	101 529	100 739	100	-2 614
Łuków (miasto)	36	27 988	27 719	27 453	27 159	26 890	27	-1 098
Krzywda	161	9 962	9 889	9 816	9 766	9 681	10	-281
Stanin	161	9 355	9 296	9 248	9 199	9 109	9	-246
Adamów	99	5 243	5 237	5 165	5 116	5 063	5	-180
Wojcieszków	109	6 633	6 564	6 498	6 483	6 439	6	-194
Wola Mysłowska	121	4 511	4 434	4 402	4 364	4 313	4	-198
Trzebieszów	141	7 182	7 154	7 130	7 081	7 076	7	-106
Serokomla	77	3 774	3 722	3 728	3 677	3 639	4	-135
Stoczek Łukowski	173	7892	7862	7736	7680	7543	7	-349
Stoczek Łukowski (miasto)	9,15	2 542	2 515	2 500	2 454	2 417	2	-125
Łuków	307	18 271	18 401	18 479	18 550	18 569	18	298

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS oraz Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024

Główny Urząd Statystyczny w 2023 roku opublikował „Prognozę ludności na lata 2023-2060” (tabela 5.). Prognoza ta została przygotowana jako aktualizacja opracowania z 2014 roku, które w wyniku dynamicznych zmian społeczno-ekonomicznych, silnie oddziaływujących na procesy demograficzne, wymagało doprecyzowania. Przyjęto w powyższym opracowaniu kilka alternatywnych scenariuszy rozwoju demografii, przy czym za najbardziej prawdopodobny przyjęto średni scenariusz dla wszystkich danych tj. współczynnik dzietności, oczekiwane trwanie życia, czy imigracje ludności na pobyt stały. Jak można przeczytać we wnioskach prognozy, jej wyniki wskazują na wyraźny ubytek ludności oraz postępowanie starzenia się ludności Polski. Dane dla Miasta Stoczek Łukowski odzwierciedlają sytuację, która wynika z syntezy powyższego opracowania dla okresu 2024-2030.

Według prognozowania do 2030 roku liczba mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski będzie stale malała. Zgodnie z danymi o liczbie ludności na rok 2024, rzeczywista populacja Miasta Stoczek Łukowski oraz Gminy Stoczek Łukowski okazały się wyższe niż przewidywała prognoza GUS.

Tabela 5. Prognoza ludności na lata 2024-2030 w powiecie łukowskim.

JST	TYP	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	SALDO
ŁUKÓW	wiejska	18 513	18 525	18 534	18 542	18 565	18 581	18 590	77
STOCZEK ŁUKOWSKI	miejska	2 317	2 275	2 232	2 201	2 157	2 129	2 094	-223
WOJCIESZKÓW	wiejska	6 397	6 351	6 303	6 264	6 232	6 186	6 142	-255
SEROKOMLA	wiejska	3 625	3 580	3 524	3 474	3 446	3 394	3 353	-272
TRZEBIESZÓW	wiejska	7 039	6 998	6 950	6 902	6 864	6 816	6 767	-272
WOLA MYSŁOWSKA	wiejska	4 294	4 237	4 175	4 129	4 093	4 046	3 995	-299
STOCZEK ŁUKOWSKI	wiejska	7 121	7 071	7 014	6 964	6 922	6 870	6 804	-317
STANIN	wiejska	9 118	9 054	8 985	8 943	8 889	8 832	8 770	-348
ADAMÓW	wiejska	5 046	4 982	4 923	4 855	4 795	4 733	4 673	-373
KRZYWDA	wiejska	9 645	9 567	9 492	9 428	9 362	9 298	9 232	-413
ŁUKÓW	miejska	27 116	26 932	26 768	26 651	26 520	26 354	26 170	-946

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności na lata 2023-2060.

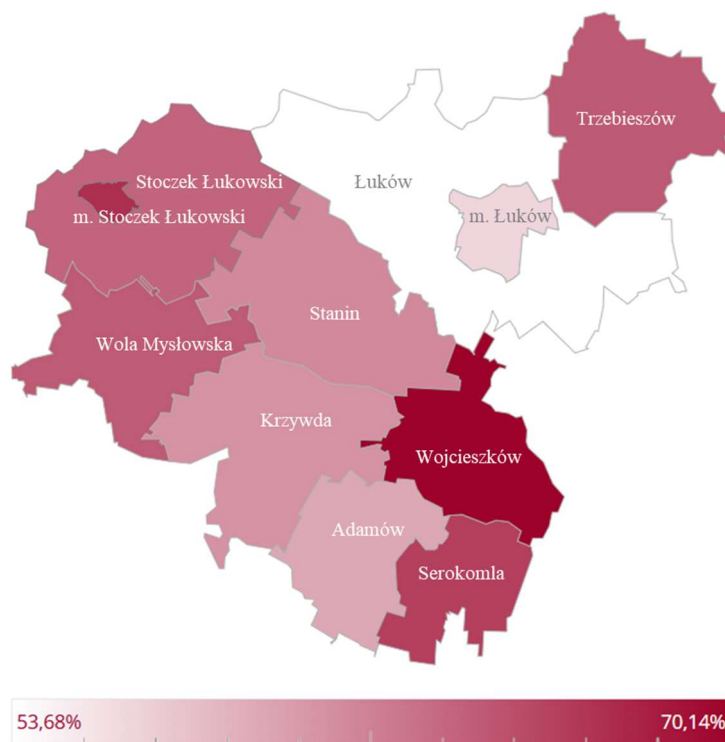
Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku ujawniły znaczący spadek liczby mieszkańców w miastach o 657 120 osób, podczas gdy na wsiach zanotowano wzrost o 181 414 osób w porównaniu do 2011 roku. W 2021 roku ludność miejska stanowiła 59,8% ogółu, a wiejska 40,2%. W porównaniu do 2011 roku, odnotowano niewielkie zmiany w tych udziałach - w miastach spadł on o 1%, a na wsi wzrósł o 1%. Mimo, iż w tym okresie nadano prawa miejskie 52 miejscowościom wiejskim, liczba mieszkańców miast wciąż maleje. Proces ten w dużej mierze wynika z rozwoju ośrodków podmiejskich, które przyciągają młodych ludzi, wcześniej zamieszkujących miasta. W latach 2011-2021 tempo wzrostu ludności na wsi wyniosło 1,2%, podczas gdy w miastach wskaźnik ubytku osiągnął 2,8%. Warto zauważyć, że dodatnie saldo migracji na rzecz wsi w porównaniu do miast, które utrzymywało się od 2002 do 2021 roku, stanowi odwrócenie wieloletniego trendu odpływu z obszarów wiejskich do miast, trwającego ponad pięćdziesiąt lat, aż do 2000 roku. Dynamiczny rozwój ludności na wsi, w kontraście do miast, jest również efektem wyższej dzietności w rodzinach zamieszkujących obszary wiejskie.

Kluczowym wskaźnikiem zaangażowania obywateli w życie społeczne i polityczne gminy jest frekwencja wyborcza. Wysoka aktywność w głosowaniu świadczy o zainteresowaniu zarówno państwowymi jak i lokalnymi sprawami oraz chęci wpływania na proces podejmowania decyzji. Z kolei niska frekwencja może wskazywać na apatię społeczną i brak zaufania do działań władz lokalnych. Dlatego ważne jest, aby obywatele uczestniczyli w wyborach, co nie tylko pozwala na reprezentatywne wyłonienie przedstawicieli społeczności lokalnej oraz państwa, ale także wpływa na skuteczność demokracji.

W 2023 roku podczas wyborów do Sejmu frekwencja w Mieście Stoczek Łukowski wynosiła 76,17%. Jest to wynik nieco wyższy niż średnia powiatu, która wyniosła 73,02%. W przypadku wyborów do Senatu frekwencja w Mieście Stoczek Łukowski była taka sama jak do wyborów sejmowych, a średnia dla powiatu wyniosła nieco mniej bo 72,97%.

W 2024 roku podczas wyborów samorządowych frekwencja w Mieście Stoczek Łukowski wynosiła 67,22% w wyborach do Rady Miasta. Jest to wynik wyższy niż średnia powiatu, która wyniosła 59,95% (rysunek 5.). Największą frekwencją wykazała się Gmina Wojcieszków (70,14%), a najniższą - gmina wiejska Łuków (53,68%).

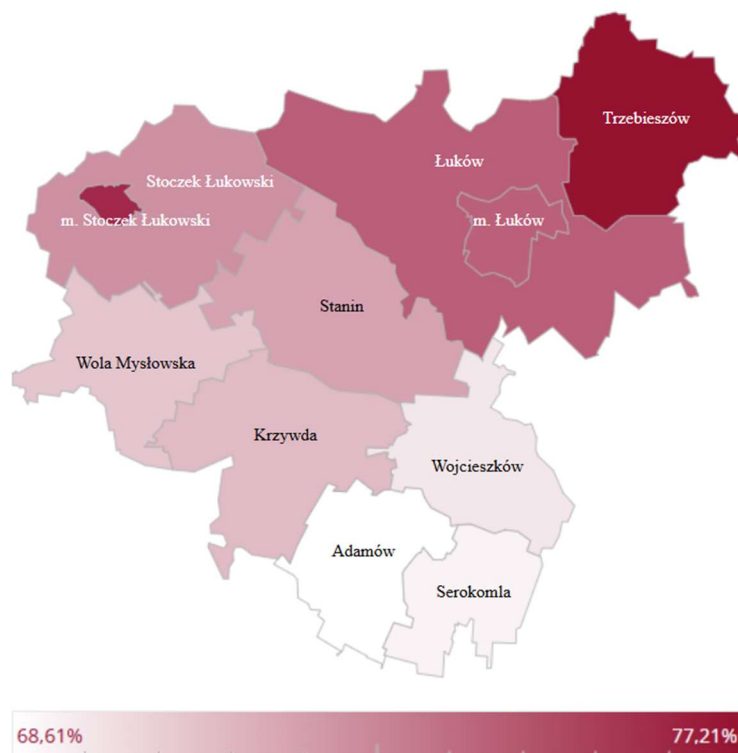
Rysunek 5. Frekwencja w wyborach do Rad Gmin, Miast i Miejskich, 2024 r.

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza, wybory.gov.pl

W wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025 w pierwszym głosowaniu frekwencja w Mieście Stoczek Łukowski wynosiła 76,05% (rysunek 6.) Jest to wynik wyższy niż średnia powiatu, która wyniosła 72,96%. W drugim głosowaniu frekwencja dla miasta wyniosła 76,05%, również przewyższając średnią dla powiatu wynoszącą 72,75%.

Rysunek 6. Frekwencja w wyborach na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2025 w pierwszym głosowaniu.

Źródło: Państwowa Komisja Wyborcza, wybory.gov.pl

Wybory prezydenckie, podobnie jak wybory do Sejmu i Senatu, w skali całego kraju cieszą się zdecydowanie wyższą frekwencją niż wybory samorządowe. Związane jest to z większym zainteresowaniem obywateli wydarzeniami o charakterze ogólnokrajowym, silniejszą obecnością kampanii w mediach ogólnopolskich, a także przekonaniem, że wybory na szczeblu centralnym mają większy wpływ na życie codzienne. W efekcie znacznie więcej osób decyduje się w nich uczestniczyć, podczas gdy frekwencja w wyborach lokalnych pozostaje wyraźnie niższa.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Z przeprowadzonych badań ankietowych wynika, że mieszkańcy Miasta Stoczek Łukowski bardzo negatywnie oceniają skuteczność działań zmierzających do zatrzymania osób w wieku produkcyjnym, aż 35% ankietowanych oceniło je jako bardzo złe, a 25% jako złe (Wykres 1.).
- ⇒ W otwartych wypowiedziach mieszkańcy zwracali uwagę na problem wyjazdów młodych osób z miasta. Wskazywali, że przyczyną jest ograniczona oferta miejsc pracy. Podkreślali również, że miasto nie rozwija oferty skierowanej do młodych mieszkańców i nie tworzy dla nich atrakcyjnych propozycji.
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 systematycznie traciło mieszkańców, a skala spadku wyniosła około 5%.
- ⇒ Ubytek ludności wynikał jednocześnie z ujemnego przyrostu naturalnego oraz trwałego odpływu mieszkańców.
- ⇒ Tendencje depopulacyjne w mieście są zbieżne z sytuacją gminy wiejskiej Stoczek Łukowski oraz większości jednostek w powiecie, co wskazuje na szerszy, regionalny charakter zmian demograficznych.

- ⇒ Struktura wiekowa mieszkańców jednoznacznie potwierdza proces starzenia się populacji. Różnica między liczbą mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i przedprodukcyjnym była w 2024 roku znacząca (215 osób), co wskazuje na trwałe pogarszanie się równowagi demograficznej.
- ⇒ W 2024 roku miasto miało jedno z bardziej niekorzystnych sald migracji spośród porównywanych jednostek, natomiast jego przyrost naturalny był najłagodniejszy, co wskazuje na relatywnie stabilną sytuację w tym zakresie.
- ⇒ Dane powiatowe potwierdzają, że jedyną jednostką o dodatnim saldzie demograficznym jest gmina wiejska Łuków, co wynika z procesów suburbanizacji i przenoszenia się mieszkańców do terenów podmiejskich z dominacją zabudowy jednorodzinnej.
- ⇒ Rzeczywista liczba mieszkańców w 2024 roku była wyższa niż ta przewidywana w prognozach GUS, co pokazuje zbyt silny model oszacowania, nie zmieniając jednak ogólnego kierunku trendu.
- ⇒ Wysoka i stabilna frekwencja wyborcza w mieście, wyższa niż średnie powiatowe zarówno w wyborach parlamentarnych, samorządowych, jak i prezydenckich, świadczy o stosunkowo wysokim poziomie zaangażowania społecznego mieszkańców.

5.2.2. Opieka zdrowotna i społeczna

Do zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie ochrony zdrowia publicznego należy zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej oraz stomatologicznej, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. Na terenie Miasta Stoczek Łukowski funkcjonują placówki ochrony zdrowia świadczące usługi w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Działają tu gabinety lekarzy rodzinnych, przychodnie oraz punkty diagnostyczne, zapewniające mieszkańcom dostęp do podstawowych świadczeń medycznych. Specjalistyczne wsparcie w zakresie ochrony zdrowia realizują następujące podmioty:

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SPZOZ) w Stoczku Łukowskim, ul. Piłsudskiego 32 - przychodnia rejonowa z gabinetami lekarzy rodzinnych;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej (NZOZ) "Rehabilitacja", Plac Tadeusza Kościuszki 14;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS”, ul. Szkolna;

W 2025 roku do NZOZ „MEDICUS” dołączyli nowi specjaliści, co pozwoliło znacząco rozszerzyć ofertę usług dla mieszkańców - m.in. o badania USG oraz dodatkowe badania laboratoryjne. Dzięki temu poprawiła się dostępność świadczeń diagnostycznych w skali lokalnej. W mieście funkcjonuje również kilka aptek oraz placówki uzupełniające system ochrony zdrowia:

- Zespół Ratownictwa Medycznego - Podstawowy, ul. Piłsudskiego 32;
- Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Plac Tadeusza Kościuszki;
- Centrum Stomatologii, ul. Piłsudskiego 1D;
- Gabinet prywatnego lekarza stomatologa, ul. Piłsudskiego 32;
- gabinet DENTAL SPA, ul. Południowa 18.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski nie funkcjonuje nocna ani świąteczna opieka zdrowotna. Najbliższą placówką zapewniającą mieszkańcom dostęp do świadczeń szpitalnych

jest Szpital św. Tadeusza - Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łukowie, który pełni kluczową rolę w zabezpieczeniu lokalnych potrzeb medycznych. Warto podkreślić, że na terenie miasta stacjonuje również karetka pogotowia ratunkowego, co istotnie skraca czas reakcji w sytuacjach nagłych i wzmacnia system pierwszej pomocy.

Władze miasta oraz Rada Miasta Stoczek Łukowski dostrzegają strategiczne znaczenie szpitala dla mieszkańców i aktywnie wspierają jego rozwój. W 2024 roku Rada Miasta, uchwałą Nr V/21/2024, wyraziła wolę udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla Powiatu Łukowskiego na dofinansowanie zadania pod nazwą „Dostosowanie pomieszczeń do funkcjonowania oddziału ortopedycznego”.

~ „Powinien być lepszy dostęp do służby zdrowia w przyszłości rejonowej bardzo często nie ma żadnego lekarza już nie mówiąc o braku lekarzy z konkretnych specjalizacji np. Ginekolog, kardiolog.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Działania z zakresu pomocy społecznej realizuje **Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS)** w Stoczku Łukowskim, mieszczący się w budynku Urzędu Miasta Stoczek Łukowski i Gminy Stoczek Łukowski. Celem działania MOPS jest pomoc mieszkańcom w przewyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać własnymi siłami. Ośrodek oferuje wsparcie, które umożliwia osobom i rodzinom korzystanie z dostępnych uprawnień, zasobów i możliwości.

Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Stoczku Łukowskim w 2024 roku zatrudnionych było 6 osób (5,5 etatów):

- kierownik- 1 etat;
- główny księgowy-1/2 etatu;
- specjalista pracy socjalnej - 1 etat;
- pracownik socjalny-1 etat;
- starszy opiekun- 1 etat;
- inspektor ds. świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego - 1 etat;
- oraz 2 osoby na umowę zlecenie: asystent rodziny w miarę potrzeb, świadczący usługi asystenckie zgodnie z planem pracy ustalonym wspólnie z pracownikiem socjalnym w porozumieniu z rodziną oraz informatyk w miarę potrzeb.

Zgodnie ze Statutem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stoczku Łukowskim, który stanowi Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XX/126/2020 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 26 sierpnia 2020 r. MOPS realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone ustawą o pomocy społecznej i innymi ustawami dotyczącymi:

1. pomocy społecznej,
2. świadczeń rodzinnych,
3. pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych,
4. wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
5. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
6. dodatków mieszkaniowych,
7. dodatków energetycznych,
8. pomocy państwa w wychowaniu dzieci,

9. wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
10. Karty Dużej Rodziny,
11. rządowych programów „Posiłek w szkole i w domu” oraz „Dobry Start”,
12. Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej oraz integracji społecznej.

W tabeli 6. przedstawiono dane dotyczące liczby rodzin objętych świadczeniami pomocy społecznej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2021-2024. Analiza wskazuje, że pomoc udzielana była z różnych powodów, jednak w 2024 roku dominowały trzy główne przyczyny: ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. W ujęciu wieloletnim zauważalny jest systematyczny spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń, niemal we wszystkich kategoriach przyczyn przyznawania pomocy. Największy spadek odnotowano w grupach związanych z ubóstwem oraz bezrobociem. Niewielki wzrost liczby rodzin objętych wsparciem wystąpił w kategoriach dotyczących bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, jednak liczby te pozostają niewielkie w ogólnej strukturze świadczeń. Na uwagę zasługuje fakt, że w analizowanym okresie nie odnotowano żadnego przypadku przyznania świadczenia z powodu sieroctwa ani przemocy w rodzinie, co można interpretować jako pozytywny sygnał społeczny, wskazujący na brak występowania lub skuteczne przeciwdziałanie tego typu zjawiskom w ostatnich latach.

Tabela 6. Liczba rodzin objętych świadczeniami w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2021-2024.

L.p.	Powód przyznania świadczenia	Liczba rodzin				Bilans
		2021	2022	2023	2024	
1	Ubóstwo	22	16	13	14	-8
2	Bezrobocie	15	11	9	11	-4
3	Długotrwała lub ciężka choroba	15	16	15	12	-3
4	Alkoholizm	3	2	1	0	-3
5	Niepełnosprawność	13	14	13	13	0
6	Potrzeba ochrony macierzyństwa	3	3	2	2	-1
7	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	9	12	11	11	+2
8	Bezdomność	0	1	0	0	0
9	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	2	2	+2
10	Przemoc domowa	0	0	1	0	1
11	Zdarzenie losowe	1	0	0	0	1

Źródło: Sprawozdanie z działalności MOPS za rok 2024 oraz Strategia Rozwiązywania problemów społecznych.

W tabeli 7. przedstawiono zestawienie świadczeń i form pomocy udzielanych mieszkańcom Miasta Stoczek Łukowski w wybranych latach. Mimo stosunkowo niewielkiej liczby mieszkańców, zarówno liczba, jak i różnorodność wypłacanych świadczeń pozostają wysokie, co odzwierciedla aktywność lokalnego systemu wsparcia społecznego oraz skalę istniejących potrzeb socjalnych. Warto podkreślić, że zaprezentowane dane dotyczą liczby świadczeń przeliczonych na miesiące, co naturalnie przekłada się na znacznie większe wartości liczbowe.

W analizowanym okresie widoczny jest ogólny spadek liczby przyznawanych świadczeń, co może świadczyć o stopniowej poprawie sytuacji dochodowej części rodzin. Jednocześnie

zmniejszenie wypłat świadczeń uzależnionych od kryterium dochodowego - takich jak zasiłki stałe, okresowe czy rodzinne - wynika m.in. z braku waloryzacji progów dochodowych w odniesieniu do rosnącej płacy minimalnej, co ograniczyło dostęp do części form wsparcia.

Złożoność procedur ubiegania się o pomoc społeczna niejednokrotnie zniechęca potencjalnych beneficjentów, a osobom mniej zaradnym lub borykającym się z trudnościami życiowymi realnie utrudnia, a nawet uniemożliwia skorzystanie z przysługujących świadczeń. Tym samym skomplikowany system może ograniczać skuteczne dotarcie pomocy do osób najbardziej jej potrzebujących. Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej wiąże się z dużymi wydatkami po stronie samorządów. W 2024 roku w Mieście Stoczek Łukowski na ten cel przeznaczono łącznie 1 146 022,92 zł. Wysokie koszty stanowią istotne wyzwanie finansowe, zwłaszcza w kontekście zmian demograficznych. Dlatego kluczowe będzie systematyczne poszukiwanie i pozyskiwanie środków zewnętrznych, które mogą odciążyć budżet miasta i umożliwić utrzymanie odpowiedniego poziomu wsparcia społecznego.

Tabela 7. Składki i świadczenia w Mieście Stoczek Łukowski udzielane przez mops mieszkańcom Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020,2022 i 2024.

Rodzaj świadczenia lub udzielanej pomocy	2020	2022	2024	bilans
świadczenie z tytułu zasiłku stałego	75	84	50	-25
składka na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	75	70	38	-37
składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne	126	105	123	-3
składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe osób pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy	49	25	10	-39
zasiłek okresowy	71	28	43	-28
pobyt w DPS (liczba osób)	1	2	2	+1
zasiłek rodzinny	1600	1134	691	-909
dodatek do zasiłków rodzinnych	683	548	421	-262
świadczenie pielęgnacyjne	147	168	156	+9
świadczenie rodzicielskie	100	62	29	-71
specjalny zasiłek opiekuńczy	46	26	10	-36
zasiłek pielęgnacyjny	735	168	645	-90
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	16	6	7	-9
fundusz alimentacyjny	251	204	167	-84
dodatku osłonowego		367	136	+136
bon energetyczny	-	-	211	-
stypendium socjalne	27	14	27	0
karta dużej rodziny (wydane karty w danym roku)	53	73	14	-39
asystent rodziny	3	3	3	0
dodatek mieszkaniowy	2	0	0	-2
jednorazowe świadczenie pieniężne dla obywateli Ukrainy	-	59	0	-

Zródło: Sprawozdanie z działalności MOPS za rok 2024,2022,2020.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia jednego asystenta rodziny, który w analizowanym okresie wspierał 3 rodziny w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Pracownicy socjalni prowadzili pracę socjalną w 106 środowiskach, z czego w 81 była to wyłącznie praca socjalna, obejmująca głównie problemy związane z bezrobociem, uzależnieniami oraz konfliktami rodzinnymi.

W perspektywie najbliższych lat pojawia się jednak ryzyko ograniczenia dostępności tej formy wsparcia - obecna kadra zbliża się do wieku emerytalnego, a brak stabilnego

finansowania może utrudnić utrzymanie etatu asystenta rodziny lub zatrudnienie nowych pracowników. Aby przeciwdziałać potencjalnym niedoborom kadrowym i finansowym, planuje się rozwój projektu opieki środowiskowej, który ma zapewnić ciągłość i skuteczność działań pomocowych, nawet w warunkach ograniczonych zasobów.

Miasto Stoczek Łukowski, we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, realizuje szereg programów i inicjatyw mających na celu budowanie wizerunku miasta przyjaznego zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym. Samorząd pozostaje otwarty na potrzeby i oczekiwania społeczności lokalnej, a zasadniczym i priorytetowym celem jego działań jest zapewnienie mieszkańcom jak najlepszych warunków życia, rozwoju oraz bezpieczeństwa społecznego. W związku z tym Rada Miasta Stoczek Łukowski uchwałą nr V/25/2024 przyjęła **Gminny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski z perspektywą do 2030 roku**. Charakter programu oraz jego zadania zostały opisane w rozdziale 5.6 „Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne”. Oprócz niego na terenie miasta obowiązują i są realizowane następujące dokumenty i przedsięwzięcia społeczne.

Podstawowym dokumentem planistycznym w zakresie polityki społecznej na poziomie lokalnym w Mieście Stoczek Łukowski jest **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2025-2034**, przyjęta Uchwałą Nr XV/104/2025 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 września 2025 r. Celem Strategii jest wskazanie priorytetowych działań w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym oraz poprawy sytuacji mieszkańców. Dokument określa strategiczne cele i harmonogram działań wspierających mieszkańców w różnych obszarach życia społecznego, m.in. poprzez wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom oraz promocję pozytywnych metod wychowawczych - działania te realizowane są przy aktywnym udziale MOPS w formie warsztatów, spotkań i konsultacji. Strategia uwzględnia także aktywizację zawodową mieszkańców, w tym osób młodych i bezrobotnych, poprzez szkolenia, doradztwo, staże i rozwój lokalnej infrastruktury wspierającej mobilność zawodową. Działania skierowane do seniorów i osób z niepełnosprawnościami obejmują integrację społeczną, rozwój kompetencji oraz dostęp do usług opiekuńczych i terapeutycznych, realizowanych we współpracy z MOPS, szkołami i organizacjami pozarządowymi. Ponadto Strategia przewiduje wspieranie społeczeństwa obywatelskiego i wolontariatu, w tym rozwój organizacji pozarządowych, inicjatyw oddolnych i programów sąsiedzkich, co ma na celu wzmocnienie lokalnej integracji i aktywności społecznej.

Realizacja zadań określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest kontynuacją działań wynikających z **Gminnego Programu Wspierania Rodziny, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii**.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025, przyjęty uchwałą Nr LII/338/2023 Rady Miasta Stoczek Łukowski, ma na celu tworzenie optymalnych warunków do wychowania dzieci w rodzinach biologicznych oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych. W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał rodzinom wsparcia w formie pracy z rodziną, pomocy materialnej oraz poradnictwa specjalistycznego. Działania obejmowały analizę sytuacji rodzinnej, wzmocnienie funkcji i roli rodziny, rozwój umiejętności wychowawczych,

integrację rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej oraz zabezpieczenie dzieci i rodzin w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia. Program był realizowany w oparciu o aktywny udział rodziny i wykorzystanie zarówno zasobów własnych, jak i wsparcia zewnętrznego, z naciskiem na reintegrację i usamodzielnienie rodzin.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Miasta Stoczek Łukowski na lata 2023-2026 został przyjęty uchwałą Nr LII/337/2023 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 31 sierpnia 2023 r. W skład Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Stoczku Łukowskim wchodzi przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Komisariatu Policji, Zespołu Oświatowego, Przychodni Rejonowej, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Łukowie.

Głównym celem Zespołu jest zmniejszanie skali przemocy domowej, stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu interwencji oraz wsparcia osób zagrożonych przemocą, a także propagowanie wiedzy o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z nim. W 2024 roku do Zespołu wpłynęły 2 formularze „Niebieskiej Karty” (NK), a ponadto kontynuowano 3 procedury rozpoczęte w 2023 roku w 2 rodzinach. Wszystkie nowe NK zostały założone przez Komisariat Policji w Stoczku Łukowskim, a żadna z sytuacji przemocy nie dotyczyła bezpośrednio dzieci. W 2024 roku zamknięto 4 procedury NK w 3 rodzinach.

W ciągu roku odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 14 spotkań grup diagnostyczno-pomocowych, mających na celu rozwiązywanie problemów związanych z przemocą domową w indywidualnych przypadkach. Analiza przebiegu tych spotkań pokazuje, że interdyscyplinarność przynosi wiele korzyści: umożliwia szybki i pełny przepływ informacji między służbami oraz planowanie działań interwencyjnych w sposób skoordynowany, bez powielania czynności. Procedura „Niebieskie Karty” została opracowana tak, aby łączyła kompetencje różnych służb i osiągała lepsze efekty w przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Niska liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego oraz założonych „Niebieskich Kart” wskazuje, że w Mieście Stoczek Łukowski nie występują szczególnie liczne problemy związane z przemocą domową.

~„Policja powinna bardziej kontrolować wieczorami co dzieje się w naszym mieście, młode osoby bardzo często zakłócają porządek i ciszę nocną.”
~„Przydałoby się przywrócenie całodobowego funkcjonowania Komisariatu...”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Mieście Stoczek Łukowski stanowi istotny element lokalnej profilaktyki społecznej w zakresie ochrony zdrowia. Komisja zajmuje się inicjowaniem i monitorowaniem działań edukacyjnych i profilaktycznych dotyczących problemów alkoholowych, w tym ograniczania dostępności alkoholu, wspierania osób uzależnionych i ich rodzin oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do jej zadań należy także wydawanie decyzji dotyczących lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, kontrola przestrzegania zasad sprzedaży i spożywania napojów alkoholowych, działania edukacyjne oraz współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy. Komisja może kierować sprawy do sądu w celu zobowiązania osób uzależnionych do leczenia odwykowego. Finansowanie programu w 2024 roku opierało się na środkach z budżetu miasta pochodzących z opłat za zezwolenia alkoholowe, przy rzeczywistych

wydatkach 202 969 zł. W ciągu roku odbyło się 12 posiedzeń komisji, a wpłynęły dwa wnioski dotyczące rozmów motywujących w sprawach nadużywania alkoholu i przemocy domowej.

W ramach polityki prorodzinnej, we współpracy z Urzędem Miasta, MOPS od 2023 roku realizuje program „Wyprawka dla Maluszka” - jednorazowe świadczenie rzeczowe dla nowo narodzonych dzieci zamieszkałych na terenie miasta, o wartości do 300 zł, przyznawane niezależnie od dochodów. W 2024 roku z programu skorzystało 9 dzieci, w tym 6 dziewczynek i 3 chłopców.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski funkcjonują obiekty zarządzane przez jednostki organizacyjne miasta, które realizują działania z zakresu pomocy społecznej i wsparcia dla dzieci, młodzieży oraz osób z niepełnosprawnościami. Takie obiekty to: **Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna oraz Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ).**

Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna, działająca od 2024 roku i prowadzona przez Miejski Ośrodek Kultury, pełni ważną rolę w lokalnym życiu społecznym, wspierając dzieci i młodzież w przezwyciężaniu trudności wychowawczych i społecznych, takich jak przemoc, uzależnienia czy problemy z adaptacją. Dzięki codziennej pracy świetlica kształtuje młodych ludzi na odpowiedzialnych, empatycznych i świadomych członków społeczności, oferując im bezpieczną przestrzeń do nauki, rozwoju umiejętności i integracji.

Świetlica przeciwdziała marginalizacji, umożliwiając dostęp do zajęć pozalekcyjnych i kulturalnych niezależnie od statusu społecznego czy materialnego. Wspiera rozwój kompetencji społecznych i interpersonalnych, ucząc efektywnej komunikacji, rozwiązywania konfliktów, pracy w grupie oraz wzmacniając postawy prospołeczne.

Organizacja zajęć integracyjnych, gier i projektów grupowych umożliwia uczestnikom naukę współpracy, szukania kompromisów oraz budowania relacji rówieśniczych. Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna to przestrzeń, która nie tylko pomaga w pokonywaniu trudności, ale także promuje aktywne uczestnictwo młodych ludzi w życiu społecznym, stanowiąc inwestycję w przyszłość całej społeczności.

Jak już wcześniej wspomniano Miasto Stoczek Łukowski jest organizatorem **Warsztatu Terapii Zajęciowej**, który działa nieprzerwanie od 1995 roku. Placówka mieści się w budynku przy ul. Piłsudskiego 32a, który w 2021 roku przeszedł gruntowną termomodernizację. Zajęcia prowadzone są w dziewięciu pracowniach terapeutycznych, z których każda obejmuje opieką pięciu uczestników. Oprócz terapii zajęciowej uczestnicy biorą aktywny udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i integracyjnych organizowanych przez miasto oraz sąsiednie gminy. Aby urozmaicać i uzupełniać ofertę zajęć, WTZ współpracuje z innymi jednostkami organizacyjnymi miasta, m.in. z Miejską Biblioteką Publiczną. podopieczni WTZ mają przyznane własne świadczenia i nie są beneficjentami MOPS-u.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski do 2030 roku zaplanowano realizację projektu dla WTZ „Ogród bez barier”, którego głównym celem jest stworzenie przestrzeni wspierającej rehabilitację i integrację osób z niepełnosprawnościami. Projekt zakłada budowę altany z podwieszanymi huśtawkami dla około 40 osób, utworzenie podwyższonych grządek dostosowanych do potrzeb osób poruszających się na wózkach inwalidzkich oraz zagospodarowanie otoczenia. Inwestycja powstanie na terenie należącym do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Łukowie, gdzie funkcjonują również Przychodnia POZ, apteka oraz Warsztat Terapii Zajęciowej. Realizację projektu zaplanowano na lata 2024-2029.

W Stoczku Łukowskim seniorzy mają dostęp do bogatej oferty kulturalnej i społecznej, sprzyjającej aktywnemu i twórczemu spędzaniu czasu. W listopadzie 2025 roku w Urzędzie Marszałkowskim w Lublinie podpisano umowę na dofinansowanie projektu „Wsparcie usług społecznych w Mieście Stoczek Łukowski” w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027. Projekt realizowany będzie przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Stoczku Łukowskim w okresie od 1 czerwca 2026 r. do 30 czerwca 2028 r. i jest kontynuacją inicjatywy „Czas Seniorów w Stoczku Łukowskim” - edycja II, zaplanowanej w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Głównym celem projektu jest poprawa dostępności wysokiej jakości usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia. Program obejmie 48 uczestników (38 kobiet i 10 mężczyzn), w tym co najmniej 15 osób z niepełnosprawnościami, zmagających się z trudnościami w codziennym funkcjonowaniu. Kluczowym elementem projektu jest utworzenie Dziennego Domu Seniora w Miejskim Ośrodku Kultury w Stoczku Łukowskim, który zapewni wsparcie 30 osobom. Oferta DDS obejmuje:

- zajęcia tematyczne: kulinarne, florystyczne, plastyczno-artystyczne;
- aktywność fizyczną: taniec i gimnastykę ogólnorozwojową;
- wsparcie specjalistyczne: porady prawne oraz dietetyczne;
- integrację: spotkania i zajęcia wyjazdowe w ramach aktywizacji społeczno-kulturalnej.

Ponadto projekt przewiduje świadczenie usług w środowisku lokalnym:

- asystenckich w miejscu zamieszkania dla 12 osób niepełnosprawnych;
- opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla 6 osób wymagających wsparcia;
- transportowych dla wszystkich uczestników programu.

Całkowity koszt projektu wynosi 2 264 735,25 zł, z czego 2 151 335,25 zł pochodzi z dofinansowania unijnego, co podkreśla znaczenie projektu dla budżetu miasta i rozwoju usług społecznych.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski funkcjonują również obiekty, które - choć nie są jednostkami organizacyjnymi miasta - pełnią istotne funkcje społeczne, edukacyjne i pomocowe, uzupełniając lokalny system wsparcia mieszkańców.

Jednym z takich miejsc jest Pogotowie Opiekuńcze przy ul. Plac Stanisława Wielgoska 5, działające od 2007 roku. Stanowi istotny element systemu pieczy zastępczej w skali ponadlokalnej, zapewniając dzieciom potrzebującym opiekę i wsparcie w sytuacjach kryzysowych. Placówka realizuje zadania typowe dla jednostek interwencyjnych i socjalizacyjnych, oferując wychowankom bezpieczne środowisko oraz pomoc specjalistyczną.

Na czas opracowywania dokumentu w Pogotowiu nie przebywały dzieci mieszkające wcześniej w Mieście Stoczek Łukowski, jednak wychowankowie uczęszczają do miejscowej Szkoły Podstawowej - w 2024 roku było to 8 osób. Obecność jednostki w granicach miasta ma znaczenie ponadlokalne, zapewniając wsparcie dzieciom z szerszego obszaru, jednocześnie umożliwiając im dostęp do lokalnej edukacji.

Placówka aktywnie współpracuje z Fundacją Dobrych Inicjatyw, co umożliwia skuteczne pozyskiwanie wsparcia rzeczowego oraz realizację działań pomocowych. Współpraca obejmuje również wspólne inicjatywy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, m.in. akcję „Paczka dla Seniora”, w ramach której lokalni seniorzy otrzymują pomoc rzeczową.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski znajduje się również **Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ)**, utworzony w 2004 roku dzięki wsparciu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Choć obiekt znajduje się w granicach miasta, jednostką

prowadzącą pozostaje Urząd Gminy Stoczek Łukowski, a obiekt był pierwszym tego typu w województwie lubelskim i trzecim w skali kraju. Podstawowym celem działalności Zakładu Aktywności Zawodowej jest aktywizacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami poprzez umożliwienie im zdobywania doświadczenia zawodowego, rozwijania umiejętności oraz wzmacniania samodzielności. Zakład realizuje te cele m.in. poprzez przygotowywanie posiłków dla przedszkoli i szkół z terenu gminy oraz organizację cateringu na imprezy okolicznościowe.

Zakład Aktywności Zawodowej stanowi bardzo istotny obiekt dla Miasta Stoczek Łukowski, wspierający lokalny system wsparcia społecznego. W 2024 roku, w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, wypłacono świadczenia na łączną kwotę 22 842,00 zł, z czego 6 475,00 zł przeznaczono na dożywianie dzieci, a 16 367,00 zł - na zapewnienie gorących posiłków osobom dorosłym w Zakładzie. Podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej również korzystają z posiłków przygotowywanych przez pracowników ZAZ, przy czym finansowanie tych świadczeń zapewnia MOPS.

Działalność ZAZ obejmuje również rehabilitację leczniczą, dostosowaną do potrzeb pracowników, oraz różnorodne formy integracji społecznej - zajęcia rekreacyjne, wyjazdy, wycieczki i spotkania kulturalne. Dzięki temu Zakład pełni nie tylko funkcję miejsca pracy chronionej, ale również ważnego ośrodka rehabilitacji społeczno-zawodowej w regionie, wspierając aktywizację i integrację osób z niepełnosprawnościami.

Miasto Stoczek Łukowski, wraz z dziesięcioma innymi gminami, objęte jest zapisami **Lokalne Strategii Rozwoju (LSR) na lata 2023-2027**, opracowanej przez **Lokalną Grupę Działania „Razem Ku Lepszej Przyszłości”**. Analiza danych przedstawionych w tabeli 8. dotyczącej liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w latach 2020 i 2024 wskazuje, że większość gmin odnotowała spadek liczby beneficjentów. Największe spadki liczby osób objętych pomocą odnotowano w gminach Trojanów, Parysów oraz w mieście Łaskarzew. Z kolei w kilku jednostkach, takich jak Wojcieszków, Serokomla czy Wola Mysłowska, pomimo wahań, utrzymuje się relatywnie wysoki poziom korzystania z pomocy społecznej, co wskazuje na trwałe problemy społeczno-ekonomiczne. W Mieście Stoczek Łukowski również zaobserwowano trend spadkowy - w ciągu czterech lat liczba osób korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o około 32%. Jedynie w gminie wiejskiej Stoczek Łukowski odnotowano wzrost liczby osób objętych wsparciem, co może być efektem pogorszenia lokalnej sytuacji gospodarczej lub skuteczniejszego rozpoznania potrzeb mieszkańców przez służby społeczne.

Tabela 8. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminach wchodzących w skład LSR w latach 2020 i 2024.

gminy objęte zapisami Lokalnej Strategii Rozwoju	wskaźnik osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys.		bilans
	2020	2024	
powiat łukowski	340	243	-97
m. Stoczek Łukowski	254	171	-83
Adamów	274	268	-6
Krzywda	298	107	-191
Łuków	271	200	-71
Serokomla	1231	914	-317

gminy objęte zapisami Lokalnej Strategii Rozwoju	wskaźnik osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys.		bilans
	2020	2024	
Stanin	387	303	-84
Stoczek Łukowski	254	385	131
Trzebieszów	402	264	-138
Wojcieszków	844	425	-419
Wola Mysłowska	523	309	-214
średnia dla obszaru LGD	474	335	-139

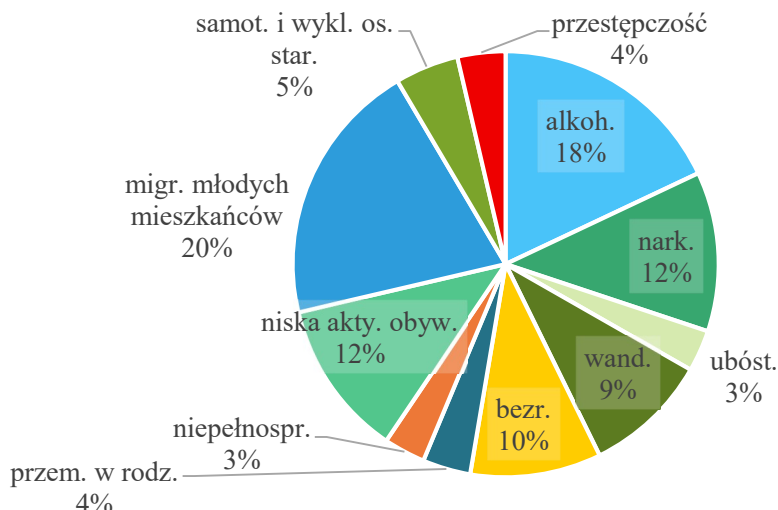
Zródło: GUS oraz lokalna Strategia Rozwoju na lata 2023-2027.

Na poziomie całego obszaru objętego LSR obserwuje się ogólny trend spadkowy, który można uznać za pozytywny sygnał poprawy kondycji społecznej regionu. Warto jednak zauważyć, że w analizowanym okresie zmieniły się również kryteria dochodowe uprawniające do przyznania pomocy finansowej, co mogło mieć wpływ na zmniejszenie liczby osób formalnie kwalifikujących się do wsparcia. Oznacza to, że część spadków może wynikać nie tyle z poprawy sytuacji życiowej mieszkańców, ile z dostosowania przepisów do nowych progów dochodowych. Zjawisko to wpisuje się w szerszy trend ogólnokrajowy, na który jednostki samorządu terytorialnego nie mają bezpośredniego wpływu, a który wynika ze zmian systemowych w polityce społecznej państwa.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski nie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej (DPS). Tego rodzaju placówki działają jednak na obszarze powiatu łukowskiego i zapewniają całodobową opiekę osobom, które ze względu na wiek, stan zdrowia lub niepełnosprawność wymagają stałego wsparcia w codziennym życiu. Podopieczni wymagający takiego wsparcia z miasta są kierowani do DPS w Ryżkach, w Gminie Łuków.

W ramach badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski, którego celem było poznanie opinii na temat różnych obszarów funkcjonowania miasta, zidentyfikowano również główne problemy społeczne występujące na jego terenie. Zestawienie najczęściej wskazywanych trudności zaprezentowano na wykresie 7. Najczęściej wskazywanym przez mieszkańców problemem społecznym była migracja młodych osób z miasta. Zjawisko to zostało również wskazane jako bariera rozwojowa w Programie Rozwoju Powiatu Łukowskiego, co potwierdza, że problem odpływu młodych mieszkańców dotyczy nie tylko Stoczka Łukowskiego, lecz także gmin sąsiednich. Do innych wymienianych problemów społecznych należą alkoholizm, niska aktywność obywatelska oraz narkomania; jednak według dostępnych danych i analiz MOPS-u nie są one zjawiskami o dużej skali. W mieście funkcjonuje grupa wsparcia dla osób z problemami uzależnień, a także organizowane są regularne spotkania i warsztaty edukacyjne, mające na celu przeciwdziałanie tym zjawiskom.

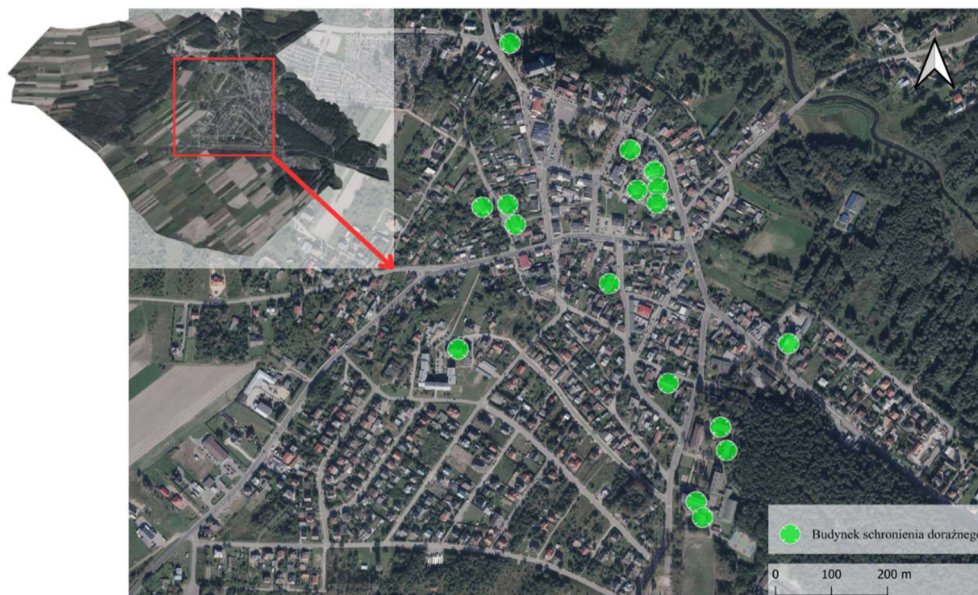
Wykres 7. Problemy społeczne, które według opinii mieszkańców w istotny sposób dotyczą Miasta Stoczek Łukowski.

źródło: Badania ankietowe, 2025

Aplikacja „Schrony” prezentuje dane zebrane na przełomie 2022 i 2023 roku w ramach ogólnopolskiej inwentaryzacji obiektów budowlanych, w tym budowli ochronnych. Do czasu uruchomienia Centralnej Ewidencji Obiektów Zbiorowej Ochrony, tworzonej na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz.U. z 2025 r. poz. 1705), aplikacja „Schrony” stanowi źródło informacji o potencjalnych lokalizacjach obiektów zbiorowej ochrony, mające charakter pomocniczy i informacyjny. Zakończenie budowy i pełne uruchomienie Centralnej Ewidencji Obiektów Zbiorowej Ochrony według oficjalnych informacji zaplanowano na grudzień 2025 roku. Serwis umożliwia przegląd miejsc takich jak schrony, ukrycia oraz miejsca doraźnego schronienia. Na terenie Miasta Stoczek Łukowski oraz Gminy Stoczek Łukowski nie sklasyfikowano żadnego obiektu oznaczonego jako schron. W centrum miasta zidentyfikowano jedynie miejsca doraźnego schronienia, których wytypowano 17, a ich lokalizacje przedstawiono na rysunku 7. Są to m.in. budynki plebanii, budynek Urzędu Miasta i Gminy Stoczek Łukowski, budynki komunalne, młyn zbożowy „Żabczyńscy” oraz obiekty oświatowe.

Rysunek 7. Lokalizacja budynków schronienia doraźnego na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych <https://strazpozarna.maps.arcgis.com/>

W kontekście bezpieczeństwa i rekreacji warto dodać, że choć na terenie Miasta Stoczek Łukowski nie funkcjonuje strzelnica, to w sąsiednich gminach -Krzywda i Stanin -znajdują się dwa tego typu obiekty: jedna strzelnica zamknięta oraz jedna otwarta, terenowa. W niedalekiej odległości od Miasta Stoczek Łukowski zlokalizowany jest także poligon wojskowy Jagodne. Strzelectwo sportowe i rekreacyjne rozwija się w ostatnich latach w skali całego powiatu łukowskiego. Jesienią 2025 roku zorganizowano Powiatowy Turniej Strzelecki o Puchar Starosty Łukowskiego dla drużów Ochotniczych Straży Pożarnych, który odbył się na strzelnicy w Smolanach. Organizatorzy podkreślili, że w obecnych realiach udział strażaków w tego typu inicjatywach nabiera szczególnego znaczenia - doskonalenie umiejętności strzeleckich i ratowniczych sprzyja wzmocnieniu lokalnej obronności oraz przygotowaniu do działań w sytuacjach kryzysowych.

Według danych z października 2025 roku, w zakresie bezpieczeństwa i obronności podejmowane są przez Województwo Lubelskie konkretne działania, w tym rezerwowanie środków finansowych na wsparcie gmin w tym obszarze. Środki te zostały zabezpieczone na rok 2025, a ich kontynuacja jest przewidziana również na rok 2026. Realizowane są obowiązkowe szkolenia z zakresu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej dla wyznaczonych pracowników jednostek samorządu terytorialnego. Celem szkoleń jest podnoszenie gotowości służb oraz osób odpowiedzialnych za reagowanie w sytuacjach zagrożenia.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Podczas badania ankietowego dostępność usług opieki zdrowotnej mieszkańcy ocenili umiarkowanie, 30% uznało ją za przeciętną, a 22% za złą. Działania i kontakt z miejskim ośrodkiem pomocy społecznej zostały ocenione przez większość mieszkańców pozytywnie, jednak najliczniejsza grupa respondentów (35%) nie posiadała wystarczającej wiedzy, aby móc wyrazić jednoznaczną opinię. Wsparcie dla osób starszych oraz wsparcie dla osób niesamodzielnych zostało ocenione stosunkowo dobrze, co świadczy o względnie pozytywnej ocenie funkcjonowania usług społecznych w tych obszarach. Dostosowanie

przestrzeni publicznych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności zostało ocenione głównie negatywnie, ponieważ 20% mieszkańców uznało je za złe, a 28% za przeciętne (Wykres 1.).

- ⇒ Najpoważniejszym problemem społecznym wskazywanym przez mieszkańców miasta jest migracja młodych osób, co potwierdzają zarówno wyniki ankiety, jak i dokumenty strategiczne na poziomie powiatowym (wykres 7.).
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski zapewnia mieszkańcom podstawowy zakres opieki zdrowotnej poprzez funkcjonujące na jego terenie placówki POZ i innych placówek medycznych.
- ⇒ Brak nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej oraz konieczność korzystania ze szpitala w Łukowie wskazują na zależność miasta od zewnętrznego zaplecza medycznego, mimo obecności karetki ratunkowej skracającej czas reakcji.
- ⇒ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje szeroki zakres zadań przy ograniczonej obsadzie kadrowej. W perspektywie kolejnych lat wyzwaniem może być pozyskanie i utrzymanie wykwalifikowanych osób do realizacji usług asystenckich i opiekuńczych, których zapotrzebowanie - ze względu na zmiany demograficzne i rosnące potrzeby mieszkańców - będzie systematycznie wzrastać. Sytuacja ta uzasadnia rozwijanie alternatywnych i uzupełniających form wsparcia, w tym opieki środowiskowej.
- ⇒ W latach 2021-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej systematycznie spadała, szczególnie w obszarach ubóstwa i bezrobocia, jednak liczba oraz różnorodność świadczeń realizowanych przez MOPS pozostają wysokie, co odzwierciedla szeroki zakres potrzeb społecznych, mimo ogólnego spadku liczby wypłacanych świadczeń.
- ⇒ Krajowe procedury pomocy społecznej są złożone i mogą stanowić barierę dla części potencjalnych beneficjentów, co ogranicza pełne dotarcie wsparcia do osób najbardziej potrzebujących.
- ⇒ Miasto prowadzi rozbudowany system programów społecznych - od strategii wieloletnich po programy operacyjne - tworzący spójny plan wsparcia rodzin, seniorów, dzieci, osób z niepełnosprawnościami oraz osób zagrożonych przemocą.
- ⇒ Realizacja procedury „Niebieskie Karty” wskazuje na niewielką liczbę przypadków przemocy domowej w mieście.
- ⇒ Program „Wyprawka dla Maluszka” wpisuje się w lokalną politykę prorodzinną, zapewniając wsparcie rzeczowe niezależne od dochodów, choć obecnie obejmuje niewielką liczbę dzieci.
- ⇒ Miejska Świetlica Socjoterapeutyczna odgrywa istotną rolę w przeciwdziałaniu problemom wychowawczym i społecznym wśród dzieci i młodzieży, zapewniając codzienne wsparcie i integrację.
- ⇒ Warsztat Terapii Zajęciowej pełni funkcję ważnego ośrodka rehabilitacji i integracji osób z niepełnosprawnościami, a planowany projekt „Ogród bez barier” dodatkowo wzmocni jego ofertę terapeutyczną.
- ⇒ Projekt „Wsparcie usług społecznych” oraz utworzenie Dziennego Domu Seniora znacząco zwiększą dostępność lokalnych usług opiekuńczych, obejmując szeroką grupę mieszkańców - w tym osoby z niepełnosprawnościami.
- ⇒ Na terenie miasta znajduje się obiekt Pogotowia Opiekuńczego.
- ⇒ Zakład Aktywności Zawodowej mimo, że jest jednostką Gminy Stoczek Łukowski jest ważnym elementem lokalnego systemu wsparcia osób z niepełnosprawnościami, łączący

aktywizację zawodową, rehabilitację i integrację społeczną, a jego działalność realnie wspiera również beneficjentów MOPS.

- ⇒ Analiza porównawcza w ramach LSR pokazuje, że także w Stoczku Łukowskim nastąpił wyraźny spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście w gminie wiejskiej Stoczek Łukowski, co może wynikać zarówno z czynników społeczno-ekonomicznych, jak i systemowych.
- ⇒ Brak Domu Pomocy Społecznej na terenie miasta skutkuje kierowaniem mieszkańców wymagających całodobowej opieki do placówki w Ryżkach.
- ⇒ Na terenie miasta nie zidentyfikowano schronów, a jedynie miejsca doraźnego schronienia, co wskazuje na ograniczony poziom zabezpieczenia infrastrukturalnego w obszarze ochrony ludności
- ⇒ Wsparcie województwa lubelskiego w zakresie bezpieczeństwa i obronności potwierdza, że miasto funkcjonuje w systemie regionalnych działań wzmacniających gotowość kryzysową jednostek samorządu terytorialnego.

5.2.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Działające na terenie Miasta Stoczek Łukowski organizacje społeczne i stowarzyszenia mają istotny wpływ na życie społeczne, gospodarcze i kulturalne regionu. Angażują się w różnorodne inicjatywy lokalne, wspierają aktywizację społeczności, wzbogacają ofertę kulturalną miasta, a także przyczyniają się do poprawy komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców.

Szczególną rolę w systemie bezpieczeństwa odgrywa Ochotnicza Straż Pożarna (OSP), zapewniająca wsparcie w sytuacjach zagrożeń, takich jak pożary, powodzie czy wypadki. Na terenie miasta funkcjonuje jedna OSP, włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). Do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego mogą być włączane jednostki ochrony przeciwpożarowej, których siły i środki przewidziane są do użycia w powiatowym lub wojewódzkim planie ratowniczym. Jednostki te muszą być uwzględnione w zbiorczym planie sieci podmiotów systemu i spełniać określone wymagania, m.in.: być wyposażone w specjalistyczny sprzęt, których ratownicy są przygotowani do realizacji zaawansowanych działań ratowniczych, zgodnie z planem ratowniczym. Dzięki temu mieszkańcy miasta mogą liczyć na szybkie i profesjonalne wsparcie w sytuacjach zagrożenia.

Jednostka OSP z Miasta Stoczek Łukowski działa bardzo aktywnie - charakteryzuje się dużym zaangażowaniem młodych członków, regularnymi szkoleniami oraz licznymi wyjazdami ratowniczymi, dzięki czemu jest liderem w powiecie pod względem liczby interwencji. Dodatkowo OSP korzysta z niewielkich grantów przyznawanych przez Urząd Marszałkowski, które wspierają rozwój jej działalności.

Oprócz OSP, w mieście działa także kilka innych organizacji społecznych i stowarzyszeń, które wspierają życie lokalnej społeczności. Na terenie Stoczka Łukowskiego zarejestrowanych jest łącznie **siedem stowarzyszeń i jednostek**, wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego (KRS). Należą do nich m.in. stowarzyszenia:

- ✓ „**Pokonać Bariery**” (REGON: 260171993, adres: 1-Go Maja 12, 21-450 Stoczek Łukowski);
- ✓ „**Inkubator Kreatywności Społecznej**” (nr KRS: 0000464264, adres: Ośrednia 17, 21-450 Stoczek Łukowski);

- ✓ **„Klub Motocyklowy CWS Stoczek Łukowski: Club Weteranów Szos”,** (REGON: 380666279, adres: Konopiankowa 7, 21-450 Stoczek Łukowski);
- ✓ **„Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Promyk”** (nr KRS: 0000358357, adres: Pl. Stanisława Wielgoska 5, 21-450 Stoczek Łukowski);
- ✓ **„Nasz Stoczek”** (REGON: 362742729, adres: Pl. Stanisława Wielgoska 5, 21-450 Stoczek Łukowski);
- ✓ **„Towarzystwo Przyjaciół Stoczka Łukowskiego”** (REGON: 030813560), adres: Józefa Piłsudskiego 16, 21-450 Stoczek Łukowski).

W ostatnich latach liczba stowarzyszeń w Stoczku Łukowskim uległa zmniejszeniu, dwa stowarzyszenia zostały wykreślone z KRS. Pozostałe organizacje działają od wielu lat, prowadząc szeroki wachlarz działań społecznych, kulturalnych, edukacyjnych i sportowych. Angażują się m.in. we wsparcie osób niepełnosprawnych, aktywizację zawodową, promowanie lokalnego patriotyzmu oraz rozwój kulturalny miasta. Szczególną rolę odgrywa Towarzystwo Przyjaciół Stoczka Łukowskiego, podejmujące inicjatywy na rzecz wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego miasta. „Klub Motocyklowy CWS” organizuje coroczny pochód motocyklowy przez miasto i gminę, a także wspiera inne imprezy lokalne, m.in. fundując statuetki dla zwycięzców Ogólnopolskiego Biegu „Grzmia pod Stoczkiem Armaty”, a stowarzyszenie „Pokonać Bariery” skupia się na aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób niepełnosprawnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym, przy nadzorze Starostwa Powiatu Łukowskiego.

Na terenie miasta działają również stowarzyszenia niezarejestrowane w KRS, rozwijają one ofertę rekreacyjno-sportową na terenie miasta, prowadząc sekcje dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Takimi organizacjami m. in. są:

- ✓ **Uczniowski Ludowy Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej,**
- ✓ **Stoczkowskie Towarzystwo Sportowe „AVES”,**
- ✓ **Ludowy Klub Sportowy „DWERNICKI”.**

Specyficzną formą organizacji działających na obszarach samorządów lokalnych, integrujących społeczność i stanowiących wyraz lokalnego ducha wspólnoty, są Koła Gospodyń Wiejskich (KGW). Pełnią one istotną rolę w podtrzymywaniu więzi społecznych, pielęgnowaniu tradycji oraz aktywizacji mieszkańców.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski od połowy 2025 roku działa Koło Gospodyń Wiejskich „Stoczkowianki” (REGON: 541458007), z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 2, 21-450 Stoczek Łukowski. Mimo niedługiego stażu, stowarzyszenie aktywnie uczestniczy w życiu społecznym i kulturalnym miasta, współorganizując wydarzenia kulturalne, takie jak „Stoczkowskie wesele pod chmurką”. Stowarzyszenie działa aktywnie we współpracy z jednostkami samorządowymi wyższego szczebla. Współorganizuje wydarzenia kulturalne o zasięgu powiatowym - m.in. warsztaty szycia czy konkurs strzelecki o Puchar Starosty. W 2025 roku Koło podpisało w Starostwie Powiatowym w Łukowie umowę w ramach tzw. małych grantów, dotyczącą realizacji zadania z zakresu pielęgnowania tradycji i zwyczajów ludowych. „Stoczkowianki” prowadzą również aktywną działalność informacyjną w mediach społecznościowych, promując lokalne inicjatywy i integrując mieszkańców wokół wspólnych działań.

Współpraca Miasta Stoczek Łukowski z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego odbywa się corocznie w ramach Programu współpracy, przyjmowanego przez Radę Miasta. Program określa zasady współpracy niefinansowej - wymianę informacji, konsultacje projektów aktów prawnych oraz wspólne inicjatywy - oraz finansowej, obejmującej powierzenie realizacji zadań publicznych, udzielanie dotacji i zawieranie umów partnerskich. Podstawowym trybem przekazywania środków jest otwarty konkurs ofert. Na 2024 rok Rada Miasta przeznaczyła 85 000 zł na prowadzenie sekcji sportowych. Do konkursu wpłynęły dwie oferty: Ludowego Klubu Sportowego „DWERNICKI” na prowadzenie sekcji piłki nożnej (65 000 zł) oraz Stoczkowskiego Towarzystwa Sportowego „AVES” na prowadzenie sekcji piłki siatkowej (20 000 zł). Obie organizacje współpracują z miastem w ramach corocznego programu od kilku lat.

Na terenie powiatu łukowskiego od 2008 roku działa **Lokalna Grupa Działania „RAZEM”**, funkcjonująca w ramach programu LEADER/ RLKS. LGD łączy przedstawicieli sektora społecznego, publicznego i gospodarczego, wspierając rozwój lokalnej przedsiębiorczości, turystyki i aktywizację społeczności. Grupa prowadzi nabory wniosków o dofinansowanie, organizuje szkolenia, konkursy grantowe oraz realizuje projekty promujące dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze regionu. Jednym z takich przedsięwzięć było opracowanie w latach 2013-2014 Szlaku Ziemi Łukowskiej, a obecnie LGD prowadzi także Mobilne Centrum Informacji Turystycznej i współpracuje z innymi grupami działania w województwie.

W ramach naboru w październiku 2025 roku LGD organizowała szkolenia dla przedstawicieli organizacji pozarządowych z obszaru LGD dotyczące zasad aplikowania o wsparcie w ramach przedsięwzięcia P.1.2 „Aktywni dla siebie i obszaru LGD RAZEM”. Dotacje w wysokości 50 000 zł przewidziano na działania aktywizujące, edukacyjne i integracyjne dla mieszkańców obszaru LGD „RAZEM”, w szczególności osób z niepełnosprawnościami, kobiet, rolników niskotowarowych i młodzieży do 25 roku życia. Wspierane były projekty rozwijające kompetencje społeczne, zdrowotne, kulturowe, ekologiczne i cyfrowe oraz inicjatywy wolontariackie i kulturalne promujące współpracę i wzajemne zrozumienie.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Organizacje społeczne i stowarzyszenia działające w Stoczku Łukowskim mają znaczący wpływ na życie społeczne, kulturalne i gospodarcze, co przekłada się na szeroką aktywizację mieszkańców oraz wzmocnienie lokalnej wspólnoty.
- ⇒ Jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej w Stoczku Łukowskim pełni kluczową rolę w systemie bezpieczeństwa miasta, zapewniając wysoki poziom gotowości operacyjnej oraz profesjonalną obsługę interwencji dzięki włączeniu do KSRG.
- ⇒ OSP wyróżnia się dużą aktywnością, wysoką liczbą wyjazdów oraz zaangażowaniem młodych członków, co czyni ją jedną z najbardziej dynamicznych jednostek w powiecie.
- ⇒ Na terenie miasta działa siedem zarejestrowanych w KRS stowarzyszeń, reprezentujących różnorodne cele społeczne, kulturalne i sportowe, co pokazuje wielowątkową aktywność lokalnych środowisk.

- ⇒ Stowarzyszenia funkcjonujące w mieście prowadzą szeroki zakres inicjatyw - od wspierania osób z niepełnosprawnościami, przez rozwój kultury i sportu, po działania patriotyczne i obywatelskie.
- ⇒ Poza organizacjami zarejestrowanymi w KRS w mieście funkcjonują także aktywne podmioty sportowe niezarejestrowane, które rozwijają ofertę zajęć dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
- ⇒ Koło Gospodyń Wiejskich „Stoczkowianki”, mimo krótkiego okresu działalności, szybko stało się aktywnym organizatorem i współorganizatorem wydarzeń społecznych i kulturalnych w mieście oraz powiecie.
- ⇒ Obie organizacje sportowe - LKS „DWERNICKI” i STS „AVES” - współpracują z miastem cyklicznie i od lat korzystają z systemowego wsparcia w ramach programu współpracy.
- ⇒ Lokalna Grupa Działania „RAZEM” stanowi ważne ponadlokalne zaplecze wspierające rozwój społeczny, gospodarczy i turystyczny, z którego korzystają także mieszkańcy Stoczka Łukowskiego.

5.2.4. Kultura i sport

Centrum życia kulturalnego miasta stanowi Miejski Ośrodek Kultury (MOK) w Stoczku Łukowskim, który jest główną instytucją na terenie miasta integrującą lokalną społeczność. Ośrodek pełni funkcję nie tylko organizatora wydarzeń artystycznych, ale również przestrzeni rozwoju, edukacji i aktywizacji mieszkańców. Działalność Miejskiego Ośrodka Kultury obejmuje organizację koncertów, wystaw, warsztatów artystycznych, zajęć edukacyjnych oraz wydarzeń integracyjnych, które sprzyjają upowszechnianiu kultury i budowaniu więzi społecznych. Instytucja skutecznie angażuje wszystkie pokolenia - dzieci, młodzież, dorosłych i seniorów - w różnorodne formy aktywności kulturalnej. W programie znajdują się także spotkania z autorami książek, zajęcia jogi, spektakle teatralne oraz liczne warsztaty wakacyjne, które z roku na rok cieszą się rosnącym zainteresowaniem. W 2025 roku na Skwerze Miejskim w Stoczku Łukowskim odbyło się „Stoczkowskie Wesele pod Chmurką”. Widowisko rozpoczęła sztuka teatralna „Wesele Siennickie”, która przyciągnęła miłośników kultury, a następnie odbyła się potańcówka. Wydarzenie współorganizowało Koło Gospodyń Wiejskich z miasta oraz cztery KGW spoza Stoczka. W przyszłości MOK planuje organizować wydarzenia o szerokim zasięgu, poszukując przy tym nowych, kreatywnych form aktywności kulturalnej. Swoją działalność Ośrodek realizuje w ścisłej współpracy z licznymi lokalnymi i ponadlokalnymi instytucjami oraz stowarzyszeniami, co pozwala na poszerzanie oferty i zasięgu oddziaływania. MOK współorganizuje cykliczne wydarzenia lokalne i ponadlokalne, które na stałe wpisały się w kalendarz kulturalny miasta i stały się elementem jego tożsamości lokalnej. Do najważniejszych z nich należą m.in.:

- ✓ obchody rocznicy Bitwy pod Stoczkiem,
- ✓ Ogólnopolski Bieg „Grzmią pod Stoczkiem Armaty”,
- ✓ Sejmik Wiejskich Zespołów Teatralnych,
- ✓ kiermasze świąteczne,
- ✓ dni dziecka,
- ✓ bale tematyczne,
- ✓ oraz uroczystości z okazji świąt państwowych.

Ośrodek współpracuje również z Miejską Biblioteką w Stoczku Łukowskim, co umożliwia realizację wspólnych inicjatyw takich jak charytatywne kiermasze bożonarodzeniowe.

Sejmik Wiejskich Zespołów Teatralnych w Stoczku Łukowskim jest jednym z najstarszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych organizowanych na terenie miasta. Organizatorami są Miejski Ośrodek Kultury, Burmistrz Miasta Stoczek Łukowski oraz Rada Miasta. W 2025 roku odbyła się jego 52. edycja. Celem Sejmiku jest ochrona i popularyzacja unikalnych wartości kultury ludowej, kultywowanie tradycji i zwyczajów polskiej wsi oraz rozwijanie zainteresowania twórczością ludową. Wydarzenie ma również wymiar edukacyjny - służy doskonaleniu umiejętności zespołów i instruktorów poprzez konfrontację dorobku artystycznego oraz udział w Forum Dyskusyjnym, podczas którego specjaliści z zakresu teatru, folkloru i etnomuzykologii udzielają uczestnikom wsparcia merytorycznego. Sejmik jest najstarszą imprezą tego typu w Polsce. Oprócz wartości artystycznej pełni także funkcję integracyjną, skupiając środowisko miłośników teatru wiejskiego. To dwudniowe wydarzenie, w trakcie którego dziesięć najlepszych zespołów teatralnych z czterech województw północno-wschodniej Polski (lubelskiego, mazowieckiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego) prezentuje swoje spektakle. Spotkania odbywają się w Miejskim Ośrodku Kultury w Stoczku Łukowskim. Sejmik to nie tylko przegląd teatralny, lecz także wyraz troski o zachowanie dziedzictwa kulturowego polskiej wsi. W 2018 roku wydarzenie zostało uhonorowane wpisem do Krajowego Rejestru Dobrych Praktyk na rzecz Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego, prowadzonego przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - jako jedno z pierwszych i nielicznych przedsięwzięć tego rodzaju w regionie i w kraju.

Jednym z symboli życia kulturalnego Miasta Stoczek Łukowski jest **Stoczkowska Orkiestra Dęta OSP**, stanowiąca ważny element tożsamości miasta. Orkiestra od lat łączy pokolenia mieszkańców, rozwija talenty muzyczne i integruje lokalną społeczność poprzez wspólne muzykowanie. Od wielu lat prowadzi aktywną i intensywną działalność artystyczną, poszerzając swój repertuar o utwory klasyczne i współczesne. Członkowie orkiestry regularnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych przez instruktorów, doskonaląc swoje umiejętności gry na instrumentach i rozwijając pasję do muzyki. Zespół aktywnie uczestniczy w życiu społecznym miasta - uświetnia uroczystości patriotyczne, obchody świąt narodowych, wydarzenia kulturalne i plenerowe. Od lat Stoczkowska Orkiestra Dęta gra koncerty także na wydarzeniach o charakterze ponadlokalnym, m.in. podczas Święta Miodów Ziemi Łukowskiej, będąc jedną z głównych atrakcji..

Sport i rekreacja stanowią istotny element życia mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski. Aktywność fizyczna rozwija się zarówno w formie indywidualnej, jak i zorganizowanej - poprzez działalność klubów sportowych, uczniowskich oraz inicjatyw lokalnych promujących zdrowy styl życia.

Na terenie miasta funkcjonują dwa kluby sportowe:

- **Ludowy Klub Sportowy „Dwernicki”** - prowadzący sekcje piłki nożnej (w pięciu kategoriach wiekowych: senior, junior, młodzik, orlik młodszy i skrzat) oraz sekcję szachową, zrzeszający ok. 120 zawodników;
- **Stoczkowskie Towarzystwo Sportowe „AVES”** - specjalizujące się w szkoleniu z zakresu piłki siatkowej i tenisa ziemnego, skupiające ok. 40 zawodników.

Zajęcia sportowe i treningowe realizowane są w oparciu o lokalną infrastrukturę sportową, obejmującą: boisko piłkarskie „Izydory”, hale sportowe przy szkołach, boisko wielofunkcyjne

oraz siłownie zewnętrzne, zlokalizowane przy Zespole Oświatowym oraz w Parku Miejskim „Chojniak”.

Miasto oraz MOK są również organizatorem dużych, cyklicznych wydarzeń sportowych do których należą:

- **Ogólnopolski Bieg „Grzmią pod Stoczkiem Armaty”,**
- **Turniej Piłki Siatkowej „Rock & Volleyball”.**

Ogólnopolski Bieg „Grzmią pod Stoczkiem Armaty” upamiętnia Bitwę pod Stoczkiem, stoczoną w 1831 roku - jedno z pierwszych i znaczących zwycięskich starć wojsk polskich w czasie powstania listopadowego. Wydarzenie sportowe organizowany jest co roku w lutym i obejmuje bieg główny na dystansie 10 km oraz pokazowy marsz Nordic Walking na dystansie 400 metrów dla osób powyżej 50. roku życia. Wydarzenie sportowe, będące połączeniem sportowej rywalizacji i pamięci historycznej, organizowany jest we współpracy z licznymi instytucjami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi, w tym m.in. Ludowym Klubem Sportowym „Dwernicki” oraz Klubem Motocyklowym CWS.

To sportowe święto na stałe wpisało się w kalendarz lokalnych imprez, przyciągając z roku na rok coraz liczniejsze grono uczestników i kibiców. W 2024 roku łącznie w obu edycjach biegu udział wzięło 367 zawodników - w tym 228 w biegach dzieci i młodzieży, 120 w biegu głównym oraz 19 w spacerze Nordic Walking. Oba wydarzenia realizowane są pod patronatem Marszałka Województwa Lubelskiego oraz Starosty Łukowskiego.

Zdjęcie 3. Nagroda dla "Najszybszego biegacza Ziemi Stoczkowskiej" która corocznie ufundowana jest przez Klub Motocyklowy CWS.

źródło: <https://www.facebook.com/KlubMotocyklowyCws/>

~ „Więcej imprez lokalnych, zaangażowanie mieszkańców w inicjatywy społeczno-integracyjne.”

~ „Zrobić basen i tężnie to by się przydało w Stoczku.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Rysunek 8. przedstawia zestawienie najczęściej poruszanych zagadnień w opiniach mieszkańców w otwartych wypowiedziach dotyczących sfery społecznej oraz kulturalnej. Najczęściej poruszonym tematem przez mieszkańców była potrzeba organizacji liczniejszych wydarzeń kulturalnych w plenerze. Wśród wskazanych wątków znalazły się również inicjatywy związane z dalszą organizacją zawodów sportowych, remontu oraz doposażenia szkół, a także

działania mające na celu poprawę porządku publicznego. Istotnym zagadnieniem było także poprawa dostępności do lekarzy i specjalistów oraz rozwój przyjaznej i dostępnej w późniejszych godzinach obsługi w urzędzie.

Rysunek 8. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze „społeczeństwo i kultura” podczas ankietyzacji.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Miejska Biblioteka Publiczna w Stoczku Łukowskim pełni rolę nie tylko miejsca udostępniania książek, ale również przestrzeni spotkań, edukacji i inspiracji. Biblioteka aktywnie promuje czytelnictwo, organizuje spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, warsztaty oraz wydarzenia kulturalne. Placówka corocznie wzbogaca swój księgozbiór o nowe pozycje, obejmujące literaturę dla dzieci, młodzieży i dorosłych - od klasyków po najnowsze bestsellery. Instytucja działa również na rzecz promocji lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego. Od 2022 roku Miejska Biblioteka Publiczna działa w nowej, gruntownie wyremontowanej siedzibie, która stała się nowoczesnym i przyjaznym miejscem spotkań z kulturą i historią. W tym samym roku biblioteka zrealizowała projekt „Kroki do niepodległości w Stoczku Łukowskim”, w ramach którego wytyczono szlak historyczny obejmujący osiem miejsc pamięci narodowej. Każde z nich zostało oznaczone tablicą informacyjno-edukacyjną, przybliżającą historię lokalnych bohaterów i wydarzeń. Projektowi towarzyszyły spacer historyczne, piknik tematyczny oraz publikacja broszury opisującej cały szlak, co pozwoliło mieszkańcom w nowy sposób odkryć dziedzictwo swojego miasta. W strukturze biblioteki działa Grupa Artystyczna, zrzeszająca młodych twórców. Organizowane są wernisaże oraz wystawy prezentujące ich prace w przestrzeniach biblioteki.

Dostęp do usług kulturalnych, w tym do bibliotek, stanowi ważny element wpływający na jakość życia mieszkańców. W tabeli 9. przedstawiono liczbę bibliotek publicznych w miastach objętych analizą porównawczą oraz liczbę ludności. Wszystkie analizowane jednostki to małe miasta, charakteryzujące się niewielką powierzchnią oraz stosunkowo małą liczbą mieszkańców, co przekłada się na utrzymywanie zazwyczaj jednej placówki bibliotecznej w danej miejscowości. Wyjątek stanowi Miasto Obrzycko, w którym funkcjonują dwie biblioteki, mimo że jest to najmniejsze spośród analizowanych miast pod względem liczby ludności. Wynika to jednak ze specyfiki organizacyjnej - jedna z placówek pełni równocześnie funkcję ośrodka kultury, co uzasadnia jej odrębne funkcjonowanie. Miasto Stoczek Łukowski nie wyróżnia się na tle innych jednostek w tym zakresie - posiadanie jednej biblioteki jest rozwiązaniem adekwatnym do wielkości miasta i potrzeb mieszkańców. Istniejąca placówka dysponuje wystarczającym potencjałem, by obsłużyć nawet nieco większą liczbę użytkowników w przypadku wzrostu populacji, dlatego otwieranie kolejnej biblioteki nie byłoby uzasadnione ekonomicznie ze względu na wysokie koszty utrzymania.

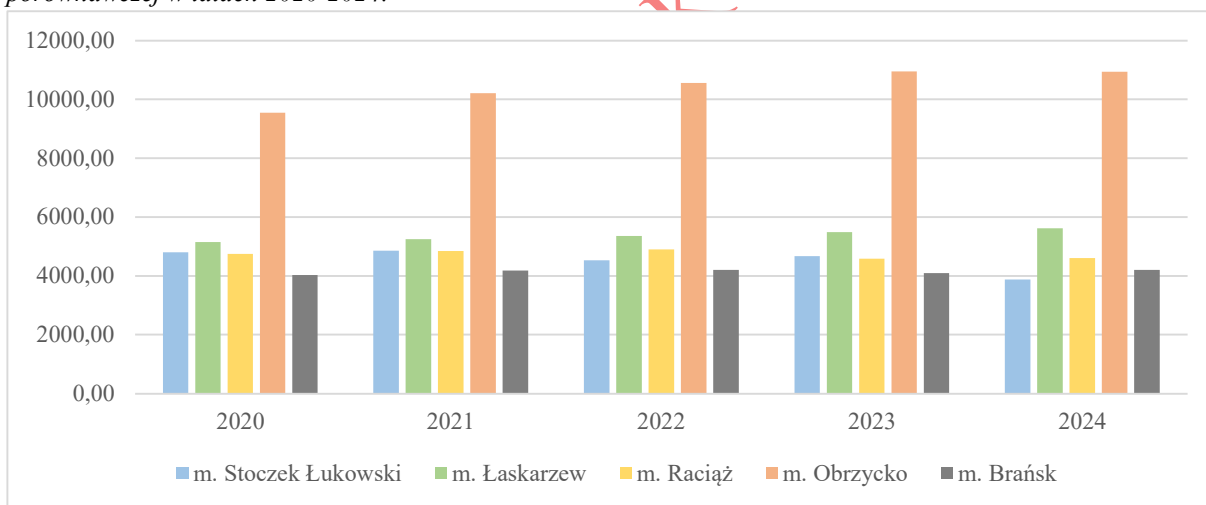
Tabela 9. Liczba bibliotek w miastach z grupy analizy porównawczej w 2024 roku.

Nazwa	liczba bibliotek	liczba ludności
<u>m. Stoczek Łukowski</u>	<u>1</u>	<u>2 417</u>
m. Łaskarzew	1	4 447
m. Raciąż	1	3 932
m. Obrzycko	2	2 383
m. Brańsk	1	3 469

źródło: BDL-GUS

Analiza danych przedstawionych na wykresie 8., dotyczącym wielkości księgozbioru bibliotek na 1000 mieszkańców w latach 2020-2024, wskazuje na zróżnicowane tendencje w badanych miastach. Miasto Obrzycko wyróżnia się najwyższym wskaźnikiem liczby książek na 1000 mieszkańców. Wynika to zarówno z relatywnie dużych zasobów bibliotecznych, jak i niewielkiej liczby ludności, co w istotny sposób zawyża ten wskaźnik. W miastach Raciąż oraz Stoczek Łukowski zaobserwowano spadek wartości wskaźnika, mimo spadającej liczby mieszkańców. Oznacza to, że tempo zmniejszania zasobów bibliotecznych jest wyższe niż tempo spadku ludności, co wskazuje na faktyczne ograniczenie księgozbioru, a nie tylko efekt demograficzny. W pozostałych analizowanych miastach wskaźnik ten wykazuje tendencję wzrostową, jednak jest to w dużym stopniu związane ze spadkiem liczby ludności, a nie rzeczywistego zwiększenia liczby książek.

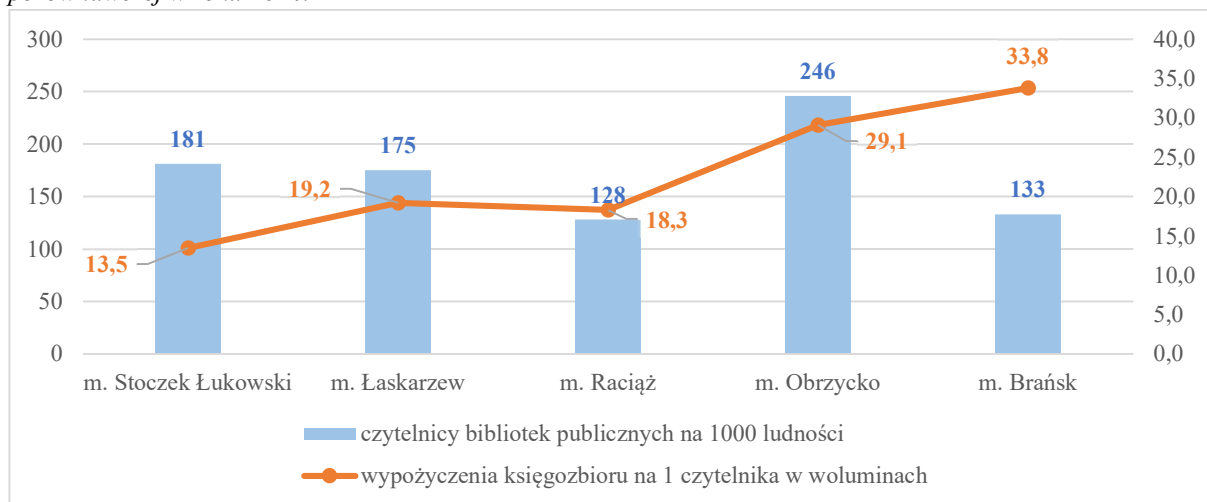
Wykres 8. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.

źródło: BDL-GUS oraz Urząd Miasta w Stoczku Łukowskim.

Analiza aktywności mieszkańców w korzystaniu z bibliotek publicznych w badanych miastach (wykres 9.) wykazuje wyraźne zróżnicowanie. Obrzycko wyróżnia się największą liczbą czytelników na 1000 mieszkańców oraz wysoką liczbą wypożyczeń, co świadczy o dużym zainteresowaniu społeczności takiego rodzaju formą rozwoju kulturalnego i edukacyjnego. W Brańsku, mimo mniejszej liczby czytelników, wskaźnik wypożyczeń na osobę jest najwyższy, co wskazuje na aktywną, choć niewielką grupę użytkowników. W Stoczku Łukowskim i Łaskarzewie poziom czytelnictwa jest umiarkowany, a intensywność wypożyczeń niższa, sugerując okazjonalne korzystanie z bibliotek. Wyniki pokazują, że w niektórych miastach biblioteki pełnią istotną rolę społeczną i kulturalną, podczas gdy w innych konieczne jest wzmocnienie oferty i dostosowanie jej do współczesnych potrzeb mieszkańców.

Wykres 9. Aktywność czytelników biblioteki w Mieście Stoczek Łukowski oraz miastach z grupy analizy porównawczej w roku 2024.

źródło: BDL-GUS oraz Urząd Miasta w Stoczku Łukowskim.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ W badaniu ankietowym możliwość atrakcyjnego spędzania czasu wolnego w mieście została oceniona przez mieszkańców w większości negatywnie, ponieważ 30% określiło ją jako bardzo złą. Stopień rozwoju miejsc sportowo-rekreacyjnych został oceniony bardzo niejednoznacznie, ponieważ oceny przeciętne, dobre i bardzo dobre pojawiały się z podobną częstotliwością. Organizacja wydarzeń miejskich oraz imprez również została oceniona w sposób zróżnicowany, przy czym pojawiło się więcej ocen słabych niż w przypadku infrastruktury rekreacyjnej. Działalność oraz zasoby miejskiej biblioteki zostały ocenione stosunkowo pozytywnie, a 34% mieszkańców oceniło je jako dobre (wykres 1 i 2).
- ⇒ Mieszkańcy najczęściej w zakresie sfery społecznej i kulturalnej poruszali tematy dotyczące potrzeby organizacji większej liczby wydarzeń kulturalnych w plenerze, kontynuowania zawodów sportowych, remontu i doposażenia szkół, poprawy porządku publicznego, zwiększenia dostępności do lekarzy i specjalistów oraz rozwoju przyjaznej i dostępnej obsługi w urzędzie w późniejszych godzinach.
- ⇒ Centrum życia kulturalnego Stoczka Łukowskiego stanowi Miejski Ośrodek Kultury, który pełni funkcję integracyjną, edukacyjną i aktywizacyjną dla wszystkich pokoleń mieszkańców, organizując koncerty, wystawy, warsztaty, spektakle teatralne oraz wydarzenia integracyjne.
- ⇒ Miejski Ośrodek Kultury skutecznie współpracuje z lokalnymi i ponadlokalnymi instytucjami, stowarzyszeniami oraz Kołami Gospodyń Wiejskich, co pozwala na rozwój oferty kulturalnej.
- ⇒ Sejmik Wiejskich Zespołów Teatralnych, odbywający się w Stoczku od 52 lat, ma istotną wartość edukacyjną, artystyczną, popularyzując kulturę ludową i chroniąc dziedzictwo niematerialne, co zostało potwierdzone wpisem do Krajowego Rejestru Dobrych Praktyk.
- ⇒ Sport i rekreacja są istotnym aspektem życia społecznego, realizowanym przez dwa lokalne kluby sportowe - Ludowy Klub Sportowy „Dwernicki” oraz Stoczkowskie Towarzystwo Sportowe „AVES” - oraz poprzez wykorzystanie lokalnej infrastruktury sportowej, obejmującej boiska, hale i siłownię zewnętrzne.

- ⇒ Miasto i MOK organizują duże, cykliczne wydarzenia sportowe o charakterze lokalnym i historycznym, w tym Ogólnopolski Bieg „Grzmią pod Stoczkiem Armaty” i Turniej Piłki Siatkowej „Rock & Volleyball”, które angażują mieszkańców i wpisują się w lokalną tożsamość kulturową.
- ⇒ Miejska Biblioteka Publiczna pełni funkcję edukacyjną i kulturalną, organizując spotkania autorskie, warsztaty, zajęcia edukacyjne i wernisaże, a także promując lokalne dziedzictwo historyczne i kulturalne, m.in. poprzez projekt „Kroki do niepodległości w Stoczku Łukowskim”.
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski posiada jedną bibliotekę, co jest adekwatne do wielkości miasta i potrzeb mieszkańców; zasoby placówki są wystarczające, by obsłużyć potencjalny wzrost liczby użytkowników, a otwieranie dodatkowej biblioteki nie jest uzasadnione ekonomicznie.
- ⇒ Aktywność mieszkańców w korzystaniu z biblioteki jest umiarkowana, a liczba wypożyczeń wskazuje na okazjonalne korzystanie z oferty, co sugeruje potrzebę dalszego wzmocnienia działań promujących czytelnictwo i rozwój kulturalny.

5.2.5. Ochrona dziedzictwa narodowego

Ochrona dziedzictwa narodowego prowadzona jest za pomocą wykazów: wojewódzkiego rejestru i ewidencji zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. Rejestr prowadzony jest przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Wpisuje się do niego obiekty na podstawie decyzji wydanej przez konserwatora, na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się taki zabytek. Gminną ewidencję zabytków prowadzi z kolei burmistrz (wójt, prezydent miasta) w formie zbioru kart adresowych zabytków. Muszą znaleźć się w niej zabytki uwzględnione w rejestrze, a także inne obiekty zabytkowe wyznaczone przez burmistrza w porozumieniu z konserwatorem. Ewidencja jest podstawą do prowadzenia programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Lublinie wpisany jest jeden obiekt znajdujący się na terenie Miasta Stoczek Łukowski - jest to kościół parafialny rzymskokatolicki pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny wraz z gruntem pod budynkiem, o numerze rejestru A/1609. Kościół powstał w latach 1909-1923. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski do roku 2030 zaplanowano przeprowadzenie prac konserwatorskich i robót budowlanych w tym obiekcie, które na czas opracowywania dokumentu Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 zostały już zrealizowane.

Miasto Stoczek Łukowski posiada na swoim terenie również obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków, obejmujące zarówno zabytki archeologiczne, stanowiące ślady osadnictwa z różnych epok (kamienia, żelaza, Młodej Polski oraz dwudziestolecia międzywojennego), jak i zabytki nieruchome o wartości historycznej i kulturowej. Do najważniejszych obiektów należą:

- ✓ Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny - ujęty w ewidencji zabytków wojewódzkich, stanowiący cenny przykład architektury sakralnej regionu;
- ✓ Cmentarz rzymskokatolicki z XIX wieku, zachowujący dawny układ przestrzenny i liczne historyczne nagrobki;

- ✓ Cmentarz żydowski z II połowy XIX wieku - materialne świadectwo wielokulturowej historii miasta;
- ✓ Dawny cmentarz rzymskokatolicki, tzw. choleryczny, pochodzący z I połowy XIX wieku, zlokalizowany naprzeciwko Zespołu Szkół w Stoczku Łukowskim;
- ✓ Pomnik Tadeusza Kościuszki z 1917 roku;
- ✓ Stanowiska archeologiczne, dokumentujące początki osadnictwa na tych terenach w epoce kamienia i żelaza.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego określono kluczowe wartości kulturowe miasta, obejmujące historyczne rozplanowanie, dawne funkcje, cenne obiekty oraz walory krajobrazowe. Na ich podstawie wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej, które grupują obszary o podobnych cechach kulturowych i przyrodniczych oraz pozwalają chronić także pojedyncze obiekty w ich otoczeniu. W Stoczku Łukowskim wyróżniono dwie strefy ochrony historycznej:

- Strefa „A” - pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej.

Obejmuje obszary o najlepiej zachowanym układzie urbanistycznym, gdzie historyczne rozplanowanie, zabudowa i krajobraz tworzą czytelny, wyróżniający się zespół. Do tej strefy zaliczono m.in. ul. Szkolną z zabudową nawiązującą do architektury dworskowej.

- Strefa „B” - ochrony zachowanych elementów zabytkowych.

Dotyczy terenów dawnych przedmieść i obrzeży, a także obszarów o lokalnej wartości kulturowej, takich jak historyczne rozplanowanie centrum z rynkiem, dawne targowiska, cmentarze czy pozostałości założeń folwarcznych i podworskich. Jej zadaniem jest przede wszystkim ochrona układu przestrzennego i krajobrazowego, nawet w przypadku braku samych obiektów zabytkowych.

Dla obu stref przygotowano odrębne wytyczne konserwatorskie, określające zasady prowadzenia działań inwestycyjnych i ochronnych.

Miasto Stoczek Łukowski posiada bogatą i wielowiekową historię. Jako osada istniało już w XII wieku i funkcjonowało pod różnymi nazwami - Poznańska Wola, Sebastianowo - jednak ostatecznie utrwaliła się pierwotna nazwa jednej z wsi, na której gruntach wyrosło miasto Stoczek. Nazwa ta wiąże się z położeniem nad niewielką rzeką i otaczającymi dawniej teren lasami. Początki miasta są ściśle związane z rozwojem osadnictwa na terenach Podlasia. Od średniowiecza znaczne obszary w tej części regionu należały do biskupów poznańskich, którzy w XV i XVI wieku prowadzili intensywną kolonizację swoich dóbr. W 1451 roku biskup Andrzej Bniński lokował wieś Poznańska Wola alias Stoczek. Natomiast w 1546 roku król Zygmunt Stary, na prośbę biskupa Sebastiana Branickiego, nadał miejscowości przywilej lokacyjny i prawo magdeburskie, tworząc w ten sposób miasto Sebastianów.

Najważniejszym wydarzeniem w dziejach miasta była bitwa pod Stoczkiem Łukowskim, stoczona 14 lutego 1831 roku - pierwsza zwycięska bitwa Powstania Listopadowego. Dowodzone przez generała Józefa Dwernickiego oddziały polskie rozgromiły dywizję strzelców konnych generała Fiodora Gejsmara. Pamięć o tym wydarzeniu jest trwale wpisana w tożsamość miasta. W setną rocznicę bitwy, w miejscu dowodzenia gen. Dwernickiego, wzniesiono pomnik, stanowiący dziś centralny punkt Stoczka Łukowskiego. We wrześniu 2015 roku społeczność Stoczka, przy wsparciu stowarzyszenia „Inkubator Kreatywności Społecznej”, ufundowała wierną replikę armaty, która brała udział w zwycięskiej bitwie. Replika została ustawiona przy pomniku gen. J. Dwernickiego w centrum miasta i od tego czasu

jest wykorzystywana podczas najważniejszych uroczystości i obchodów historycznych w mieście.

Postać generała upamiętniają nazwą dwie miejscowe szkoły oraz Ludowy Klub Sportowy „Dwernicki”, który od wielu lat organizuje Ogólnopolskie Biegi Uliczne „Grzmią pod Stoczkiem Armaty” - wydarzenie sportowe, które łączy lokalną tradycję z patriotyczną pamięcią. Zwycięska bitwa pod Stoczkiem, została trwale upamiętniona w polskiej kulturze i historii. Wydarzenie to znalazło odzwierciedlenie w literaturze - w wierszach „*Gdy naród do boju*” Gustawa Ehrenberga oraz „*Grzmią pod Stoczkiem armaty*” Wincentego Pola. Bitwa została również uhonorowana na Grobie Nieznanego Żołnierza w Warszawie, gdzie jedna z tablic nosi napis: „*STOCZEK 14 II 1831*”. Znaczenie tego zwycięstwa podkreśla fakt, że bitwa pod Stoczkiem wymieniana jest wśród piętnastu najważniejszych wydarzeń w historii Lubelszczyzny, obok takich momentów jak zawarcie Unii Lubelskiej. Samą bitwę rozstrzygnął również Wincenty Pol w wierszu „*Krakusy*”, utrwalając w świadomości narodowej jej symboliczny charakter. Pomnik upamiętniający miejsce stoczony bitwy znajduje się w Zgórznicy na terenie gminy wiejskiej Stoczek Łukowski.

W okresie Powstania Styczniowego (1863-1864) w okolicach miasta działały liczne oddziały powstańcze. Za wspieranie powstańców Stoczek został w 1867 roku pozbawiony praw miejskich, które odzyskał w 1916 roku. W okresie międzywojennym miasto zasłynęło jako ośrodek handlu końmi - odbywały się tu największe w Polsce i jedne z największych w Europie targi końskie. Podczas II wojny światowej Miasto Stoczek Łukowski zostało spalone przez okupanta. W czasie okupacji działały tu liczne oddziały partyzanckie. Po wojnie, mimo ogromnych strat, miasto zostało odbudowane dzięki zaangażowaniu mieszkańców.

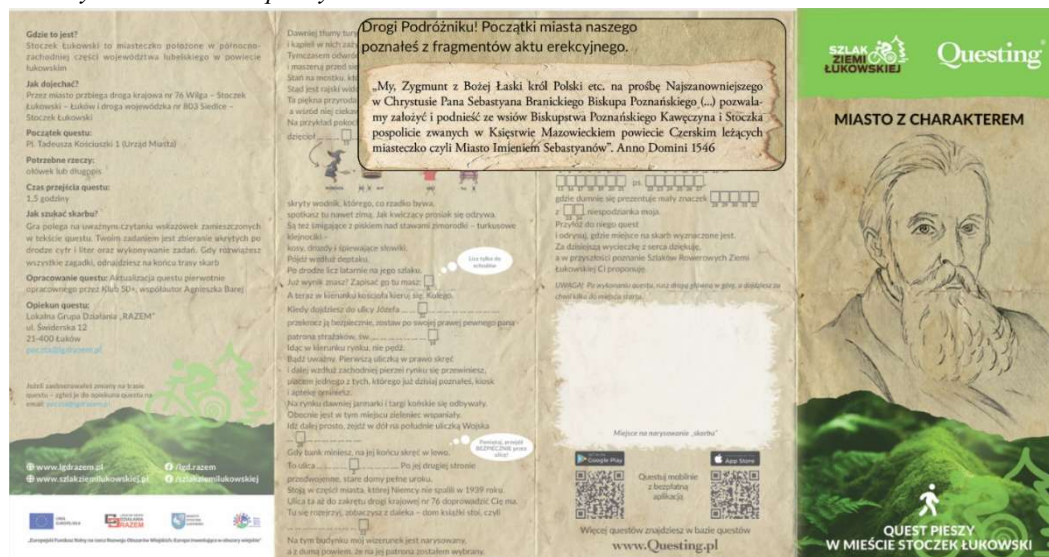
Stoczek Łukowski to również miejsce narodzin wybitnych postaci, które zapisały się w historii Polski. Jedną z nich jest Aleksander Świętochowski - pisarz, publicysta i czołowy ideolog polskiego pozytywizmu. Drugą - biskup Adolf Piotr Szelażek, ochrzczony w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Był rektorem Seminarium Duchownego w Płocku, doktorem teologii i prawa kanonicznego, a także założycielem Zgromadzenia Sióstr św. Teresy od Dzieciątka Jezus. W czasie powojennych represji został uwięziony przez władze komunistyczne za obronę Kościoła, jednak po zwolnieniu kontynuował działalność duszpasterską do końca życia. Pamięć o biskupie Szelażku pozostaje wciąż żywa, Gminna Biblioteka Publiczna w Starych Kobiałkach, na terenie Gminy Stoczek Łukowski, nosi jego imię. W 2021 roku Rada Miejska w Stoczku Łukowskim nadała mu pośmiertnie tytuł Honorowego Obywatela Miasta Stoczek Łukowski.

Miasto Stoczek Łukowski, choć nie posiada wielu obiektów zabytkowych o znaczeniu ponadlokalnym, dysponuje cennym dziedzictwem historycznym o dużej wartości w skali lokalnej. Jest ono konsekwentnie wykorzystywane w działaniach kulturalnych i promocyjnych. Ważnym elementem oferty edukacyjno-turystycznej jest „Szlak Powstań Narodowych” - trasa pieszo-rowerowa rozpoczynająca się w Stoczku Łukowskim i prowadząca przez Domanice, Iganie, Mokobody, Liw, Węgrów aż do Miedznej. Szlak przebiega przez miejsca związane z walkami Powstania Listopadowego w 1831 roku, nadając trasie wyjątkowe znaczenie historyczne i edukacyjne.

Miasto podchodzi nowoczesnie do promocji turystycznej i historycznej, wprowadzając innowacyjne formy aktywności. Przykładem jest questing, czyli bezobsługowe gry terenowe wywodzące się ze Stanów Zjednoczonych. Podczas zabawy uczestnicy odkrywają lokalną

historię i tradycje regionu, wykonując zadania, zbierając ukryte litery i cyfry, a na końcu odnajdując „skarby”. Quest został opracowany w ramach Szlaku Ziemi Łukowskiej przez Klub 50+, a jego opiekunem jest Lokalna Grupa Działania „RAZEM”. Formy questu są dostosowane do współczesnych potrzeb - uczestnicy mogą korzystać zarówno z aplikacji mobilnej, jak i wersji papierowej (fragment przedstawiono na rysunku 9.).

Rysunek 9. Ousest pieszy w Mieście Stoczek Łukowski .

źródło: <https://questing.pl/questy/miasto-z-charakterem/>

~ „Miasto do rozwoju powinno skorzystać swoje położenie oraz walory historyczno-geograficzne. Inwestycje w kierunku turystyki mogłyby stworzyć liczne miejsca pracy i przyciągnąć inwestorów.”

~ „...mamy historię, której nie potrafimy wykorzystać. Turystycznie jesteśmy kompletnie nieatrakcyjni choć niczego nam nie brakuje. Mamy miejsce i jego historię, wykorzystajmy to! Przewodnik po mieście- historia miasta, konkretnych miejsca poprzez nagrania z lektorem i kody qr. Noc Muzeów,...Miejskie koguciki na wzór wrocławskich krasnali. Pawilon edukacyjny w miejscu bitwy pod Stoczkiem, szlaki rowerowe, piesze, biegowe, szlaki off road, 4x4 quad... jest dużo możliwości...”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Szlak pieszo-rowerowy oraz quest jak i aktywności z nim związane pełnią nie tylko funkcję turystyczną, ale również edukacyjną, promując lokalną tożsamość i historię miasta. Organizowane wydarzenia - w tym obchody rocznic wydarzeń historycznych, biegi czy warsztaty edukacyjne - przyciągają mieszkańców i turystów, łącząc rekreację z poznawaniem dziedzictwa Stoczka Łukowskiego.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Mieszkańcy w otwartych wypowiedziach najczęściej wskazywali na potrzebę lepszego i szerszego wykorzystania walorów historyczno-geograficznych miasta w celu rozwoju turystyki, tworzenia miejsc pracy i przyciągania inwestorów, proponując m.in. przewodniki multimedialne, wydarzenia kulturalne, pawilony edukacyjne oraz sieć szlaków pieszych, rowerowych i off-road.
- ⇒ W rejestrze wojewódzkim wpisany jest jeden obiekt - kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z lat 1909-1923, który podlega pracom konserwatorskim i budowlanym w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta do 2030 roku.

- ⇒ Gminna Ewidencja Zabytków obejmuje zarówno zabytki nieruchome, jak i archeologiczne, w tym cmentarze rzymskokatolickie i żydowskie, dawny cmentarz choleryczny, pomnik Tadeusza Kościuszki oraz stanowiska archeologiczne dokumentujące osadnictwo z epok kamienia i żelaza.
- ⇒ Historia Stoczka Łukowskiego sięga XII wieku, a lokacja miasta w średniowieczu oraz nadanie przywilejów magdeburskich w XVI wieku stanowiły podstawę rozwoju gospodarczego i handlowego miasta, w tym organizacji jarmarków i targów.
- ⇒ Kluczowym wydarzeniem historycznym miasta była bitwa pod Stoczkiem 14 lutego 1831 roku, która jest trwale upamiętniona poprzez pomnik generała Dwernickiego, replikę armaty oraz wydarzenia sportowe i literackie, w tym Ogólnopolskie Biegi „Grzmią pod Stoczkiem Armaty”.
- ⇒ Stoczek Łukowski posiada bogate tradycje patriotyczne i kulturowe.
- ⇒ Miasto upamiętnia wybitne postacie związane z historią Polski, takie jak Aleksander Świętochowski i biskup Adolf Piotr Szelażek, poprzez nadawanie tytułów honorowych, organizację uroczystości i promocję w instytucjach kultury.
- ⇒ Działania promujące dziedzictwo historyczne mają charakter edukacyjno-turystyczny i integracyjny, przyciągając zarówno mieszkańców, jak i turystów, a nowoczesne formy aktywności, takie jak questing, umożliwiają odkrywanie historii regionu w sposób interaktywny i angażujący.
- ⇒ Miasto, pomimo ograniczonej liczby zabytków architektonicznych, wykorzystuje swoje dziedzictwo historyczne do budowania tożsamości lokalnej oraz w promocji turystycznej, integrując tradycję, edukację i rekreację.
- ⇒ W oparciu o zidentyfikowane wartości kulturowe w dokumencie SUiKZP wyznaczono w Stoczku Łukowskim strefy ochrony konserwatorskiej „A” i „B”, które mają zabezpieczać najcenniejsze elementy historycznego układu urbanistycznego, krajobrazu oraz dawnego zagospodarowania, a tym samym zapewnić spójne zasady ochrony i kształtowania przestrzeni.

5.2.6. Szkolnictwo

W Mieście Stoczek Łukowski edukacja prowadzona jest przez **Zespół Oświatowy**, który obejmuje:

- **Szkołę Podstawową im. Generała Józefa Dwernickiego - klasy I-VIII,**
- **Przedszkole.**

W głównym budynku Zespołu Oświatowego im. Generała Józefa Dwernickiego mieści się oddział przedszkola dla 6-latków, natomiast pozostałe grupy przedszkolne funkcjonują w oddzielnym budynku, zlokalizowanym poza kompleksem szkolnym. Taka forma organizacyjna, łącząca szkołę i przedszkole w ramach jednego zespołu, stanowi racjonalny i ekonomicznie uzasadniony sposób zarządzania placówkami oświatowymi, umożliwiając efektywniejsze wykorzystanie zasobów kadrowych, infrastrukturalnych i finansowych miasta.

Zajęcia dydaktyczne oraz opiekuńczo-wychowawcze odbywają się w pięciu salach edukacji wczesnoszkolnej, jednej sali oddziału przedszkolnego oraz w salach przedmiotowych, w tym 20-stanowiskowej pracowni komputerowej. Wszystkie sale wyposażone są w komputery z dostępem do Internetu. Dziewięć pracowni ma tablice interaktywne, trzy - ekrany multimedialne, jedna - ekran projekcyjny z rzutnikiem, a jedna - monitor interaktywny. Szkoła

posiada stołówkę i kuchnię, w której codziennie wydawanych jest ok. 200 dwudaniowych obiadów. W Szkole Podstawowej im. Generała Józefa Dwernickiego funkcjonują dwa oddziały sportowe. Do dyspozycji uczniów są: sala gimnastyczna, sala do gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej, biblioteka, świetlica szkolna oraz gabinet pielęgniarki. Na zewnątrz dostępne są boisko wielofunkcyjne i nowo wybudowane boisko do piłki nożnej z bieżnią. W szkole realizowane są liczne programy edukacyjne i profilaktyczne, m.in.:

- „Ratujemy i uczymy ratować”
- „Trzymaj formę” i „Bieg po zdrowie”
- „Czyste powietrze wokół nas”
- Ogólnopolski Program „Twoje dane - Twoja sprawa” pod patronatem UODO
- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2021-2025
- „Edukacja z wojskiem”

W okresie wakacji w 2024 roku przeprowadzono remont kotłowni z wymianą pieca, doposażono stołówkę oraz wykonano prace malarskie i naprawcze.

Od 2024 roku opiekę najmłodszym mieszkańcom miasta zapewnia **Miejski Żłobek „Maluszek”**. Powstanie żłobka jest elementem działań w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski do 2030 roku, mających na celu poprawę infrastruktury edukacyjnej oraz wsparcie rodzin z małymi dziećmi. Nowy budynek żłobka spełnia nowoczesne standardy opieki nad dziećmi i został zaprojektowany na przyjęcie 38 dzieci, podczas gdy w Gminnym Programie Rewitalizacji zakładano 30 miejsc. W roku szkolnym 2025/2026 do Miejskiego Żłobka uczęszczało 27 dzieci.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski działa **Zespół Szkół** prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Łukowie, obejmujący:

- **Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi im. gen. J. Dwernickiego** - oferujące klasy o profilu humanistycznym z rozszerzeniem w trzech językach obcych,
- **Technikum z Oddziałami Integracyjnymi** - kształcące w zawodach takich jak mechanik, logistyk, technik pojazdów samochodowych,
- **Branżową Szkołę I Stopnia** - o profilu wielozawodowym, zapewniającym praktyki zawodowe w zawodach takich jak operator maszyn przemysłowych, ślusarz-spawacz, kierowca-mechanik, sprzedawca, fryzjer i inne, z możliwością otrzymania stypendium za praktykę. Szkoła nawiązała również współpracę z przedsiębiorstwami takimi jak: Wrzesińak Glassworks czy Polargos).

Zespół Szkół posiada także **Oddział Wojskowo-Ratowniczy** objęty patronatem Lotniczej Akademii Wojskowej w Dęblinie. Uczniowie mogą korzystać z zajęć dodatkowych w ramach innowacji wojskowo-ratowniczej, obejmujących m.in. sztuki walki, strzelectwo, zajęcia taktyczno-sprawnościowe, obozy sprawnościowe z elementami survivalu, ratownictwo medyczne oraz pływanie.

Wszystkie obiekty oświatowe w Mieście Stoczek Łukowski zlokalizowane są w pobliżu siebie przy ulicy Generała Józefa Dwernickiego, co zapewnia łatwy dostęp i lepszą organizację działań edukacyjnych. Lokalizacja Miejskiego Żłobka „Maluszek” na terenie tego kompleksu edukacyjnego została zaplanowana jako istotny atut, pozwalający rodzicom na wygodne korzystanie z różnych placówek edukacyjnych w jednym miejscu, ułatwiając organizację opieki nad dziećmi i zwiększając funkcjonalność całego zespołu edukacyjnego. Dodatkową

korzyścią jest to, że wszelkie inwestycje w infrastrukturę drogową i komunikacyjną prowadzone w celu poprawy bezpieczeństwa przed placówkami oświatowymi mogą być realizowane w sposób bardziej ekonomiczny.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski nie funkcjonuje autobus szkolny, co wynika z niewielkich rozmiarów miasta i braku faktycznej potrzeby organizowania transportu zbiorowego. Pozwala to na oszczędności w budżecie, które mogą być przeznaczone na inne cele edukacyjne. Dzieci spoza obwodu są dowożone indywidualnie.

Liczba uczniów, nauczycieli oraz etatów w placówkach oświatowych została przedstawiona w tabeli 10. Analiza danych za lata 2022/2023-2024/2025 wskazuje na stabilny i zrównoważony wzrost liczby dzieci i uczniów w placówkach oświatowych Stoczka Łukowskiego, obejmujący zarówno przedszkole, jak i szkołę podstawową.

Tabela 10. Liczba uczniów, nauczycieli oraz etatów w Zespole Oświatowym prowadzonym przez Miasto Stoczek Łukowski w latach szkolnych 2022/2023-2024/2025.

Placówka oświatowa	Liczba Uczniów			Liczba Etatów nauczycieli w Zespole Oświatowym		
	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Szkoła podstawowa	235	238	247	36,22	36,07	38,3
Przedszkole (dzieci od 2,5-6 roku życia)	86	97	99			
Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej (6 latki)	22	25	20			
Razem	343	360	366			

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024,2023,2022.

Ogólna liczba uczniów szkół oraz etatów w Zespole Oświatowym w Mieście Stoczek Łukowski w latach szkolnych 2020/2021-2023/2024 została przedstawiona w tabeli 11. W Zespole Oświatowym w Stoczku Łukowskim obserwuje się systematyczny, choć umiarkowany wzrost liczby dzieci i uczniów, któremu towarzyszy zwiększenie liczby etatów nauczycielskich. Taka tendencja świadczy o stabilnym rozwoju lokalnego systemu oświaty, racjonalnym dostosowywaniu kadry do potrzeb edukacyjnych.

Tabela 11. Liczba uczniów i nauczycieli w placówkach oświatowych Zespole Oświatowym prowadzonym przez Miasto Stoczek Łukowski.

Rok Szkolny	Liczba Uczniów	Liczba Etatów
2020/2021	346	34,45
2021/2022	352	35,28
2022/2023	343	36,22
2023/2024	360	36,07
2024/2025	366	38,3

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024,2023,2022, 2021.

Do Zespołu Oświatowego uczęszczają zarówno uczniowie z obwodu szkoły (teren miasta), jak i spoza niego (m.in. Zabiele, Wólka Poznańska, Zgórznica, Wola Kisielska, Róża Podgórna, Kapice, Mizary, Jamielne, Celej, Januszówka, Toczyska). W roku szkolnym 2024/2025 spoza obwodu uczęszczało 48 uczniów szkoły podstawowej oraz 41 dzieci przedszkolnych. Dodatkowo szkoła kształci 8 wychowanków Pogotowia Opiekuńczego.

W celu przedstawienia jakości edukacji w szkołach, dokonano analizy wyników egzaminów ósmoklasisty, korzystając z danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej (OKE) w Krakowie (tabela 12.).

Tabela 12. Średnie wyniki egzaminów ósmoklasisty w szkole podstawowej w Mieście Stoczek Łukowski oraz powiecie Łukowskim w latach 2020-2025.

Rok	Szkoła / Jednostka	Liczba zdających	Średnie wyniki					
			język polski	relacja rok do roku [%]	matematyka	relacja rok do roku [%]	język angielski	relacja rok do roku [%]
2025	Szkoła Podstawowa im. Generała Józefa Dwernickiego	35	67	+ 7	62	5	68	+ 7
	Powiat Łukowski	1162	64	+ 3	51	0	63	+ 8
2024	Szkoła Podstawowa im. Generała Józefa Dwernickiego	23	60	-2	57	13	61	+ 2
	Powiat Łukowski	712	61	-5	51	-1	55	-5
2023	Szkoła Podstawowa im. Generała Józefa Dwernickiego	27	62	+ 3	44	-3	59	+ 2
	Powiat Łukowski	1194	66	+ 3	52	-6	60	+ 1
2022	Szkoła Podstawowa im. Generała Józefa Dwernickiego	38	59	0	47	10	57	-4
	Powiat Łukowski	1566	63	+ 4	58	11	59	+ 2
2021	Szkoła Podstawowa im. Generała Józefa Dwernickiego	26	59	+ 1	37	-6	61	0
	Powiat Łukowski	1050	59	+ 1	47	0	57	+ 9
2020	Szkoła Podstawowa im. Generała Józefa Dwernickiego	28	58	-	43	-	61	-
	Powiat Łukowski	1143	58	-	47	-	48	-

Zródło: OKE.

Analiza wyników egzaminów ósmoklasisty w Szkole Podstawowej im. Generała Józefa Dwernickiego w Stoczku Łukowskim oraz w powiecie łukowskim w latach 2020-2025 wskazuje na ogólnie rosnący poziom osiągnięć uczniów. Liczba zdających w szkole podstawowej w poszczególnych latach wahała się od 23 do 38 uczniów. Z języka polskiego średni wynik w szkole wzrósł z 58% w 2020 roku do 67% w 2025 roku, choć w 2024 roku odnotowano niewielki spadek w stosunku do roku poprzedniego zarówno w jednostce edukacyjnej Miasta Stoczek Łukowski jak również w powiecie. W matematyce widoczna jest stopniowa poprawa, natomiast z języka angielskiego wyniki szkoły utrzymywały się na stabilnym poziomie, spadek w stosunku do wcześniejszego roku odnotowano jedynie w 2022 roku. Podobna tendencja spadkowa pojawiła się także w powiecie w 2024 roku w przypadku języka polskiego i angielskiego. Ogólnie dane wskazują na pozytywną tendencję wzrostową, potwierdzając skuteczność działań edukacyjnych szkoły i dobre przygotowanie uczniów do egzaminów, przy jednoczesnym uwzględnieniu naturalnych wahań wyników w poszczególnych latach.

W celu przedstawienia jakości edukacji w szkołach ponadpodstawowych, dokonano analizy średnich wyników egzaminów maturalnych jakie otrzymali uczniowie Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Integracyjnymi Im. Generała Józefa Dwernickiego w Stoczku Łukowskim oraz Technikum z Oddziałami Integracyjnymi w Stoczku Łukowskim w porównaniu do średnich wyników w powiecie łukowskim (tabela 13.).

Tabela 13. Średnie wyniki egzaminów maturalnych w szkołach ponadpodstawowych w Mieście Stoczek Łukowski oraz powiecie łukowskim w latach 2020-2025.

Rok	Szkoła/ jednostka	Liczba zdających	Średnie wyniki									
			język polski - pisemny	relacja rok do roku	język polski - ustny	relacja rok do roku	matematyka	relacja rok do roku	język angielski - pisemny	relacja rok do roku	język angielski - ustny	relacja rok do roku
2025	Liceum Ogólnokształcące	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Technikum	7	53	-36	57	0	35	-4	54	0	60	-3
	Powiat Łukowski	664	64	6	75	7,5	66	15	74	-4,5	72	-5,5
2024	Liceum Ogólnokształcące	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Technikum	19	89	34	57	-4	39	-1	54	5	63	12
	Powiat Łukowski	693	58	-6,5	67,5	-5	51	-16	78,5	3,5	77,5	6
2023	Liceum Ogólnokształcące	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Technikum	12	55	8	61	b.d.	40	-3	49	-13	51	b.d.
	Powiat Łukowski	644	64,5	6,5	72,5	b.d.	67	4	75	1	71,5	b.d.
2022	Liceum Ogólnokształcące	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Technikum	13	47	b.d.	b.d.	b.d.	43	b.d.	62	b.d.	b.d.	b.d.
	Powiat Łukowski	744	58	2	b.d.	b.d.	63	2	74	-1	b.d.	b.d.
2021	Liceum Ogólnokształcące	14	49	-10	b.d.	b.d.	46	13	75	27	b.d.	b.d.
	Technikum	1	uczeń nie przystąpił do egzaminu									
	Powiat Łukowski	754	56	-1	b.d.	b.d.	61	3	75	6	b.d.	b.d.
2020	Liceum Ogólnokształcące	12	59	b.d.	b.d.	b.d.	33	b.d.	48	b.d.	b.d.	b.d.
	Technikum	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Powiat Łukowski	717	57	b.d.	b.d.	b.d.	58	b.d.	69	b.d.	b.d.	b.d.

Zródło: OKE.

Analiza wyników egzaminów maturalnych w szkołach ponadpodstawowych w Stoczku Łukowskim w latach 2020-2025 wskazuje na wyraźne wahania. Największe dotyczą egzaminu pisemnego z języka polskiego, po znacznym wzroście w 2024 roku (do 89%) w kolejnym roku wynik spadł do 53%. Wyniki z matematyki utrzymują się na relatywnie niskim poziomie, również z tendencją spadkową, natomiast z języka angielskiego pozostają bardziej stabilne. Warto zaznaczyć, że ze względu na niewielką liczbę uczniów w szkołach ponadpodstawowych w Stoczku Łukowskim nie w każdym roku otwierane są klasy maturalne w liceum lub technikum. W efekcie, w większości analizowanych lat dane dotyczą wyłącznie wyników uczniów technikum, gdyż w liceum nie odbywały się w tych latach egzaminy maturalne z powodu braku roczników maturalnych.

Dodatkowo należy zaznaczyć, że w latach 2020-2023 egzaminy ustne nie były przeprowadzane z powodu pandemii COVID-19, co uniemożliwia pełne porównanie wyników między latami w odniesieniu do części ustnej języka polskiego i języka angielskiego. Na tle powiatu łukowskiego średnie wyniki egzaminów uczniów szkół ponadpodstawowych są niższe w większości przedmiotów, a wahania między latami - bardziej dynamiczne. W powiecie również widoczne są okresowe spadki, m.in. w 2024 roku, jednak dane powiatowe cechują się większą stabilnością.

~„Trzeba zachęcać uczniów Szkoły Podstawowej i ich rodziców do kontynuowania edukacji w miejscowych szkołach średnich. Jakaś kampania społeczna lub informacyjna.”

~„Rozpadający plac zabaw w Przedszkolu. Nie sztuka wziąć taśmy ostrzegawcze i okręcić uszkodzone przedmioty na placu zabaw. Rury, dekle plastikowe, które dziecko może swobodnie podnieść. Na skwerku plac zabaw do poprawy.”

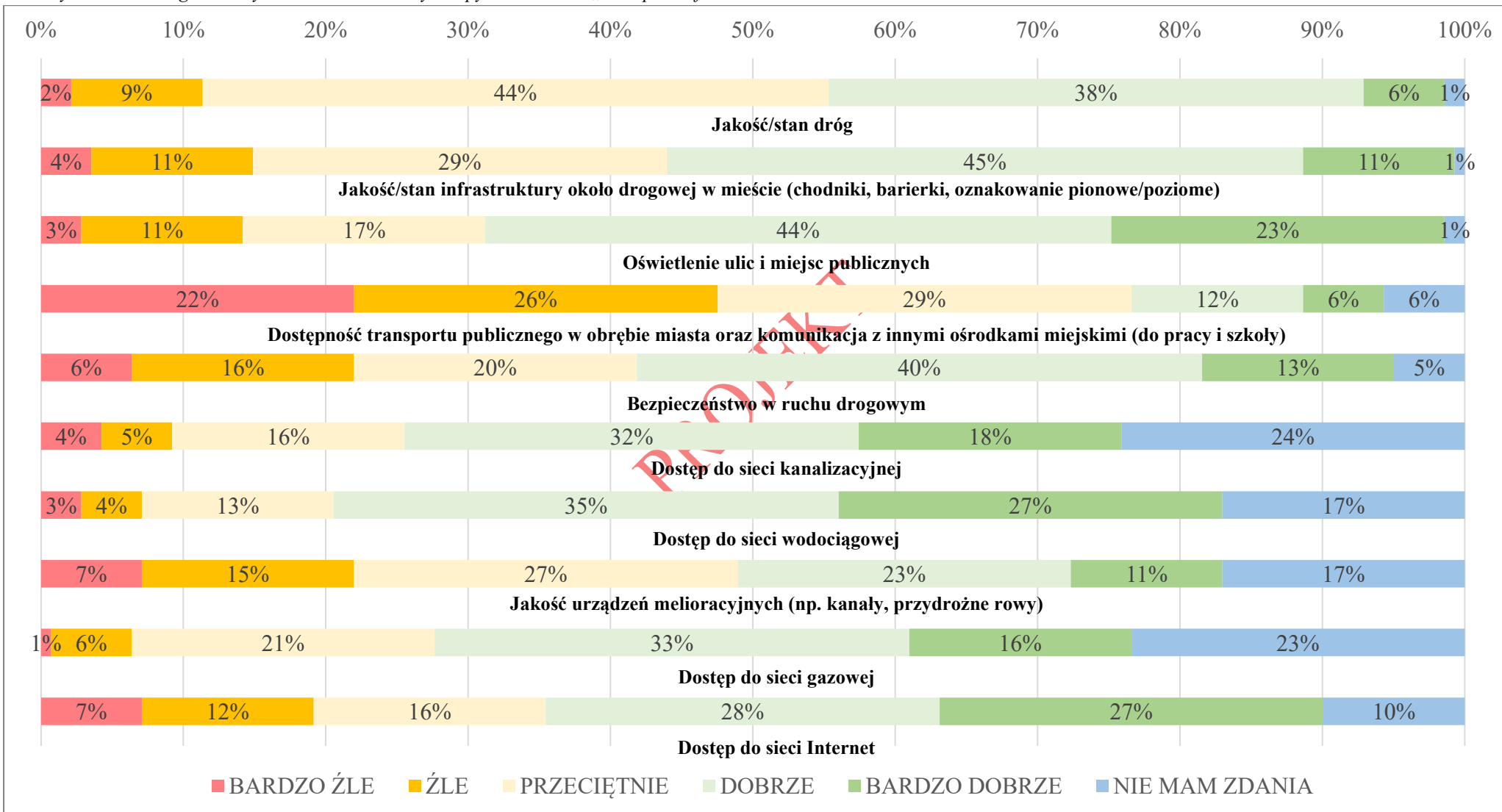
Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Podczas badania ankietowego w obszarze edukacji mieszkańcy najlepiej ocenili dostępność żłobków, 47% uznało ją za bardzo dobrą. Jakość nauczania w szkołach została oceniona pozytywnie, choć z mniejszą jednoznacznością opinii. Pozytywnie oceniono również wyposażenie placówek naukowych oraz stan obiektów szkolnych. Dostęp do przedszkoli został oceniony różnorodnie, ale również przeważnie pozytywnie. Natomiast jakość zajęć pozalekcyjnych uznano w większości jako przeciętną (wykres 2.).
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski posiada pełną ofertę edukacyjną na swoim terenie, obejmującą wszystkie poziomy kształcenia - od opieki nad najmłodszymi w Miejskim Żłobku „Maluszek” i przedszkolu, przez edukację wczesnoszkolną w Szkole Podstawowej im. gen. Józefa Dwernickiego, aż po naukę w szkołach ponadpodstawowych.
- ⇒ Wszystkie obiekty edukacyjne zlokalizowane są w bliskim sąsiedztwie przy ulicy Generała J. Dwernickiego, co ułatwia dostęp, pozwala na efektywniejsze planowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz podnosi funkcjonalność całego kompleksu edukacyjnego.
- ⇒ Edukacja w Stoczku Łukowskim jest skoncentrowana w ramach Zespołu Oświatowego, co umożliwia efektywne wykorzystanie zasobów kadrowych, infrastrukturalnych i finansowych miasta oraz usprawnia organizację opieki nad dziećmi i młodzieżą.
- ⇒ W szkole podstawowej funkcjonują nowoczesne pracownie komputerowe, sale przedmiotowe z tablicami interaktywnymi oraz bogata infrastruktura sportowa i rekreacyjna, co sprzyja wszechstronnemu rozwojowi uczniów.
- ⇒ Funkcjonowanie Miejskiego Żłobka „Maluszek” zwiększa dostępność opieki nad najmłodszymi mieszkańcami miasta, przy czym liczba miejsc przekracza założenia planistyczne, co pozwala na przyjęcie większej liczby dzieci w przyszłości.
- ⇒ Brak szkolnego transportu zbiorowego nie ogranicza dostępu do edukacji ze względu na niewielkie rozmiary miasta.
- ⇒ Liczba uczniów i etatów nauczycielskich w Zespole Oświatowym systematycznie rośnie.
- ⇒ Wyniki egzaminów ósmoklasisty wskazują na ogólnie rosnący poziom osiągnięć uczniów w języku polskim, matematyce i języku angielskim, potwierdzając skuteczność działań edukacyjnych szkoły, przy jednoczesnych naturalnych wahaniach między latami.
- ⇒ Szkoły ponadpodstawowe oferują różnorodne profile kształcenia zawodowego i ogólnokształcącego.

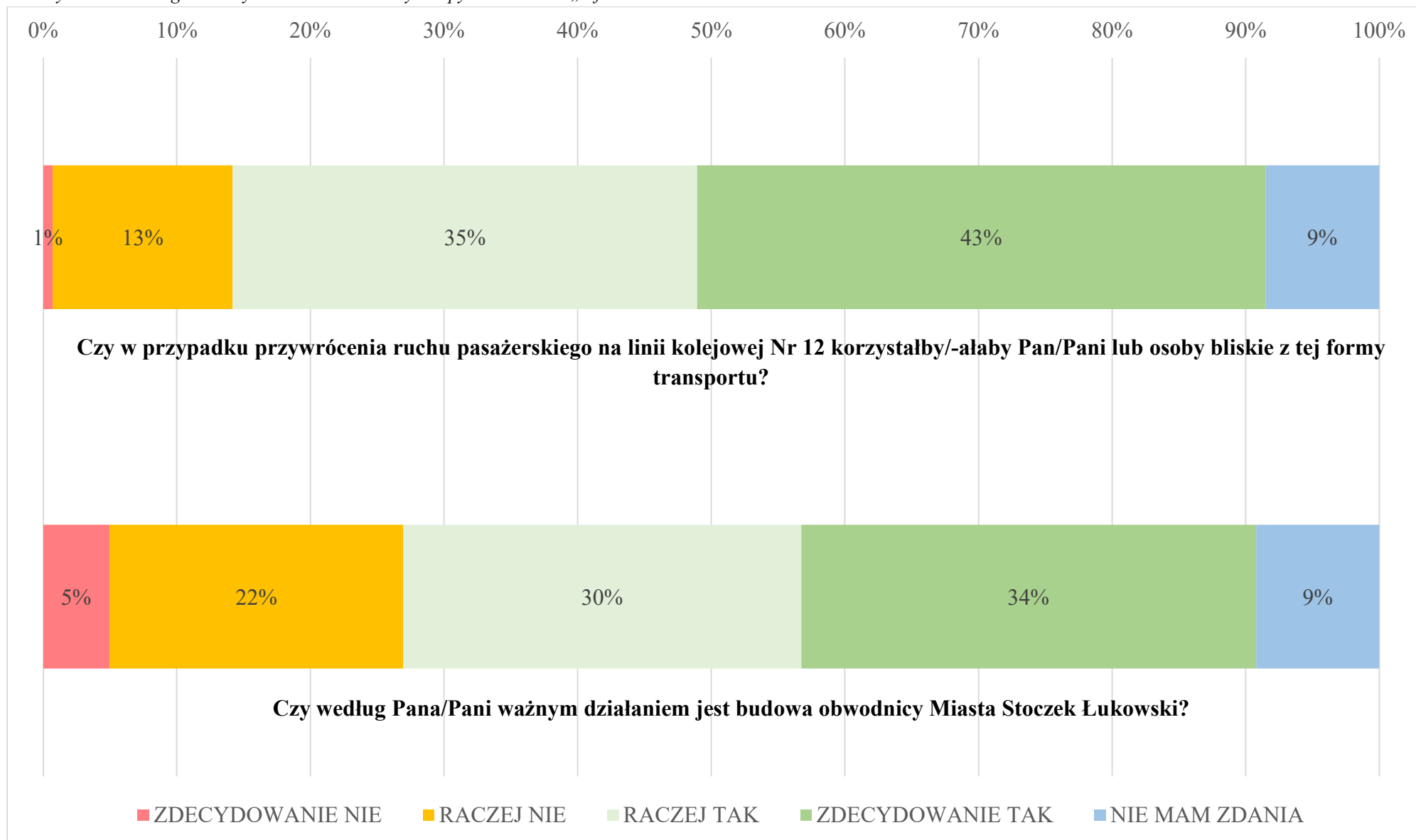
5.3. Transport oraz infrastruktura sieciowa

Wykres 10. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „transport infrastruktura”.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Wykres 11. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „infrastruktura cz. 2”.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

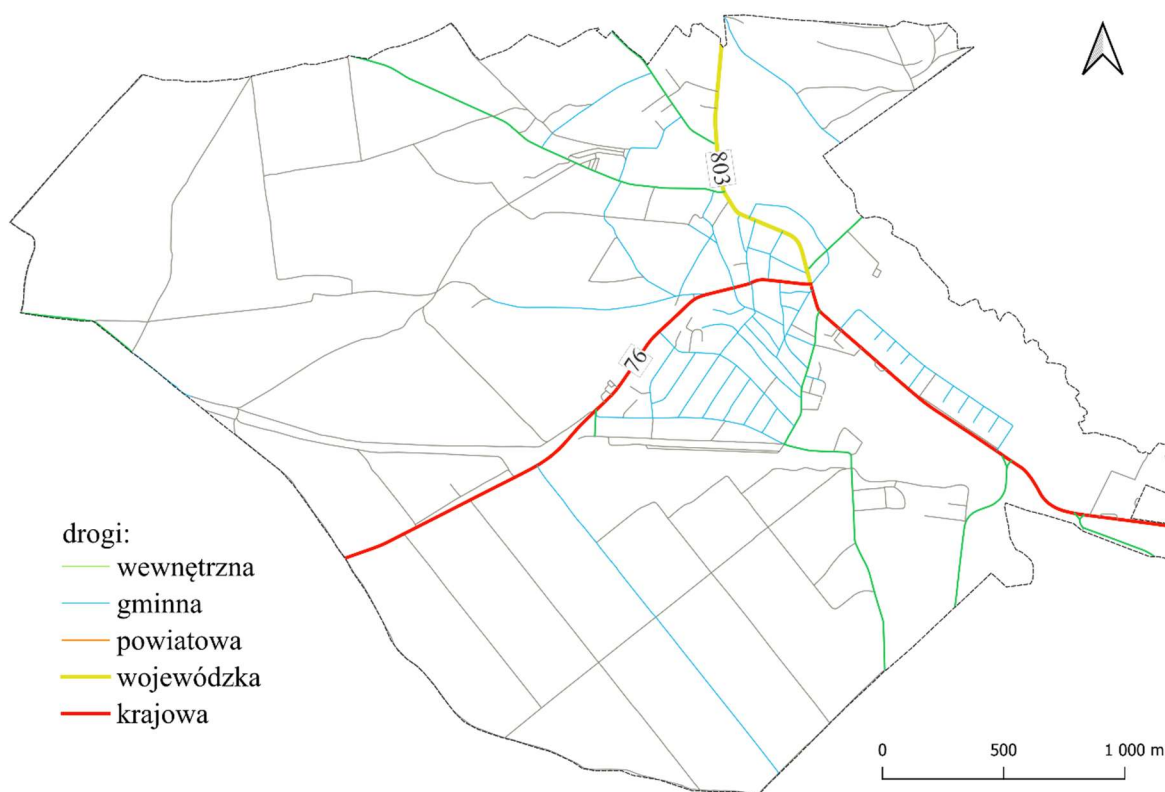
5.3.1. Komunikacja

Jednym z kluczowych zadań jednostki samorządu terytorialnego, mających na celu zaspokajanie potrzeb wspólnoty mieszkańców, jest utrzymanie dróg gminnych i ulic, a także organizacja ruchu drogowego oraz lokalnego transportu.

Miasto Stoczek Łukowski posiada dogodne położenie, na skrzyżowaniu ważnych ciągów komunikacyjnych: drogi krajowej nr 76 (Wilga - Stoczek Łukowski - Łuków) oraz drogi wojewódzkiej nr 803, prowadzącej z miasta do Siedlec. Miasto znajduje się w bliskiej odległości od głównych ośrodków regionu, co zapewnia szybki i wygodny dojazd do Warszawy (ok. 85 km), Lublina (ok. 120 km) oraz Łukowa (ok. 30 km), a także komfortowe połączenie z przejściem granicznym w Terespolu.

Drogi miejskie pełnią funkcję uzupełniającą wobec tras wyższej kategorii i zapewniają lokalne powiązania komunikacyjne. W granicach administracyjnych miasta znajduje się 19,4 km dróg gminnych. Dodatkowo na terenie Stoczka Łukowskiego przebiega 5,087 km dróg powiatowych oraz fragmenty dróg wyższej kategorii: 1,16 km drogi wojewódzkiej nr 803 i 4,06 km drogi krajowej nr 76. Sieć dróg na terenie miasta pokazano na rysunku 10.

Rysunek 10. Sieć dróg na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDTO10k.

Przez teren miasta przebiega droga krajowa:

✓ **Nr 76** Garwolin - Łuków

oraz wojewódzka:

✓ **Nr 803** Siedlce - miasto Stoczek Łukowski,

a także drogi powiatowe:

✓ 1364L- (ul. Dwernickiego);

✓ 1301 L Stoczek Łukowski (ul. Kościelna) - Jamielne;

- ✓ 1302 L Stoczek Łukowski (ul. Piaski) - gr. województwa (Rudnik - Żebraczka);
- ✓ 1304 L Stoczek Łukowski (ul. Kapitana Ostoi) - Róża Podgórna;
- ✓ 1324 L Jarczew - Ciechomin - Stoczek Łukowski (ul. Wiejska);
- ✓ 1305 L (dojazd do stacji PKP).

Droga krajowa nr 76 formalnie posiada status drogi krajowej, mimo że nie spełnia podstawowych kryteriów typowych dla tej kategorii ponieważ nie łączy dużych miast nie odgrywając kluczowej roli w krajowym układzie komunikacyjnym. Jej utrzymanie w randze drogi krajowej uzasadnione jest przede wszystkim pełnią funkcją obronną. Trasa ta została uwzględniona w strategicznych planach mobilizacyjnych i wojskowych, jako istotny szlak umożliwiający przemieszczanie sił zbrojnych oraz sprzętu wojskowego w przypadku zagrożenia. W przyszłości, gdyby droga ta utraciła swoje znaczenie obronne np. w wyniku zmiany układu geopolitycznego, rewizji planów obronnych lub ograniczenia jej znaczenia militarnego może to skutkować przekwalifikowaniem jej jako drogi niższej kategorii.

W celu oceny dostępności transportowej i stanu infrastruktury drogowej na terenie Miasta Stoczek Łukowski, przeanalizowano sieć dróg oraz ulic będących w zarządzie Burmistrza Miasta Stoczek Łukowski. Szczegółowe informacje o długościach i parametrach tych dróg przedstawiono w tabeli 14. poniżej.

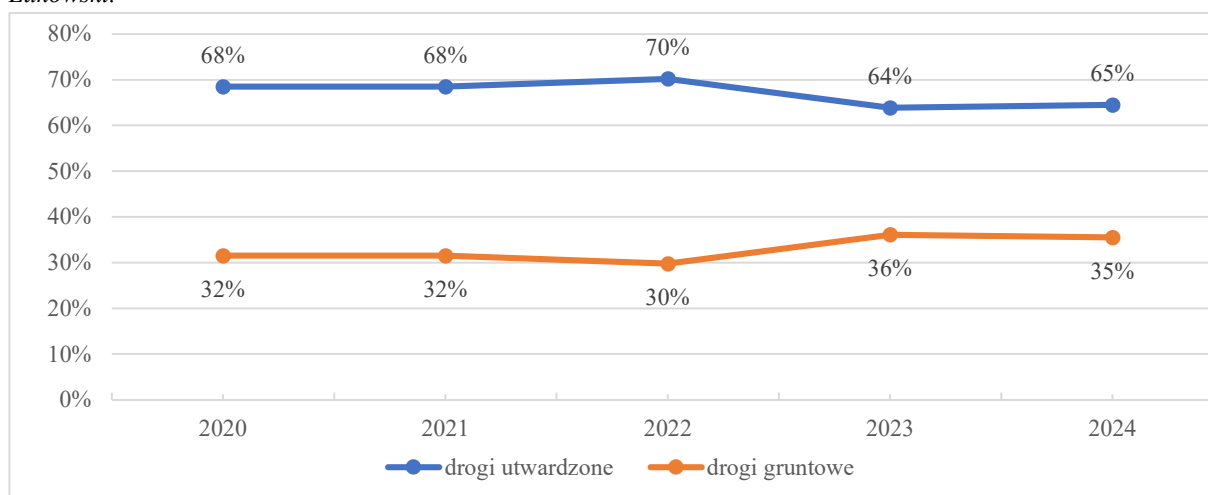
Tabela 14. Nawierzchnia dróg oraz ulic będących w zarządzie Burmistrza Miasta Stoczek Łukowski (stan na 31.12. 2024 roku).

Długość ogółem [km]	Jezdnia o nawierzchni bitumicznej [km]	Jezdnia o nawierzchni betonowej [km]	Jezdnia o nawierzchni z kostki [km]	Jezdnia o nawierzchni brukowej [km]	Drogi gruntowe [km]
19,40	10,00	0,387	1,59	0,54	6,89

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024

Udział dróg o nawierzchni twardej oraz gruntowej, w ogólnej długości dróg dla lat 2018-2024, został przedstawiony na wykresie 12.

Wykres 12. Udział dróg utwardzonych i gruntowych będących w zarządzie Burmistrza Miasta Stoczek Łukowski.

Źródło: Urząd Miasta Stoczek Łukowski.

W latach 2020-2024 udział dróg utwardzonych w Mieście Stoczek Łukowski utrzymywał się na poziomie 64-70%, co należy uznać za stosunkowo wysoki wynik. Biorąc jednak pod uwagę, że jest to jednostka miejska, pożądane jest dalsze utwardzanie dróg gruntowych. W

strukturze sieci drogowej ich udział pozostaje wciąż zauważalny- występują one głównie na peryferiach miasta, w rejonach o rozproszonej zabudowie, oddalonych od centrum o bardziej miejskim charakterze. W ostatnich latach sieć dróg gminnych zwiększyła się m. in. o ul. Nowoprojektowaną (725 m, w 2022 r.) oraz o odcinek ul. Leśnej (nr 102608L) o długości 1750 m, zaliczony do kategorii dróg gminnych na mocy Uchwały Nr XLVI/301/2023. W wyniku tych zmian zwiększył się łączny udział dróg gruntowych w strukturze sieci miejskiej. W konsekwencji od 2023 roku obserwuje się wzrost ich udziału do 35% w 2024 roku. Zmiana ta wynika z rozszerzenia zasobu dróg zarządzanych przez miasto, a nie z pogorszenia stanu infrastruktury, jednak wskazuje na potrzebę dalszej rozbudowy i utwardzania dróg, tak aby stopniowo zbliżać się do standardów typowych dla obszarów miejskich.

Na potrzeby analizy dostępności komunikacyjnej oraz oceny połączeń transportowych ważne jest określenie czasu dojazdu mieszkańców z Miasta Stoczek Łukowski oraz innych miast objętych badaniem do najważniejszych ośrodków miejskich, jakimi są miasta wojewódzkie. Odległość i średni czas dojazdu ze Stoczka Łukowskiego oraz miast objętych analizą porównawczą do miast wojewódzkich przedstawiono w tabeli 15.

Tabela 15. Średni czas dojazdu autem z miast porównawczych do miast wojewódzkich.

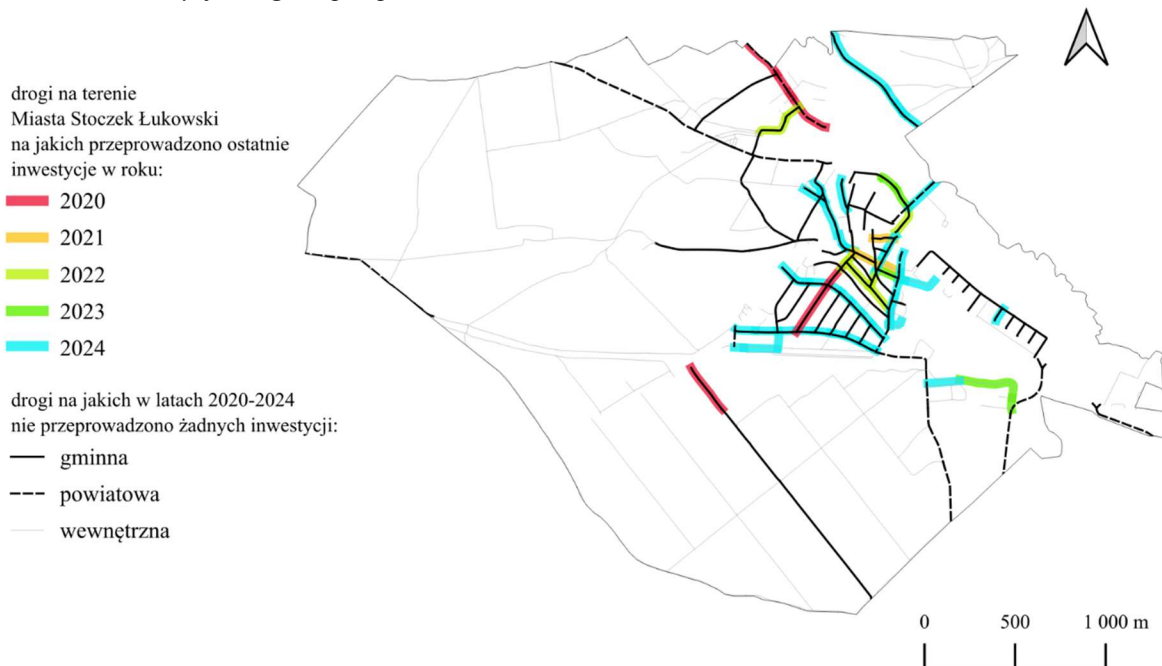
Nazwa miasta	Miasto wojewódzkie	Odległość do granicy miasta	Czas dojazdu
		[km]	[min]
Stoczek Łukowski	Lublin	112	90
Łaskarzew	Warszawa	86	70
Obrzycko	Poznań	51	80
Brańsk	Białystok	58	70
Raciąż	Warszawa	106	90

Źródło: Google Maps.

Stoczek Łukowski charakteryzuje się umiarkowaną dostępnością komunikacyjną - dojazd do Lublina (112 km) zajmuje średnio około 90 minut. Jest to wynik zbliżony do Raciąży, którego czas dojazdu do Warszawy również wynosi około 90 minut przy podobnej odległości. Trasa ze Stoczka prowadzi drogami krajowymi i powiatowymi, częściowo przebiegającymi przez obszary zabudowane, co wydłuża podróż. W przypadku Raciąży część trasy stanowi droga klasy „S”, a po zakończeniu obecnych remontów przewiduje się dalsze skrócenie czasu dojazdu. Spośród analizowanych miast Łaskarzew wyróżnia się najkrótszym czasem dojazdu do granicy miasta wojewódzkiego (Warszawy).

Samorząd Miasta Stoczek Łukowski konsekwentnie realizuje działania na rzecz poprawy stanu infrastruktury drogowej, traktując ten obszar jako priorytet lokalnej polityki rozwoju. Corocznie prowadzone są prace modernizacyjne i remontowe obejmujące zarówno drogi gminne, jak i drogi wewnętrzne, co świadczy o kompleksowym podejściu do kształtowania układu komunikacyjnego miasta. Rozmieszczenie inwestycji koncentruje się przede wszystkim w centralnej części jednostki, gdzie występuje największe natężenie ruchu oraz zwarta zabudowa mieszkaniowa i usługowa. Realizowane inwestycje drogowe, zarówno remonty i przebudowy dróg jak i budowę oświetlenia i ciągów pieszych zaprezentowano na rysunku 11.

Rysunek 11. Inwestycje drogowe przeprowadzone na terenie Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 r.

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020.

Samorząd Miasta Stoczek Łukowski nie partycypuje finansowo w remontach i modernizacji dróg powiatowych znajdujących się na terenie miasta. W ramach własnych środków finansowych realizuje szereg uzupełniających inwestycji, takich jak budowa oświetlenia ulicznego, czy przebudowa wybranych odcinków dróg. Takie działania, choć podnoszą standard i bezpieczeństwo infrastruktury drogowej w mieście, stanowią znaczące obciążenie dla budżetu samorządu i uwidaczniają ograniczenia obecnego systemu podziału kompetencji i finansowania dróg pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego.

Rysunek 12. przedstawia zestawienie najczęściej poruszanych zagadnień w opiniach mieszkańców, zawartych w otwartych odpowiedziach ankiety. Wypowiedzi te dotyczyły zarówno oceny infrastruktury technicznej, jak i jakości komunikacji na terenie miasta. Mimo licznych inwestycji jakie przeprowadza miasto najczęściej wskazywanym problemem była potrzeba poprawy stanu dróg i chodników. Często pojawiał się również postulat przywrócenia pasażerskiego połączenia kolejowego ze Stoczkiem Łukowskim. Z danych ankietowych wynika, że aż 78% respondentów zadeklarowało chęć korzystania z takiego połączenia lub wskazało, że korzystałby z niego ktoś z ich bliskich (wykres 10). Mieszkańcy zwracali też uwagę na brak publicznego transportu zbiorowego, co przekłada się na problemy z dostępnością komunikacyjną miasta i jego otoczenia. Wśród innych często pojawiających się tematów znalazły się postulaty dotyczące:

- rozwoju infrastruktury rowerowej,
- poprawy jakości wody i modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej,
- inwestowania w rozwój sieci internetowej oraz oświetlenia ulicznego.

Część respondentów wskazywała ponadto na potrzebę budowy obwodnicy miasta oraz zwiększenia bezpieczeństwa na drogach.

Rysunek 12. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze "infrastruktura" podczas ankietyzacji.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Istotnym elementem poprawy bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej jest rozbudowa miejskiego systemu monitoringu, nad którym nadzór sprawuje Urząd Miejski. W 2023 roku zrealizowano montaż kamer przy ul. Krótkiej oraz instalację 10 kamer przy ul. Nowoprojektowanej, finansowane w całości ze środków własnych samorządu. Monitoring obejmuje również strategiczne lokalizacje w mieście - skwer przy rynku, Park Chojniak oraz targowisko. System nie tylko zwiększa bezpieczeństwo i porządek publiczny.

~ „Przydało by się zainstalować kamery na nowym deptaku.”
~ „Aktualnie osoby bez prawa jazdy i samochodu są w dużym stopniu wykluczone komunikacyjnie. Połączenia Stoczek - Łuków, Stoczek - Garwolin i Stoczek - Mińsk Mazowiecki są bardzo ograniczone.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Miasto Stoczek Łukowski nie jest organizatorem gminnego transportu zbiorowego. Na jego terenie działają prywatni przewoźnicy:

- Wisiński Przewozy Autokarowe (na trasie Stoczek Łukowski - Warszawa),
- Afar Bus- (na trasie Stoczek Łukowski- Łuków) ,
- PKS Łuków,
- PKS Mińsk Mazowiecki,
- PKS Siedlce,
- PULS Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe „PLUS” Żelków Kolonia.

Transport zbiorowy na obszarze miasta funkcjonuje głównie dzięki PKS Łuków i PKS Garwolin. Aby zapewnić lepszą dostępność transportową, podjęto decyzję o wydłużeniu linii PKS Łuków oraz utworzeniu nowych linii PKS Garwolin i dostosowaniu ich do potrzeb mieszkańców.

W związku z realizacją Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2021-2025, w 2023 roku zrealizowano zadanie polegające na likwidacji barier transportowych poprzez zakup autobusu do przewozu uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej. Pojazd wyposażono w 23 miejsca dostosowane do przewozu osób z niepełnosprawnościami będącymi podopiecznymi Warsztatu oraz 1 miejsce dla kierowcy. Zakup autobusu stanowi ważny element poprawy funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej, umożliwiając bezpieczny i wygodny transport uczestników. Dzięki temu Warsztat może oferować podopiecznym szerszą gamę zajęć oraz ułatwia dojazd na warsztaty,

zwiększając dostępność usług i komfort uczestnictwa w codziennych aktywnościach. Całkowita wartość zadania wyniosła 520 905,00 zł, większość pokryły środki pozyskane z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), a pozostałą część środki własne jednostki samorządowej.

Przez teren miasta przebiega linia kolejowa nr 12 Skierniewice - Łuków. Na terenie miasta zlokalizowana jest jedna stacja kolejowa, położona w jego południowej części. Obecnie linia nie obsługuje ruchu pasażerskiego, jednak w najbliższych latach planuje się jego przywrócenie. Stacja Stoczek Łukowski ma zostać zmodernizowana i wyposażona w nowe perony, co umożliwi ponowne uruchomienie połączeń pasażerskich.

~ „Umożliwienie lepszej komunikacji z miasta i najbliższej okolicy z Warszawą/Lublinem/Łukowem - linia nr 12 mogłaby być błogostawieństwem dla obszaru stoczka....”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Pod względem dostępności infrastruktury rowerowej Miasto Stoczek Łukowski jest w sytuacji zbliżonej do miast wybranych do analizy porównawczej. W Brańsku, Obrzycku i Łaskarzewie nie funkcjonują żadne ścieżki rowerowe, natomiast w Raciążu istnieje jedynie 2 km odcinek, który powstał w 2022 roku i od tego czasu nie odnotowano przyrostu długości ścieżek.

Przez Stoczek Łukowski przebiega rowerowy Szlak Ziemi Łukowskiej, obejmujący zarówno główną nitkę, jak i pętlę lokalną. Szlak wchodzi na teren miasta od południa, wzdłuż drogi wojewódzkiej i przecina drogę krajową. Następnie biegnie przez tereny zwartej zabudowy i wzdłuż rzeki Świder, po czym ponownie biegnie przez teren Gminy Stoczek Łukowski, w tym miejscowość Zgórnica, gdzie znajduje się Pomnik Bitwy pod Stoczkiem. Szlak kontynuuje trasę wschodnim kierunkiem przez miejscowości Stary Jamielnik, Aleksandrówkę i Szyszki, a następnie zmierza w stronę Łukowa.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Mieszkańcy Stoczka Łukowskiego ocenili stan infrastruktury miejskiej pozytywnie, jednak najczęściej zastrzeżeń dotyczyło transportu publicznego w mieście i połączeń z innymi ośrodkami - 22% ankietowanych oceniło je jako bardzo złe, a 26% jako złe; negatywne opinie dotyczyły także bezpieczeństwa ruchu, stanu dróg i urządzeń melioracyjnych, co wskazuje na potrzebę dalszych działań poprawiających mobilność i funkcjonalność infrastruktury (wykres 10.).
- ⇒ Ankietowani wskazali potrzebę przywrócenia ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 12 (43% zaznaczyło odpowiedź- zdecydowanie tak, 35%- raczej tak) oraz poparli budowę obwodnicy miasta (34 zaznaczyło odpowiedź- zdecydowanie tak, 30%- raczej tak), przy czym przeczące opinie stanowiły jedynie 5%, co pokazuje większościową akceptację działań zwiększających bezpieczeństwo i przepustowość ruchu drogowego (wykres 11.).
- ⇒ Najczęściej zgłaszane w ankietach problemy dotyczyły złego stanu dróg i chodników, ograniczonej dostępności transportu publicznego oraz małej liczby połączeń z sąsiednimi miastami. Respondenci zwracali także uwagę na niewystarczające bezpieczeństwo w ruchu drogowym, szczególnie dla pieszych, oraz wskazywali na potrzebę rozwoju infrastruktury rowerowej.

- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski charakteryzuje się korzystnym położeniem komunikacyjnym. Znajduje się na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 76 i drogi wojewódzkiej nr 803 oraz w relatywnie niewielkiej odległości od głównych ośrodków regionalnych- Warszawy, Lublina oraz siedziby powiatu Łukowa.
- ⇒ Sieć drogowa miasta jest zróżnicowana i obejmuje 19,4 km dróg gminnych, uzupełnianych przez drogi powiatowe, drogę krajową i wojewódzką, co pozwala na sprawne powiązania lokalne oraz dostęp do tras o wyższej kategorii.
- ⇒ Droga krajowa nr 76, mimo niespełniania typowych kryteriów dróg krajowych, utrzymuje swój status ze względu na znaczenie obronne, co wskazuje na specyficzny charakter tej trasy wynikający z uwarunkowań strategicznych.
- ⇒ W przyszłości warto byłoby rozważyć budowę obwodnicy miasta w celu ograniczenia natężenia ruchu tranzytowego. Realizacja takiego rozwiązania pozostaje jednak niezależna od działań gminy i stanowi perspektywę długoterminową.
- ⇒ Przebieg drogi krajowej - zarządzanej przez instytucję państwową - przez miasto sprawia, że wszelkie działania inwestycyjne i modernizacyjne wymagają złożonych, wieloetapowych procedur. W efekcie nawet konieczne prace techniczne miasta w pasie drogi krajowej realizowane są z opóźnieniem, a pogarszający się stan drogi zwiększa ryzyko dla mieszkańców oraz potęguje hałas i zanieczyszczenia związane z intensywnym ruchem pojazdów. Z tego względu w perspektywie rozwojowej zasadne jest rozważenie budowy obwodnicy miasta, wskazanej w Strategii Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego.
- ⇒ Struktura stanu nawierzchni dróg pozostaje zróżnicowana - około 35% sieci stanowią drogi gruntowe, wskaźnik w ostatnich latach rósł co wynika głównie z rozszerzenia zasobu dróg gminnych o nowe, nieutwardzone odcinki.
- ⇒ Inwestycje drogowe samorządu koncentrują się w centralnych częściach miasta, gdzie natężenie ruchu jest największe, a realizowane prace obejmują zarówno modernizacje jezdni, jak i budowę oświetlenia.
- ⇒ Miasto nie współfinansuje remontów dróg powiatowych, lecz realizuje inwestycje uzupełniające - takie jak oświetlenie, monitoring czy przebudowa odcinków - co poprawia bezpieczeństwo, ale jednocześnie zwiększa obciążenie budżetu lokalnego.
- ⇒ Rozbudowa monitoringu miejskiego w strategicznych lokalizacjach oraz montaż nowych kamer wskazuje na wzmacnianie działań w zakresie bezpieczeństwa publicznego.
- ⇒ Czas dojazdu do miast wojewódzkich jest porównywalny do wyników innych miast porównawczych, jednak trasy przebiegające przez tereny zabudowane wydłużają czas przejazdu.
- ⇒ Miasto nie organizuje własnego gminnego transportu zbiorowego, a dostępność przewozów opiera się na działalności prywatnych przewoźników oraz PKS-ów, co świadczy o ograniczonej roli samorządu w zapewnianiu transportu publicznego.
- ⇒ Przebiegająca przez miasto linia kolejowa nr 12 nie funkcjonuje obecnie w ruchu pasażerskim, jednak planowane wznowienie przewozów znacznie wpłynie na zwiększenie dostępności transportowej miasta w przyszłości.
- ⇒ Na terenie miasta nie wybudowano ścieżek rowerowych, podobnie jak większości miast porównawczych, jednak przez Stoczek Łukowski przebiega ponadlokalny Szlak Ziemi Łukowskiej.

⇒ Brak wydzielonych ścieżek rowerowych na terenie miasta ogranicza komfort i bezpieczeństwo uczestników ruchu rowerowego, szczególnie w ciągach o podwyższonym natężeniu ruchu samochodowego. Miasto powinno podjąć działania mające na celu zaplanowanie i realizację budowy tras rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem newralgicznych odcinków miejskich, w celu zwiększenia bezpieczeństwa użytkowników oraz podniesienia jakości korzystania ze szlaku rowerowego.

5.3.2. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Infrastruktura sieciowa jest kluczowym elementem rozwoju jednostek samorządu terytorialnego i stanowi fundament poprawy jakości życia ich mieszkańców. Rozwój tej infrastruktury wymaga natomiast znacznych nakładów finansowych: budowa, utrzymanie oraz efektywne zarządzanie infrastrukturą sieciową zajmują istotną część lokalnych budżetów samorządowych. To władze lokalne odpowiadają za decyzje dotyczące alokacji środków na nowe projekty, modernizacje oraz utrzymanie istniejących struktur. Gospodarką wodno-kanalizacyjną w Mieście Stoczek Łukowski zarządza jednostka organizacyjna miasta- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej (MZGK)- z siedzibą przy ul. Kościelnej 7.

5.3.2.1. Wodociągi

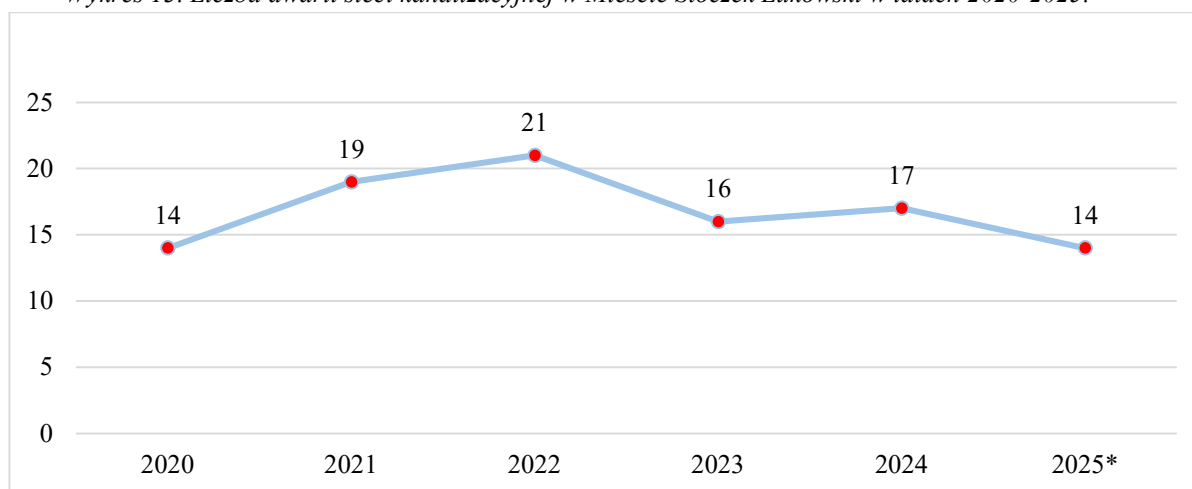
Sieć wodociągowa w Mieście Stoczek Łukowski obejmuje 96% wszystkich mieszkańców. W latach 2020-2024 odsetek korzystających z niej nie uległ zmianie.

Zaopatrzenie w wodę mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski realizowane jest z dwóch studni głębinowych o głębokości ponad 110 m p.p.t. Studnie pracują przemiennie i są sterowane komputerowo przez stację uzdatniania wody AKSUW 60. Woda podlega stałemu nadzorowi Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Łukowie, a regularne, pozytywnie przechodzone kontrole potwierdzają jej przydatność do spożycia.

W centrum miasta sieć wodno-kanalizacyjna jest przestarzała, występują liczne awarie, a część infrastruktury zbudowana jest z rur azbestowych, które należy niezwłocznie wymienić. Część mieszkańców samodzielnie wymienia przestarzałe przyłącza do budynków, co dodatkowo podkreśla potrzebę kompleksowego remontu i modernizacji infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Dodatkowo wskazane jest przeprowadzenie pełnej inwentaryzacji sieci wodociągowej, ponieważ pojawiają się rozbieżności między dokumentacją, a rzeczywistym przebiegiem i stanem instalacji w terenie, co utrudnia sprawne prowadzenie prac inwestycyjnych i naprawczych.

Na wykresie 13. przedstawiono liczbę awarii sieci wodociągowej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025. Najwięcej awarii odnotowano w 2022 roku, natomiast w kolejnych latach liczba zdarzeń systematycznie spada, co wskazuje na skuteczność działań modernizacyjnych sieci.

Wykres 13. Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025.

Źródło: Urząd Miasta Stoczek Łukowski.

*Dane na rok 2025 nie obejmują liczby awarii za miesiąc grudzień.

W ramach zapewnienia wysokiej jakości wody i bezpieczeństwa dostaw w 2020 roku przeprowadzono inwestycję pod nazwą „Modernizacja stacji uzdatniania wody w Stoczku Łukowskim” o wartości 464 721,61 zł. Zamówienie było finansowane ze środków Unii Europejskiej oraz własnych miasta. Zakres zamówienia obejmował m.in.:

- wymianę pomp przevalowych,
- montaż układu do korekty pH wody,
- wymianę przepustnic pneumatycznych,
- wymianę złoża filtracyjnego w filtrach ciśnieniowych,
- montaż dmuchawy do płukania filtrów powietrzem,
- wymianę przepływomierza,
- roboty elektryczne i AKPiA, w tym wykonanie nowej instalacji elektrycznej.

Dodatkowo w ramach zadania zakupiono system ICT wspomagający zarządzanie gospodarką wodną.

Długość sieci wodociągowej w miastach objętych analizą porównawczą została przedstawiona w tabeli 16. Charakteryzuje się ona niewielką dynamiką zmian. W Brańsku nie odnotowano żadnych zmian w długości sieci, natomiast w Stoczku Łukowskim obserwuje się minimalny przyrost, najprawdopodobniej związany z nowymi, pojedynczymi przyłączeniami. W Łaskarzewie odnotowano wzrost w ostatnim roku, natomiast Raciąż wykazuje największą dynamikę zmian w długości sieci wodociągowej. Spośród analizowanych miast Stoczek Łukowski posiada drugą najdłuższą sieć wodociągową.

Tabela 16. Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) w km w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.

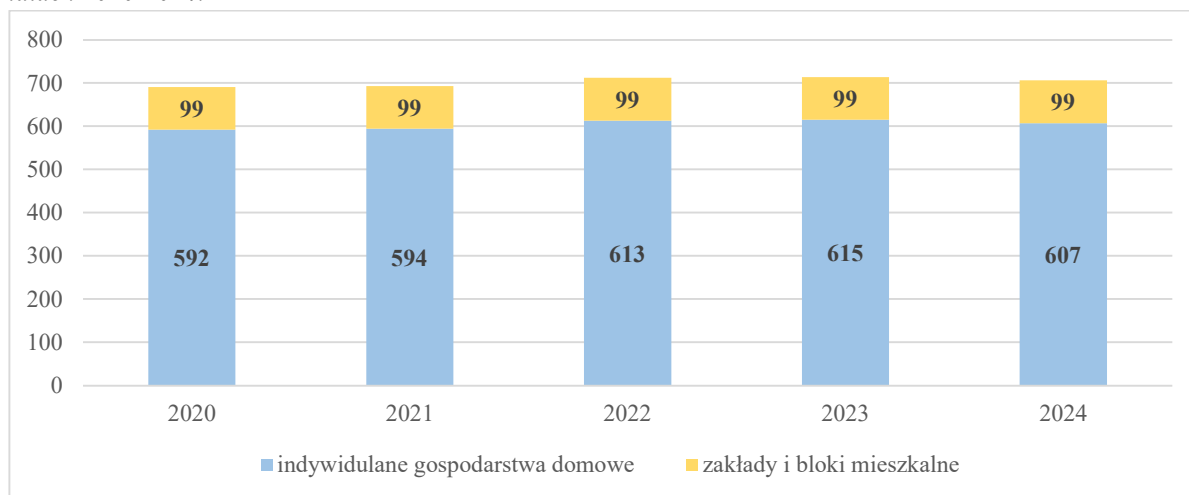
Miasto	2020	2021	2022	2023	2024
Stoczek Łukowski	26,4	26,4	26,4	26,4	26,5
Łaskarzew	26,6	26,6	26,6	26,6	27,4
Raciąż	15,2	15,2	15,2	19,4	19,4
Obrzycko	17,3	17,5	17,5	17,7	17,7
Brańsk	19,2	19,2	19,2	19,2	19,2

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024,2023,2022,2021, 2020 oraz BDL-GUS.

Liczba przyłączy do sieci wodociągowej w Mieście Stoczek Łukowski wykazała niewielki wzrost do roku 2021 (wykres 14.), jednak w roku 2024 odnotowano jej delikatny spadek.

Większość przyłączy stanowią przyłącza indywidualne, których liczba uległa zwiększeniu, natomiast liczba przyłączy do zakładów i budynków wielorodzinnych od lat pozostawała bez zmian.

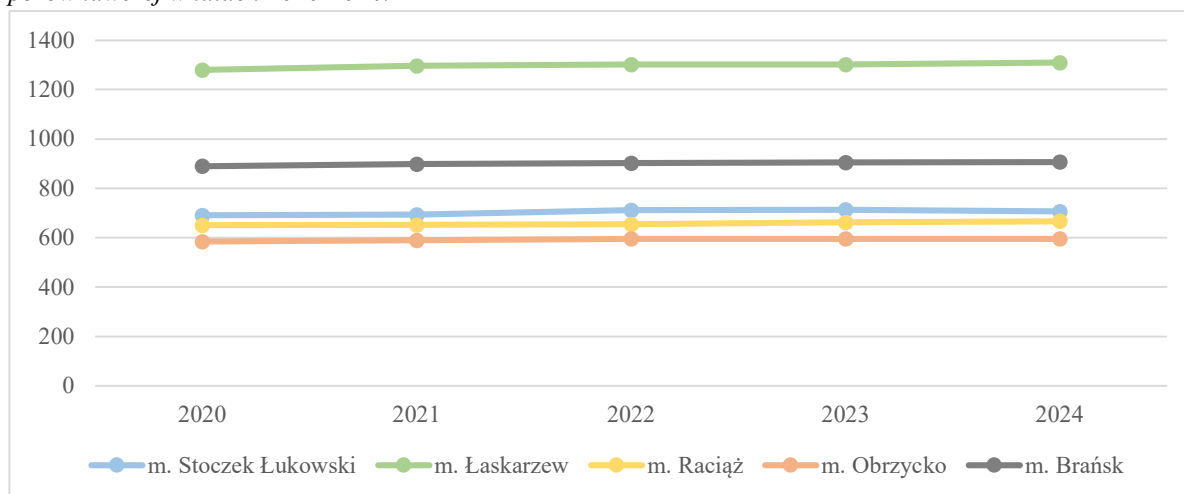
Wykres 14. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024,2023,2022,2021, 2020.

Analiza wzrostu liczby przyłączy do sieci wodociągowej pozwala w części na ocenę tempa rozwoju nowej zabudowy w tkance miejskiej, ze względu na to że są to obszary gdzie mieszkańcy nie decydują się na korzystanie z indywidualnych studni głębinowych. W związku z tym przeprowadzono analizę liczby przyłączy do sieci wodociągowej w Mieście Stoczek Łukowski oraz w miastach objętych analizą porównawczą w określonym przedziale czasowym. Z analizy wynika, że w Stoczku Łukowskim przyrost liczby przyłączy jest stosunkowo niewielki. Miasto cechuje się mniejszą liczbą przyłączy w odniesieniu do miast Brańsk i Łaskarzew, co wynika przede wszystkim z niewielkiej liczby mieszkańców. Tempo wzrostu liczby przyłączy pozostaje niewielkie i zbliżone do obserwowanego w pozostałych miastach (wykres 15.).

Wykres 15. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej w Mieście Stoczek Łukowski oraz miastach z analizy porównawczej w latach 2020-2024.

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024,2023,2022,2021, 2020 oraz BDL-GUS.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Dostęp do sieci wodociągowej został oceniony relatywnie wysoko- 35% mieszkańców uznało go za dobry, a kolejne 27% za bardzo dobry (wykres 10.).
- ⇒ Sieć wodociągowa obejmuje ok. 96% mieszkańców i od kilku lat utrzymuje stabilny poziom, co świadczy o pełnym nasyceniu systemu.
- ⇒ Sieć wodociągowa wymaga pilnej modernizacji, ze względu na wysoką awaryjność oraz obecność rur azbestowych, szczególnie w centralnej części miasta, gdzie infrastruktura jest przestarzała. Mimo że prowadzone po 2022 roku działania modernizacyjne przyczyniły się do spadku liczby awarii, konieczne są dalsze prace modernizacyjne, aby zapewnić bezpieczeństwo i niezawodność dostaw wody.
- ⇒ Ze względu na stwierdzone rozbieżności między dokumentacją a faktycznym przebiegiem sieci wymagane jest wykonanie pełnej inwentaryzacji, aby umożliwić skuteczne planowanie i realizację prac modernizacyjnych.
- ⇒ Modernizacja stacji uzdatniania wody z 2020 roku znacząco poprawiła jakość infrastruktury i bezpieczeństwo dostaw.
- ⇒ Liczba przyłączy do sieci wodociągowej zmienia się nieznacznie, a tempo ich przyrostu jest niskie i zbliżone do innych analizowanych miast, co wskazuje na ograniczony rozwój nowej zabudowy.

5.3.2.2. Kanalizacja

Na mocy Uchwały Rady Miasta nr XXIII/142/2020 wyznaczono Aglomerację Stoczek Łukowski o równoważnej liczbie mieszkańców wynoszącej 4 039. Jej funkcjonowanie opiera się na pracy miejskiej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w północno-wschodniej części miasta. Obszar aglomeracji obejmuje wszystkie grunty zabudowane w granicach administracyjnych miasta, bez włączania terenów położonych poza jego obszarem, co zapewnia spójność systemu kanalizacyjnego oraz ułatwia planowanie inwestycji w infrastrukturę kanalizacyjną.

Ścieki z terenu miasta są odprowadzane kolektorem sanitarnym do miejskiej oczyszczalni ścieków. System kanalizacji wspierają siedem przepompowni ścieków, które umożliwiają utrzymanie ciągłości przepływu w sieci. Dwie przepompownie znajdują się przy ulicy Lipowej, a pozostałe przy ulicach: Dwernickiego, Ostoi, Kościelnej, Sikorskiego oraz na terenie oczyszczalni. Dla poprawy efektywności pracy urządzeń oraz ograniczenia ryzyka awarii stosowany jest biologiczny preparat oparty na mikroorganizmach, w pełni bezpieczny dla ludzi, zwierząt i środowiska.

Jednym z kluczowych zadań inwestycyjnych miasta w poprzednich latach była rozbudowa i modernizacja Miejskiej Oczyszczalni Ścieków, zlokalizowanej w północno-wschodniej części Stoczka Łukowskiego. Inwestycja zakończyła się w 2025 roku, a całkowity koszt wyniósł około 8 mln zł. Modernizacja zwiększyła wydajność obiektu, zapewniła zapas mocy przerobowej dla przyjmowania ścieków oraz poprawiła jakość oczyszczania, dostosowując obiekt do obowiązujących norm środowiskowych i podnosząc bezpieczeństwo eksploatacji całego systemu kanalizacyjnego. Realizacja inwestycji była współfinansowana ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład.

Tabela 17. przedstawia procentowy udział mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski korzystających z instalacji kanalizacyjnej w latach 2020-2024. Sieć kanalizacyjna obejmuje

niemal wszystkich mieszkańców, a odsetek użytkowników systematycznie rośnie. Mieszkańcy niepodłączeni do sieci w większości zamieszkują obszary oddalone od zwartej zabudowy miejskiej, gdzie przyłączenie do kanalizacji jest utrudnione m.in. ze względu na obecność torów kolejowych pomiędzy infrastrukturą, a terenami nieskanalizowanymi. Ponadto część właścicieli nie decyduje się na podłączenie swoich nieruchomości, mimo że sieć przebiega w pobliżu ich domów.

Tabela 17. Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025.

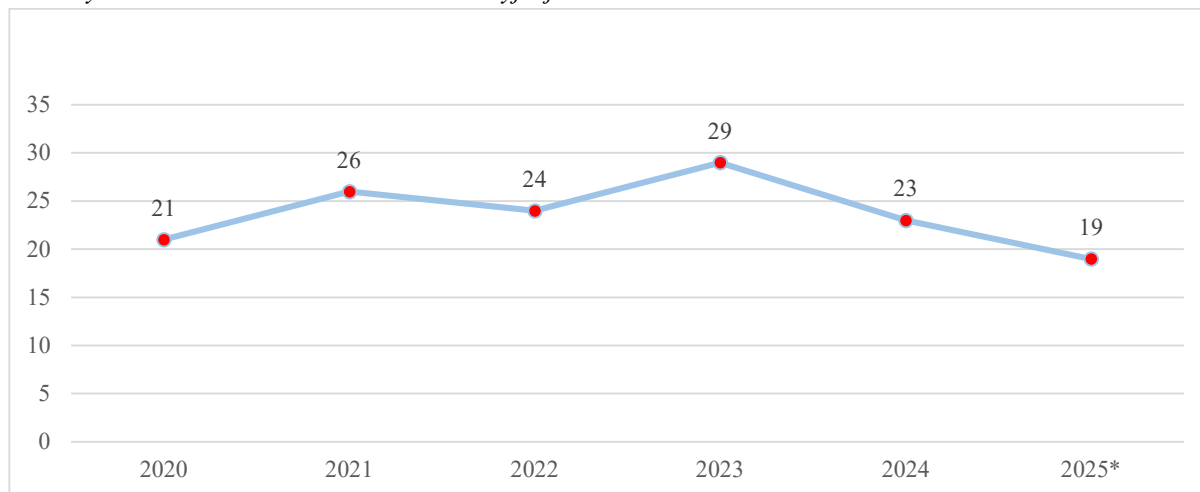
Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
korzystający z instalacji kanalizacyjnej w %	96	96	97	97	98	98

Źródło: Urząd Miasta Stoczek Łukowski.

Modernizacja infrastruktury sanitarnej stanowi kluczowy element poprawy warunków higienicznych w mieście, ochrony środowiska naturalnego oraz podniesienia komfortu życia mieszkańców. Sprawny system kanalizacji ma bezpośredni wpływ na jakość przestrzeni miejskiej i bezpieczeństwo sanitarne, dlatego jego właściwa eksploatacja jest równie istotna jak inwestycje techniczne. Jednym z problemów wpływających na funkcjonowanie sieci są awarie przepompowni ścieków, wynikające najczęściej z nieprawidłowego użytkowania kanalizacji. Do sieci trafiają odpady, które nie powinny być do niej wprowadzane - m.in. resztki żywności, pieluchy dziecięce, zużyte materiały higieniczne oraz inne odpady stałe. Ich obecność w kanalizacji powoduje zapychanie urządzeń, zwiększa koszty eksploatacji i prowadzi do niepotrzebnych przerw w pracy systemu.

Na wykresie 16. przedstawiono liczbę awarii sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025. Najwięcej awarii odnotowano w 2023 roku, natomiast w kolejnych latach liczba zdarzeń systematycznie spada, co wskazuje na skuteczność działań modernizacyjnych sieci.

Wykres 16. Liczba awarii sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2025.

Źródło: Urząd Miasta Stoczek Łukowski.

*Dane na rok 2025 nie obejmują liczby awarii za miesiąc grudzień.

W tabeli 18. Przedstawiono długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Stoczku Łukowskim na tle miast porównawczych w latach 2020-2024. W badanym okresie długość sieci w Stoczku utrzymywała się na stabilnym poziomie ok. 13,8 km, co wskazuje na brak większych inwestycji

rozbudowujących infrastrukturę, przy jednoczesnym skupieniu na jej bieżącym utrzymaniu. Na tle innych miast Stoczek Łukowski charakteryzuje się najkrótszą siecią kanalizacyjną, co jest adekwatne do jego wielkości i rozproszenia zabudowy. Dla porównania, w Łaskarzewie odnotowano wyraźny wzrost długości sieci do 31,6 km w 2024 roku, podczas gdy w pozostałych miastach wartości pozostały stabilne. Dane te wskazują, że rozwój infrastruktury kanalizacyjnej w Stoczku Łukowskim przebiega w sposób umiarkowany, a udział mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej na dostosowany do realnych potrzeb obsługi mieszkańców miasta.

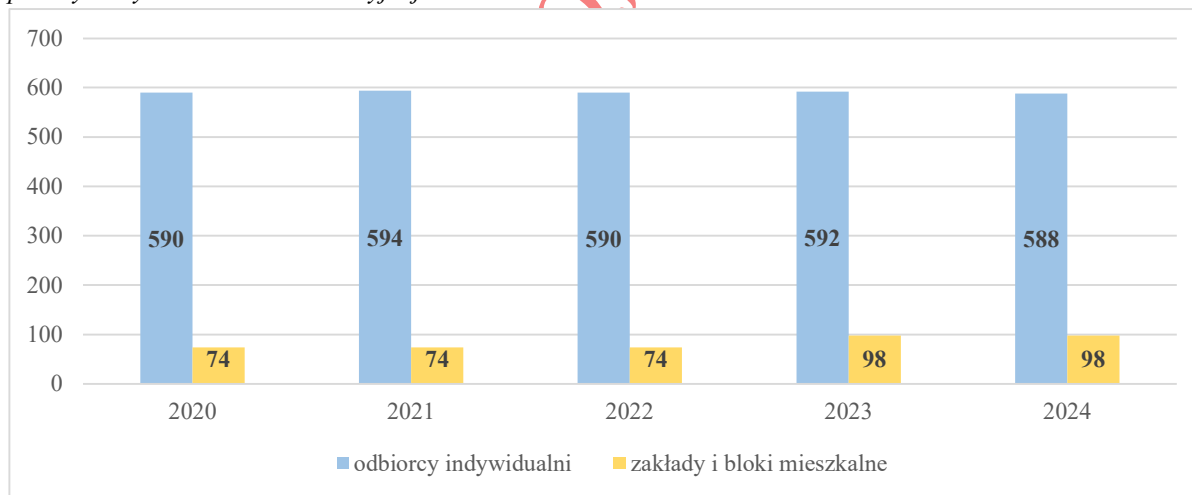
Tabela 18. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.

Miasto	2020	2021	2022	2023	2024
Stoczek Łukowski	13,7	13,7	13,8	13,8	13,8
Łaskarzew	24,0	24,0	24,0	24,0	31,6
Raciąż	17,6	17,6	18,6	17,6	17,6
Obrzycko	27,2	27,2	27,2	27,2	27,2
Brańsk	20,4	20,4	20,4	20,4	20,4

Źródło: BDL-GUS.

Na wykresie 17. przedstawiono liczbę przyłączy budynków mieszkalnych jednorodzinnych, wielorodzinnych oraz zakładów przemysłowych do sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024. Łączna liczba przyłączy systematycznie rosła, jednak bardzo powoli, niemal marginalnie, a w 2024 roku odnotowano spadek.

Wykres 17. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych jednorodzinnych, wielorodzinnych oraz zakładów przemysłowych do sieci kanalizacyjnej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

Źródło: Raport o stanie miasta za rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020.

Mimo dobrze rozwiniętej sieci kanalizacyjnej na terenie Stoczka Łukowskiego, wciąż istnieją gospodarstwa domowe, które nie są podłączone do kanalizacji sanitarnej. W części przypadków wynika to z braku infrastruktury kanalizacyjnej w niektórych fragmentach miasta, co uniemożliwia mieszkańcom techniczne wykonanie przyłącza. Należy jednak zaznaczyć, że są to obszary oddalone od zwartej zabudowy, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej byłaby obecnie ekonomicznie nieuzasadniona z uwagi na wysokie koszty inwestycyjne i niewielką liczbę potencjalnych odbiorców oraz trudna do realizacji przez barierę jaką są tory kolejowe.

Ścieki z nieruchomości niepodłączonych do kanalizacji są odbierane przez uprawnione podmioty i transportowane do miejskiej oczyszczalni ścieków za pomocą samochodów asenizacyjnych. Takie działania pozwalają na utrzymanie właściwych standardów sanitarnych w obszarach, gdzie sieć kanalizacyjna nie została jeszcze rozwinięta, a jednocześnie zapewnia kontrolowany i bezpieczny odbiór nieczystości ciekłych z terenu całego miasta.

Działalność w zakresie odbioru nieczystości płynnych na terenie Miasta Stoczek Łukowski prowadzą następujące podmioty:

- Zakład Wodociągów i Kanalizacji, Stare Kobiółki 107a - zezwolenie ważne do 30.09.2030r.,
- mToilet sp. z o.o., ul. Toruńska 31, Warszawa - zezwolenie ważne do 31.10.2031 r.,
- Miejski Zakład Gospodarki Komunalnej w Stoczku Łukowskim (jako jednostka organizacyjna gminy zwolniony jest z obowiązku posiadania odrębnego zezwolenia).

Tabela 19. przedstawia liczbę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych w Stoczku Łukowskim w latach 2020-2024. Dane wskazują na niewielkie, lecz zauważalne zmiany w strukturze indywidualnych systemów odprowadzania ścieków. Liczba zbiorników bezodpływowych wzrosła w 2023 roku do 43, po czym w 2024 roku spadła do 39, co może świadczyć o stopniowym podłączaniu części nieruchomości do sieci kanalizacyjnej. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków utrzymuje się na niskim, lecz stabilnym poziomie (5-8 instalacji), co potwierdza, że rozwiązania indywidualne mają w mieście charakter uzupełniający wobec systemu kanalizacji zbiorczej.

Tabela 19. Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba zbiorników bezodpływowych	21	21	21	43	39
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	6	7	7	5	8

Zródło: Raport o stanie miasta za rok 2024, 2023, 2022, 2021, 2020 oraz Urząd Miasta Stoczek Łukowski.

~ „Aby w mieście żyło się lepiej zdecydowanie trzeba zainwestować w oczyszczalnie ścieków.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Dostęp do sieci kanalizacyjnej został oceniony relatywnie wysoko - 32% mieszkańców uznało go za dobry, a kolejne 18% za bardzo dobry (wykres 10.).
- ⇒ Na mocy uchwały Rady Miasta powołano aglomerację Stoczek Łukowski, obejmującą wszystkie tereny zabudowane w granicach miasta obejmującą liczbę 4 039 mieszkańców. Zapewnia to spójność i efektywność funkcjonowania systemu kanalizacyjnego, a jednocześnie przewiduje rezerwę na przyszły wzrost liczby mieszkańców.
- ⇒ Obecny system kanalizacyjny jest niemal w całości wykorzystywany przez mieszkańców (ok. 98%), a sieć obejmuje niemal wszystkich użytkowników.
- ⇒ Modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków, zwiększyła wydajność obiektu, zapewniła zapas mocy przerobowej, poprawiła jakość oczyszczania oraz dostosowała instalację do obowiązujących norm środowiskowych.

- ⇒ Długość czynnej sieci kanalizacyjnej utrzymuje się stabilnie na poziomie ok. 13,8 km, co jest najkrótszą siecią w porównaniu do innych miast analizowanych, ale adekwatną do wielkości i niewielkiego rozproszenia zabudowy Stoczka Łukowskiego.
- ⇒ Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej wzrasta powoli, co wskazuje na umiarkowany rozwój infrastruktury w kontekście potrzeb mieszkańców.
- ⇒ Indywidualne systemy odprowadzania ścieków, takie jak przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe, pełnią funkcję uzupełniającą wobec zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

5.3.3. Sieć gazowa i ciepłownictwo

Przez teren Miasta Stoczek Łukowski przebiega gazociąg średniego ciśnienia DN 150, stanowiący element regionalnej sieci dystrybucyjnej gazu. Na terenie miasta, w rejonie ulicy Ośredniej, zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa gazu I stopnia, odpowiadająca za regulację parametrów gazu dostarczanego do lokalnej sieci. W latach 2020-2024 w mieście Stoczek Łukowski obserwowano wyraźny i systematyczny wzrost liczby mieszkańców korzystających z instalacji gazowej (tabela 20.). Dynamika zmian była szczególnie widoczna w latach 2020-2023, kiedy odsetek gospodarstw domowych podłączonych do sieci gazowej znacząco się zwiększył. W kolejnym roku tempo wzrostu uległo spowolnieniu, stabilizując się na podobnym poziomie.

Tabela 20. Korzystający z instalacji gazowej w % ogółu ludności w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

Rok	2020	2021	2022	2023	2024
% mieszkańców korzystających z instalacji	59,6	63,8	68,6	75,4	76,9

Źródło: BDL-GUS.

Wzrost udziału mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski korzystających z sieci gazowej jest bezpośrednim efektem stopniowej rozbudowy infrastruktury gazowej na terenie miasta, co przedstawiają dane przedstawione w tabeli 21. W porównaniu z innymi jednostkami objętymi analizą, najdłuższą siecią gazową dysponuje Miasto Łaskarzew, którego czynna sieć jest niemal dwukrotnie dłuższa niż w Stoczku Łukowskim. Oba miasta charakteryzują się jednak zbliżoną dynamiką zmian w zakresie rozwoju sieci. W mieście Raciąż odnotowano wzrost długości sieci dopiero w 2024 roku, natomiast w miastach Brańsk i Obrzycko sieć gazowa nie występuje.

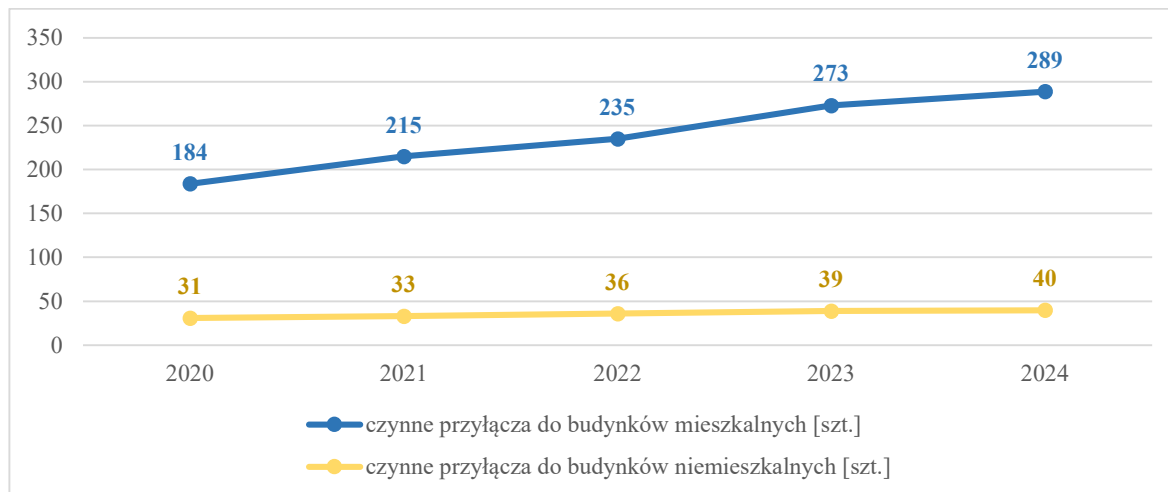
Tabela 21. Długość czynnej sieci gazowej w km w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.

Miasto	2020	2021	2022	2023	2024
Stoczek Łukowski	11,93	12,99	13,48	15,29	16,09
Łaskarzew	22,55	23	23,18	25,59	25,55
Raciąż	1,9	1,9	1,9	1,9	2,57

Źródło: BDL-GUS.

Liczba przyłączy gazowych do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w Mieście Stoczek Łukowski wykazywała wyraźne wahania, z istotnymi wzrostami w latach 2020 oraz 2022 (wykres 18.). Szczególnie dynamiczny przyrost odnotowano w roku 2022, kiedy wykonano 41 nowych przyłączy gazowych.

Wykres 18. Liczba przyłączy budynków mieszkalnych i niemieszkalnych do sieci gazowej w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

Źródło: GUS.

Decyzje dotyczące rozbudowy sieci gazowej nie należą bezpośrednio do kompetencji jednostki samorządu terytorialnego, lecz pozostają w gestii Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. (PSG), będącej operatorem systemu dystrybucyjnego gazu w Polsce. Spółka ta opracowuje cyklicznie plany rozwoju, w których określa kierunki oraz lokalizacje planowanych inwestycji w zakresie modernizacji i rozbudowy sieci, uwzględniając przede wszystkim kryteria ekonomicznej opłacalności oraz uwarunkowania techniczne.

W obowiązującym „Planie Rozwoju Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. na lata 2024-2028” nie ujęto żadnych zadań inwestycyjnych przewidzianych do realizacji na terenie Miasta Stoczek Łukowski. Również w projekcie planu na lata 2026-2030, udostępnionym do konsultacji społecznych w marcu 2025 roku, nie wskazano konkretnych przedsięwzięć dotyczących rozbudowy lub modernizacji sieci gazowej w granicach miasta.

Zidentyfikowano jedynie ogólne zadania o charakterze zbiorczym dla wybranych gmin województwa lubelskiego, takie jak „Budowa przyłączy dla nowych odbiorców od istniejącej sieci” oraz „Przyłączenie potencjalnie zainteresowanych podmiotów zawodowych”, których realizację zaplanowano w latach 2029-2030.

Należy podkreślić, że istniejąca sieć gazowa na terenie Miasta Stoczek Łukowski jest obecnie dobrze rozwinięta i zaspokaja bieżące potrzeby mieszkańców. W związku z tym, przy braku dynamicznego rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej lub usługowej, nie występuje obecnie istotna potrzeba podejmowania nowych inwestycji w zakresie rozbudowy sieci gazowej, a jedynie do tworzenia nowych przyłączy.

Zaopatrzenie Miasta Stoczek Łukowski w ciepło opiera się głównie na indywidualnych źródłach ogrzewania, ponieważ na jego terenie nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy. Oznacza to, że większość budynków mieszkalnych i usługowych korzysta z własnych instalacji grzewczych, opartych głównie na paliwach stałych.

Na terenie miasta funkcjonuje pięć kotłowni lokalnych, zlokalizowanych przy ul. Witosa i ul. Stodolnej (obsługujących budynki spółdzielni mieszkaniowej), przy ul. Piłsudskiego (w budynku komunalnym wielorodzinnym), a także w obiektach użyteczności publicznej - w Zespole Oświatowym oraz w dwóch zakładach opieki zdrowotnej (SPZOZ i NZOZ).

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Dostęp do sieci gazowej został oceniony przez większość ankietowanych jako dobry - wskazało tak 33% uczestników badania (wykres 10.).
- ⇒ Przez Stoczek Łukowski przebiega gazociąg średniego ciśnienia DN 150 oraz znajduje się stacja redukcyjno-pomiarowa gazu I stopnia, zapewniające stabilne i bezpieczne dostawy gazu do lokalnej sieci.
- ⇒ W latach 2020-2024 odsetek mieszkańców korzystających z instalacji gazowej systematycznie wzrastał z 59,6% do 76,9%, co wynika ze stopniowej rozbudowy infrastruktury gazowej w mieście.
- ⇒ Długość sieci gazowej w Stoczku Łukowskim wzrosła z 11,93 km do 16,09 km, a liczba nowych przyłączy, zwłaszcza w 2022 roku, świadczy o zwiększającym się wykorzystaniu istniejącej sieci.
- ⇒ Decyzje dotyczące dalszej rozbudowy sieci gazowej pozostają w gestii Polskiej Spółki Gazownictwa i w planach na lata 2024-2030 nie przewidziano nowych inwestycji w mieście, co wskazuje, że obecna infrastruktura zaspokaja bieżące potrzeby mieszkańców.
- ⇒ Zaopatrzenie w ciepło w Stoczku Łukowskim opiera się głównie na indywidualnych źródłach grzewczych, głównie opalanych paliwami stałymi, przy jednoczesnym funkcjonowaniu pięciu lokalnych kotłowni obsługujących budynki spółdzielni, komunalne oraz wybrane obiekty użyteczności publicznej.

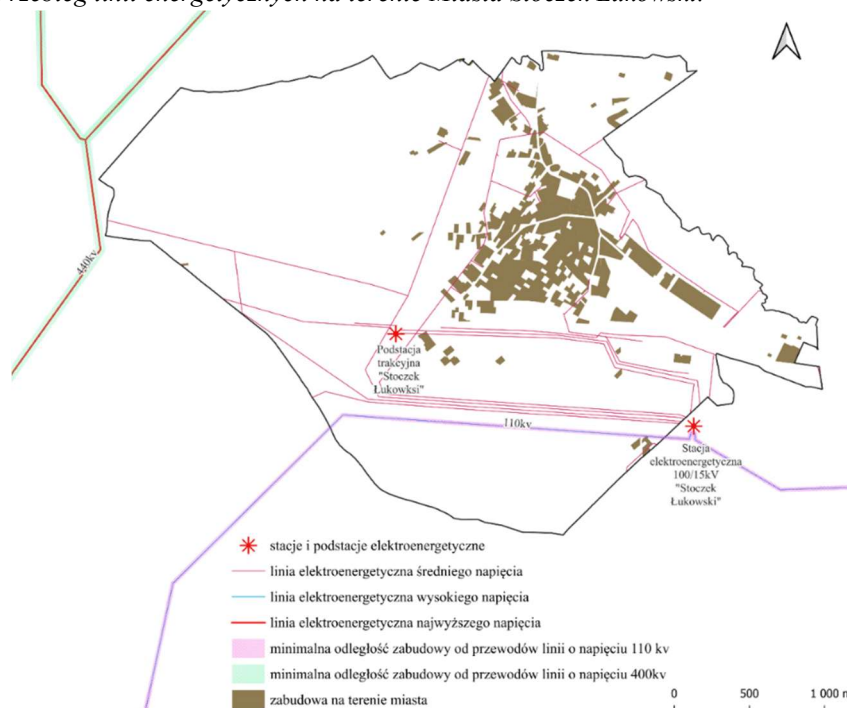
PROJEKT

5.3.4. Energia elektryczna

Obszar Miasta Stoczek Łukowski przecinają linie elektroenergetyczne średniego napięcia, stanowiące kluczowy element lokalnego systemu energetycznego, zasilającego zabudowę mieszkaniową, obiekty usługowe oraz infrastrukturę techniczną. W pobliżu granicy miasta przebiega również linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV relacji Kozienice - Łuków, będąca częścią regionalnej sieci przesyłowej.

Miasto zasilane jest ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Stoczek Łukowski, położonej administracyjnie poza jego granicami. W południowej części miasta, w rejonie drogi krajowej i dawnej stacji kolejowej PKP Stoczek Łukowski, zlokalizowana jest podstacja trakcyjna obsługująca linię kolejową (rysunek 13.).

Rysunek 13. Przebieg linii energetycznych na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT10k, <https://ebin.josm.pl/electricity/> oraz <https://openinframap.org/>

Linia wysokiego napięcia przebiega poza granicami administracyjnymi miasta - w niewielkiej odległości od jego zachodniej części. Z kolei linia średniego napięcia przecina południowy obszar Stoczka Łukowskiego, w rejonie terenów niezabudowanych położonych za linią kolejową. Zgodnie z ustaleniami obowiązujących planów miejscowych, obszary te przeznaczone są pod rozwój rolnictwa, co pozwala na zachowanie wymaganych stref ochronnych i minimalizuje potencjalne kolizje z zabudową.

Obecna infrastruktura elektroenergetyczna nie powoduje negatywnego oddziaływania na zagospodarowanie przestrzenne miasta. Co więcej, bliskość stacji elektroenergetycznej oraz lokalizacja infrastruktury przesyłowej w otoczeniu miasta mogą stanowić w przyszłości atut inwestycyjny, sprzyjający rozwojowi przedsięwzięć energetycznych, w tym odnawialnych źródeł energii i nowoczesnych rozwiązań w zakresie dystrybucji energii elektrycznej.

Funkcjonowanie sieci elektroenergetycznych, zwłaszcza linii wysokiego i najwyższego napięcia, wiąże się z występowaniem pól elektromagnetycznych. Ich natężenie oraz wpływ na środowisko i zdrowie ludzi są ściśle określone w obowiązujących przepisach prawa. Zgodnie z

obowiązującymi regulacjami, dla pola elektrycznego o częstotliwości 50 Hz dopuszczalne natężenie wynosi 10 kV/m, natomiast na terenach przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową -1 kV/m. Poniżej tej wartości przebywanie ludzi nie podlega żadnym ograniczeniom. Dopuszczalne natężenie pola magnetycznego o tej samej częstotliwości wynosi 60 A/m.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubelskiego dokonano w ramach „Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku za rok 2023”, opracowanej przez Centralne Laboratorium Badawcze Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Choć żaden z punktów pomiarowych nie znajdował się bezpośrednio na terenie Miasta Stoczek Łukowski, to jeden z nich zlokalizowano w jego bliskim sąsiedztwie- w miejscowości Jamielnik-Kolonia (Gmina Stoczek Łukowski). Wynik półgodzinnego pomiaru wyniósł $<0,5$ V/m, co oznacza, że średnia ze 180 pomiarów chwilowych była niższa niż dolny próg czułości sondy pomiarowej. Nie stwierdzono żadnych przekroczeń dopuszczalnych wartości pól elektromagnetycznych w środowisku.

Zgodnie z dokumentem „Plan Rozwoju Sieci Przesyłowej na lata 2025-2034”, Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE) planują rozbudowę rozdzielni 400 kV w stacji 400/110 kV Siedlce Ujżanów, w celu przyłączenia magazynu energii „Stoczek”. Inwestycja ta realizowana będzie na terenie gminy wiejskiej Stoczek Łukowski, poza granicami administracyjnymi miasta, a jej realizację przewidziano na lata 2026-2028.

Z kolei w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego do kluczowych przedsięwzięć inwestycyjnych wpływających na poprawę funkcjonowania systemu elektroenergetycznego zaliczono modernizację stacji 110/15 kV w Łukowie i Stoczku Łukowskim. Przedsięwzięcie to ma na celu zwiększenie niezawodności dostaw energii oraz bezpieczeństwa pracy regionalnej sieci elektroenergetycznej.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Miasto zasilane jest przez stację elektroenergetyczną 110/15 kV położoną poza jego granicami oraz przez linie średniego i wysokiego napięcia.
- ⇒ Przebieg linii średniego napięcia w południowej części miasta oraz lokalizacja linii wysokiego napięcia w sąsiedztwie zachodnich granic nie kolidują z aktualnym zagospodarowaniem przestrzennym i pozwalają na zachowanie wymaganych stref ochronnych.
- ⇒ Bliskość infrastruktury elektroenergetycznej, w tym stacji i linii przesyłowych, może stanowić potencjalny atut inwestycyjny, sprzyjający rozwojowi nowych przedsięwzięć energetycznych, w tym odnawialnych źródeł energii oraz nowoczesnych rozwiązań dystrybucyjnych.
- ⇒ Dotychczasowe pomiary pól elektromagnetycznych wskazują, że natężenie pola elektrycznego i magnetycznego w pobliżu miasta pozostaje znacznie poniżej dopuszczalnych norm, co nie ogranicza użytkowania terenów mieszkalnych ani inwestycyjnych.
- ⇒ Planowane inwestycje w sieć przesyłową, w tym rozbudowa rozdzielni 400 kV oraz modernizacja stacji 110/15 kV w regionie, mają na celu zwiększenie niezawodności i bezpieczeństwa dostaw energii, co pośrednio korzystnie wpłynie na funkcjonowanie systemu elektroenergetycznego Stoczka Łukowskiego.

5.3.5. Energia pochodząca z odnawialnych źródeł energii

W obliczu globalnych wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, rosnącymi kosztami energii oraz koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, inwestowanie w odnawialne źródła energii (OZE) staje się nie tylko ekologicznym, ale również ekonomicznym priorytetem dla samorządów oraz mieszkańców. W wyniku wykorzystania dostępnych technologii oraz uwarunkowań środowiskowo-prawnych najłatwiejsze jest uzyskiwanie dwóch rodzajów: energii elektrycznej (panele fotowoltaiczne) oraz energii cieplnej (kolektory słoneczne). Pozostałe typy energii - wiatrowa, wodna, geotermalna, biomasy mają swoje specyficzne zastosowania oraz różne możliwości wykorzystania w zależności od lokalnych warunków.

Wykorzystanie energii geotermalnej determinowane jest odpowiednim położeniem na obszarze tzw. Niżu Polskiego - zbiornika kredy dolnej i jury dolnej. To na jego obszarze występują najkorzystniejsze warunki do eksploatacji wód geotermalnych. Jednak, aby jednostka samorządowa rozpoczęła aplikacje do etapu badawczego powinna spełnić trzy podstawowe warunki: posiadanie dużego odbiorcy, sieciowej infrastruktury ciepłowniczej oraz lokalizacja w zasięgu zbiornika tzw. Niżu Polskiego. Według Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2023 r. oraz Wieloletniego Programu Rozwoju Wykorzystania Zasobów Geotermalnych w Polsce Ministra Klimatu i Środowiska cały obszar Miasta Stoczek Łukowski znajduje się poza korzystnym obszarem pozwalającym na wykorzystanie tego rozwiązania.

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski obecnie nie funkcjonują żadne farmy fotowoltaiczne ani wiatrowe. W najbliższym czasie planowana jest budowa pojedynczego wiatraka w północno-wschodniej części miasta, który będzie częścią farmy wiatrowej zlokalizowanej w Gminie Stoczek Łukowski. Inwestycja będzie realizowana przez prywatnego inwestora.

Miasto podejmuje szereg działań inwestycyjnych mających na celu modernizację infrastruktury i poprawę efektywności energetycznej. W ostatnich latach realizowano m.in. modernizację oświetlenia ulicznego LED, remonty i termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w tym przedszkola i szkoły, oraz prace modernizacyjne w przestrzeni miejskiej. Działania te obejmowały także montaż lamp solarnych i poprawę jakości przestrzeni publicznej. Obecnie na budynkach Urzędu Miasta i Biblioteki Miejskiej funkcjonują instalacje fotowoltaiczne, a w przyszłości planowane jest ich rozszerzenie na obiekty Miejskiego Ośrodka Kultury, Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej oraz oczyszczalnię ścieków.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

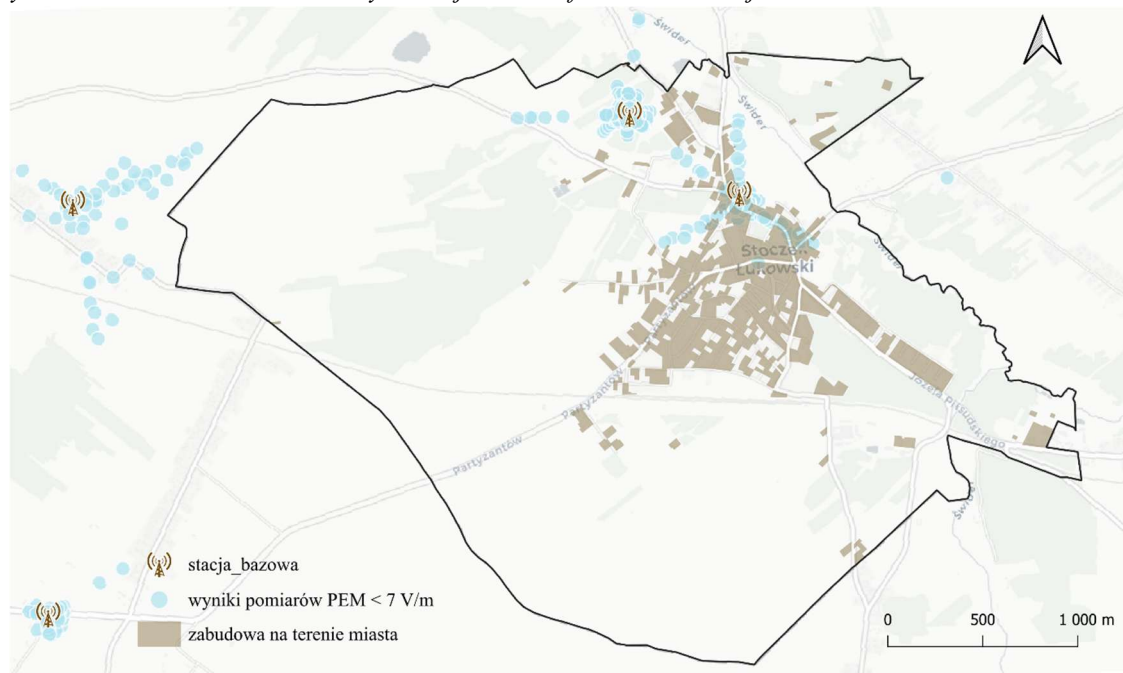
- ⇒ Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w mieście obecnie ogranicza się do pojedynczych instalacji fotowoltaicznych i kolektorów słonecznych na budynkach prywatnych oraz 2 gminnych, natomiast nie funkcjonują żadne farmy fotowoltaiczne ani wiatrowe.
- ⇒ W przyszłości planowana jest budowa przez prywatnego przedsiębiorcę wiatraka w północno-wschodniej części miasta, będącego częścią farmy wiatrowej zlokalizowanej w Gminie Stoczek Łukowski, realizowanej przez prywatnego inwestora.
- ⇒ Energia geotermalna nie jest obecnie dostępna dla Stoczka Łukowskiego ze względu na niespełnianie warunków umożliwiających aplikacje do etapu badawczego.

- ⇒ Miasto aktywnie realizuje działania poprawiające efektywność energetyczną, w tym modernizację oświetlenia ulicznego na LED, termomodernizację budynków użyteczności publicznej oraz instalację lamp solarnych, co przyczynia się do ograniczenia zużycia energii i poprawy jakości przestrzeni publicznej.

5.3.6. Sieć telekomunikacyjna

Na terenie Miasta Stoczek Łukowski dostępność do telekomunikacji jest powszechna. W jego obrębie zlokalizowane są dwie stacje bazowe obsługujące operatorów Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. oraz P4 Sp. z o.o. - jedna w północnej części miasta, druga na wieży kościoła. Dodatkowo, w pobliżu zachodniej granicy miasta znajdują się dwie stacje bazowe w miejscowościach Stara Prawda i Jamielne (rysunek 14.).

Rysunek 14. Rozmieszczenie bazowych stacji sieci telefonii komórkowej na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k i SI2PEM

Zgodnie z raportem „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu” przygotowanym przez Instytut Łączności, na koniec września 2025 roku w mieście w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych znajdowało się 923 punkty adresowe. Spośród nich 7 punktów nie miało dostępu do Internetu, natomiast białych plam NGA, czyli adresów nieobjętych zasięgiem sieci umożliwiającej świadczenie usług o przepustowości co najmniej 30 Mb/s, było 113.

Od początku 2023 roku do końca września 2025 roku zgłoszono 24 zapotrzebowania na dostęp do Internetu. Rzeczywisty zasięg obejmował 65,27% adresów, zasięg hurtowy - 16,56%, teoretyczny - 17,42%, a adresy całkowicie pozbawione zasięgu - 0,75%.

Większość punktów adresowych, bo 66,31%, miała dostęp do Internetu o przepustowości 1000 Mb/s, 22,10% - o przepustowości 2000 Mb/s, około 5,53% - do 30 Mb/s, a pozostałe punkty znajdowały się w przedziale 40-60 Mb/s.

Zasięg światłowodowy obejmuje 80,91% punktów adresowych w Mieście Stoczek Łukowski, co jest stosunkowo niskim wskaźnikiem w porównaniu z otaczającą gminą wiejską,

gdzie światłowód dociera do 98,56% adresów. Pozostałe punkty w mieście korzystają z Internetu kablowego miedzianego (parowego) lub radiowego (FWA).

Zgłoszone w mieście plany inwestycyjne obejmują 128 punktów adresowych. W kolejnych 3 latach punkty te zostaną objęte zasięgiem stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych, w tym:

- 52 punkty adresowe znajdujące się już w zasięgu rzeczywistym;
- 20 punktów adresowych znajdujących się już w zasięgu wyłącznie hurtowym;
- 55 punktów adresowych znajdujących się już w zasięgu teoretycznym;
- 1 punkt adresowy będący białą plamą (bez zasięgu).

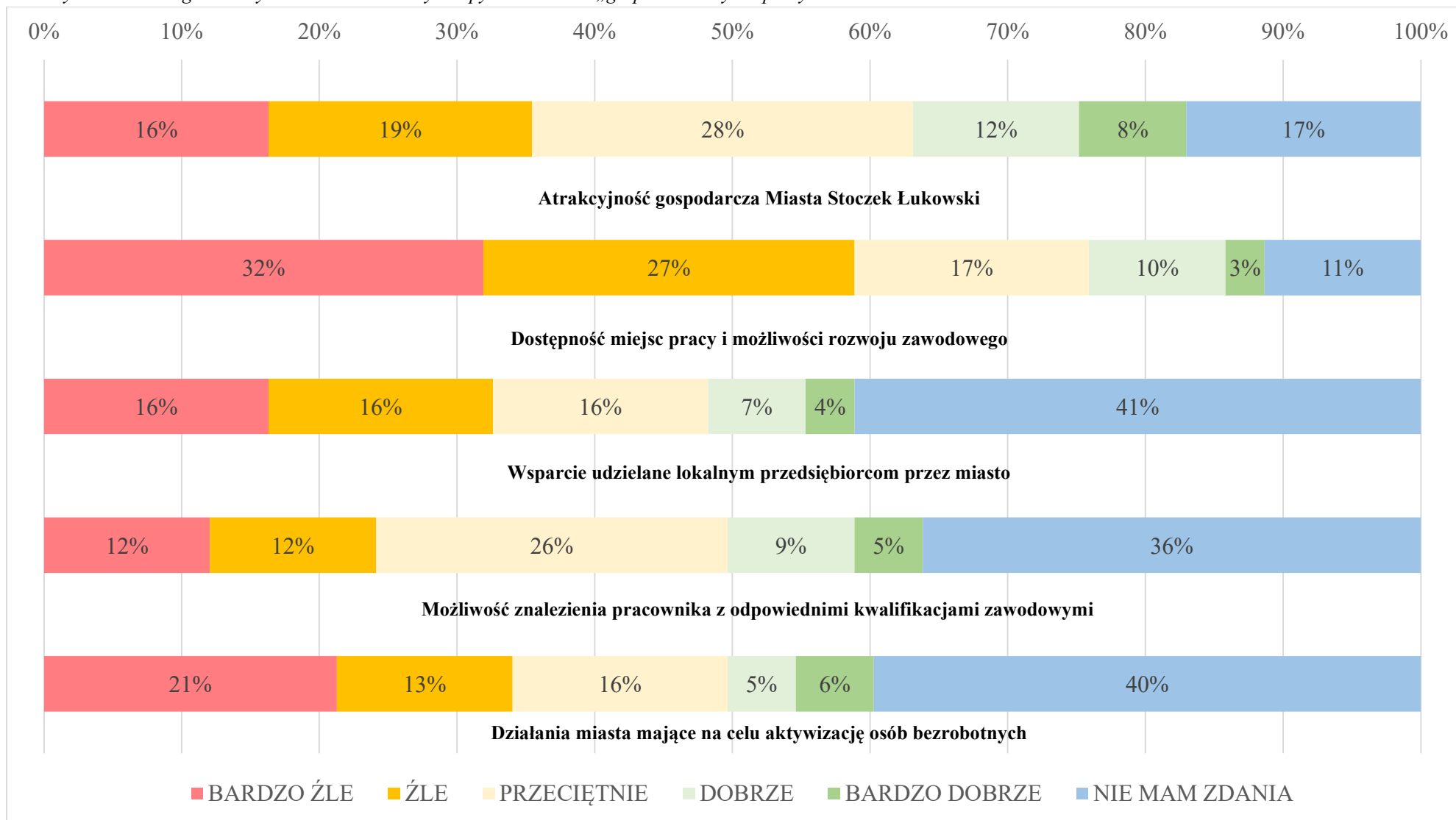
W planach inwestycyjnych brak jest punktów adresowych znajdujących się w planie inwestycyjnym ze środków publicznych lub prywatnym.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Dostępność do usług telekomunikacyjnych w Mieście Stoczek Łukowski jest powszechna, obsługiwana przez czterech głównych operatorów sieci komórkowej, dzięki czemu mieszkańcy mają zapewnioną podstawową łączność mobilną.
- ⇒ Stacjonarny dostęp do Internetu obejmuje niemal wszystkie punkty adresowe w mieście, jednak 113 punktów nadal znajduje się poza zasięgiem usług szerokopasmowych (NGA), co wskazuje na obecność białych plam w infrastrukturze cyfrowej.
- ⇒ Większość mieszkańców ma dostęp do Internetu o wysokiej przepustowości, co stanowi korzystny poziom dla usług cyfrowych, natomiast zasięg światłowodowy w mieście obejmuje 80,91% punktów adresowych, co pozostaje niższym wskaźnikiem w porównaniu z otaczającą gminą wiejską (98,56%).
- ⇒ W ciągu najbliższych trzech lat planowane inwestycje mają objąć dodatkowe 128 punktów adresowych, w tym punkty znajdujące się już w zasięgu rzeczywistym, hurtowym i teoretycznym, co przyczyni się do dalszego zwiększenia dostępności stacjonarnego Internetu.

5.4. Gospodarka i rynek pracy

Wykres 19. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „gospodarka i rynek pracy”.

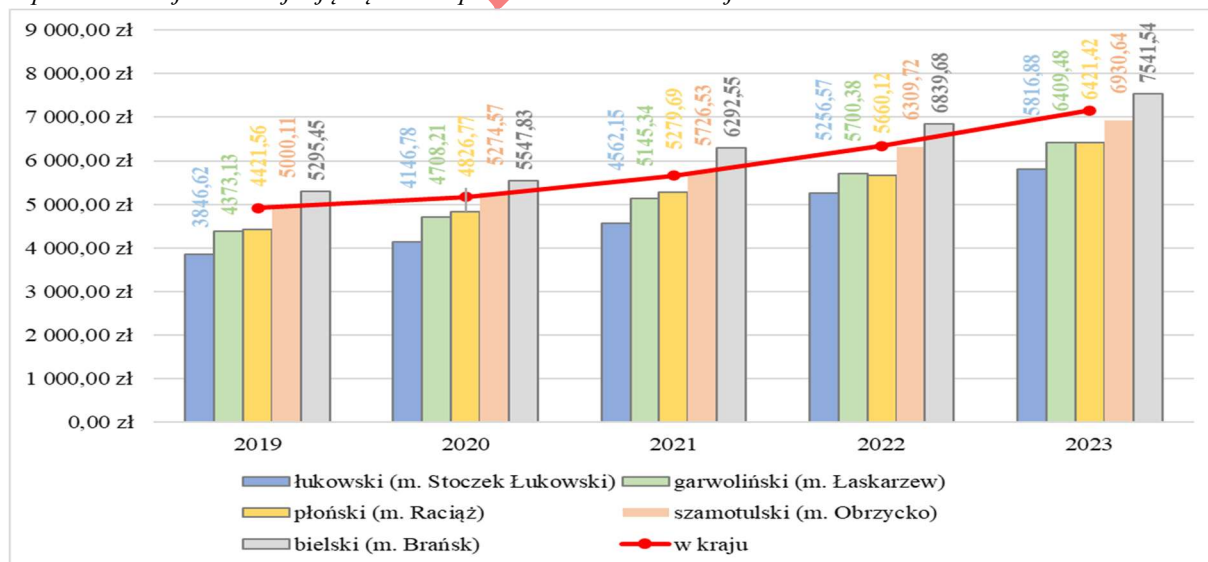

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Miasto Stoczek Łukowski pełni przede wszystkim funkcję mieszkaniowo-usługową. Pomimo znacznego udziału użytków rolnych w strukturze użytkowania gruntów (576 ha, ponad 63% powierzchni miasta), rolnictwo nie odgrywa istotnej roli w lokalnej gospodarce. Tereny te mają w dużej mierze charakter otwarty i obejmują nieużytkowane pola oraz łąki. Aktywność gospodarcza miasta koncentruje się głównie na usługach oraz drobnej przedsiębiorczości, realizowanej przez jednoosobowe działalności gospodarcze i mikroprzedsiębiorstwa. Taka struktura gospodarki jest charakterystyczna dla ośrodków małomiejskich gdzie działalność gospodarcza ma w przeważającej mierze charakter lokalny i zaspokaja potrzeby rynku wewnętrznego.

Na wykresie 20. przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto, czyli wynagrodzenie przed odliczeniem podatków i składek, w powiecie łukowskim, powiatach porównawczych oraz średnią krajową w latach 2019-2023. We wszystkich analizowanych powiatach poziom wynagrodzeń był niższy od średniej krajowej, z wyjątkiem powiatu bielskiego. Zarówno w skali kraju, jak i lokalnie, obserwowano systematyczny wzrost płac, wynikający m.in. z podwyżek płacy minimalnej, rosnącej inflacji oraz presji płacowej na rynku pracy. Powiat łukowski na tle jednostek porównawczych charakteryzował się najniższym poziomem przeciętnego wynagrodzenia w całym analizowanym okresie, choć dynamika wzrostu płac nie należała do najniższych. W porównaniu z rokiem 2019 najmniejszy przyrost wynagrodzeń odnotowano w powiecie szamotulskim, natomiast powiat łukowski uplasował się pod tym względem na drugim miejscu. W 2023 roku powiat łukowski osiągnął najniższy poziom wynagrodzeń spośród wszystkich jednostek uwzględnionych w analizie, co może wskazywać na ograniczone możliwości gospodarcze i inwestycyjne oraz dominację sektorów o niższych płacach. Wyniki te podkreślają potrzebę podejmowania działań wzmacniających lokalny rynek pracy i zwiększających jego konkurencyjność.

Wykres 20. Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie łukowskim, w powiatach w jakich znajdują się miasta porównawcze oraz w kraju na koniec roku w latach 2019-2023.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego oraz GUS.

W momencie sporządzania Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 w Monitorze Rozwoju Lokalnego nie były jeszcze opublikowane dane dotyczące przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w analizowanych powiatach za 2024 r.

Struktura i podział przedsiębiorstw w Polsce oraz w Unii Europejskiej opiera się na liczbie zatrudnianych osób, co pozwala wyróżnić mikro-, małe, średnie oraz duże przedsiębiorstwa. Tabela 22. przedstawia strukturę podmiotów gospodarczych w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2019-2024. Najliczniejszą i jednocześnie stale rosnącą grupę stanowią **mikroprzedsiębiorstwa** (zatrudniające do 9 osób). W 2024 roku Mikroprzedsiębiorstwa stanowiły 95,0% ogółem zarejestrowanych podmiotów, a ich liczba w analizowanym okresie wzrosła o ponad 17%. Z kolei liczba **małych przedsiębiorstw** (10-49 osób) uległa niewielkiemu spadkowi, liczba **średnich podmiotów** (50-249 osób) pozostała na zbliżonym poziomie. W mieście nie działa żadne **duże przedsiębiorstwo** (zatrudniające powyżej 250 osób).

Brak dużych zakładów produkcyjnych lub przedsiębiorstw o znaczącym potencjale zatrudnieniowym stanowi istotną słabość lokalnej gospodarki. Obecność takich podmiotów mogłaby przyczynić się do zwiększenia liczby stabilnych miejsc pracy, wzrostu dochodów mieszkańców oraz pobudzenia lokalnego rynku usług i handlu. Duże przedsiębiorstwa generują także wyższe wpływy podatkowe i stanowią czynnik przyciągający inwestycje towarzyszące, co mogłoby wzmocnić pozycję Stoczka Łukowskiego jako ośrodka gospodarczego.

Jednocześnie rosnąca liczba mikro-firm świadczy o przedsiębiorczości mieszkańców oraz elastyczności lokalnej gospodarki, jednak ogranicza jej zdolność do realizacji większych projektów inwestycyjnych i tworzenia licznych, wyspecjalizowanych miejsc pracy.

Tabela 22. Podmioty według wielkości zatrudnienia w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2019-2024.

Wielkość przedsiębiorstwa	2019	2020	2021	2022	2023	2024
mikro przedsiębiorstwa	253	256	282	294	301	306
małe przedsiębiorstwa	15	15	14	13	13	13
średnie przedsiębiorstwa	3	3	3	3	3	3
duże przedsiębiorstwa 250 osób i więcej	0	0	0	0	0	0

Źródło: Analizy Monitoringu Rozwoju.

Wśród przedsiębiorstw w strukturze gospodarczej miasta, wyróżniają się podmioty, które mają znaczący wpływ na lokalny rynek pracy oraz przestrzeń. Należą do nich m.in.: Stoczek Natura Sp. z o.o., zajmujące się produkcją mrożonek spożywczych, OX2, planujące w przyszłości instalację turbiny wiatrowej na terenie miasta, oraz firma Żabczyńscy posiadająca młyn zbożowy na terenie miasta.

Wśród zarejestrowanych podmiotów gospodarczych przeważają działalności związane ze sprzedażą detaliczną, transportem drogowym i robotami budowlanymi. W 2024 roku w Mieście Stoczek Łukowski w danych GUS zarejestrowano 241 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, według klasyfikacji PKD 2007 (tabela 23.). Najwięcej podmiotów działało w sekcji G - handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 65 podmiotów. Kolejne pod względem liczebności były sekcja F (budownictwo) - 45 podmiotów, oraz sekcja C (przetwórstwo przemysłowe) - 39 podmiotów. W tym samym roku zarejestrowanych było również 78 podmiotów posiadających osobowość prawną lub jednostek nieposiadających osobowości prawnej. Wśród nich 54 stanowiły jednostki prywatne, natomiast 24 - publiczne. W sektorze prywatnym najwięcej podmiotów działało w sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) - 13 jednostek, a następnie w sekcji G - 10 jednostek. Z kolei w sektorze publicznym dominowała sekcja P (edukacja), obejmująca 11 jednostek.

Tabela 23. Podmioty Gospodarki Narodowej wpisane do rejestru REGON - miasto Stoczek Łukowski (2024 r.).

Nazwa sekcji wg PKD	Osoby fizyczne	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (sektor prywatny)	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (sektor publiczny)
A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo	3	-	-
B. Górnictwo i wydobywanie	-	-	-
C. Przetwórstwo przemysłowe	39	3	-
D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	-	-	-
E. Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	-	1	1
F. Budownictwo	45	3	-
G. Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	65	10	-
H. Transport, gospodarka magazynowa	23	2	-
I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	3	1
J. Informacja i komunikacja	8	-	-
K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	1	-
L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	-	13	-
M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	15	2	-
N. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	3	1	-
O. Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	-	1	4
P. Edukacja	4	-	11
Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16	-	5
R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	5	2
S. Pozostała działalność usługowa	-	-	-
T. Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	10	9	-
U. Organizacje i zespoły eksterytorialne	-	-	-
SUMA	241	54	24

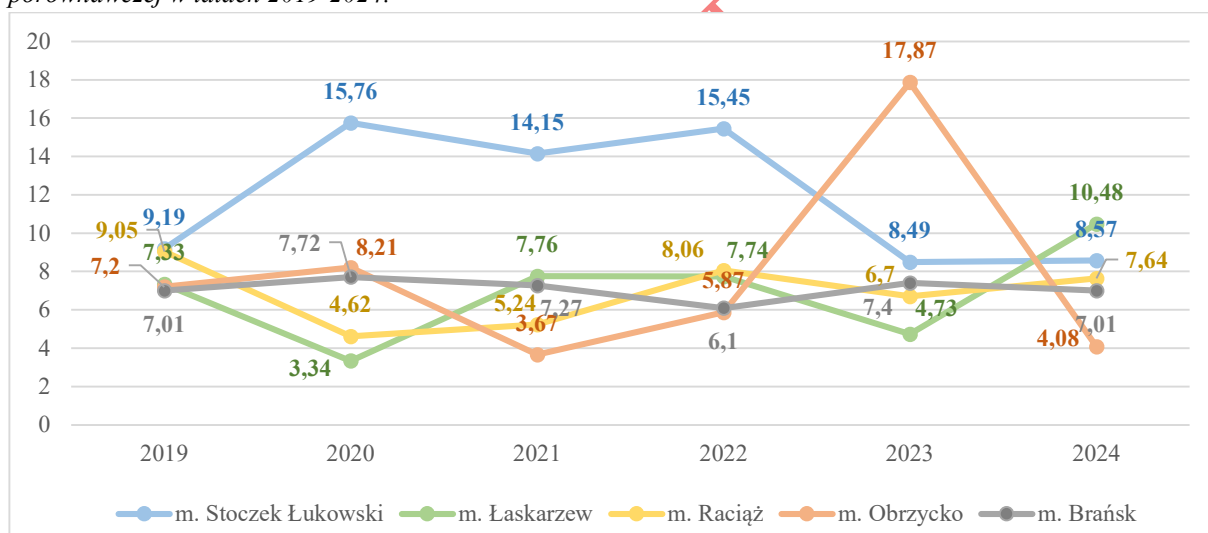
Zródło: BDL, GUS.

Obraz przedsiębiorczości mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski najlepiej odzwierciedla liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych. W porównaniu z rokiem 2021, nowe działalności najczęściej powstawały w branżach takich jak przetwórstwo przemysłowe, informacja i komunikacja oraz budownictwo. W 2024 roku w Stoczku Łukowskim 6 osób założyło nową firmę, 12 osób zakończyło działalność gospodarczą. Działalność zawiesiło 16 osób, a 6 osób wznowiło jej prowadzenie. Działalność gospodarczą prowadzą w większości mężczyźni, natomiast najliczniejszą grupę przedsiębiorców stanowią osoby w wieku od 30 do 50 lat. Według danych GUS, po zestawieniu liczby nowo powstałych działalności z liczbą podmiotów wyrejestrowanych, okazuje się, że w roku 2024 najczęściej zakładane i jednocześnie najczęściej zamykane firmy należą do tych samych sekcji PKD: C (przetwórstwo przemysłowe), F (budownictwo), G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle). Może to świadczyć o pewnej zmienności i sezonowości aktywności gospodarczej w tych branżach, typowej dla mikroprzedsiębiorstw działających w małych ośrodkach miejskich, gdzie nawet niewielkie zmiany liczby podmiotów znacząco wpływają na ogólny obraz lokalnej przedsiębiorczości.

Ze względu na dość duże różnice w liczbie ludności pomiędzy miastem Stoczek Łukowski, a miastem Łaskarzew, Raciąż oraz Brańsk, zdecydowano się przeanalizować bilans podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych przeliczony na 1000 osób w wieku produkcyjnym (wykres 21.). Taki wskaźnik jest bardziej wiarygodny niż sama liczba podmiotów zarejestrowanych i wyrejestrowanych, ponieważ uwzględnia różnice w populacji i pozwala na lepsze porównania między jednostkami miejskimi.

We wszystkich analizowanych miastach bilans podmiotów był dodatni. W przypadku Stoczka Łukowskiego w latach 2019-2022 wskaźnik osiągnął najwyższe wartości wśród porównywanych miast, a następnie utrzymywał się na poziomie zbliżonym do miast Brańsk i Raciąż. W roku 2023 bardzo wyraźnie zwiększył się wskaźnik dla miasta Obrzycko, jednak już w następnym roku drastycznie spadł. W 2024 roku największą wartością odznaczyło się Miasto Łaskarzew. Okres 2019-2022 dla Miasta Stoczek Łukowski charakteryzował się silnym wzrostem aktywności gospodarczej, co mogło wynikać z inicjatyw lokalnych przedsiębiorców lub sprzyjających warunków gospodarczych. Stabilizacja wskaźnika w kolejnych latach sugeruje, że rynek lokalny osiągnął pewien poziom równowagi, a dynamika powstawania nowych podmiotów nie utrzymuje się.

Wykres 21. Bilans podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w Mieście Stoczek Łukowski i w miastach z analizy porównawczej w latach 2019-2024.

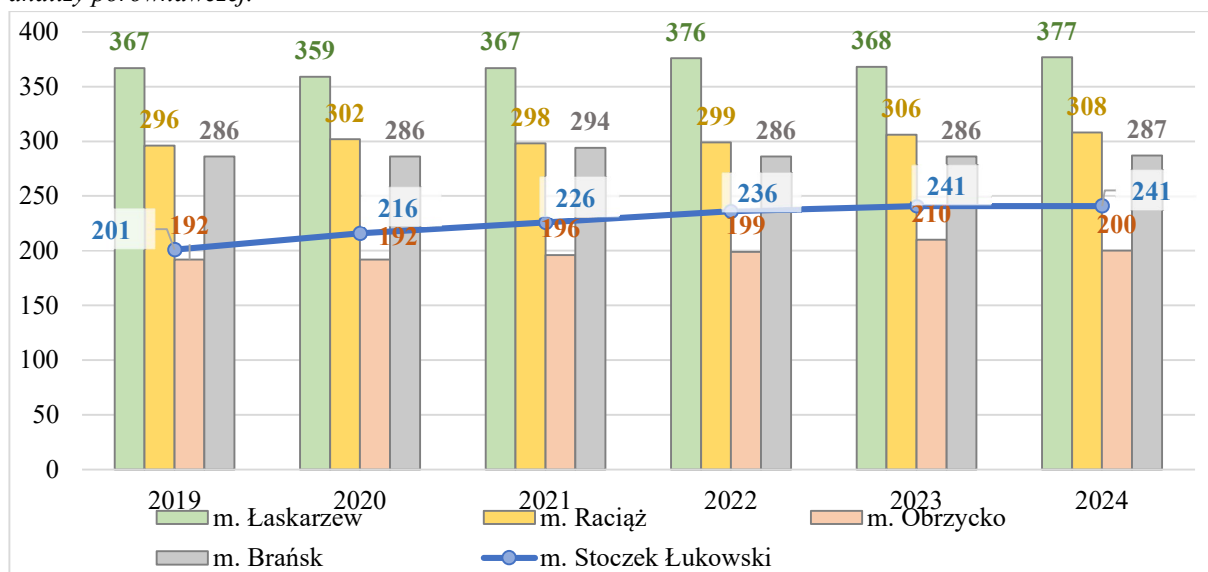

Źródło: Analizy Monitoringu Rozwoju.

Zmiany liczby podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w Mieście Stoczek Łukowski oraz w miastach porównawczych w latach 2019-2024 zostały przedstawione na wykresie 22. W analizowanym okresie w prawie wszystkich ośrodkach odnotowano wzrost liczby firm (wyjątek stanowi miasto Obrzycko), jednak dynamika różni się w zależności od miasta. W Stoczku Łukowskim liczba podmiotów gospodarczych przez 5 lat zwiększyła się o ok. 17%, co świadczy o systematycznym, stosunkowo dynamicznym rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Było to jednocześnie najwyższe tempo wzrostu spośród analizowanych miast, w których zmiany wynosiły od 3%-4% lub nie zaszły wcale. Mimo dużej dynamiki, Miasto Stoczek Łukowski nadal pozostaje drugą jednostką o najmniejszej liczbie zarejestrowanych firm w grupie porównawczej.

Pod względem ogólnego poziomu aktywności gospodarczej Stoczek Łukowski jest najbardziej zbliżony do Brańska - oba miasta cechuje niewielka, ale stabilna skala działalności gospodarczej. Z kolei Łaskarzew i Raciąż utrzymują wyraźnie wyższy poziom przedsiębiorczości, co może wynikać z ich korzystniejszego położenia komunikacyjnego oraz bardziej rozwiniętego zaplecza usługowo-produkcyjnego. Jednocześnie jednak w obu tych miastach nie obserwuje się wyraźnej dynamiki wzrostu liczby firm - zmiany mają charakter marginalny lub stagnacyjny, co może wskazywać na osiągnięcie pewnego poziomu nasycenia lokalnego rynku.

Wykres 22. Liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w Mieście Stoczek Łukowski i miastach z analizy porównawczej.

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego.

Rozwój przedsiębiorczości w jednostkach samorządowych o podobnym profilu często zależy od zdolności do zagospodarowania, nisz rynkowych lub obsługi dużych podmiotów gospodarczych. W przypadku przedsiębiorstw dysponujących znacznym kapitałem kluczowa jest jakość infrastruktury - drogi, sieci energetyczne czy teleinformatyczne - natomiast mniejsze firmy w większym stopniu opierają się na lokalnym rynku zbytu i elastycznym reagowaniu na potrzeby mieszkańców. Wsparcie instytucjonalne, ulgi czy dotacje odgrywają rolę uzupełniającą. Ważnym czynnikiem jest również demografia: młodsze, aktywne zawodowo społeczeństwo sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości, podczas gdy w regionach o starzejącej się strukturze ludności dynamika zakładania firm jest słabsza. Uwarunkowania makroekonomiczne, takie jak kryzysy gospodarcze czy zmiany w prawie, mogą dodatkowo ograniczać aktywność przedsiębiorczą, wpływając na spadek liczby podmiotów w niektórych miastach oraz gminach.

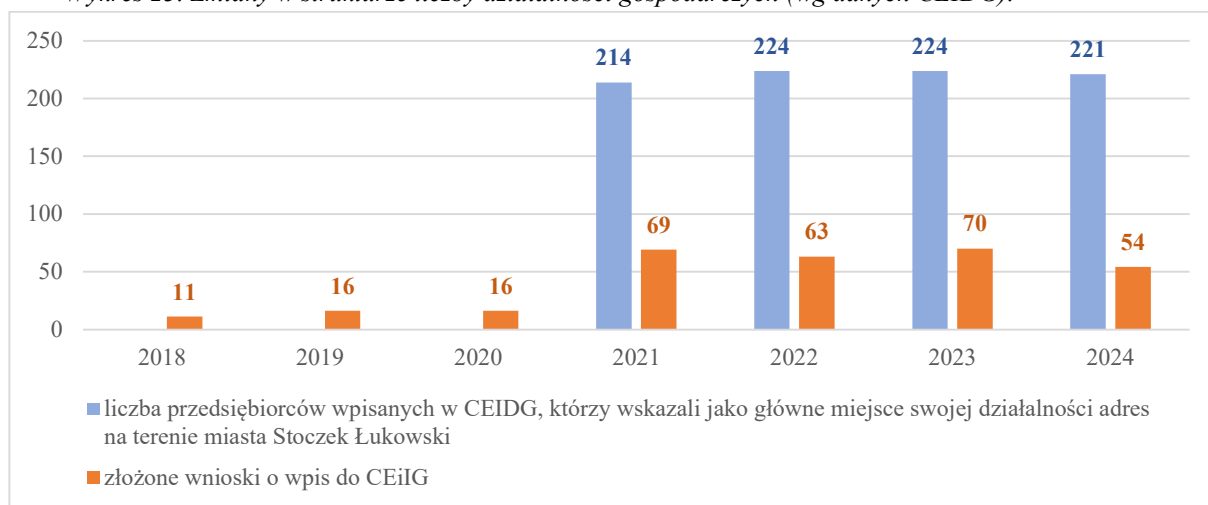
W celu pogłębienia analizy struktury rynku gospodarczego jednostki miejskiej przeprowadzono analizę liczby podmiotów wpisanych w Centralnej Ewidencji Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG), który jest państwowym rejestrem, w którym wpisane są wszystkie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w Polsce.

Na podstawie danych GUS dotyczących podmiotów gospodarki narodowej w Stoczku Łukowskim liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wynosi 241, natomiast w CEIDG figuruje 221 aktywnych przedsiębiorców. Różnica wynika z szerszego

zakresu rejestru REGON, który obejmuje również rolników, osoby prowadzące wolne zawody oraz jednostki lokalne, w tym działalności zawieszono.

Analizując wykres 23. przedstawiający zmiany w liczbie działalności gospodarczych wpisanych do CEIDG w Mieście Stoczek Łukowski, można zauważyć wyraźny wzrost liczby nowo złożonych wniosków z 16 w 2020 roku do 69 w 2021. W kolejnych latach liczba rejestrowanych działalności utrzymywała się na zbliżonym poziomie, choć w roku 2024 odnotowano spadek o 16 wniosków w porównaniu z rokiem poprzednim. Z uwagi na brak dostępnych danych odnośnie liczby przedsiębiorców w CEIDG, analiza nie obejmuje lat 2018-2020, co ogranicza możliwość pełniejszej oceny długoterminowych trendów przedsiębiorczości w mieście.

Wykres 23. Zmiany w strukturze liczby działalności gospodarczych (wg danych CEIDG).

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024, 2023, 2022, 2021 oraz Urząd Miasta Stoczek Łukowski.

Analiza danych wskazuje, że lokalna gospodarka Stoczka Łukowskiego w dużej mierze opiera się na jednoosobowych działalnościach gospodarczych. Ograniczona liczba nowych wniosków o wpis do CEIDG sugeruje brak nowych bodźców do zakładania działalności oraz wskazuje, że wśród mieszkańców miasta istnieje stosunkowo niewielka grupa osób gotowych do rozpoczęcia działalności, a większość potencjalnych przedsiębiorców, którzy mogli podjąć taką decyzję, już ją zrealizowała.

Wzrost liczby osób prowadzących samozatrudnienie wynika częściowo z wymogów rynku pracy, gdzie zatrudnienie w formie umowy B2B (business-to-business) staje się coraz powszechniejsze. W takiej konstrukcji samozatrudniony, prowadząc jednoosobową działalność gospodarczą, świadczy usługi jako przedsiębiorca, a nie jako pracownik etatowy, co oznacza, że to on sam opłaca składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, a firma korzystająca z jego usług tych kosztów nie ponosi.

W tabeli 24. przedstawiono liczbę aktywnych płatników składek ZUS w powiecie łukowskim oraz w powiatach w jakich znajdują się miasta porównawcze, całkowitą liczbę płatników składek ZUS, obejmującą zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, które zobowiązane są do odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne. Osoby fizyczne płacące za siebie i innych to przedsiębiorcy, którzy odprowadzają składki nie tylko za siebie, lecz również za zatrudnionych pracowników. Osoby fizyczne płacące wyłącznie za siebie to samodzielni przedsiębiorcy, nieposiadający pracowników. Natomiast osoby prawne to podmioty takie jak

spółki czy fundacje, odprowadzające składki za swoich pracowników. W porównaniu z powiatami miast porównawczych, powiat łukowski zajmuje czołową pozycję zarówno pod względem całkowitej liczby płatników, jak i liczby indywidualnych przedsiębiorców. Sytuacja ta jest w znacznym stopniu związana z rozwiniętą gospodarką miasta Łuków, którego funkcje usługowo-przemysłowe przyciągają przedsiębiorców i zwiększają liczbę płatników składek w powiecie. Wysoki udział indywidualnych przedsiębiorców w lokalnej gospodarce powiatu łukowskiego wskazuje na silną aktywność lokalnych podmiotów w tworzeniu miejsc pracy.

Tabela 24. Liczba aktywnych płatników składek ZUS w powiecie łukowskim oraz w powiatach w jakich znajdują się miasta porównawcze (stan na dzień: 31 grudnia 2024).

Powiat	ogółem	osoba fizyczna płacąca za siebie i innych	liczba aktywnych płatników składek - osoba fizyczna płacąca sama za siebie	liczba aktywnych płatników składek - osoba prawna
łukowski (m. Stoczek Łukowski)	6 881	2 501	3 699	681
garwoliński (m. Łaskarzew)	6 286	2 180	3 537	569
płoński (m. Raciąż)	4 888	1 625	2 647	616
szamotulski (m. Obrzycko)	6 376	2 176	3 474	726
bielski (m. Brańsk)	2 043	693	1 063	287

Źródło: ZUS, Departament Statystyki i Prognoz Aktuariatnych.

Rysunek 15. przedstawia zestawienie najczęściej poruszanych zagadnień w opiniach mieszkańców w otwartych wypowiedziach dotyczących sfery gospodarczej. Najczęściej poruszonym tematem przez mieszkańców była potrzeba „ożywienia” miasta czyli rozwoju funkcji miejskich, takich jak rozbudowa oferty handlowo-usługowej - w tym otwarcie sklepów, barów, restauracji czy małej galerii. Wśród wskazanych wątków znalazły się również inicjatywy związane z rozwojem lokalnego przemysłu i tworzeniem nowych zakładów produkcyjnych, a także działania mające na celu przyciągnięcie większych inwestorów. Istotnym zagadnieniem była także kwestia miejsc pracy i inwestycji dla młodych, a także promocja Stoczka Łukowskiego jako małej miejscowości z klimatem, historią i otwartym charakterem, sprzyjającą zarówno mieszkańcom, jak i odwiedzającym.

Rysunek 15. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze "gospodarka" podczas ankietyzacji.

POTRZEBNE SĄ SKLEPY, BARY RESTAURACJE, MAŁA GALERIA

MIASTO WYMAGA "OŻYWIEŃIA"

W MIEŚCIE BRAK MIEJSC PRACY I INWESTYCJI DLA MŁODYCH   PRZYWRÓCENIE ŚWIETNOŚCI OŚRODKA IZYDORY I DWORKU

TWORZENIE WIZERUNKU OTWARTEGO MIASTA   TWORZENIE NOWYCH ZAKŁADÓW PRODUKCYJNYCH

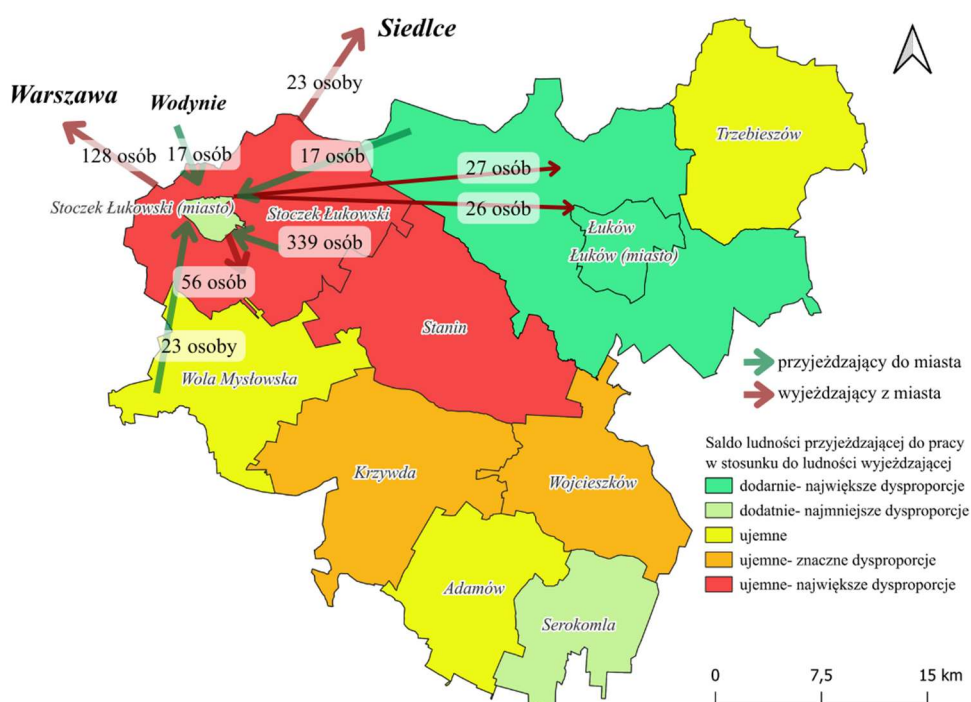
PROMOCJA STOCZKA JAKO MAŁEGO MIASTA   PRZYCIĄGANIE DUŻYCH INWESTORÓW
Z KLIMATEM I HISTORIĄ

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Aby lepiej zrozumieć relacje pomiędzy miejscem zamieszkania a miejscem pracy mieszkańców, warto odwołać się do danych Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021. Wynika z nich, że Miasto Stoczek Łukowski jest jedną z niewielu jednostek o dodatnim saldzie dojazdów do pracy w powiecie łukowskim (rysunek 16.) - do miasta przyjeżdża do pracy więcej osób, niż z niego wyjeżdża. W ujęciu powiatowym najwyższe

dotądnie saldo notują Miasto Łuków oraz Gmina Łuków, pełniące funkcję głównych lokalnych ośrodków rynku pracy. Stoczek Łukowski również wykazuje wyraźną mobilność mieszkańców: według NSP 2021 do miasta dojeżdża do pracy 490 osób, natomiast 332 mieszkańców codziennie opuszcza miasto w celach zawodowych. Najwięcej mieszkańców Stoczka Łukowskiego kieruje się zawodowo do Warszawy oraz na teren Gminy Stoczek Łukowski, a mniejsze strumienie migracji zarobkowej prowadzą do Łukowa i Siedlec. Z kolei na teren miasta przyjeżdża do pracy głównie ludność z Gminy Stoczek Łukowski - 339 osób. Dane te potwierdzają silne, codzienne powiązania funkcjonalne między Stoczkiem Łukowskim a otaczającą go gminą, a także wskazują na rosnący zasięg relacji zawodowych mieszkańców, obejmujący zarówno ośrodki powiatowe, jak i metropolitalne. Świadczy to o wysokiej mobilności mieszkańców oraz o wielokierunkowych zależnościach społeczno-gospodarczych wykraczających poza granice administracyjne.

Rysunek 16. Saldo ludności przyjeżdżającej do pracy w stosunku do ludności wyjeżdżającej do pracy oraz przepływ ludności.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych NSP2021

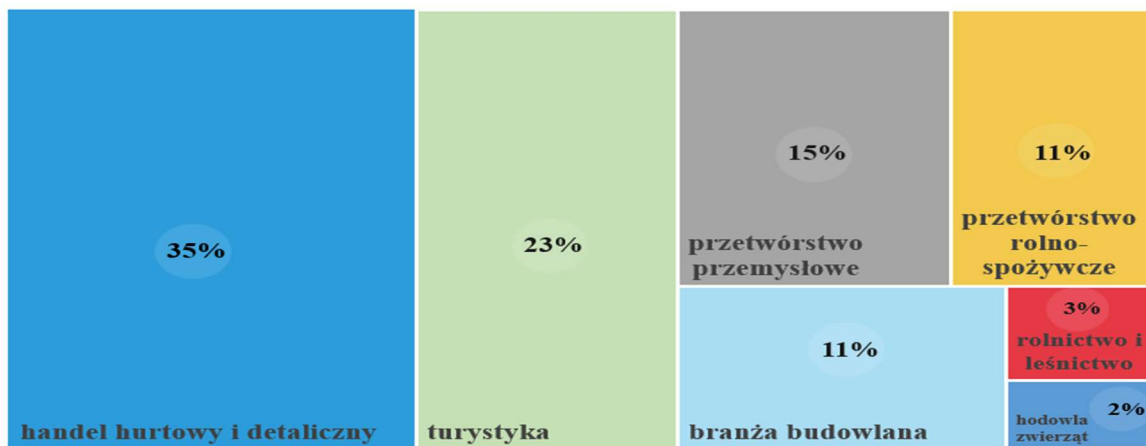

~ „Połączenie okolicznych wiosek z Miastem nakreśliłoby nie tylko ruch w samym Stoczku, ale również podniosło atrakcyjność budowy i mieszkania dla młodych ludzi ze względu na ceny atrakcyjnych placów do budowy domów.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

W ramach badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski, mieszkańcy oceniali w rozwoju których branż gospodarczych miasto posiada największy potencjał. Zestawienie wyników przedstawiono na wykresie 24. Z analizy danych wynika, że 35% ankietowanych wskazało handel detaliczny i hurtowy jako branżę o największym potencjale rozwojowym. Żaden z ankietowanych nie wskazał produkcji biomasy do celów energetycznych jako branży posiadającej największy potencjał rozwojowy na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

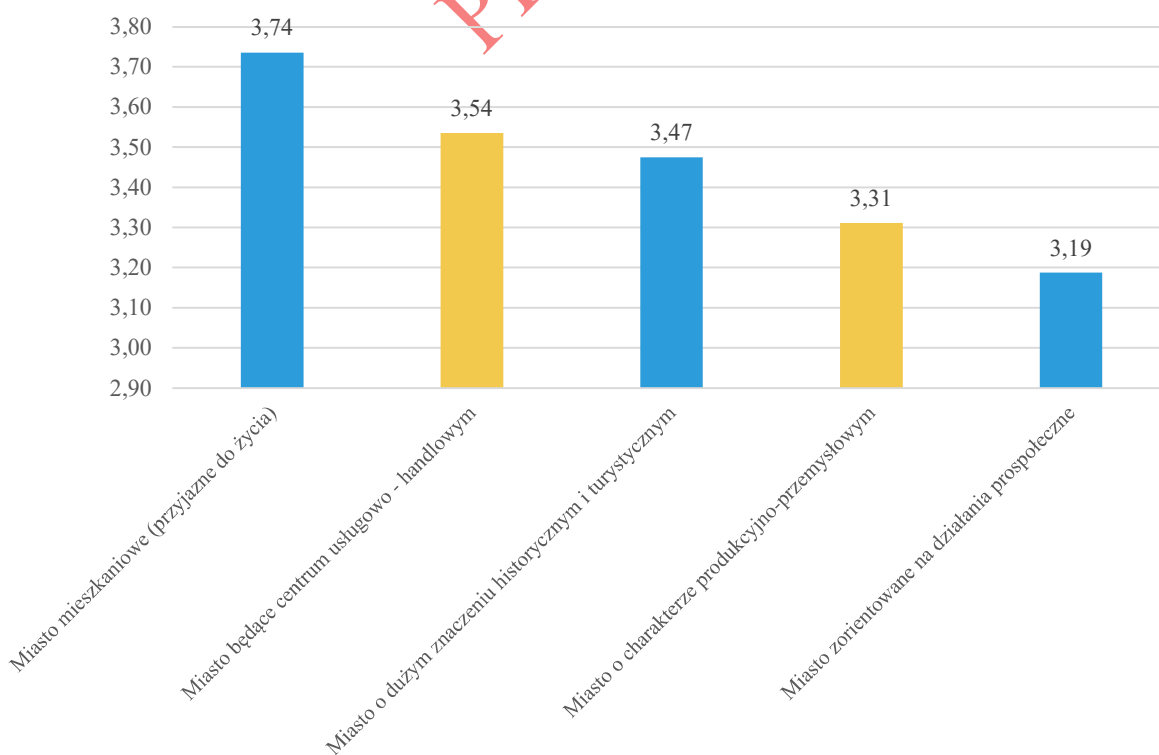
Wykres 24. Ocena potencjału rozwojowego branż gospodarczych w Mieście Stoczek Łukowski według opinii społeczeństwa.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Kolejnym zagadnieniem poruszonym w ankietach było wskazanie przez ankietowanych preferowanych profili rozwoju miasta. Wykres 25. przedstawia wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski, dotyczącego kierunków rozwoju miasta do 2036 roku. Najwyżej ocenianym profilem rozwoju było miasto mieszkaniowe przyjazne do życia, co sugeruje, że mieszkańcy priorytetowo traktują jakość życia i komfort codziennego funkcjonowania. Kolejnymi preferowanymi kierunkami były profile miasta centrum usługowo-handlowego oraz miasta o znaczeniu historycznym i turystycznym. Oznacza to, że ankietowani postrzegają przyszłość Stoczka Łukowskiego zarówno w kontekście rozwoju funkcji mieszkaniowych, jak i wzmocnienia roli miasta jako ośrodka usługowego, handlowego oraz atrakcyjnego turystycznie i historycznie.

Wykres 25. Profile rozwoju, na których Miasto Stoczek Łukowski powinno się skupić do 2036 roku, według oceny społeczeństwa.

źródło: Badania ankietowe, 2025

~„Stworzenie nowoczesnego basenu otwartego na Izydorach i utworzenie tam budynków usługowych by powstało jakieś centrum handlu.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Przechodząc do kolejnego istotnego zagadnienia, jakim jest problematyka bezrobocia, warto zwrócić uwagę na sytuację na rynku pracy. Bezrobocie w Mieście Stoczek Łukowski pozostaje jednym z kluczowych wyzwań, które wymaga podjęcia skutecznych działań. Problem bezrobocia wciąż ma znaczący wpływ na sytuację społeczną i gospodarczą.

Na tle innych gmin powiatu, Miasto Stoczek Łukowski charakteryzuje się stosunkowo najmniejszą liczbą osób bezrobotnych. Zgodnie z danymi na koniec roku 2024 sporządzonymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Łukowie, w Mieście Stoczek Łukowski liczba bezrobotnych ogółem wyniosła 38 osób (tabela 25.). W analizowanym okresie bilans zmian wynosi niewielki spadek, a sytuacja pozostaje stosunkowo stabilna. Niska liczba bezrobotnych wynika również z faktu, że miasto to jest gminą o najmniejszej liczbie mieszkańców w powiecie, co naturalnie ogranicza skalę zjawiska. W pozostałych gminach powiatu w badanym okresie również obserwuje się spadek liczby osób bezrobotnych co wskazuje na ogólną poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Tabela 25. Liczba osób bezrobotnych w gminach powiatu łukowskiego (stan na dzień 31. grudnia w latach 2020-2024).

Nazwa Gminy	2020	2021	2022	2023	2024	Bilans
Adamów	124	101	89	90	86	-38
Krzywdą	267	205	217	200	206	-61
m. Łuków	650	492	498	464	474	-176
Łuków	392	264	287	249	273	-119
Serokomla	105	92	77	82	68	-37
Stanin	175	135	129	142	126	-49
m. Stoczek Łukowski	45	33	36	27	38	-7
Stoczek Łukowski	106	85	83	73	74	-32
Trzebieszów	120	80	87	75	69	-51
Wojcieszków	151	129	118	95	113	-38
Wola Mysłowska	74	70	59	68	50	-24

Zródło: Raport o stanie Powiatu Łukowskiego za rok 2024.

Poniżej, w tabeli 26. przeanalizowano dane dotyczące bezrobocia w powiecie łukowskim w sposób bardziej szczegółowy, uwzględniając zarówno poziom bezrobocia, jak i strukturę osób długotrwale bezrobotnych oraz znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Powiat łukowski charakteryzuje stosunkowo niski poziom bezrobocia. Średni odsetek bezrobotnych według danych na rok 2024 wynosił 2,68%, co jest znacząco poniżej średniej krajowej, która w czerwcu 2025 roku osiągnęła 5,2%. Najniższy odsetek bezrobotnych w powiecie łukowskim występuje w Gminie Stoczek Łukowski i Gminie Trzebieszów. W Mieście Stoczek Łukowski poziom bezrobocia wynosi 3%, co nieco przekracza średnią powiatową. Najwyższe poziomy bezrobocia odnotowano w Gminie Krzywdą (3,7%) oraz w miastach Łuków i Serokomla (odpowiednio 3,23% i 3,25%).

Analizując strukturę bezrobotnych pod kątem osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, można stwierdzić, że w powiecie stanowią one dominującą większość. Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, do tej grupy zalicza się:

- bezrobotnych do 30. roku życia,
- osoby długotrwale bezrobotne,
- osoby powyżej 50. roku życia,
- bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
- osoby posiadające co najmniej jedno dziecko do 6. roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18. roku życia,
- osoby niepełnosprawne,
- poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu lub niewykonujących innej pracy zarobkowej, w tym opiekunów osób niepełnosprawnych, z wyłączeniem tych pobierających świadczenia pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy.

W kilku gminach, takich jak Adamów, Krzywda, Serokomla i Wola Mysłowska, problemem jest długotrwale bezrobocie - osoby z tej grupy stanowią niemal połowę wszystkich bezrobotnych. W mieście Łuków udział ten wynosi prawie 40%. W Mieście Stoczek Łukowski liczba osób długotrwale bezrobotnych jest najmniejsza w powiecie, co można wiązać z niewielką liczbą mieszkańców, faktem, że jednostka ma status miasta oraz relatywnie niskim udziałem osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Takie czynniki przyczyniają się do stosunkowo stabilnej sytuacji na lokalnym rynku pracy w analizowanym mieście.

Tabela 26. Bezrobotni według gmin powiatu łukowskiego - stan na koniec 2024 roku.

Nazwa Gminy	Liczba osób w wieku produkcyjnym - tzw. wiek zdolności do pracy	Zarejestrowani bezrobotni						
		liczba osób bezrobotnych (razem)	Odsetek bezrobotnych (%)	liczba osób długotrwale bezrobotnych	Do 30 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Kobiety	Będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy
Adamów	2 925	86	2,94%	40	37	16	40	75
Krzywda	5 556	206	3,70%	99	68	42	126	174
m. Łuków	14 653	474	3,23%	187	139	102	262	378
Łuków	11 072	273	2,47%	94	104	53	154	220
Serokomla	2 091	68	3,25%	34	29	15	29	62
Stanin	5 316	126	2,37%	47	49	20	85	100
m. Stoczek Łukowski	1 265	38	3,00%	12	10	8	19	27
Stoczek Łukowski	4 135	74	1,79%	27	30	14	42	63
Trzebieszów	4 067	69	1,70%	29	29	14	35	62
Wojcieszków	3 710	113	3,04%	43	50	19	57	88
Wola Mysłowska	2 475	50	2,02%	29	20	8	28	44

Źródło: Raport o stanie Powiatu Łukowskiego za rok 2024 oraz GUS.

~„W mieście Stoczek brakuje pomysłu na zatrzymanie w regionie młodych ludzi. Brak pracy, miasto nie przyciąga inwestycji które mogłyby zapewnić młodym ludziom pracę.”

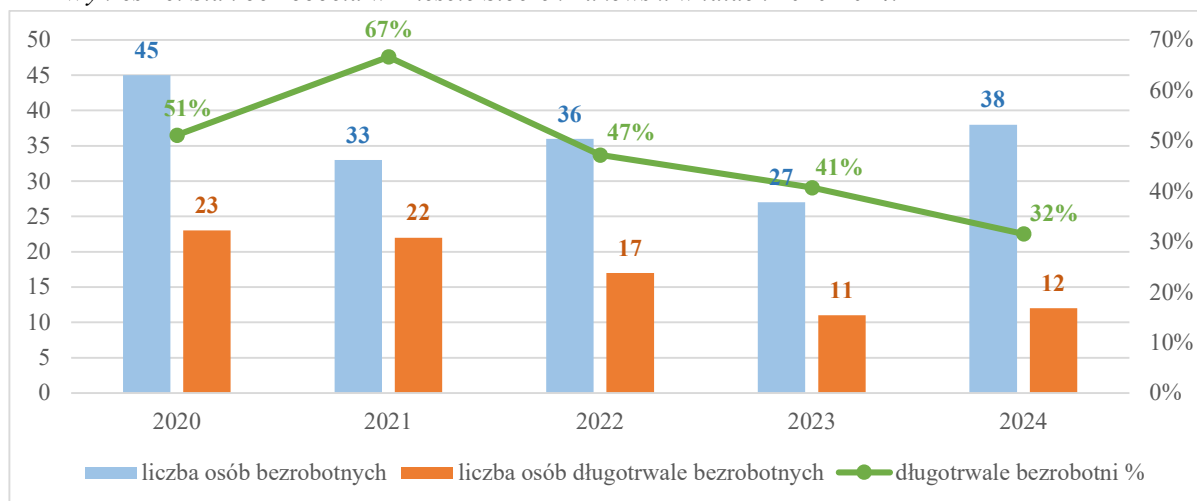
~„Potrzebne jest więcej miejsc pracy”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Na wykresie 26. przedstawiono analizę stanu bezrobocia w Mieście Stoczek Łukowski. Dane z lat 2020-2024 wskazują, że liczba osób bezrobotnych w mieście utrzymuje się na bardzo niskim poziomie, wahała się od 27 do 45 osób w poszczególnych latach. Jednocześnie obserwuje się znaczącą zmianę udziału osób długotrwale bezrobotnych w całkowitej liczbie

bezrobotnych - z 51% w 2020 roku do 32% w 2024 roku. Po roku 2020 nastąpił jednak istotny wzrost udziału osób długotrwale bezrobotnych - z 51% do 67% w 2021 roku, co można częściowo wiązać ze skutkami pandemii COVID-19. Warto podkreślić, że skala spadku liczby osób długotrwale bezrobotnych w wartościach bezwzględnych jest niewielka (7 osób), a wysoki udział procentowy wynika z bardzo małej liczby bezrobotnych w mieście oraz niewielkiej liczby mieszkańców. Ogólna tendencja spadkowa udziału osób długotrwale bezrobotnych wskazuje na poprawę sytuacji w tym obszarze, co stanowi pozytywny sygnał dla lokalnego rynku pracy.

Wykres 26. Stan bezrobocia w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

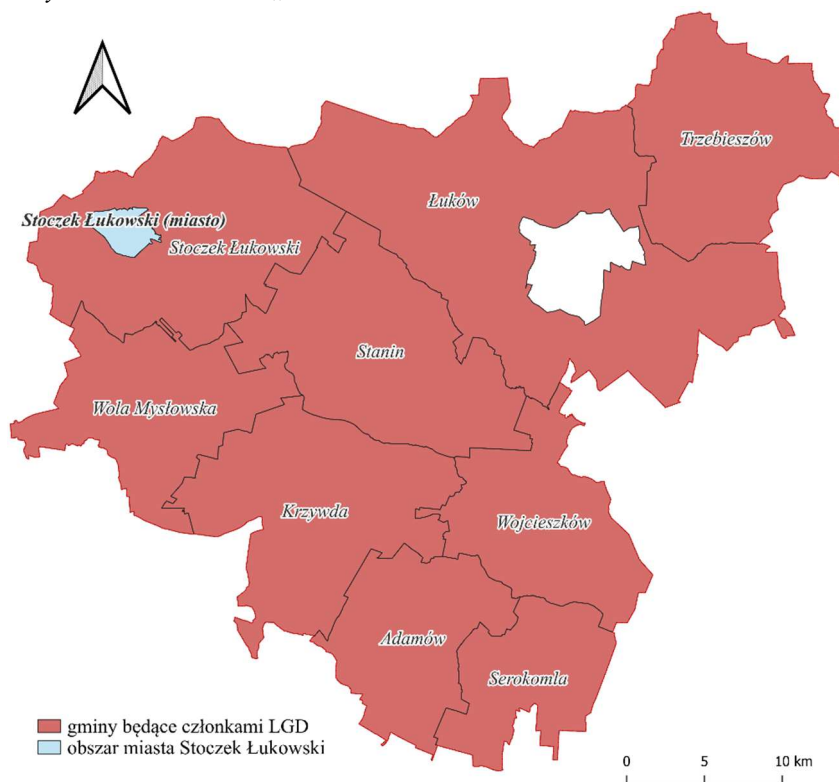

Źródło: GUS.

Na lokalną gospodarkę oraz na rozwój przedsiębiorczości i zdolność mieszkańców Miasta Stoczek Łukowski do podejmowania inicjatyw gospodarczych wpływ mają różnego rodzaju nabory, szkolenia i działania realizowane przez **Lokalną Grupę Działania „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”**. Na mocy Uchwały Nr V/38/2019 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 27 marca 2019 r. Burmistrz Miasta został upoważniony do reprezentowania samorządu w stowarzyszeniu LGD „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”.

Od momentu przystąpienia do partnerstwa Miasto Stoczek Łukowski aktywnie uczestniczy w realizacji inicjatyw podejmowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2023-2027, co umożliwia korzystanie ze wsparcia finansowego i merytorycznego oferowanego przez LGD. Obszar działania LGD obejmuje północno-zachodnią część województwa lubelskiego i obecnie skupia dziesięć jednostek samorządu terytorialnego: Gminy Adamów, Krzywda, Łuków, Serokomla, Stanin, Stoczek Łukowski, Trzebieszów, Wojcieszków, Wola Mysłowska oraz Miasto Stoczek Łukowski. Aktualny obszar działania Lokalnej Grupy Działania „RAZEM” przedstawiono na rysunku 17.

Rysunek 17. Gminy członkowskie LGD „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”.

źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju 2023-2027.

LGD „RAZEM” prowadzi nabory wniosków o dofinansowanie, organizuje szkolenia z zakresu przygotowania projektów i biznesplanów, wspiera aktywizację społeczności lokalnych oraz promuje rozwój turystyki i przedsiębiorczości na obszarze powiatu łukowskiego. Cele międzygminnej współpracy w ramach LGD koncentrują się m.in. na rozwoju przedsiębiorczości włączającej, skierowanej do osób fizycznych oraz mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. W sierpniu 2023 roku, w ramach realizacji celów zapisanych w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „RAZEM”, rozpoczęto nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach przedsięwzięcia 1.1.2 „Podejmowanie działalności gospodarczej przyczyniającej się do zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej”. Limit środków przeznaczonych na wsparcie wynosił blisko 300 tys. zł. W ramach tego działania LGD „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI” zorganizowała bezpłatne szkolenie dla osób fizycznych zainteresowanych złożeniem wniosku o wsparcie finansowe w ramach naboru. Tematem szkolenia były „Zasady przyznawania pomocy oraz sporządzania wniosków i biznesplanów w zakresie podejmowania działalności gospodarczej w ramach PROW 2014-2020, poddziałanie 19.2”. Zgodnie z rekomendacjami zawartymi w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski do 2030 roku rekomenduje się podjęcie intensywnych działań mających na celu zachęcenie osób młodych do pozostania w Stoczku Łukowskim poprzez zwiększanie atrakcyjności obszaru jako miejsca do podjęcia aktywności zawodowej oraz budowanie tożsamości lokalnej i więzi społecznych.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Mieszkańcy oceniają aktywność gospodarczą miasta w sposób przeważnie negatywny, wskazując na ograniczoną dostępność miejsc pracy oraz niewystarczające możliwości rozwoju zawodowego - prawie 60% ankietowanych oceniło je źle lub bardzo źle. Znaczna

część respondentów (ponad 40%) nie potrafiła ocenić działań aktywizujących bezrobotnych, możliwości znalezienia pracowników o odpowiednich kwalifikacjach ani wsparcia udzielanego lokalnym przedsiębiorcom, co wskazuje na słabą komunikację lub ograniczoną widoczność tych działań (wykres 19.).

- ⇒ Na podstawie badań ankietowych, największy potencjał rozwojowy miasta mieszkańcy przypisują sektorowi handlu detalicznego i hurtowego (35% wskazań) oraz turystyce (23%), podczas gdy produkcja biomasy do celów energetycznych nie została wskazana przez żadnego respondenta.
- ⇒ Wyniki ankiety wskazują, że mieszkańcy preferują rozwój miasta w kierunku profilu mieszkaniowego przyjaznego do życia, co odzwierciedla wysokie znaczenie jakości życia i komfortu codziennego funkcjonowania. Kolejnymi preferowanymi kierunkami są rozwój funkcji centrum usługowo-handlowego oraz wzmocnienie roli miasta jako miejsca o atrakcyjności historycznej i turystycznej.
- ⇒ Analiza wypowiedzi otwartych w ankietach ujawnia wyraźną potrzebę „ożywienia” miasta poprzez rozbudowę oferty handlowo-usługowej, rozwój lokalnego przemysłu, przyciąganie inwestorów oraz tworzenie nowych miejsc pracy, szczególnie dla młodych mieszkańców. Respondenci wskazują na znaczenie działań zwiększających atrakcyjność miasta, takich jak lepsze połączenie z okolicznymi wsiami, tworzenie przestrzeni rekreacyjnych i usługowych oraz inwestycje infrastrukturalne, które mogłyby zatrzymać młodych ludzi i stymulować lokalny rynek pracy.
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski łączy funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz przemysłowe, a znaczna część gruntów miasta mimo, że posiadają status użytków rolnych pozostaje nieużytkowana.
- ⇒ Gospodarka miasta opiera się w przeważającej mierze na mikroprzedsiębiorstwach i jednoosobowych działalnościach gospodarczych, co wskazuje na wysoką przedsiębiorczość mieszkańców.
- ⇒ Dominujące branże w Stoczku Łukowskim obejmują handel hurtowy i detaliczny, naprawę pojazdów, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe.
- ⇒ Brak dużych zakładów produkcyjnych lub przedsiębiorstw o znaczącym potencjale zatrudnieniowym stanowi istotną słabość lokalnej gospodarki, ograniczając możliwości zwiększenia liczby stabilnych miejsc pracy, wzrostu dochodów mieszkańców oraz przyciągania nowych inwestycji.
- ⇒ Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie łukowskim, w tym w Stoczku Łukowskim, pozostaje poniżej średniej krajowej, a miasto charakteryzuje się najniższym poziomem wynagrodzeń wśród analizowanych jednostek, co wskazuje na potrzebę działań wspierających rynek pracy i zwiększających jego konkurencyjność.
- ⇒ Analiza bilansu nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych wskazuje, że w latach 2019-2022 aktywność gospodarcza miasta była wysoka, natomiast w kolejnych latach stabilizowała się.
- ⇒ Z danych CEIDG i REGON wynika, że liczba osób prowadzących działalność gospodarczą w Stoczku Łukowskim utrzymuje się na stabilnym poziomie, a większość przedsiębiorców to osoby w wieku 30-50 lat, najczęściej mężczyźni, co odzwierciedla ograniczoną grupę nowych inicjatyw gospodarczych.

- ⇒ Lokalna gospodarka jest silnie powiązana funkcjonalnie z Gminą Stoczek Łukowski i większymi ośrodkami, w tym Warszawą i Łukowem - w mieście odnotowuje się dodatnie saldo osób dojeżdżających do pracy, co podkreśla jego zależność od zewnętrznych rynków pracy.
- ⇒ Bezrobocie w mieście pozostaje na niskim poziomie (3,0% w 2024 roku), a liczba osób długotrwale bezrobotnych jest najmniejsza w powiecie, co wskazuje na stabilną sytuację na lokalnym rynku pracy, mimo niewielkiej liczby mieszkańców i ograniczonych możliwości zatrudnienia w dużych podmiotach.
- ⇒ Wzrost liczby osób prowadzących samozatrudnienie wynika częściowo z wymogów rynku pracy oraz popularności formy B2B, co umożliwi mieszkańcom elastyczne prowadzenie działalności gospodarczej, a jednocześnie stanowi ułatwienie dla firm, które zatrudniają takich przedsiębiorców.
- ⇒ Miasto aktywnie uczestniczy w działaniach Lokalnej Grupy Działania „RAZEM KU LEPSZEJ PRZYSZŁOŚCI”, co umożliwi mieszkańcom korzystanie z szkoleń, wsparcia finansowego oraz aktywizacji lokalnej przedsiębiorczości, szczególnie mikro- i małych przedsiębiorstw.

5.4.1. Nieruchomości komunalne i mieszkalnictwo

Mienie komunalne stanowi podstawę materialną wykonywania zadań własnych gminy oraz realizacji polityki rozwoju lokalnego. Zgodnie z art. 43 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1436), mieniem komunalnym jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków, a także mienie innych gminnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw. Obejmuje ono zarówno nieruchomości, jak i inne składniki majątku służące zaspokajaniu zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej.

Łączna powierzchnia gruntów będących własnością Miasta Stoczek Łukowski na koniec 2024 roku wynosiła 146,74 ha. W tabeli 27. zestawiono je według głównych kategorii użytkowania. Największą część stanowią pozostałe grunty o powierzchni 91,44 ha. Są to tereny obejmujące: skwery i park miejski, działki pod place i budynki administracji publicznej, tereny ośrodka wypoczynkowego tzw. „Izydorów”, działki przy ul. Kolejowej, ul. Ośredniej, ul. Kościelnej, w obrębie ul. Dwernickiego, zabudowania komunalne, oczyszczalnię ścieków przy ul. Ostoi oraz tereny w dorzeczu rzeki Świder przy ul. Lipowej. Kolejną pod względem powierzchni kategorią są drogi, ulice i place - prawie 47 ha, czyli niemal jedna trzecia wszystkich gruntów miejskich, stanowiące podstawową infrastrukturę komunikacyjną. Zdecydowanie mniejszy udział mają grunty oddane w użytkowanie wieczyste (7,5 ha) oraz grunty wydzierżawione (0,8 ha), które wykorzystywane są głównie pod działalność gospodarczą i usługi.

Tabela 27. Grunty będące własnością Miasta Stoczek Łukowski (stan na 31. grudnia 2024 roku).

typ nieruchomości	powierzchnia [ha]	udział [%]
Drogi, ulice i place	46,99	32
Grunty oddane w użytkowanie wieczyste	7,50	5%
Grunty wydzierżawione	0,80	1%
Pozostałe grunty	91,44	62%
Suma	146,73	100%

Zródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024.

Rozwój miasta nieodłącznie wiąże się z kwestią mieszkalnictwa. Odpowiednie zasoby mieszkaniowe są niezbędne do utrzymania lub zwiększenia potencjału ludnościowego danego obszaru. Jednym z fundamentalnych zadań samorządu jest skuteczne zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych lokalnej społeczności, zwłaszcza osób o niskich dochodach. Decyzje dotyczące alokacji zasobów mieszkaniowych powinny koncentrować się na zapewnieniu dostępu do godnego i bezpiecznego mieszkania dla wszystkich grup społecznych. Wprowadzanie odpowiednich programów mieszkaniowych oraz rozwój infrastruktury powinny zapewniać eliminację problemów związanych z niedostatecznym dostępem do mieszkań dla osób z niższymi dochodami. Na czas sporządzania dokumentu Miasto Stoczek Łukowski nie posiadało aktualnego „Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym”.

W zasobach Miasta Stoczek Łukowski, jak wspomniano wcześniej, znajdują się również nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi oraz jednorodzinnymi. Miasto Stoczek Łukowski jest właścicielem lokali mieszkalnych, których wykaz przedstawiono w tabeli 28. W zasobie mieszkaniowym miasta nie znajdują się lokale o charakterze socjalnym. Zgodnie z oceną przeprowadzoną w ramach opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski, stan techniczny wszystkich lokali uznano za zadowalający, a prace remontowe prowadzone są na bieżąco.

Tabela 28. Nieruchomości zabudowane budynkami mieszkalnymi wielorodzinnymi oraz jednorodzinnymi będące własnością Miasta Stoczek Łukowski (stan na 31.12.2024).

Lp.	Rodzaj nieruchomości	Adres	Liczba lokali mieszkalnych	Uwagi
1	Bud. wielorodzinny	ul. Piłsudskiego 153 (ur. Dębek)	3	Lokale objęte umowami najmu
2	Bud. wielorodzinny	ul. Kościelnej 2	4	3 lokale w najmie
3	Bud. wielorodzinny	ul. Świętochowskiego 8	1	W najmie
4	Bud. wielorodzinny	Pl. T. Kościuszki 6	1	W najmie
5	Bud. wielorodzinny	Pl. Wielgoska 6	1	b.d.
6	Bud. wielorodzinny	ul. Świętochowskiego 1	3	W najmie
7	Bud. jednorodzinny	ul. 1 Maja 9	1	W najmie
8	Bud. 4-ro rodzinny	ul. Stodolnej 54	1	W najmie
9.	Bud. Zespołu Oświatowego	Plac St. Wielgoska 5	1	b.d.

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski 2024.

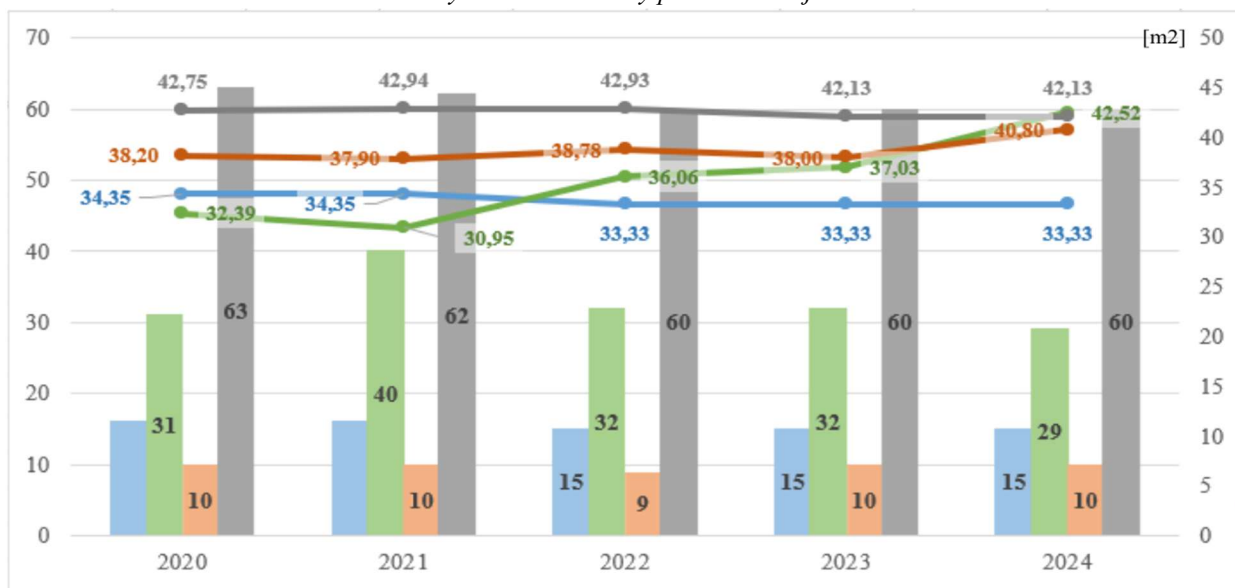
Na wykresie 27. przedstawiono liczbę lokali mieszkalnych wynajmowanych z zasobu mieszkaniowego miast oraz średnią powierzchnię tych mieszkań w latach 2020-2024 dla Miasta Stoczek Łukowski i miast objętych analizą porównawczą. Brańsk wyróżnia się zarówno najwyższą liczbą wynajmowanych lokali, jak i największą średnią powierzchnią mieszkań, co wskazuje na dobrze rozwiniętą politykę mieszkaniową - z jednej strony duże zapotrzebowanie na lokale komunalne, z drugiej odpowiednio rozbudowany zasób mieszkaniowy.

W Stoczku Łukowskim odnotowano najmniejszą średnią powierzchnię lokali, co może wpływać na obniżony standard dostępnych mieszkań. Liczba wynajmowanych lokali w mieście pozostaje stabilna, podobnie jak w pozostałych jednostkach, gdzie zmiany w badanym okresie były nieznaczne (na poziomie 1-2 lokali).

Na wykresie nie uwzględniono danych dla miasta Raciąż, ponieważ w analizowanym okresie żaden lokal z zasobu mieszkaniowego tej jednostki nie był wynajmowany.

Dane wskazują na względną stabilność w gospodarowaniu mieszkaniowym zasobem komunalnym w większości badanych miast.

Wykres 27. Struktura oraz powierzchnia lokali, na które obowiązywały umowy o najem z mieszkaniowego zasobu Miasta Stoczek Łukowski oraz innych miast z analizy porównawczej w latach 2020-2024.

Lokale na które obowiązywały umowy o najem:

■ m. Stoczek Łukowski
 ■ m. Łaskarzew
 ■ m. Obrzycko
 ■ m. Brańsk

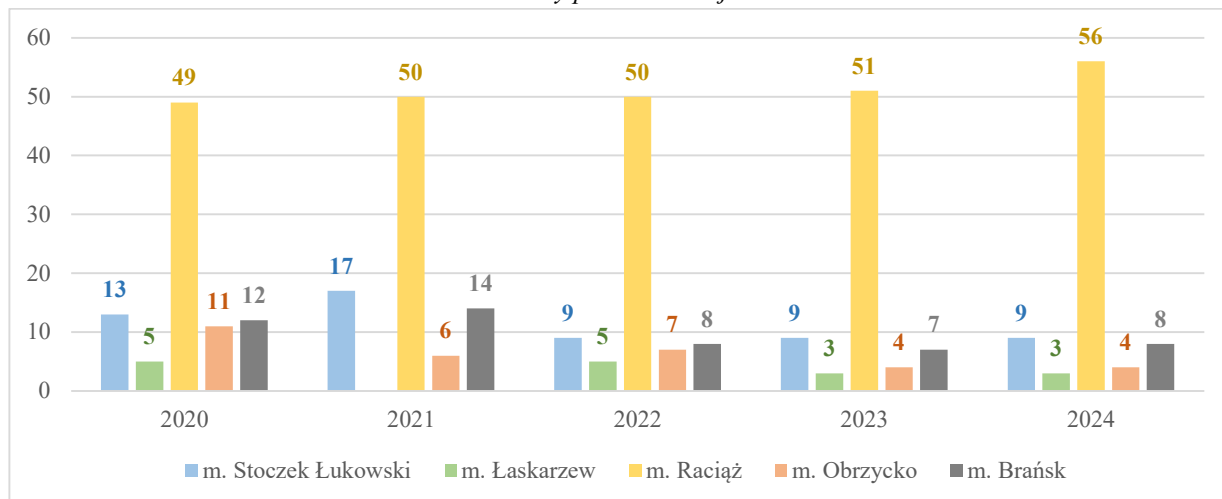
Średnia powierzchnia wynajmowanych lokali:

—●— m. Stoczek Łukowski
 —●— m. Łaskarzew
 —●— m. Obrzycko
 —●— m. Brańsk

źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024, 2023, 2022, Urząd Miasta w Stoczku Łukowskim oraz GUS-BDL.

Na wykresie 28. przedstawiono zmiany w liczbie gospodarstw domowych oczekujących na lokale mieszkalne i tymczasowe w Mieście Stoczek Łukowski oraz w miastach z analizy porównawczej. W latach 2020-2024 liczba gospodarstw domowych w Stoczku Łukowskim wykazywała wahania, ale od 2022 roku utrzymuje się na stabilnym poziomie. W 2020 roku na liście oczekujących było 13 gospodarstw, w 2021 roku liczba wzrosła do 17, a od 2022 roku pozostaje na poziomie 9 rodzin. Stabilizacja może świadczyć o częściowym zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych, choć niewielka grupa mieszkańców nadal oczekuje na przydział lokalu. W porównaniu z innymi miastami Stoczek Łukowski plasuje się na poziomie umiarkowanym - niższe wartości odnotowano w Łaskarzewie, Obrzycku i Brańsku, podczas gdy najwyższy, rosnący trend obserwuje się w Raciążu. We wszystkich pozostałych miastach, poza Raciążem, obserwuje się tendencję spadkową w omawianym okresie. Dane wskazują, że mimo prowadzonych działań w zakresie gospodarowania zasobem komunalnym, zapotrzebowanie na lokale mieszkalne w mieście nie zostało w pełni zaspokojone.

Wykres 28. Gospodarstwa domowe oczekujące na najem lokali mieszkalnych i tymczasowych pomieszczeń w Mieście Stoczek Łukowski oraz miastach z analizy porównawczej w latach 2020-2024.

źródło: GUS-BDL.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2025 r. poz. 1080) jednostki samorządu terytorialnego mogą przekazywać posiadane nieruchomości jednostkom organizacyjnym w różne formy władania, w tym między innymi w trwały zarząd. Jest to forma prawna gospodarowania mieniem komunalnym, w której nieruchomość pozostaje własnością gminy, natomiast jednostka organizacyjna uzyskuje prawo do jej użytkowania w zakresie niezbędnym do wykonywania przypisanych jej zadań publicznych.

W ramach tej formy, według danych na koniec 2024 roku Miasto Stoczek Łukowski przekazało w trwały zarząd m.in.:

- działki przy ul. Kościelnej 7 - dla Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej,
- działkę pod budynek Szkoły Podstawowej,
- działkę pod Przedszkole Miejskie,
- działkę pod Miejski Żłobek „Maluszek”.

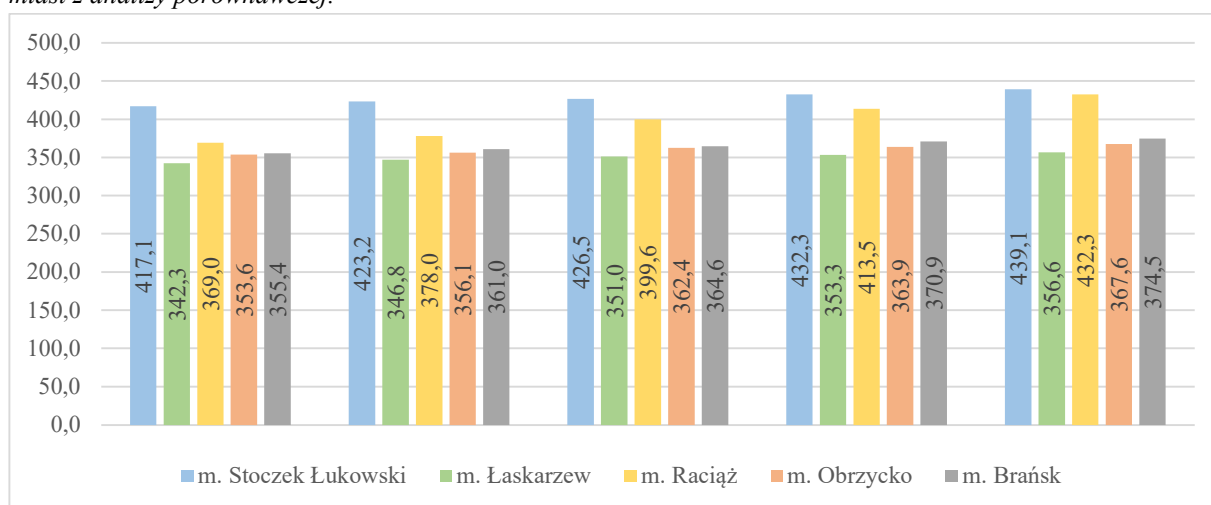
Oprócz nieruchomości przekazanych w trwały zarząd, miasto udostępnia również część swojego mienia w formie użyczenia. Na podstawie umów bezpłatnych nieruchomości te zostały przekazane m.in. Bibliotece Publicznej, Związkowi Nauczycielstwa Polskiego, Zespołowi Oświatowemu oraz Miejskiemu Żłobkowi „Maluszek”. Jednocześnie miasto korzysta z części działek będących w użyczeniu od Zespołu Szkół. Ponadto miasto posiada porozumienie z Gminą Stoczek Łukowski dotyczące wspólnego użytkowania budynku administracyjnego przy Placu T. Kościuszki 1, stanowiącego współwłasność obu jednostek samorządu terytorialnego. Na terenie miasta funkcjonuje jedna spółdzielnia mieszkaniowa, której budynki zlokalizowane są przy ul. Wincentego Witosa. Ponadto przy ul. Polnej znajdują się budynki należące do wspólnoty mieszkaniowej. Zabudowa ta usytuowana jest na gruntach prywatnych.

W celu pogłębionej analizy rynku mieszkaniowego w Stoczku Łukowskim oraz miastach objętych analizą porównawczą przeanalizowano wskaźniki dotyczące liczby mieszkań oraz dynamiki rozwoju rynku mieszkaniowego. Wybrane wskaźniki pozwalają ocenić zasoby

mieszkańciowe, a także zidentyfikować potencjalne niedobory lub przewagi w zakresie dostępności mieszkań.

W latach 2020-2024 we wszystkich analizowanych miastach zauważalny jest wzrost liczby mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców (wykres 29.). Stoczek Łukowski wyróżnia się najwyższym wskaźnikiem, choć nie największym wzrostem - w badanym okresie odnotowano wzrost o 22 mieszkania na 1 000 mieszkańców, podczas gdy w Raciążu wskaźnik wzrósł o ponad 63, co jest bezpośrednio związane z systematycznym spadkiem liczby ludności w tym mieście. Najniższy wskaźnik obserwuje się w Łaskarzewie, natomiast pod względem poziomu wskaźnika w 2024 roku Stoczek Łukowski jest zbliżony do miasta Raciąż.

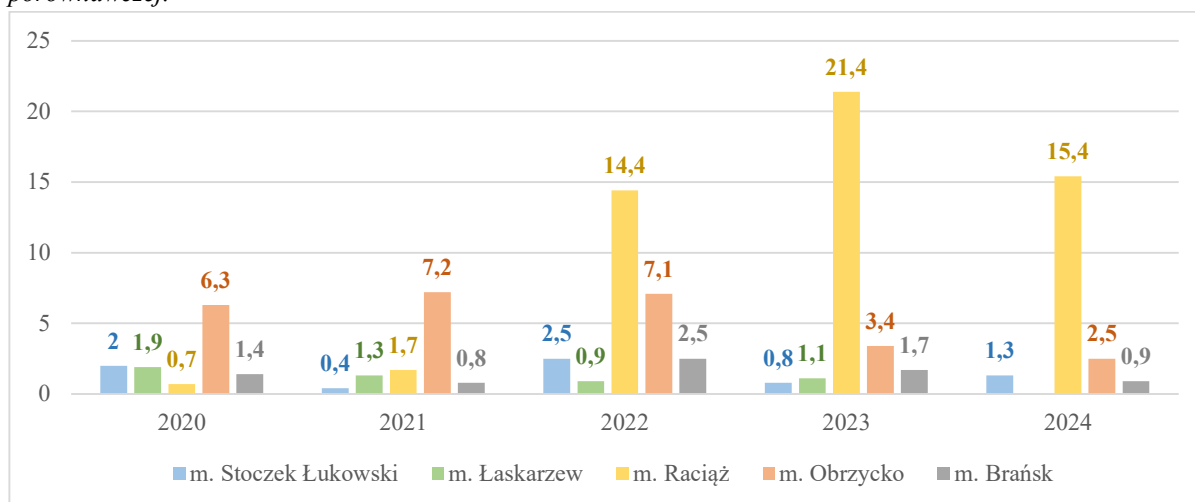
Wykres 29. Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 na tle miast z analizy porównawczej.

Źródło: GUS-BDL.

Analiza liczby mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w latach 2020-2024 (wykres 30.) wskazuje na pewne wahania wartości wskaźnika w Mieście Stoczek Łukowski. Najwyższą wartość odnotowano w roku 2022, po czym wskaźnik uległ spadkowi, a w 2024 roku ponownie nieznacznie wzrósł. Należy jednak podkreślić, że obserwowane zmiany mają niewielką skalę, a sam poziom wskaźnika pozostaje jednym z najniższych spośród analizowanych miast. W 2024 roku niższą wartość wskaźnika odnotowano jedynie w mieście Brańsk - różnica wyniosła zaledwie 0,3 nowo oddanego mieszkania na 1 000 mieszkańców. Stoczek Łukowski, jako jednostka o drugiej najmniejszej liczbie ludności w zestawieniu, charakteryzuje się niewielką skalą budownictwa mieszkaniowego, co potwierdza ograniczoną aktywność inwestycyjną w tym zakresie. Wahania wartości wskaźnika w mieście Brańsk są porównywalne do obserwowanych w Stoczku Łukowskim oraz w Łaskarzewie. Na tle pozostałych jednostek wyróżnia się natomiast Miasto Raciąż, w którym od 2022 roku odnotowano bardzo wyraźny wzrost liczby oddawanych mieszkań. Wzrost ten wynika zarówno z realizacji nowych inwestycji mieszkaniowych, jak i z faktu, że w latach 2020-2024 miasto bardzo dynamicznie traciło mieszkańców (z wyjątkiem roku 2023, w którym przybyły zaledwie 2 osoby). Oznacza to, że wysoka wartość wskaźnika w tym okresie jest częściowo skutkiem zmian demograficznych, a nie tylko zwiększonej aktywności inwestycyjnej. Dla miasta Łaskarzew brak jest danych dotyczących analizowanego wskaźnika za rok 2024.

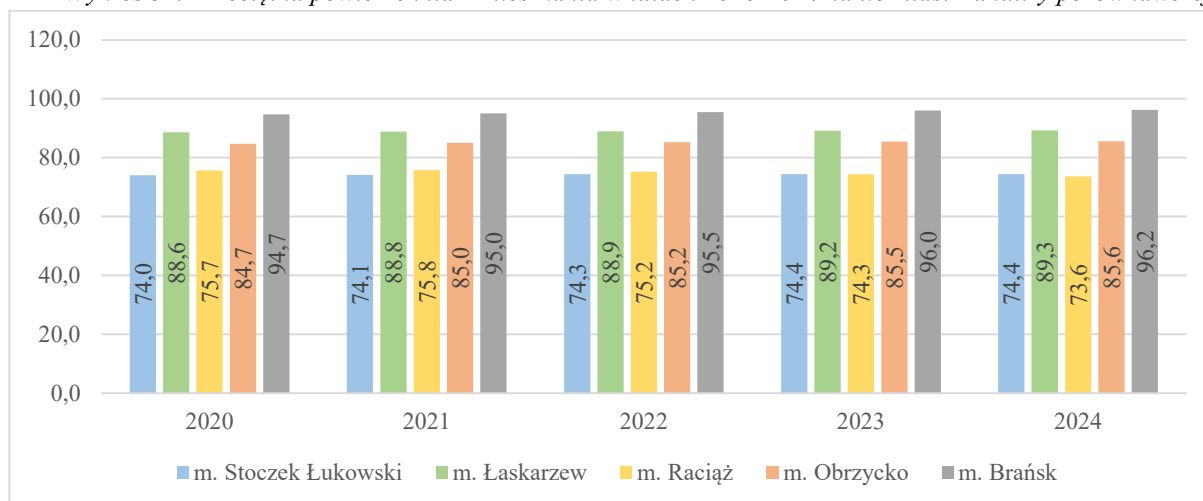
Wykres 30. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w latach 2020-2024 na tle miast z analizy porównawczej.

Źródło: GUS-BDL.

Analizując przeciętną powierzchnię użytkową jednego mieszkania w latach 2020-2024 (wykres 31.), można zauważyć ogólny, choć powolny, trend wzrostowy w większości analizowanych miast. Wyjątek stanowi Miasto Raciąż, które odnotowało niewielki spadek powierzchni mieszkań - mimo że pozostaje ono drugim miastem o najmniejszej przeciętnej powierzchni, wskazuje to na nieznaczne pogorszenie standardu oferowanego budownictwa mieszkaniowego. Najmniejszą przeciętną powierzchnię mieszkań odnotowano w Stoczku Łukowskim, gdzie wzrost powierzchni w badanym okresie był minimalny, co dodatkowo podkreśla ograniczone możliwości poprawy standardu mieszkaniowego w tym mieście. Ogólnie rzecz biorąc, analiza nie wykazuje spektakularnych wzrostów powierzchni mieszkań w żadnym z badanych miast, co może wskazywać na utrzymującą się stabilność rynku mieszkaniowego w zakresie powierzchni użytkowej, przy jednoczesnym zachowaniu umiarkowanych różnic pomiędzy poszczególnymi lokalizacjami.

Wykres 31. Przeciętna powierzchnia 1 mieszkania w latach 2020-2024 na tle miast z analizy porównawczej.

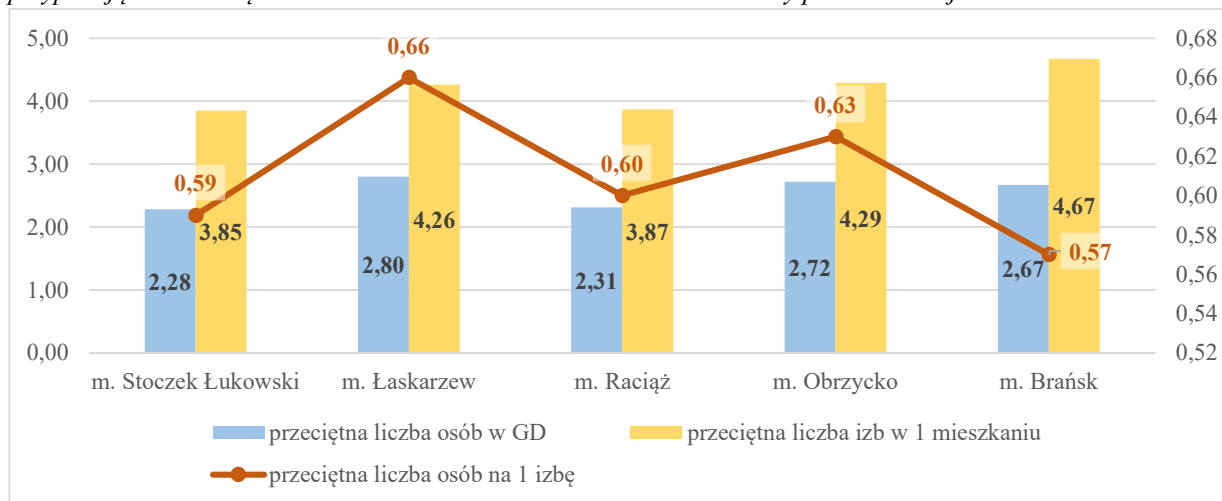
Źródło: GUS-BDL.

Rozpatrując kwestię warunków mieszkaniowych, wzięto pod uwagę także przeciętną liczbę izb w mieszkaniu (wykres 32.), która we wszystkich rozpatrywanych jednostkach jest wyższa od średniej liczby osób przypadającej na gospodarstwo domowe. W efekcie liczba osób

przypadająca na jedną izbę wynosi mniej niż 1, co świadczy o dogodnych warunkach rozwoju, w których każdy domownik posiada prywatną przestrzeń.

Mimo iż, jak wynika z wcześniejszych analiz, w Stoczku Łukowskim przeciętna liczba mieszkań nie jest porównywalnie bardzo duża, korzystny dla mieszkańców okazuje się przelicznik liczby osób przypadających na jedną izbę. Wynika to z faktu, że rodziny we wszystkich analizowanych miastach nie są zbyt liczne i średnia liczba osób w gospodarstwie domowych nie przekracza 3.

Wykres 32. Przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu, przeciętna liczba osób w GD oraz przeciętna liczba osób przypadająca na 1 izbę w Mieście Stoczek Łukowski na tle miast z analizy porównawczej w roku 2024.

Źródło: GUS-BDL.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Łączna powierzchnia gruntów należących do Miasta Stoczek Łukowski wynosi 146,74 ha, przy czym dominującą kategorię stanowią tereny publiczne, skwery i obiekty komunalne.
- ⇒ Miasto skutecznie zarządza zasobami komunalnymi, oddając w użytkowanie wieczyste 7,5 ha oraz dzierżawiąc 0,8 ha gruntów, co pozwala jednocześnie wspierać działalność gospodarczą i realizować cele publiczne.
- ⇒ Przekazywanie miejskich nieruchomości w trwałą zarząd lub formie użyczenia jednostkom organizacyjnym pokazuje efektywne gospodarowanie majątkiem miasta, umożliwiające realizację kluczowych zadań publicznych, w tym edukacji, opieki nad dziećmi oraz gospodarki komunalnej.
- ⇒ Zasób mieszkaniowy miasta obejmuje 15 lokali mieszkalnych, wszystkie w dobrym stanie technicznym, przy czym brak lokali socjalnych sygnalizuje ograniczoną ofertę dla osób o niskich dochodach, co może wymagać planowania nowych programów mieszkaniowych.
- ⇒ Według danych GUS liczba gospodarstw domowych oczekujących na przydział lokalu pozostaje niewielka i stabilna od 2022 roku (9 rodzin), co wskazuje na częściowe zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych, choć nadal istnieje niewielka grupa mieszkańców wymagająca wsparcia.
- ⇒ Analiza zasobów mieszkaniowych w odniesieniu do liczby mieszkań na 1 000 mieszkańców wskazuje, że Stoczek Łukowski posiada relatywnie wysoki wskaźnik w porównaniu do innych analizowanych miast, ale wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania jest niewielki, co pokazuje ograniczoną skalę nowych inwestycji mieszkaniowych.

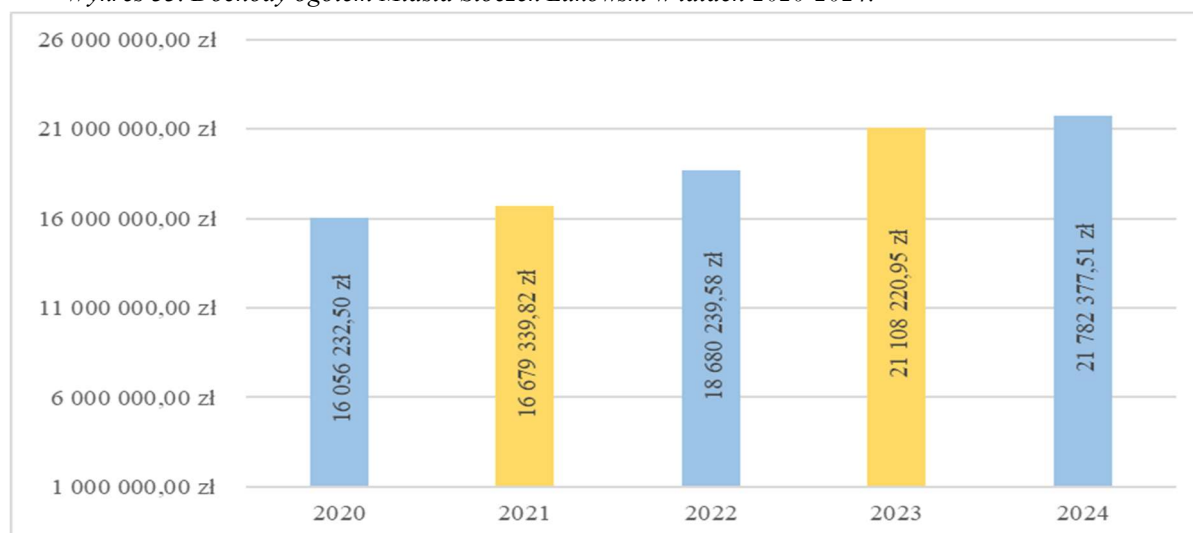
5.4.2. Finanse Gminy

Głównym zadaniem samorządu gminnego jest tworzenie optymalnych warunków do życia i rozwoju lokalnej społeczności. Aby to osiągnąć, konieczne jest zapewnienie stabilnych źródeł finansowania, które umożliwią dostarczanie wysokiej jakości dóbr i usług publicznych, a także realizację inicjatyw sprzyjających rozwojowi gminy. Kluczowym aspektem w planowaniu rozwoju jednostki administracyjnej, jest budżet gminy, który stanowi podstawowe źródło finansowania zadań publicznych oraz inwestycji związanych z infrastrukturą i realizacją działań strategicznych.

DOCHODY

W latach 2020-2024 dochody ogółem Miasta Stoczek Łukowski systematycznie rosły. Największy przyrost odnotowano w roku 2023, kiedy dynamika wzrostu w porównaniu z rokiem poprzednim była najwyższa. Szczególnie lata 2022 i 2023 wyróżniały się intensywnym wzrostem - dochody zwiększyły się wówczas o ponad 2 mln zł w stosunku do roku wcześniejszego. W porównaniu z rokiem 2020 dochody miasta wzrosły o 5 726 145,01 zł, co oznacza przyrost o 36% (wykres 33.).

Wykres 33. Dochody ogółem Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

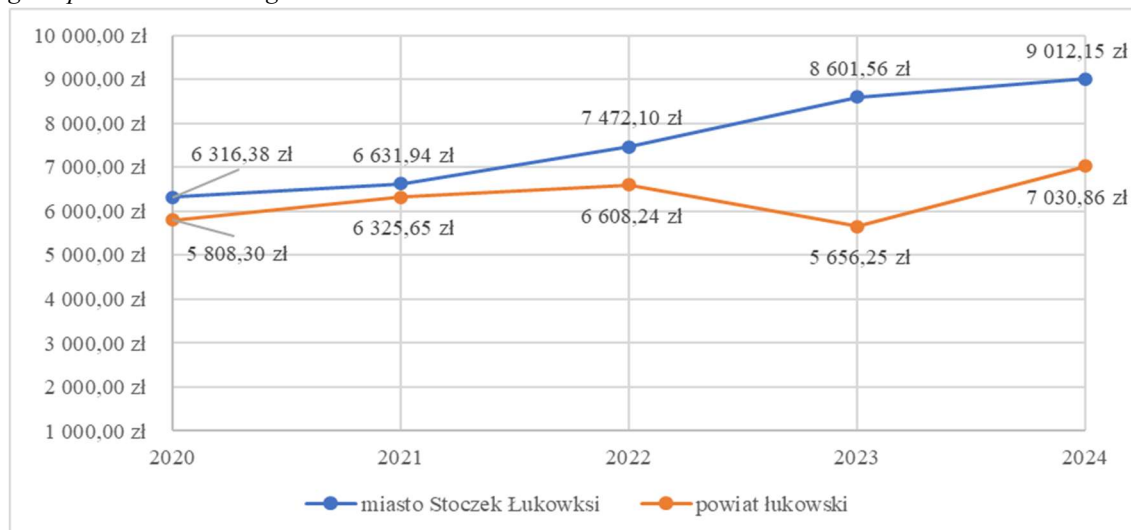

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Wzrost dochodów ogółem przekłada się również na wyższy wskaźnik dochodów w przeliczeniu na jednego mieszkańca. W latach 2020-2024 wzrósł on z 6 316,38 zł do 9 012,15 zł. Budżet miasta w kategorii dochodów ogółem na 1 mieszkańca utrzymywał się we wszystkich latach znacząco powyżej średniej dla wszystkich gmin powiatu. Rok 2023 był okresem najwyższej wartości tego wskaźnika, co jest spójne z ogólnym wzrostem dochodów miasta. Co również podkreśla, że wynik wzrostu wskaźnika nie wynika głównie ze spadku liczby mieszkańców, choć to właśnie w 2023 roku odnotowano największy ubytek ludności, ale właśnie z wysokiego dochodu miasta w tamtym roku (wykres 34.).

Na podstawie obserwowanych wieloletnich wyników finansowych można prognozować, że roczny dochód ogółem w kolejnych latach będzie wzrastać. Należy zwrócić uwagę, iż przedstawione zostały wartości pieniężne nominalne. Nabywcza wartość pieniądza, w perspektywie wieloletniej, podlega wielu czynnikom gospodarczym, w tym zjawisku inflacji.

Wykres 34. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Stoczek Łukowski na tle dochodu ogółem wszystkich gmin powiatu łukowskiego w latach 2020-2024.

Źródło: BDL - GUS; Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Wskaźnik G to wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych na 1 mieszkańca jednostki samorządu terytorialnego (JST). Jest corocznie ustalany przez Ministerstwo Finansów i wykorzystywany do obliczania części wyrównawczej subwencji ogólnej, którą otrzymują samorzady o niższym poziomie dochodów własnych w porównaniu do średniej krajowej. W praktyce oznacza to, że im niższy wskaźnik G, tym większa potrzeba wsparcia finansowego ze strony państwa, a tym samym większe środki subwencji wyrównawczej przysługujące danej jednostce. Wskaźnik ten opiera się na wpływach z podatków lokalnych oraz udziałów w podatku PIT i CIT. Wartość G nie tylko odzwierciedla zamożność gminy, ale także wpływa na jej możliwości inwestycyjne.

Tabela 29. Wysokość wskaźnika G oraz pozycja w rankingu gmin dla Miasta Stoczek Łukowski oraz miast z analizy porównawczej w latach 2022-2024.

	miasto	2022	2023	2024	bilans
wskaźnik G	Stoczek Łukowski	1685,74	1781,32	2250,21	+ 564,47
pozycja w rankingu		900	870	819	wzrost o 81 pozycji
wskaźnik G	Łaskarzew	1407,37	1454,91	2059,52	+ 652,15
pozycja w rankingu		1377	1423	1032	wzrost o 345 pozycji
wskaźnik G	Raciąż	1566,07	1733,05	2198,21	+ 632,14
pozycja w rankingu		1082	938	881	wzrost o 201 pozycji
wskaźnik G	Obrzycko	1439,48	1506,6	1703,31	+ 263,83
pozycja w rankingu		1314	1304	1522	spadek o 208 pozycji
wskaźnik G	Brańsk	2111,62	2 275,34	3008,37	+ 896,75
pozycja w rankingu		449	394	311	wzrost o 138 pozycji

Źródło: opracowanie Ministerstwa finansów

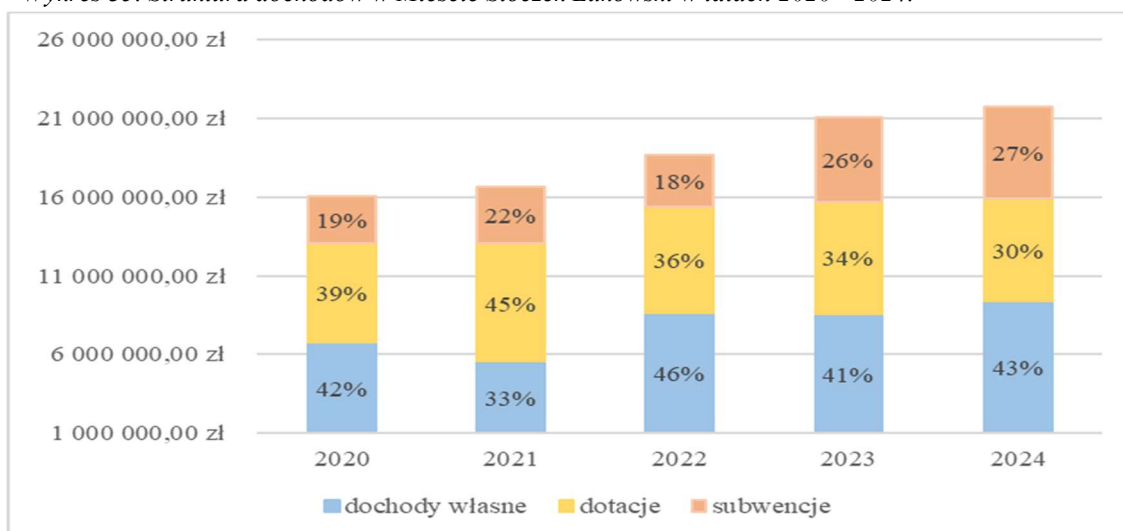
W tabeli 29. przedstawiono porównanie wartości wskaźnika G dla Miasta Stoczek Łukowski oraz wybranych miast z analizy porównawczej w latach 2022-2024. Ranking został uporządkowany od gmin o najwyższych dochodach podatkowych do najniższych - niższa pozycja w zestawieniu oznacza słabszą sytuację dochodową, a jednocześnie większe

możliwości uzyskania subwencji wyrównawczej. Z danych wynika, że wskaźnik G dla Miasta Stoczek Łukowski systematycznie rośnie, a w analizowanym trzyletnim okresie miasto poprawiło swoją pozycję w rankingu o 81 miejsc. Wśród analizowanych jednostek jedynie Miasto Obrzycko odnotowało spadek pozycji w rankingu, mimo że jego wskaźnik dochodów również rósł, co sugeruje, że pozostałe gminy poprawiały swoją sytuację dochodową w szybszym tempie. Największy wzrost pozycji w latach 2022-2024 odnotowało Miasto Łaskarzew. Pod względem poziomu dochodów i miejsca w zestawieniu, najbardziej zbliżone do Stoczka Łukowskiego jest Miasto Raciąż, które dzieli od niego zaledwie 62 pozycji. Najkorzystniej w analizie wypada Miasto Brańsk, osiągające najwyższy poziom dochodów podatkowych na mieszkańca, co przekłada się na większe możliwości inwestycyjne, szybszy rozwój infrastruktury oraz silniejsze zaplecze finansowe umożliwiające realizację lokalnych projektów rozwojowych.

Systematyczny wzrost wartości wskaźnika G i poprawa pozycji Stoczka Łukowskiego w rankingu świadczą o stopniowej poprawie sytuacji dochodowej miasta oraz o rosnącym potencjale lokalnych źródeł dochodów. Może to również oznaczać zwiększenie samodzielności finansowej gminy i poprawę warunków do realizacji inwestycji rozwojowych, przy jednoczesnym ograniczeniu zależności od subwencji wyrównawczej.

Strukturę dochodów Miasta Stoczek Łukowski tworzą: dochody własne, subwencje ogólne oraz dotacje, co zostało zobrazowane na 35. Struktura dochodów w latach 2020-2024 wykazuje dużą zmienność proporcji między poszczególnymi źródłami, jednak ogólna struktura dochodów pozostaje stabilna. Dominującą pozycję stanowią dochody własne, które w większości lat przekraczają 40% dochodów ogółem. W roku 2021 udział dotacji był wyjątkowo wysoki (45%), co wynikało z pozyskania licznych dotacji celowych na realizację inwestycji infrastrukturalnych. W kolejnych latach udział tej kategorii zmalał, a większe znaczenie zaczęły odgrywać subwencje ogólne, których udział systematycznie rośnie - z 19% w 2020 r. do 27% w 2024 r. Spadek wartości subwencji w roku 2022 był wynikiem braku przyznania części uzupełniającej subwencji ogólnej w tym okresie. W następnych latach nastąpił jednak wyraźny wzrost tej pozycji, związany przede wszystkim ze zwiększeniem subwencji oświatowej.

Wykres 35. Struktura dochodów w Mieście Stoczek Łukowski w latach 2020 - 2024.

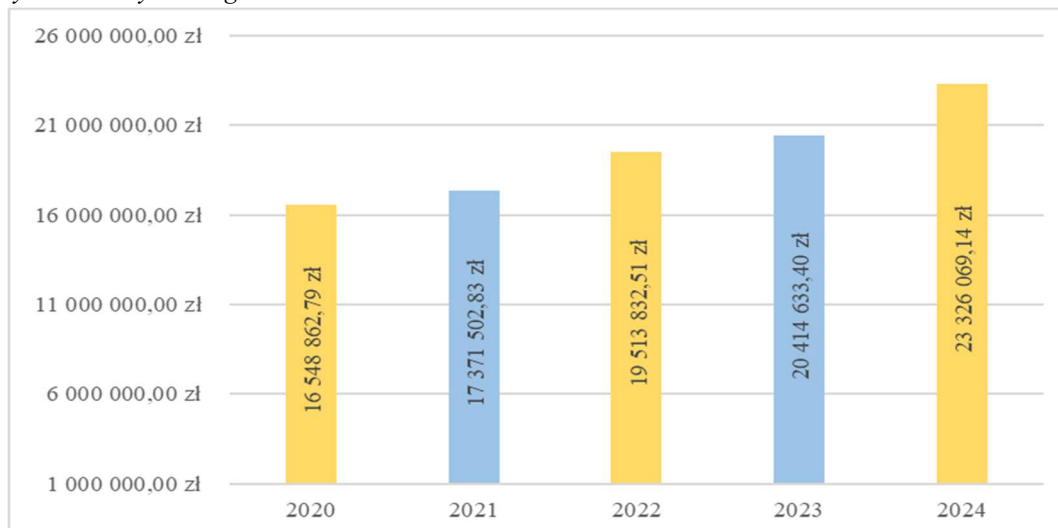
Źródło: BDL-GUS, Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

W strukturze dochodów własnych Miasta Stoczek Łukowski w 2024 roku największy udział miały wpływy pochodzące z podstawowych źródeł podatkowych oraz opłat lokalnych. Największą pozycję stanowił podatek od osób fizycznych (PIT) - 2 816 244,00 zł, co odpowiadało 30% dochodów własnych. Znaczący udział miały również wpływy z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości - 1 619 414,63 zł (17%), a także podatek od nieruchomości - 1 614 563,98 zł (17%). Uzupełnieniem tej struktury były wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw, które wyniosły 627 648,18 zł, co stanowiło około 7% dochodów własnych. Wpływy z innych opłat stanowią głównie opłaty za śmieci, które wzrastają z biegiem lat - podnoszone są opłaty za wywóz śmieci, co związane jest z rozwojem technologii zagospodarowywania odpadów.

WYDATKI

Na przestrzeni analizowanych lat rosły systematycznie również wydatki miasta, z poziomu około 16,5 mln zł w 2020r. do ponad 22 mln zł w rekordowym 2024 r., a więc o 41% (wykres 36.).

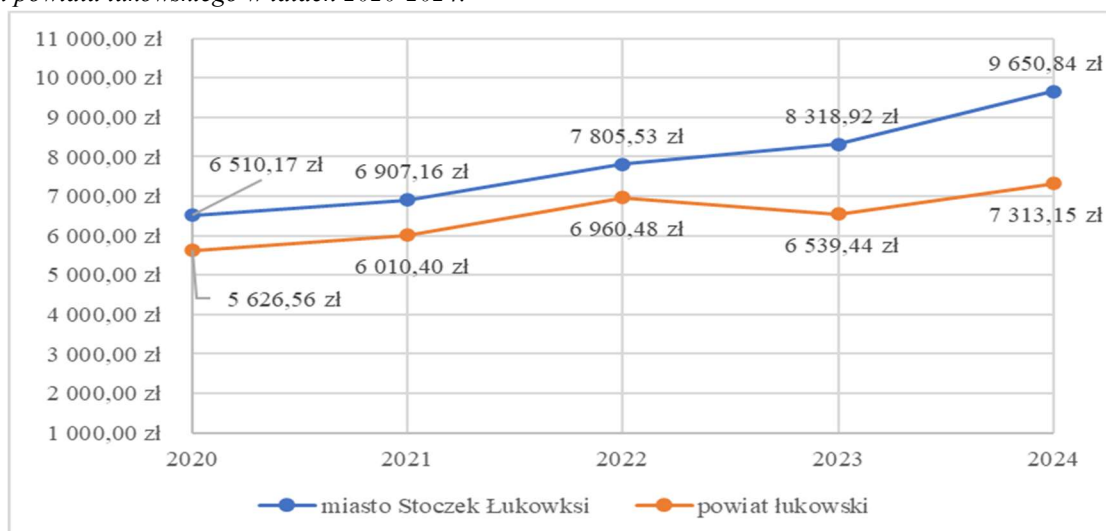
Wykres 36. Wydatki ogółem Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Wzrost wydatków Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 był wyraźny i systematyczny. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wydatki zwiększyły się w tym okresie o 3 140,66 zł. Podobny trend obserwuje się wśród wszystkich gmin powiatu łukowskiego, jednak tam wzrost był znacznie mniejszy - o 1 686,59 zł w porównaniu z rokiem początkowym (wykres 37.). Tempo wzrostu wydatków w Stoczku Łukowskim było zatem wyższe niż średnio w powiecie, co może świadczyć o większej skali działań inwestycyjnych oraz wyższych kosztach bieżącego utrzymania infrastruktury miejskiej i realizacji zadań własnych.

Wykres 37. Wydatki ogółem na 1 mieszkańca w Mieście Stoczek Łukowski na tle wydatków ogółem wszystkich gmin powiatu łukowskiego w latach 2020-2024.

Źródło: Bank Danych Lokalnych - GUS, Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Struktura wydatków budżetowych gmin dzieli się na dwie podstawowe kategorie - wydatki bieżące (związane z codziennym funkcjonowaniem i świadczeniem usług publicznych) oraz wydatki majątkowe (związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury, tzw. inwestycyjne). Poniższa tabela 30. przedstawia udział tych kategorii w analizowanych latach. W analizowanym okresie zauważalny jest wzrost udziału wydatków majątkowych w strukturze budżetu. To pozytywne zjawisko rozwojowe, świadczące o rosnącej aktywności inwestycyjnej miasta, ukierunkowanej na modernizację infrastruktury i poprawę jakości życia mieszkańców.

Tabela 30. Udział wydatków bieżących i majątkowych Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

Rok	Wydatki bieżące	% wydatków	Wydatki majątkowe	% wydatków
	ogółem	ogółem	ogółem	ogółem
2020	12 620 717,02 zł	76,26	3 928 145,77 zł	23,74
2021	13 501 530,51 zł	77,72	3 869 972,32 zł	22,28
2022	14 448 675,51 zł	74,04	5 065 157,00 zł	25,96
2023	13 746 318,11 zł	67,34	6 668 315,29 zł	32,66
2024	15 523 917,60 zł	69,53	6 802 151,54 zł	30,47

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Istotną część budżetu przeznaczono również na świadczenia społeczne oraz działania wspierające rodziny, na które wydatkowano 5 150 156,18 zł, czyli 23% ogółu wydatków. W dalszej kolejności największe pozycje w strukturze budżetu zajmowały: administracja publiczna - 2 837 597,25 zł (13%) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska - 2 159 033,42 zł (10%). Struktura wydatków potwierdza, że priorytetem polityki finansowej miasta pozostają działania ukierunkowane na zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców, w szczególności w obszarze edukacji, pomocy społecznej oraz utrzymania infrastruktury miejskiej. Rok 2024 był również okresem realizacji ważnych dla rozwoju miasta inwestycji. Zakończono budowę i oddano do użytku Park Sportu - boisko do piłki nożnej, dofinansowane z Rządowego Funduszu Polski Ład. Rozpoczęto także budowę kolejnych obiektów sportowych: boiska treningowego do gry w piłkę nożną, boiska do piłki plażowej oraz boiska do tenisa. Dodatkowo, ze środków Krajowego Planu Odbudowy, programu „Maluch+” oraz

funduszy własnych miasta zakupiono wyposażenie dla utworzenia miejsc opieki dla dzieci do lat 3 w Miejskim Żłobku „Maluszek”, który rozpoczął działalność we wrześniu 2024 roku.

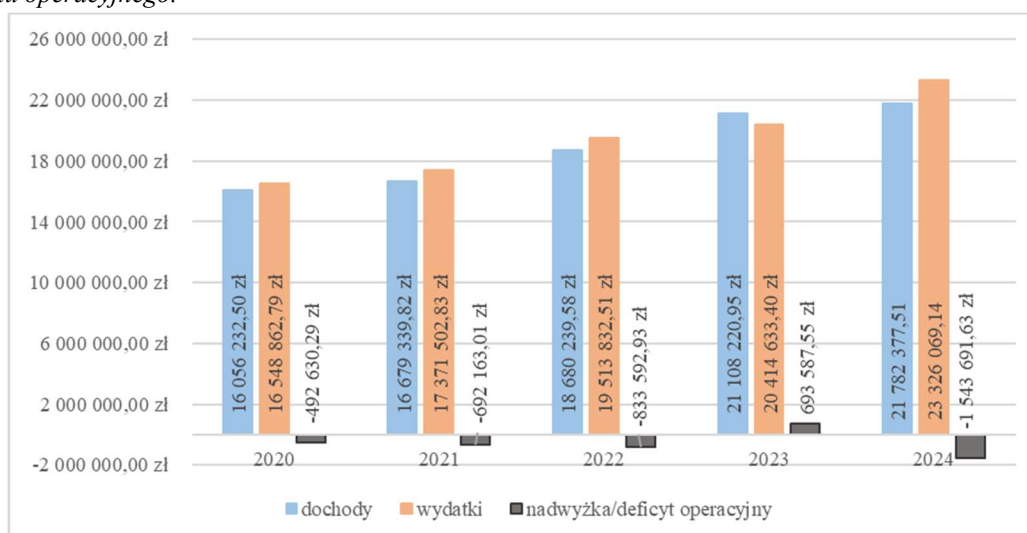
ZDOLNOŚĆ INWESTYCYJNA

Na potencjał rozwojowy jednostek samorządu terytorialnego, według raportu Związku Miast Polski, składają się trzy elementy:

- potencjał własny (nadwyżka operacyjna),
- wsparcie zewnętrzne (dotacje, zwłaszcza z funduszy UE),
- finansowanie zwrotne, uzależnione od zdolności kredytowej i od możliwości obsługi długu.

Na wykresie 38. przedstawiono kształtowanie się nadwyżki operacyjnej w latach 2020-2024. Dodatni wynik operacyjny odnotowano jedynie w 2023 roku, kiedy dochody bieżące przewyższyły wydatki bieżące. W pozostałych latach budżet miasta zamykał się deficytem operacyjnym, którego wartość systematycznie rosła, wskazując na narastającą dysproporcję między dochodami a wydatkami bieżącymi. Należy podkreślić, że deficyt wynika przede wszystkim z realizacji wieloletnich, kosztownych inwestycji.

Wykres 38. Wykonanie budżetu Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 oraz występowanie nadwyżki i deficytu operacyjnego.

Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

Stan zadłużenia Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024 przedstawiono w tabeli 31. W analizowanym okresie zauważalny jest systematyczny spadek poziomu zadłużenia, zarówno w ujęciu kwotowym, jak i procentowym w stosunku do wykonanych dochodów.

Tabela 31. Stan zadłużenia Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020 - 2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
% wykonanych dochodów	8,08%	5,76%	3,43%	1,38%	0,60%
kwota zadłużenia [zł]	1296912,16	960 662,16 zł	640 622,16 zł	290 662,16 zł	130 662,16 zł

Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

W kontekście rozwoju gminy należy również zestawić, jak wygląda udział wydatków inwestycyjnych w ogólnej kwocie wydatków samorządu. Udział wydatków inwestycyjnych gminy, w wydatkach ogółem, można opisać jako wskaźnik obrazujący skalę zaangażowania

samorządu w rozwój infrastruktury i poprawę warunków życia mieszkańców. Poszczególne wartości w tabeli 32. można opisać następującymi kryteriami:

- Wysoki udział (np. powyżej 20-30%) - świadczy o dynamicznym rozwoju gminy, dużym zaangażowaniu w modernizację infrastruktury (np. drogi, sieci wodociągowe, oświatę, ochronę środowiska).
- Średni udział (np. 10-20%) - wskazuje na zrównoważoną politykę finansową, gdzie część budżetu jest przeznaczana na inwestycje, ale istotne są także wydatki bieżące.
- Niski udział (poniżej 10%) - może oznaczać trudności finansowe, priorytetowe traktowanie wydatków bieżących lub fazę stagnacji w rozwoju inwestycyjnym.

Tabela 32. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

	2020	2021	2022	2023	2024
udział %	21,6	18,9	26,0	32,7	30,5

Źródło: BDL - GUS

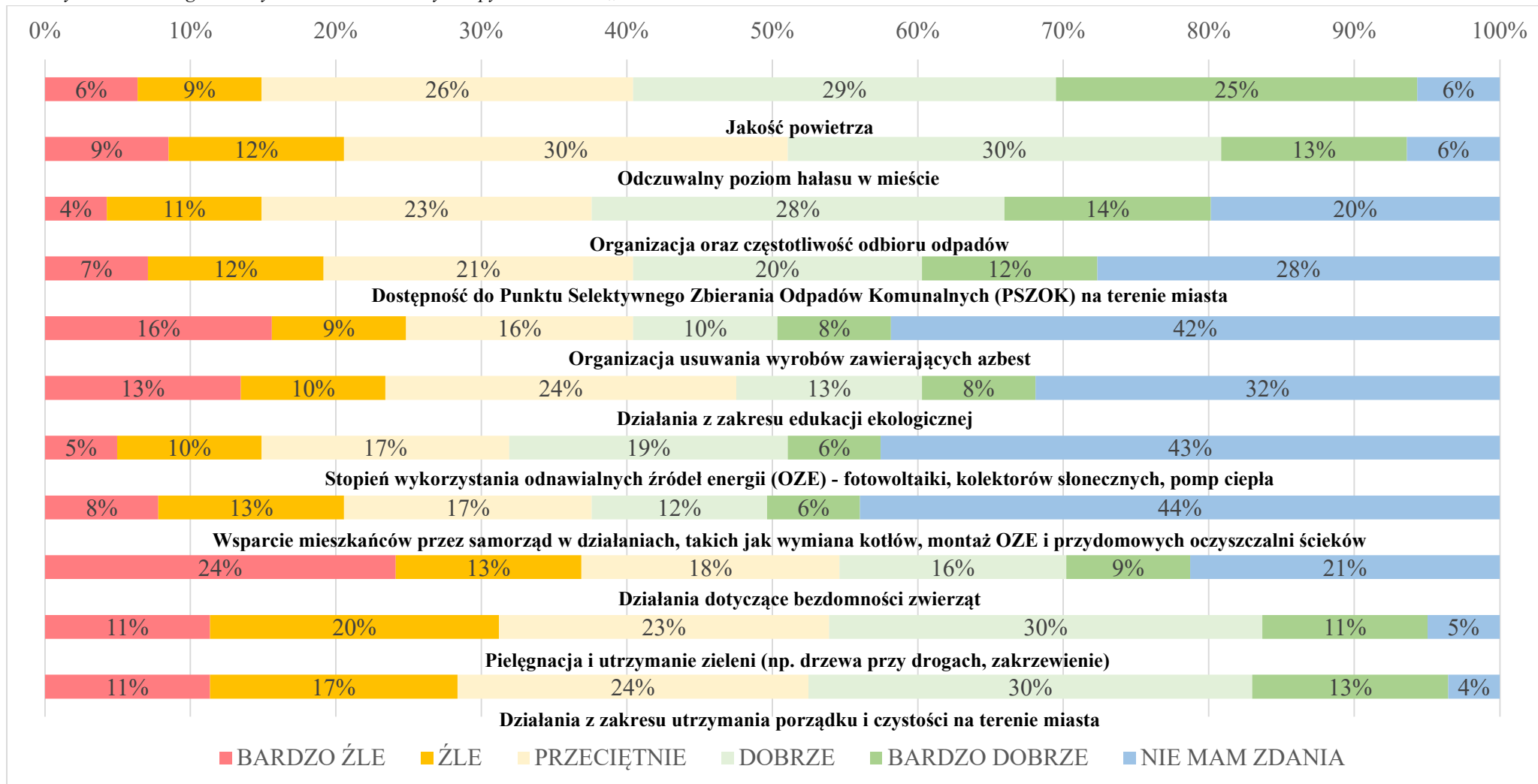
W 2020 roku wydatki inwestycyjne stanowiły 21,6% wszystkich wydatków budżetowych, a w 2021 roku ich udział nieznacznie spadł do 18,9%. Od 2022 roku obserwowany jest jednak systematyczny wzrost tej kategorii, do 26,0% w 2022 roku oraz 32,7% w 2023 roku. W 2024 roku udział wydatków inwestycyjnych utrzymał się na poziomie 30,5%, co należy określić jako wysoki udział wskazujący na dynamiczny rozwój Miasta Stoczek Łukowski.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Systematyczny wzrost dochodów ogółem oraz dochodów na mieszkańca w latach 2020-2024 wskazuje na rosnący potencjał finansowy miasta, który może być wykorzystany do realizacji strategicznych inwestycji i poprawy jakości usług publicznych.
- ⇒ Wzrost wartości wskaźnika G i poprawa pozycji w rankingu dochodów podatkowych oznacza, że Stoczek Łukowski stopniowo zwiększa swoją samodzielność finansową i zmniejsza zależność od subwencji wyrównawczej.
- ⇒ Dominująca rola dochodów własnych w strukturze budżetu oraz stopniowy wzrost udziału subwencji ogólnych wskazują na stabilność źródeł finansowania miasta, przy jednoczesnym utrzymaniu zdolności do finansowania inwestycji rozwojowych.
- ⇒ Systematyczny wzrost wydatków inwestycyjnych, osiągający w latach 2023-2024 poziom ponad 30% wydatków ogółem, świadczy o dynamicznym rozwoju miasta, szczególnie w obszarze modernizacji infrastruktury, rekreacji i edukacji, co w dłuższej perspektywie sprzyja poprawie jakości życia mieszkańców.
- ⇒ Pomimo deficytów operacyjnych w większości lat, spadek poziomu zadłużenia w ujęciu zarówno kwotowym, jak i procentowym, świadczy o skutecznej polityce finansowej, ograniczającej ryzyko nadmiernego obciążenia miasta kosztami obsługi długu.
- ⇒ Wydatki bieżące skoncentrowane na zadaniach społecznych, administracji i ochronie środowiska podkreślają priorytet polityki finansowej miasta w zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkańców, jednocześnie umożliwiając finansowanie wieloletnich projektów inwestycyjnych.

5.5. Środowisko

Wykres 39. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „środowisko”.

Źródło: Badania ankietowe, 2025

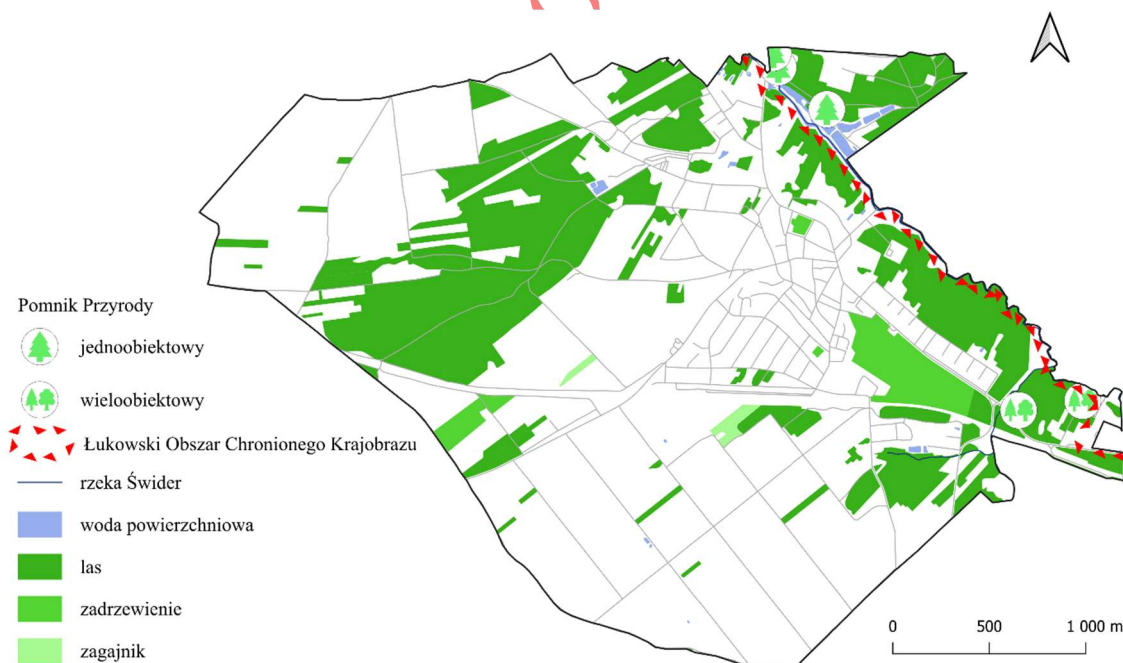
5.5.1. Środowisko Przyrodnicze

Miasto Stoczek Łukowski położone jest w malowniczym terenie w obrębie Wysoczyzny Żelechowskiej. Obszar ten obejmuje również gminy Stanin, Krzywda, Stoczek Łukowski, Wolę Mysłowską, Serokomłę i Adamów. Z kolei w granicach Równiny Łukowskiej położone są Miasto Łuków oraz gminy Łuków, Stanin, Wojcieszków, Trzebieszów, Adamów i Stoczek Łukowski.

Stoczek Łukowski charakteryzuje się czystym środowiskiem naturalnym. Wszystkie tereny zielone - lasy, zadrzewienia, park miejski „Chojniak”, skwery i użytki rolne - zajmują łącznie ok. 724 ha. Głównym terenem zielonym w granicach miasta jest park miejski „Chojniak”, położony w jego centralno-wschodniej części. Istotnym elementem krajobrazu jest również rzeka Świder, przepływająca wśród bagnistych łąk otoczonych pagórkami. Tereny zewnętrzne miasta stanowią głównie grunty orne nieużytkowane rolniczo oraz obszary leśne zlokalizowane po zachodniej stronie. Najbardziej zróżnicowany i bogaty ekosystem znajduje się w północno-wschodniej części miasta, gdzie przebiega dolina rzeki Świder, stanowiąca kluczowy element systemu ekologicznego.

Na terenie miasta podstawowe znaczenie dla kształtowania struktury przyrodniczej mają lasy i dolina rzeki Świder. Lasy zajmują 113,76 ha, co stanowi 12,4% powierzchni miasta - jak na jednostkę miejską jest to udział stosunkowo wysoki. Lasy rozmieszczone są nierównomiernie - największe zwarte kompleksy występują w zachodniej części miasta oraz w północno-wschodniej, po prawej stronie rzeki Świder (rysunek 18.).

Rysunek 18. Grunty leśne, zadrzewione oraz lokalizacja form ochrony przyrody na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDOT 10K, CRFOP oraz GDOŚ

Większość gruntów leśnych na terenie miasta należy do osób prywatnych, lasy publiczne zajmują łącznie 49,76 ha, z czego 29,76 to lasy Skarbu Państwa zarządzane przez Nadleśnictwo Łuków, a pozostaje 20 ha w zasobie gminy. W drzewostanach dominuje sosna o

zróżnicowanym wieku - od kilkunastu do kilkudziesięciu lat, miejscami przekraczającym 100 lat, szczególnie w części wschodniej i północno-wschodniej. Występują tu trzy typy siedlisk: bór mieszany świeży, las mieszany świeży. Pod względem budowy geologicznej na przeważającej części miasta występują gliny zwałowe zlodowacenia, miejscami zawierające żwiry i głazy.

Najcenniejszym przyrodniczo obszarem Stoczka Łukowskiego jest dolina rzeki Świder z przyległymi ekosystemami leśnymi, stanowiąca ostoję licznej fauny. Ze względu na rolniczy charakter otoczenia miasta, na jego terenach spotykane są gatunki typowe dla krajobrazu rolniczego.

Wschodnia i północno-wschodnia część miasta znajduje się w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, obejmującego tereny o wyróżniającym się krajobrazie i zróżnicowanych ekosystemach, cenne ze względu na walory turystyczne, rekreacyjne i funkcję nieformalnych korytarzy ekologicznych. Należy jednak podkreślić, że powierzchnia obszaru chronionego w granicach miasta jest stosunkowo niewielka, co sprzyja rozwojowi działalności gospodarczej.

Na terenie Stoczka Łukowskiego znajduje się pięć pomników przyrody, wśród których wyróżniają się: wiąz szypułkowy i sosna zwyczajna - oba o charakterze jednoobiekto- - a także wieloobiekto- - aleja grabów zwyczajnych, zespół wiązków szypułkowych oraz grupa siedmiu świerków pospolitych. Pomniki pojedyncze zlokalizowane są w północnej części miasta, natomiast zespoły drzew tworzące pomniki wieloobiekto- - w jego zachodnich rejonach.

Pod względem form ochrony przyrody, jak na jednostkę miejską, Stoczek Łukowski wyróżnia się znacznym udziałem terenów zielonych i cennych przyrodniczo obszarów, co pozytywnie wpływa na jego walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców. W granicach miasta nie występują udokumentowane złoża kopalin ani kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

~ „Zieleń poza skwerkiem jest raczej zaniedbana, brak nowych nasadzeń, następstwa drzew. Raczej ubywa zieleni.”

~ „Potrzebne jest oczyszczanie chodników zarośniętych krzakami.”

~ „Sprzątanie całego miasta, nie tylko rynku.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Rysunek 19. przedstawia zestawienie najczęściej poruszanych wątków w otwartych komentarzach mieszkańców dotyczących środowiska. Najczęściej akcentowanym zagadnieniem było postrzeganie walorów krajobrazowych Stoczka Łukowskiego jako istotnego atutu miasta - podkreślano zarówno atrakcyjność terenów zielonych, jak i spokojny, cichy charakter miejscowości. Wśród zgłaszanych potrzeb wymieniano przede wszystkim zwiększanie powierzchni zieleni oraz unikanie nadmiernego stosowania betonu w przestrzeni publicznej. Zwracano także uwagę na konieczność dbałości o czystość nie tylko w miejscach reprezentacyjnych, lecz w całym mieście. W komentarzach pojawiały się również sygnały dotyczące problemów z jakością powietrza oraz postulaty, aby skwer stał się bardziej estetyczną i reprezentacyjną wizytówką miasta. Mieszkańcy zgłaszali ponadto problem porzucanych zwierząt, wskazując na potrzebę większej kontroli i działań prewencyjnych w tym zakresie.

Rysunek 19. Najczęściej poruszane potrzeby oraz tematy przez mieszkańców w wolnych wypowiedziach w obszarze "środowisko" podczas ankietyzacji.

PROBLEM SMOGU ZIMĄ, SPALANIE PLASTIKÓW I ŚMIECI W PIECACH
SPOKOJNE I KAMERALNE MIASTO   **WIĘCEJ ZIELENI, MNIEJ BETONU**
SKWER I JEGO OTOCZENIE POWINNO PONOWNIE STAĆ SIĘ WIZYTÓWKĄ
PIĘKNE TERENY ZIELONE I KRAJOBRAZY   **TRZEBA ZADBAĆ O BEZPAŃSKIE ZWIERZĘTA**
EGZEKWOWANIE PORZĄDKU NA TERENIE CAŁEGO MIASTA, A NIE
TYLKO NA RYNKU

Źródło: Badania ankietowe, 2025

Poniżej w tabeli 33. przedstawiono powierzchnię gminny terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca Miasta Stoczek Łukowski oraz miast z analizy porównawczej. Dane jednoznacznie wskazują, że Stoczek Łukowski charakteryzuje się wyjątkowo wysokim wskaźnikiem powierzchni terenów zielonych - aż 140,6 m² na mieszkańca, co stanowi wartość zdecydowanie przewyższającą wskaźnik dla pozostałych jednostek. W Łaskarzewie wskaźnik ten wynosi 7,9 m², w Raciążu 17,9 m², natomiast w Brańsku zaledwie 1,4 m². Dla miasta Obrzycko brak jest dostępnych danych. Tak znaczący udział terenów zielonych w przeliczeniu na mieszkańca w Stoczku Łukowskim świadczy o dużym potencjale rekreacyjnym miasta oraz o korzystnych warunkach środowiskowych, które wyróżniają je na tle innych miast o podobnej wielkości.

Tabela 33. Powierzchnia gminnych terenów zieleni w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Mieście Stoczek Łukowski oraz miast z analizy porównawczej w 2024 roku.

Miasto	2024
Stoczek Łukowski	140,6
Łaskarzew	7,9
Raciąż	17,9
Obrzycko	b. d.
Brańsk	1,4

Źródło: BDL - GUS

Podstawą realizacji działań w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi w 2025 r. była uchwała Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 25 kwietnia 2025 r. w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt”. Celem programu jest zapewnienie opieki nad zwierzętami bezdomnymi, ich systematyczne odławianie, przeciwdziałanie bezdomności oraz propagowanie ograniczania rozrodu, zwłaszcza psów i kotów.

Zadania wynikające z programu realizowane są pod nadzorem Burmistrza Miasta, we współpracy ze Schroniskiem dla Zwierząt „Happy Dog” w Nowej Krępie, Przychodnią Weterynaryjną s.c. Jan Kwit, Stanisław Mazurek w Stoczku Łukowskim, Zbiornicą Skórzec sp. z o.o., gospodarstwem rolnym w Starej Prawdzie 30, a także organizacjami społecznymi działającymi na rzecz ochrony zwierząt.

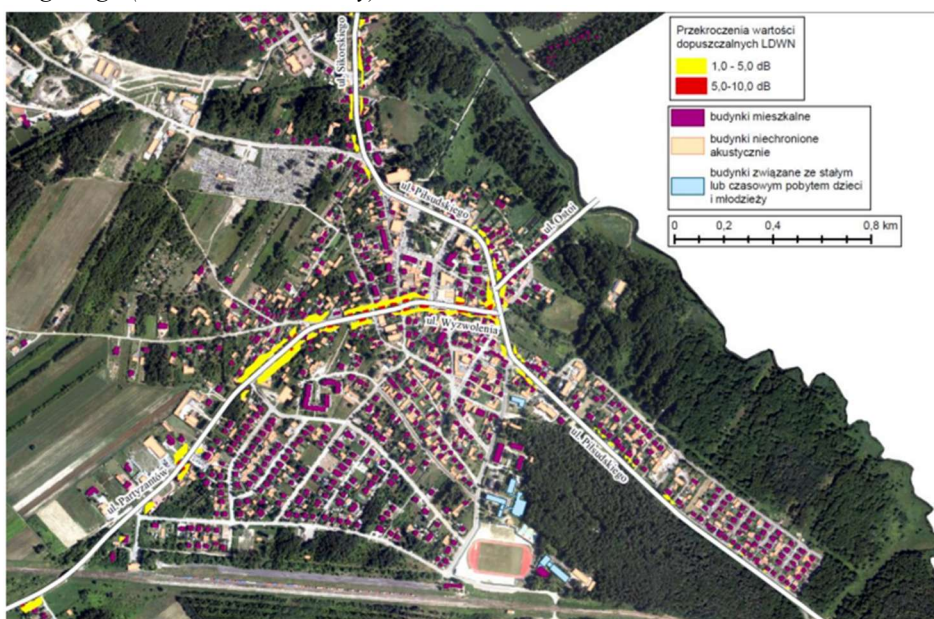
W ramach programu zapewniono miejsca w schronisku dla bezdomnych psów i kotów, prowadzono działania w zakresie opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym dokarmianie i leczenie, a także systematyczne odławianie zwierząt porzuconych lub zabłąkanych. W schronisku realizowana jest obowiązkowa sterylizacja i kastracja zwierząt oraz podejmowane

są działania adopcyjne, m.in. poprzez publikację ogłoszeń na stronie internetowej miasta. Miasto zapewnia również całodobową opiekę weterynaryjną w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt oraz miejsce dla zwierząt gospodarskich w wyznaczonym gospodarstwie rolnym. Ważnym elementem programu są działania edukacyjno-informacyjne prowadzone we współpracy z organizacjami społecznymi, promujące odpowiedzialną opiekę nad zwierzętami, sterylizację, adopcję oraz właściwe traktowanie zwierząt.

Na realizację programu w 2025 roku zabezpieczono w budżecie Miasta Stoczek Łukowski kwotę **20 000 zł**, obejmującą m.in. utrzymanie zwierząt w schronisku, zabiegi weterynaryjne, odławianie zwierząt, działania edukacyjne oraz opiekę nad zwierzętami gospodarskimi.

Jako że przez centralną część Miasta Stoczek Łukowski, przebiega droga krajowa i wojewódzka, jest narażone na intensywny transport drogowy, stanowiący dominujące źródło hałasu na jego obszarze. We wrześniu Departament Monitoringu Środowiska GIOŚ opracował raport lokalnej mapy hałasu dla Miasta Stoczek Łukowski. Został on sporządzony na podstawie pomiarów realizowanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Na obszarze miasta umieszczono dwa punkty pomiarowe: krótkookresowy zlokalizowany przy ul. gen. Władysława Sikorskiego (w ciągu drogi wojewódzkiej nr 803) oraz długookresowy przy ul. Partyzantów (w ciągu drogi krajowej nr 76). Przeprowadzone analizy umożliwiły oszacowanie skali narażenia na hałas w odniesieniu do powierzchni terenów, liczby mieszkańców oraz lokali mieszkalnych. Odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu, zarówno wzdłuż drogi krajowej, sięgające do 10 dB dla wskaźnika długookresowego średniego poziomu dźwięku oraz do 5 dB dla wskaźnika długookresowego poziomu hałasu w porze nocnej (Rysunek 20.). Na przekroczenia do 5 dB narażonych jest około 150 osób (6,5% mieszkańców), natomiast na przekroczenia do 10 dB - 56 osób (2,4% mieszkańców). W przypadku wskaźnika nocnego przekroczenia do 5 dB dotyczą około 90 osób (3,9% mieszkańców) przekroczenia wystąpiły jedynie punktowo wzdłuż drogi krajowej.

Rysunek 20. Mapa obszarów zagrożonych przekroczeniami długookresowego średniego poziomu hałasu drogowego (wskaźnik całodobowy).

Źródło: GIOŚ Departament Monitoringu Środowiska, Lokalna mapa hałasu miasta Stoczek Łukowski na terenie województwa lubelskiego wykonana na podstawie pomiarów poziomu hałasu w roku 2024 w ramach państwowego monitoringu środowiska, Lublin 2025

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ W badaniu ankietowym dotyczącym kwestii środowiskowych najłabiej oceniono wsparcie udzielane przez samorząd w działaniach związanych z przeciwdziałaniem bezdomności zwierząt. Aż 24% respondentów uznało je za niewystarczające. Najbardziej pozytywnie oceniono natomiast jakość powietrza, poziom hałasu w mieście, utrzymanie terenów zielonych oraz działania związane z utrzymaniem porządku i czystości na obszarze miasta. Ponad 40% ankietowanych nie potrafiło ocenić działań dotyczących wymiany kotłów, instalacji OZE, przydomowych oczyszczalni ścieków czy funkcjonowania PSZOK, co wskazuje na niedostateczną wiedzę mieszkańców wynikającą z ograniczonej informacji, słabej promocji lub niskiej świadomości tych zagadnień (wykres 39.).
- ⇒ W badaniu ankietowym mieszkańcy wskazali, że walory krajobrazowe i tereny zielone są ważnym atutem miasta, jednocześnie zgłaszając potrzebę zwiększenia powierzchni zieleni, ograniczenia betonowania przestrzeni, poprawy czystości, podniesienia estetyki centrum, reagowania na problemy z jakością powietrza oraz wzmocnienia działań dotyczących porzucania zwierząt.
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski charakteryzuje się korzystnym położeniem w obrębie Wysoczyzny Żelechowskiej oraz obecnością cennych przyrodniczo terenów, w szczególności doliny rzeki Świder, która tworzy złożony i różnorodny ekosystem.
- ⇒ Udział terenów zielonych w strukturze przestrzennej miasta jest wyjątkowo wysoki, co - jak na jednostkę miejską - stanowi istotny atut środowiskowy i krajobrazowy.
- ⇒ Lasy zajmują 12,4% powierzchni miasta, a ich rozmieszczenie oraz zróżnicowanie wiekowe świadczą o stabilnym potencjale ekologicznym, przy czym największe kompleksy zlokalizowane są w części zachodniej oraz północno-wschodniej.
- ⇒ W granicach miasta występują formy ochrony przyrody, w tym Obszar Chronionego Krajobrazu oraz pięć pomników przyrody, co potwierdza wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe tego terenu oraz podkreśla konieczność zachowania lokalnej bioróżnorodności.
- ⇒ Obszary objęte Łukowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu występują w granicach miasta w niewielkim zakresie, co równocześnie umożliwia prowadzenie działalności gospodarczej bez znaczących ograniczeń środowiskowych.
- ⇒ Miasto prowadzi uporządkowaną i wielopodmiotową politykę w zakresie opieki nad zwierzętami bezdomnymi, opartą na aktualnym programie obejmującym odławianie, schronienie, sterylizację, opiekę weterynaryjną oraz działania adopcyjne.
- ⇒ Przeprowadzone analizy monitoringu hałasu wykazały przekroczenia dopuszczalnych norm, wzdłuż drogi krajowej i wojewódzkiej.

5.5.2. Zasoby wodne

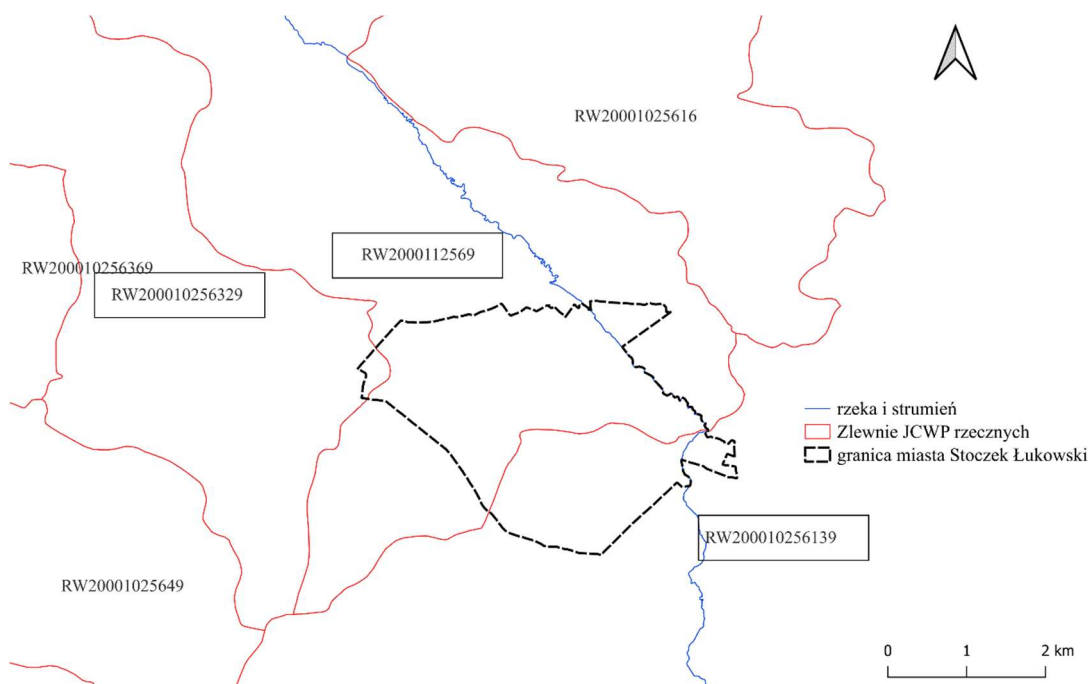
5.5.2.1. Wody powierzchniowe

Stosunki wodne, liczba i jakość zbiorników oraz cieków wodnych to podstawowe czynniki wpływające na zasoby środowiska naturalnego, a co za tym idzie, warunki życia ludzi. Kształtowanie się zasobów wodnych podlega wielu zależnościom, takim jak rzeźba terenu czy wielkość opadów, a także w dużej mierze działalności człowieka.

Miasto Stoczek Łukowski należy do zlewni Wisły, główną rzeką jest Świder przepływający przez północną i północno-wschodnią część jednostki. Rzeką Świder stanowi połączenie dwu cieków o tej samej nazwie, które dla orientacji nazwano Świdrem Prawym i Lewym. W północno-wschodniej części miasta zlokalizowane są także stawy, które uzupełniają lokalny system wodny i wzbogacają bioróżnorodność.

Miasto Stoczek Łukowski znajduje się w obszarze 3 jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Świdra do Świdra Wschodniego - RW200010256139, Świdra od Świdra Wschodniego do ujścia - RW2000112569 oraz Jemielna - RW200010256329 (rysunek 21.).

Rysunek 21. Zasięg JCWP względem obszaru Miasta Stoczek Łukowski.

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z <https://wody.isok.gov.pl>.

Miasto Stoczek Łukowski nie leży w zlewni jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) jeziornych ani zbiornikowych. Warto jednak podkreślić, że nie wszystkie zlewnie JCWP rzecznych mają swoją reprezentację wód powierzchniowych na terenie miasta. Jedynie JCWP Świder od Świdra Wschodniego do ujścia (RW2000112569) oraz JCWP Świder do Świdra Wschodniego (RW200010256139) obejmują obszar miasta i posiadają reprezentację cieków wodnych. Wszystkie części wód są objęte monitoringiem w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska i zaliczane do naturalnych części wód (tabela 43).

Tabela 34. Jednolite części wód powierzchniowych posiadające reprezentację wodną na obszarze Miasta Stoczek Łukowski.

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status	Monitorowanie	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	Świder do Świdra Wschodniego	RW200010256139	naturalna	tak	zagrożona

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status	Monitorowanie	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
2	Świder od Świdra Wschodniego do ujścia	RW2000112569	naturalna	tak	zagrożona
3	Jemielne	RW200010256329	naturalna	tak	zagrożona

Zródło: Karta charakterystyki JCWP.

Stan czystości wód powierzchniowych na terenie Miasta Stoczek Łukowski nie jest zadowalający. Zanieczyszczenia rzek powodowane są głównie przez odprowadzanie do wód powierzchniowych nieoczyszczonych ścieków bytowo-gospodarczych i produkcyjnych, spływu z pól nawozów sztucznych i środków ochrony roślin, a także przez rozwój terenów zurbanizowanych, transport, turystykę, odpływ miejski. Każda z JCWP została oceniona jako zagrożona ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych (tabela 34.). Wpływ na ten stan, zgodnie z kartami JCWP ma nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe).

Raport „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021”, zawiera wyniki monitoringu JCWP. W tabeli 35. przedstawione są wyniki monitoringu ww. JCWP objętych monitorowaniem. Jedynie dla jednej z JCWP zostały zbadane wszystkie elementy, chociaż stan jednolitych części wód powierzchniowych w Mieście Stoczek Łukowski oceniony został jako zły. W 2023 roku określono nowy podział JCWP - monitoring został przeprowadzony przed zmianą, a obecny cykl badań jeszcze się nie skończył, dlatego też w tabeli 35. prezentowane są nieobowiązujące już kody jednolitych części wód razem z ich obecnymi odpowiednikami.

Tabela 35. Ocena stanu monitorowanych JCWP posiadających reprezentacje wodną na obszarze Miasta Stoczek Łukowski.

Kod obowiązujący w okresie monitoringu	Obecny Kod JCWP	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydro-morfologicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
PLRW2000172 56149	RW2000102 56139	Świder do Świdra Wschodniego	3	2	>2	umiarkowany	brak klasyfikacji	zły
PLRW2000192 569	RW2000112 569	Świder od Świdra Wschodniego do ujścia	3	1	2	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
PLRW2000172 56329	RW2000102 56329	Jemielne	2	4	>2	umiarkowany	brak klasyfikacji	zły

Zródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu - tabela.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

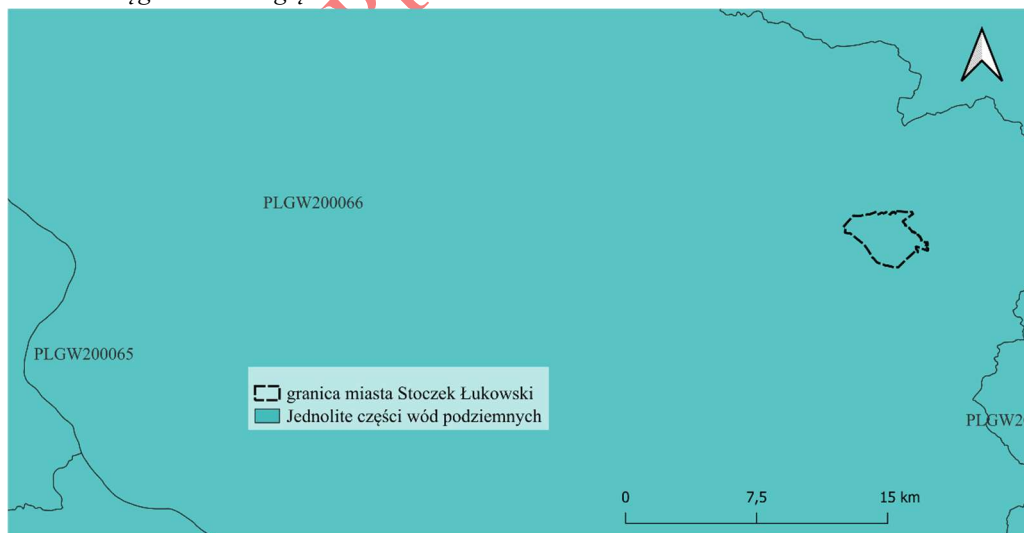
- ⇒ Stosunki wodne w Stoczku Łukowskim są w dużej mierze kształtowane przez lokalną rzeźbę terenu, opady oraz działalność człowieka, co odzwierciedla się w jakości i stanie cieków wodnych na obszarze miasta.

- ⇒ Miasto leży w zlewni Wisły, a jego głównym ciekim wodnym jest rzeka Świder, która przepływa przez północną i północno-wschodnią część jednostki, tworząc dwa odcinki hydrologicznie zdefiniowane jako Świder Prawy i Świder Lewy.
- ⇒ Obszar Stoczka Łukowskiego obejmuje trzy jednolite części wód powierzchniowych rzecznych, jednak faktyczną reprezentację wodną na terenie miasta mają jedynie dwie JCWP związane z rzeką Świder.
- ⇒ Obie JCWP posiadające reprezentację wodną na terenie miasta są naturalne i objęte monitoringiem Państwowego Monitoringu Środowiska, co świadczy o ich znaczeniu dla oceny stanu lokalnych zasobów wodnych.
- ⇒ Wszystkie JCWP zostały uznane za zagrożone ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych, co stanowi istotne wyzwanie dla małej jednostki miejskiej.
- ⇒ Stan czystości wód powierzchniowych na obszarze miasta jest oceniany jako niezadowolający, a źródła zanieczyszczeń obejmują m.in. ścieki bytowo-gospodarcze, zanieczyszczenia rolnicze oraz odpływ miejski związany z rozwojem terenów zurbanizowanych.
- ⇒ Wyniki monitoringu wskazują, że obie oceniane JCWP osiągnęły stan zły, m.in. z powodu niskiej oceny elementów biologicznych, hydromorfologicznych oraz fizykochemicznych, co potwierdza konieczność działań naprawczych.

5.5.2.2. Wody podziemne

Zgodnie z podziałem Polski na 174 Jednolite Części Wód Podziemnych cały obszar Miasta Stoczek Łukowski jest w granicach zbiornika wód podziemnych znajdujących się w Regionie wodnym Środkowej Wisły - JCWPd nr PLGW200066 (rysunek 22.).

Rysunek 22. Zasięg JCWPd względem obszaru Miasta Stoczek Łukowski.

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych z <https://wody.isok.gov.pl>.

Na obszarze Miasta Stoczek Łukowski znajduje się jednolita część wód podziemnych (JCWPd) nr 66, której ogólną charakterystykę przedstawiono w tabeli 36. Obszar ten należy do warszawskiego regionu hydrogeologicznego, a wody podziemne występują tu głównie w piaszczystych i piaszczysto-żwirowych osadach czwartorzędowej i trzeciorzędowej. W budowie hydrogeologicznej wyróżniają się dwa poziomy wodonośne: czwartorzędowy oraz

paleogeńsko-neogeński. Główny, użytkowy poziom stanowią osady wodnolodowcowe (piaski, żwiry, piaski pylaste), które tworzą czwartorzędowe piętro wodonośne o największym znaczeniu eksploatacyjnym. Poziom kredowo-paleoceński, ze względu na niekorzystne parametry, nie ma znaczenia użytkowego.

Tabela 36. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 66.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	- Identyfikator UE: PLGW200066 - Numer JCWPd: 66
Lokalizacja	- Dorzecze: Wisły - Region wodny: Środkowej Wisły - RZGW: Warszawa
Powierzchnia	3 233,8 km ²
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	- Stratygrafia : Q - Pg-Ng - Litologia: piaski, piaski pylaste, żwiry - Liczba pięter wodonośnych: 2
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m³/d]	135 429,97

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 66, PIG-PIB.

System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd nr 66 jest wielostopniowy i ściśle związany z tektoniką obszaru. Położenie omawianego JCWPd w obrębie niecki mazowieckiej przekłada się na niemal pełne wystudzenie wód podziemnych i obecność aktywnej wymiany wód. Ocenę stanu JCWPd nr 66 przedstawiono w tabeli 37. poniżej.

Tabela 37. Stan i ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych dla poszczególnych JCWPd na obszarze Miasta Stoczek Łukowski.

Nazwa JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
PLGW200066	Dobry	Dobry	Dobry	Niezagrożona

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Zagrożenie zanieczyszczeniem wód podziemnych wynika przede wszystkim z infiltracji zanieczyszczeń z wód powierzchniowych (w dolinach rzek) oraz z migracji wgłębnej zanieczyszczeń z obszarów o słabej izolacyjności gruntowej warstw wodonośnych. Cały obszar Miasta Stoczek Łukowski znajduje się w zasięgu JCWPd, które, na podstawie przeprowadzonej oceny, został zakwalifikowany jako niezagrożony niespełnieniem celów środowiskowych.

Dla JCWPd znajdujących się na terenie gminy - nr. 66 zaplanowano działania z zestawu działań oraz z katalogu działań krajowych, zgodnie z Krajowym Planem Gospodarowania Wodami w Obszarach Dorzeczy.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Cały obszar Miasta Stoczek Łukowski znajduje się w granicach jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 66, obejmującej dorzecze Wisły i warszawski region hydrogeologiczny.
- ⇒ Wody podziemne w JCWPd nr 66 występują głównie w osadach czwartorzędowych i trzeciorzędowych, z dwoma poziomami wodonośnymi, z czego czwartorzędowy stanowi główny poziom użytkowy.

- ⇒ Ocena stanu JCWPd nr 66 wskazuje, że zarówno stan ilościowy, jak i chemiczny wód podziemnych jest dobry, a ryzyko niespełnienia celów środowiskowych zostało zakwalifikowane jako niezagrożone.
- ⇒ Zagrożenie zanieczyszczeniem wód podziemnych wynika głównie z infiltracji zanieczyszczeń z wód powierzchniowych oraz migracji w głębszej z terenów o słabej izolacyjności gruntowej.
- ⇒ Dla JCWPd nr 66 zaplanowano działania wynikające z Krajowego Planu Gospodarowania Wodami w Obszarach Dorzeczy, mające na celu ochronę i racjonalne gospodarowanie zasobami wód podziemnych.

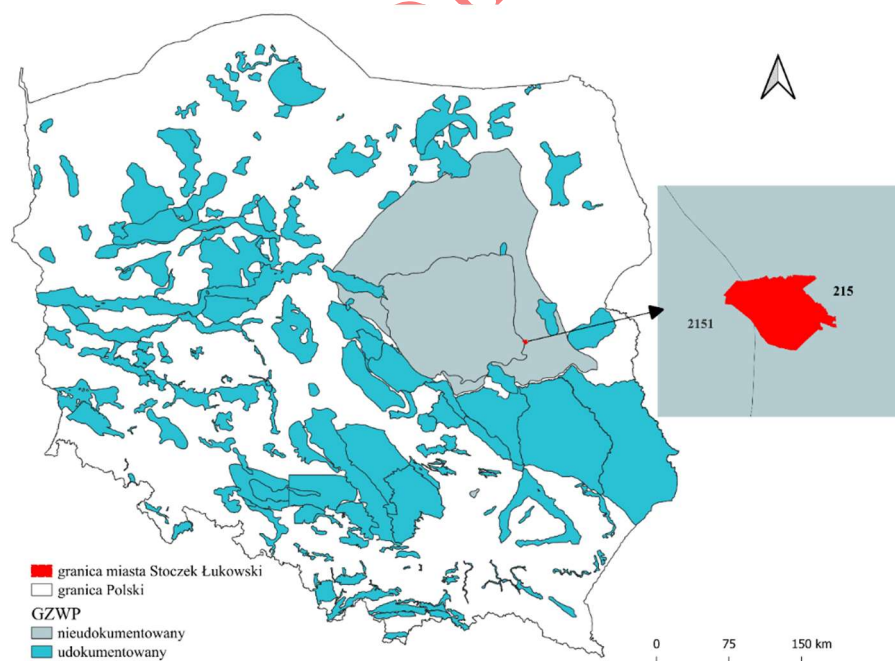
5.5.2.3. Główne zbiorniki wód podziemnych

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny Miasto Stoczek Łukowski znajduje się w obszarze dwóch zbiorników GZWP:

- GZWP 215 - Subniecka Warszawska. Utwory pochodzą z okresu trzeciorzędu (podokres paleogeneogen). Szacunkowe zasoby dyspozycyjne 250 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć 160 m. Obejmuje większość obszaru gminy.
- GZWP 2151 - Subniecka Warszawska - część centralna. Utwory pochodzą z okresu trzeciorzędu (podokres paleogen-neogen). Szacunkowe zasoby dyspozycyjne 145 tys. m³/dobę, a średnia głębokość ujęć 180 m. Obejmuje zachodnią część gminy.

Położenie Miasta Stoczek Łukowski na tle GZWP zobrazowano na rysunku 23.

Rysunek 23. Położenie Miasta Stoczek Łukowski na tle GZWP.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych: dane.gov.pl.

GZWP stanowią najcenniejsze fragmenty jednostek hydro strukturalnych i systemów wodonośnych, wymagające szczególnej ochrony stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych oraz kontroli zarządzania zasobami, z zachowaniem priorytetu dla zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia i zaspokojenia niezbędnych potrzeb gospodarczych. Zarówno GZWP nr 2151, jak i 215 stanowią zbiorniki nieudokumentowane.

WNIOSKI Z DIAGNIZY

- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski położone jest w obszarze dwóch zbiorników GZWP (215 i 2151), które stanowią kluczowe fragmenty systemów wodonośnych wymagające szczególnej ochrony stanu chemicznego i ilościowego wód podziemnych.
- ⇒ Zbiorniki GZWP 215 i 2151 należy traktować priorytetowo w kontekście zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia oraz zapewnienia niezbędnych potrzeb gospodarczych miasta.
- ⇒ Oba zbiorniki pozostają nieudokumentowane, co wskazuje na konieczność dalszej kontroli i monitoringu zarządzania ich zasobami.

5.5.3. Zagrożenie powodzią i suszami

Na terenie gminy występują udokumentowane obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które zostały wyznaczone zgodnie z obowiązującymi mapami zagrożenia powodziowego (MZP) i mapami ryzyka powodziowego (MRP).

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią zostały zdefiniowane w art. 16. ust. pkt. 34 ustawy Prawo wodne (Dz.U. 2025 poz. 1535). Zgodnie z tymi definicjami, za obszary szczególnego zagrożenia powodzią uważa się:

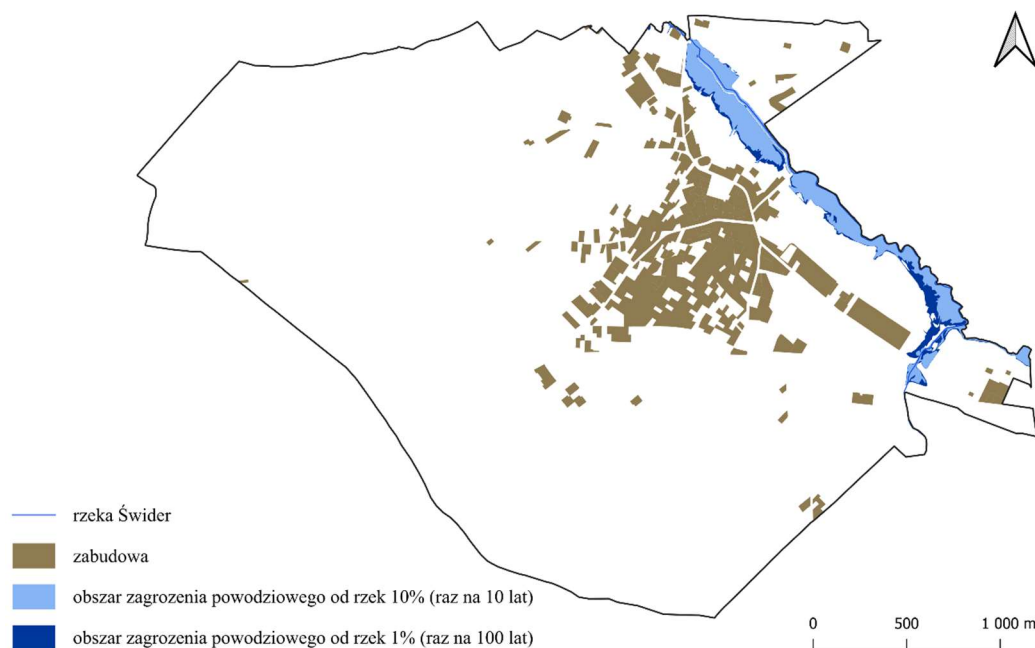
- a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat,
- b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysoki i wynosi raz na 10 lat,
- c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne,
- d) pas techniczny.

Tereny obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, planowanie zagospodarowanie przestrzenne nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym, stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi i środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

W Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz.U. 2022, poz. 2739) określono główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel nadrzędny, jakim jest zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożonymi powodzią. Dokument wskazuje również działania dla jednostek samorządu terytorialnego mające na celu redukcję ryzyka powodziowego. Dla Miasta Stoczek Łukowski jako podmiotu odpowiedzialnego za realizację działań - nie zaplanowano żadnych zadań w ramach obowiązującego planu.

Na rysunku 24. przedstawiono mapę zagrożenia powodziowego z prawdopodobieństwem wystąpienia powodzi raz na 100 lat (1%) oraz raz na 10 lat (10%). Zgodnie z danymi hydrologicznymi, na terenie Miasta Stoczek Łukowski oba rodzaje powodzi mogą wystąpić w północnej części miasta, w obszarach przylegających do rzeki Świder. Są to jednak tereny o charakterze naturalnym - głównie porośnięte roślinnością trawiastą, lasami oraz obejmujące zbiorniki wodne. Zagrożenie powodziowe nie obejmuje terenów zabudowanych.

Rysunek 24. Obszary zagrożenia powodziowego na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

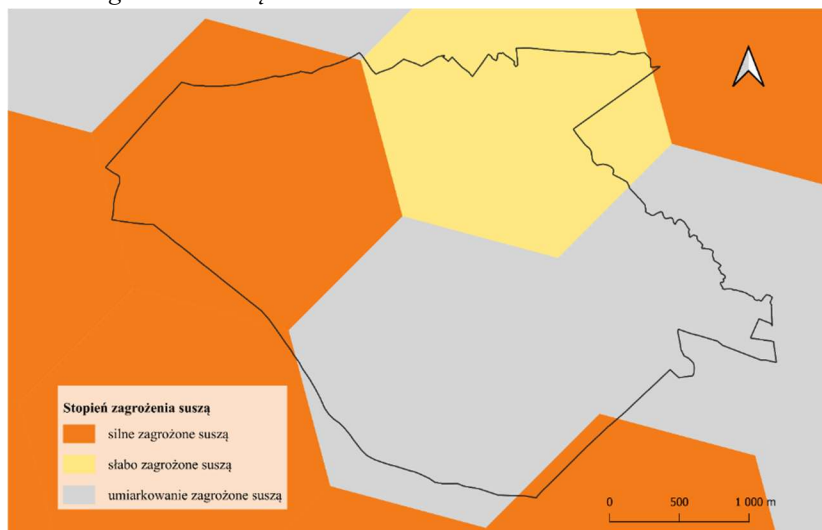
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych hydroportal ISOK.

Miasto Stoczek Łukowski w swojej północno-zachodniej części znajduje się w strefie silnego zagrożenia suszą (rysunek 25.). Obszar ten obejmuje największy kompleks leśny na terenie miasta, co w przyszłości może stanowić zagrożenie dla jego drzewostanu i prowadzić do stopniowego zamierania roślinności. Północno-wschodnia część miasta jest obszarem słabo zagrożonym suszą - dominują tam tereny zabudowane, z kolei południowa część miasta charakteryzuje się umiarkowanym poziomem zagrożenia suszą. Na tle otaczającej gminy wiejskiej Stoczek Łukowski, miasto prezentuje się stosunkowo korzystnie - gmina w większości należy do obszarów o silnym zagrożeniu suszami.

W związku ze wzrastającym ryzykiem występowania susz, w 2021 roku Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie opracowało *Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)*. Dokument ten wyznacza następujące cele szczegółowe:

- skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi w celu zwiększenia ich dostępności na obszarach dorzeczy,
- zwiększanie retencji wodnej,
- edukacja oraz zarządzanie ryzykiem suszy,
- formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Rysunek 25. Ocena zagrożenia suszą na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

Źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS), Informatyczny System Oslony Kraju.

Miasto Stoczek Łukowski położone jest:

- w całości na terenie silnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- północnej części na terenie słabo zagrożonym, w południowej i południowowschodniej umiarkowanie, a w zachodniej ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w całości na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W Mieście Stoczek Łukowski obecnie nie funkcjonują żadne opracowane ani wdrożone programy mające na celu zachęcanie mieszkańców do retencjonowania wody na posesjach prywatnych. Brakuje zarówno systemowych instrumentów wsparcia, jak i lokalnych inicjatyw promujących gromadzenie wód opadowych czy rozwój małej retencji w gospodarstwach domowych. Dodatkowo część posesji jest podłączona do sieci kanalizacji w taki sposób, że woda deszczowa trafia bezpośrednio do kanalizacji sanitarnej, co uniemożliwia jej retencjonowanie. W efekcie do oczyszczalni ścieków trafiają znaczne ilości wód, które nie wymagają oczyszczania, powodując nadmierne obciążenie sieci i oczyszczalni, zwiększenie kosztów eksploatacji oraz ograniczenie efektywności lokalnych systemów retencyjnych.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Na terenie miasta występują udokumentowane obszary szczególnego zagrożenia powodzią, zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego i mapami ryzyka powodziowego, jednak zagrożenie nie obejmuje terenów zabudowanych i dotyczy głównie północnej części miasta przylegającej do rzeki Świder, gdzie dominują tereny naturalne, lasy i zbiorniki wodne.
- ⇒ Miasto nie posiada zaplanowanych działań w ramach obowiązującego Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły, co wskazuje na brak lokalnych zadań ograniczających ryzyko powodziowe.
- ⇒ Stoczek Łukowski leży w całości na terenie silnie zagrożonym suszą atmosferyczną i umiarkowanie zagrożonym suszą hydrologiczną, przy czym północna część miasta jest słabo zagrożona suszą rolniczą, a zachodnia część ekstremalnie, co stwarza potencjalne zagrożenie dla drzewostanu i stopniowego zamierania roślinności.

- ⇒ W mieście nie funkcjonują żadne programy ani instrumenty wspierające retencjonowanie wody na posesjach prywatnych, a część posesji odprowadza wody opadowe bezpośrednio do kanalizacji sanitarnej, co uniemożliwia ich retencjonowanie, prowadzi do nadmiernego obciążenia sieci i oczyszczalni ścieków, zwiększa koszty eksploatacji oraz ogranicza efektywność lokalnych systemów retencyjnych.
- ⇒ Poziom zagrożenia suszą w Stoczku Łukowskim jest korzystniejszy niż w gminie wiejskiej otaczającej miasto, jednak nadal wymaga wdrożenia systemowych działań w zakresie retencji i edukacji mieszkańców, zgodnie z celami Planu przeciwdziałania skutkom suszy.

5.5.4. Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami w Mieście Stoczek Łukowski jest prowadzona w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz standardami ochrony środowiska. W ramach systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. System zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów funkcjonuje w sposób uporządkowany, zapewniając mieszkańcom łatwy dostęp do usług w zakresie odbioru odpadów. Miasto Stoczek Łukowski do 30 czerwca 2020 r. odbierało odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych. Od 1 lipca 2020 r., na mocy uchwały nr XVIII/108/2020, z systemu wyłączono nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy. Właściciele takich nieruchomości zostali zobowiązani do samodzielnego zawierania umów na odbiór odpadów komunalnych z podmiotami wpisanymi do rejestru działalności regulowanej w tym zakresie - na zasadzie wolnego wyboru.

Mieszkańcy miasta, w ramach wnoszonej opłaty, mogą przekazywać każdą ilość wytworzonych odpadów komunalnych - zarówno selektywnie zbieranych, jak i zmieszanych. Odpady problemowe, takie jak meble czy inne odpady wielkogabarytowe, należy we własnym zakresie dostarczać do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowanego na terenie bazy Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej przy ul. Kościelnej 7. W PSZOK odpady gromadzone są selektywnie i w sposób bezpieczny dla środowiska - w pojemnikach lub w wyznaczonych boksach. Punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych świadczy usługi odbierania odpadów w ostatni piątek każdego miesiąca.

Od lutego 2020 roku miasto stało się członkiem Związku Komunalnego Gmin Powiatu Radzyńskiego (obecnie Związku Gmin Północno-Zachodniej Lubelszczyzny). Jego celem jest wspólne planowanie i wykonywanie zadań z zakresu ochrony środowiska, przyrody oraz gospodarki wodnej, a w szczególności kompleksowej gospodarki odpadami komunalnymi. Poszczególni członkowie uczestniczą w Związku z rocznymi udziałami według stawki od 1 mieszkańca. Na terenie miasta odpady komunalne wytwarzane są przede wszystkim w gospodarstwach domowych oraz w obiektach użyteczności publicznej, handlowych oraz zakładach produkcyjnych

W drodze zamówienia publicznego miasto zleca podmiotowi zewnętrznemu zadania związane z odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych. W Mieście Stoczek Łukowski od lat jest to przedsiębiorstwo EKOLIDER Jarosław Wyglądała zarejestrowane pod adresem Lucin 4. Rejestr przedsiębiorców uprawnionych do prowadzenia takiej działalności na terenie Miasta Stoczek Łukowski prowadzony jest przez gminę. W 2024 r. w rejestrze figurowali przedsiębiorcy przedstawieni w tabeli 38.

Tabela 38. Wykaz przedsiębiorców figurujących w przedmiotowym rejestrze mogących prowadzić działalność odbierania odpadów komunalnych z terenu Miasta Stoczek Łukowski.

Lp.	Nr rejestrowy	Nazwa firmy	Adres
1.	O.RDR.1.2013	Przedsiębiorstwo Gospodarko Komunalnej i Mieszkaniowej w Rykach Sp. z o.o.	08-500 Ryki, ul. Słowackiego 5
2.	O.RDR.3.2012	EKOLIDER Jarosław Wyglądała	Lucin 4 08-400 Garwolin
3.	O.RDR.7.2013	PUK SERWIS - Sp. z o. o.	08-110 Siedlce
4.	O.RDR.10.2020	ECOGLOBE Sp. z o.o.	Międzyrzec Podlaski, ul. Kościuszki 107D
5.	O.RDR.11.2020	Koma Lublin sp. z o.o.	Lublin, ul. Mełgiewska 11E
6.	O.RDR.12.2020	Koma sp. z o.o. Sp.k.	Ełk, ul. Sikorskiego 19C
7.	O.RDR.13.2020	Zakład Gospodarki Komunalnej Gminy Stanin Sp. z o.o.	Stanin 62 Stanin 21-422

Zródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024.

Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych na terenie miasta została określona w tabeli 39. Odpady z zabudowy jednorodzinnej oraz z nieruchomości niezamieszkałych branży przemysłowej odbierane są raz lub dwa razy w miesiącu - w zależności od rodzaju odpadów. Z zabudowy wielorodzinnej oraz z nieruchomości niezamieszkałych branży spożywczej popiół odbierany jest raz w miesiącu, natomiast pozostałe odpady - raz w tygodniu. Częstotliwość odbioru odpadów w stosunku do lat poprzednich nie zmieniła się

Tabela 39. Częstotliwość odbioru odpadów komunalnych w Mieście Stoczek Łukowski.

Fracje odpadów	Zabudowa jednorodzinna i nieruchomości niezamieszkałe branży przemysłowej	Zabudowa wielorodzinna i nieruchomości niezamieszkałe branży spożywczej
Zmieszane odpady komunalne	1 raz na 2 tygodnie	1 raz na tydzień
Odpady selektywnie zbierane	1 raz na miesiąc	1 raz na tydzień
Odpady biodegradowalne	1 raz na 2 tygodnie	1 raz na tydzień
Popiół	1 raz na miesiąc	1 raz na miesiąc

Zródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024.

Właściciele nieruchomości mają możliwość przekazywania każdej ilości wytworzonych odpadów komunalnych. Selektywna zbiórka obejmuje:

- w pojemniku lub worku **brązowym** - odpady biodegradowalne,
- w **żółtym** - tworzywa sztuczne i drobne metale,
- w **niebieskim** - papier i tekturę,
- w **zielonym** - opakowania ze szkła,
- w **czarnym** - odpady zmieszane.

Na podstawie analiz stanu gospodarki odpadami na terenie Miasta Stoczek Łukowski określono ilość wytworzonych przez mieszkańców odpadów oraz osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (tabela 40.).

Tabela 40. Informacja o wytworzonych odpadach komunalnych z terenu Miasta Stoczek Łukowski w latach 2020-2024.

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]				
	2020	2021	2022	2023	2024
Łączna masa odpadów komunalnych	691,46	766,5	712,96	657,29	672,67

Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]				
	2020	2021	2022	2023	2024
Masa niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych	320,49	244,8	246,72	198,46	193,72
Osiągnięty poziom recyklingu	>50%	49%	25%	45%	51,12%
Wymagany poziom recyklingu	>50%	35%	25%	35%	45%

źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024.

W latach 2020-2024 w Mieście Stoczek Łukowski odnotowano niewielkie wahania łącznej masy odpadów komunalnych, przy wyraźnym spadku ilości odpadów zmieszanych - z 320,49 Mg w 2020 r. do 193,72 Mg w 2024 r. We wszystkich analizowanych latach osiągnęto wymagane poziomy recyklingu, choć ich wartości były zróżnicowane - od najniższego 25% w 2022 r. do 51,12% w 2024 r. Łączna masa odpadów komunalnych wytwarzanych w mieście pozostaje jednak relatywnie wysoka. W 2024 r. wyniosła 672,67 Mg, co - w zestawieniu z liczbą mieszkańców - stanowi stosunkowo duży wskaźnik. Dla porównania: w Gminie Stoczek Łukowski w tym samym roku wytworzono 987,87 Mg odpadów, mimo że liczba mieszkańców jest tam ponad trzykrotnie większa.

Tę dysproporcję można tłumaczyć kilkoma czynnikami. Po pierwsze, gmina wiejska Stoczek Łukowski znacznie wcześniej wdrożyła system selektywnej zbiórki odpadów, a jej mieszkańcy - dzięki wieloletniej praktyce - są bardziej przyzwyczajeni do segregacji i konsekwentniej ją stosują. Po drugie, na obszarze gminy nie są odbierane odpady popiołu oraz bioodpady, które w mieście stanowią istotną część ogółu wytwarzanych odpadów, znacząco podnosząc ich masę w statystykach.

Warto zwrócić uwagę, że zadaniem gmin jest dążenie do samowystarczalności w kwestiach gospodarki odpadami i zadbanie o stworzenie gospodarki obiegu zamkniętego. W tym celu na terenach gmin mają powstać punkty napraw, umożliwiające dalsze korzystanie z produktów bez konieczności zakupu nowych.

W ostatnich latach w Mieście Stoczek Łukowski nie funkcjonowały programy umożliwiające mieszkańcom bezpłatny odbiór i unieszkodliwienie zmagazynowanego azbestu. Sytuacja ulegnie zmianie w 2026 roku, kiedy planowane jest uruchomienie programu pozwalającego na bezkosztowe pozbycie się tego niebezpiecznego materiału. Inicjatywa ta ma na celu poprawę bezpieczeństwa sanitarnego, ograniczenie zagrożeń środowiskowych, wsparcie mieszkańców w dostosowaniu swoich nieruchomości do obowiązujących standardów oraz wywiązanie się z obowiązku usunięcia odpadów azbestowych z terenu gminy do 2032 roku.

W zachodniej części miasta znajduje się składowisko odpadów komunalnych o powierzchni około 1,5 ha, mieszczące się na gruntach należących do Wspólnoty Gruntowej Rolników. Urządzenia stanowią współwłasność Miasta Stoczek Łukowski i Gminy Stoczek Łukowski. Obiekt został wydierżawiony Zakładowi Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Adamkach pod rekultywację (Biała, 21-300 Radzyń Podlaski, REGON: 060627212) i może przyjmować wyłącznie odpady mineralne, takie jak popiół i gruz. Mimo formalnych ograniczeń oraz prowadzonego nadzoru, peryferyjne położenie składowiska - w zalesionej, słabo uczęszczanej części miasta - sprzyja porzucaniu odpadów komunalnych i niebezpiecznych, co prowadzi do powstawania nielegalnych wysypisk.

W „Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2015-2020” teren ten został wskazany jako obszar wymagający interwencji w ramach celu strategicznego dotyczącego poprawy stanu środowiska i ładu przestrzennego. Dokument przewidywał m.in. działania związane z rozbudową infrastruktury środowiskowej, rekultywacją oraz stałym monitoringiem składowiska.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Gospodarka odpadami w mieście prowadzona jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i standardami ochrony środowiska, a system zbierania, transportu i unieszkodliwiania odpadów funkcjonuje w sposób uporządkowany, zapewniając mieszkańcom łatwy dostęp do usług.
- ⇒ Mieszkańcy mogą dostarczać odpady problemowe, takie jak wielko gabaryty czy opony, do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), jednak transport tych odpadów do punktu odbywa się we własnym zakresie.
- ⇒ Miasto jest członkiem Związku Gmin Północno-Zachodniej Lubelszczyzny, co umożliwia wspólne planowanie i realizację zadań związanych z ochroną środowiska i gospodarką odpadami.
- ⇒ Zadania związane z odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów są realizowane przez zewnętrznych wykonawców na podstawie zamówień publicznych, przy czym częstotliwość odbioru odpadów jest dopasowana do rodzaju zabudowy i charakteru nieruchomości.
- ⇒ W latach 2020-2024 łączna masa odpadów komunalnych utrzymywała się na stosunkowo wysokim poziomie, przy jednoczesnym spadku ilości odpadów zmieszanych i osiągnięciu wymaganych poziomów recyklingu, które w 2024 roku wyniosły 51,12%.
- ⇒ Brak programów umożliwiających bezpłatny odbiór azbestu w ostatnich latach stwarzał zagrożenia sanitarne, które zostaną częściowo zniwelowane po uruchomieniu programu w 2026 roku, umożliwiającego bezkosztową utylizację tego materiału.
- ⇒ Na terenie miasta funkcjonuje składowisko odpadów komunalnych będące w trakcie rekultywacji. Obiekt przyjmuje wyłącznie odpady mineralne, takie jak popiół i gruz. Z punktu widzenia samego składowania odpadów lokalizacja obiektu jest korzystna, gdyż znajduje się w znacznej odległości od zabudowy mieszkaniowej, co ogranicza potencjalne oddziaływania na mieszkańców. Jednocześnie peryferyjne położenie składowiska sprzyja nielegalnemu porzucaniu odpadów komunalnych oraz niebezpiecznych, co wymaga prowadzenia stałego monitoringu i działań porządkowych.

5.5.5. Powietrze atmosferyczne

Miasto Stoczek Łukowski znajduje się na terenie strefy lubelskiej o kodzie PL0602, , dla której Sejmik Województwa Lubelskiego przyjął uchwałę nr XLIX/716/2023 r., w sprawie aktualizacji Programu Ochrony Powietrza (POP) dla strefy lubelskiej, ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego i docelowego substancji w powietrzu. Strefa lubelska została zakwalifikowana do klasy C. W związku z tym dla strefy lubelskiej obowiązują programy naprawcze, których realizacja przyczynić się ma do poprawy jakości powietrza. Wykonanie działań naprawczych w harmonogramie realizacji POP zaplanowane jest do 2026 r. Do obowiązkowych działań naprawczych wskazanych w harmonogramie należą:

- 1) Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1MW, w których następuje spalanie paliw stałych.
- 2) Prowadzenie edukacji ekologicznej związanej z ochroną powietrza.
- 3) Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów.

W 2024 roku wymagana redukcja emisji pyłu PM10 dla Miasta Stoczek Łukowski wynosiła 1,573 Mg. W tym samym roku osiągnięto następujące poziomy redukcji:

- **Pył PM10 - 1,960 Mg,**
- **Pył PM2,5 - 2,282 Mg,**
- **Benzo(a)piren - 0,001 Mg.**

Oznacza to, że w przypadku pyłu PM10 miasto osiągnęło, a nawet przekroczyło wymagany limit redukcji określony na rok 2024. Dla pyłu PM2,5 oraz benzo(a)pirenu, zgodnie z aktualizacją Programu Ochrony Powietrza (POP), nie wyznaczono wartości rocznych, a jedynie docelowe poziomy, które powinny zostać osiągnięte do końca 2026 roku: **12,48 µg/m³ dla PM2,5** oraz **0,008 ng/m³ dla benzo(a)pirenu**. Uzyskane w 2024 roku wyniki wskazują, że jeśli obecny trend się utrzyma, miasto ma realną szansę na osiągnięcie wymaganych poziomów redukcji tych zanieczyszczeń w przewidzianym terminie.

Na terenie miasta funkcjonuje stacja pomiarowa jakości powietrza zlokalizowana na budynku Urzędu Miasta. Prowadzi ona pomiary stężeń pyłów zawieszonych PM10 i PM2,5 oraz pomiary ciśnienia i temperatury powietrza. Dane z pomiarów są na bieżąco prezentowane na tablicy informacyjnej umieszczonej na elewacji urzędu.

W ramach realizacji zadań ujętych w harmonogramie POP (Programu Ochrony Powietrza) miasto prowadziło działania edukacyjne skierowane do mieszkańców, obejmujące m.in. spotkania dotyczące wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji budynków. Dodatkowo dystrybuowano ulotki informujące o szkodliwości spalania odpadów w piecach domowych oraz rozwieszano plakaty edukacyjne na tablicach ogłoszeń.

W okresach zimowych mieszkańcy Miasta Stoczek Łukowski zmagają się ze smogiem i słabą jakością powietrza. Na jakość wpływają m. in. indywidualne źródła ciepła stosowane przez mieszkańców. W strukturze źródeł ciepła na terenie Miasta Stoczek Łukowski (tabela 41.) zdecydowanie przeważają instalacje oparte na paliwach stałych. Spośród nich jedynie 1,75% stanowią nowoczesne kotły automatyczne i zasypowe klasy 5, spełniające wymagania ekoprojekt. Oznacza to, że znaczna część źródeł ciepła nadal wymaga modernizacji, zarówno ze względów efektywności energetycznej, jak i ochrony powietrza.

Tabela 41. Struktura budynków w podziale na źródła ciepła z paliw stałych i niskoemisyjnych na terenie Miasta Stoczek Łukowski (stan na dzień: 30.10.2025).

Rodzaj źródła	Liczba budynków	Udział %
budynki wyłącznie ze źródłami ciepła na paliwo stałe	324	56,84
kocioł automatyczny kl. 5 lub ekoprojekt	6	1,05
kocioł zasypowy kl. 5 lub ekoprojekt	4	0,70
kocioł kl. 3 lub kl. 4	43	7,54
kocioł pozaklasowy	207	36,32
kominek, koza, ogrzewacz na paliwo stałe	23	4,04
pieco-kuchnia lub piec kaflowy	28	4,91
mix źródeł na paliwo stałe	13	2,28
budynki wyłącznie ze źródłami ciepła niskoemisyjnymi	168	29,47

Rodzaj źródła	Liczba budynków	Udział %
kocioł gazowy	145	25,44
pompa ciepła	10	1,75
kocioł olejowy	5	0,88
ogrzewanie elektryczne	7	1,23
mix źródeł niskoemisyjnych	1	0,18
budynki zarówno ze źródłami ciepła na paliwo stałe jak i niskoemisyjnymi	55	9,65
C.O niskoemisyjne + kocioł kl. 5 lub ekoprojekt	2	0,35
C.O. niskoemisyjne + mix źródeł na paliwa stałe	13	2,28
C.O niskoemisyjne + kocioł poniżej kl. 5	40	7,02
C.O. niskoemisyjne + ogrzewacz na paliwo stałe (kominek, koza, pieco-kuchnia, piec kaflowy)	brak	0,00
deklaracje do weryfikacji	23	4,04

Źródło: Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków (CEEB)

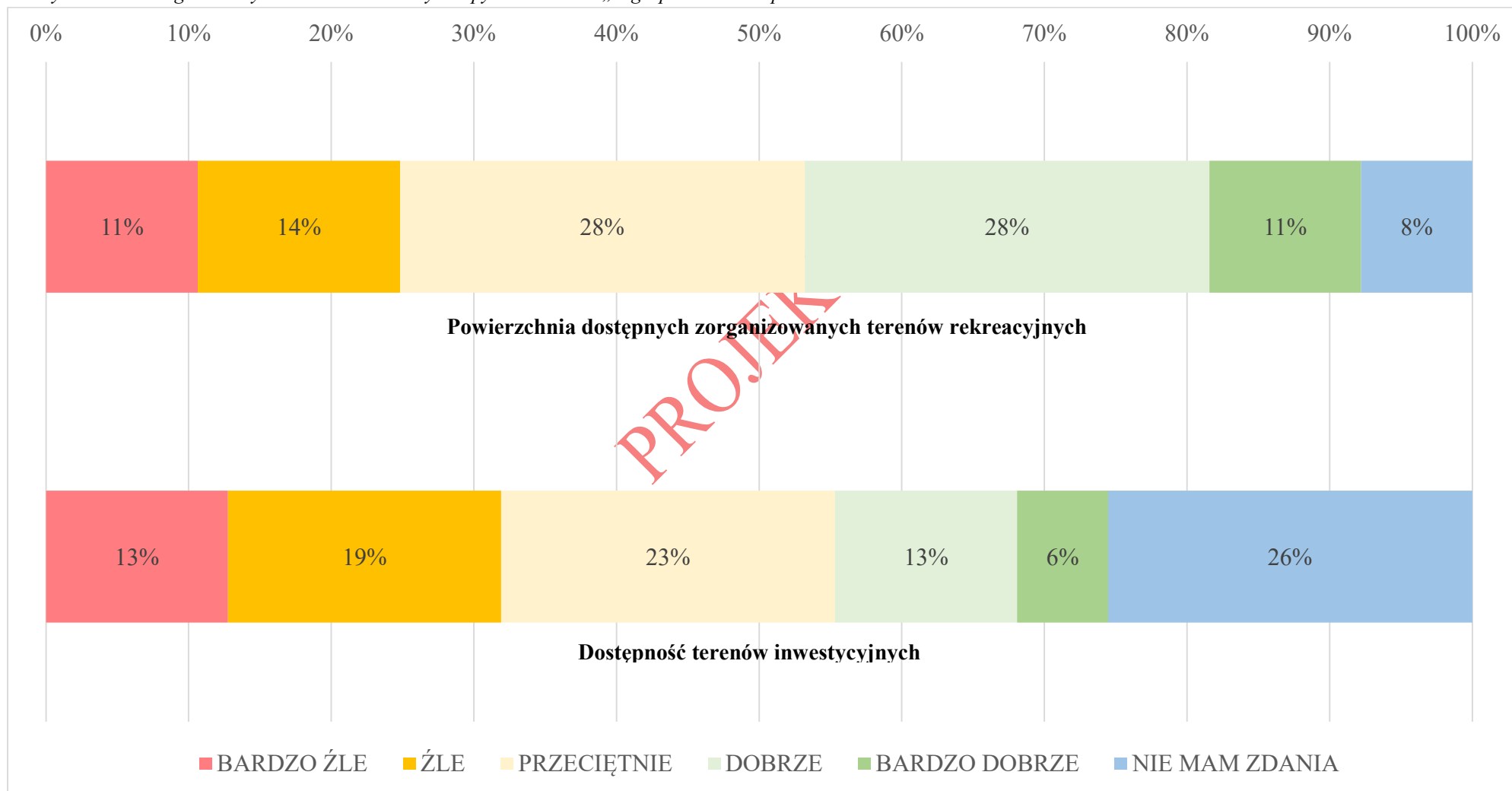
W związku z realizacją drugiego zadania ujętego w harmonogramie Planu Ochrony Powietrza (POP) Miasto w ramach akcji edukacyjnych w dniach 17 maja i 4 grudnia 2024 r. zorganizowało spotkania dla mieszkańców dotyczące wymiany źródeł ciepła i termomodernizacji. Rozdawano również ulotki informujące o szkodliwości spalania śmieci oraz rozwieszano plakaty informacyjne na tablicach. Miasto Stoczek Łukowski współpracuje również z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie w sprawie wspólnej realizacji Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze” którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Miasto znajduje się w strefie jakości powietrza klasy C, co wymaga realizacji działań naprawczych w ramach Programu Ochrony Powietrza do 2026 roku.
- ⇒ W 2024 roku osiągnięto wymagany poziom redukcji pyłu PM10.
- ⇒ Trendy w redukcji PM2,5 i benzo(a)pirenu wskazują, że miasto ma realną szansę osiągnąć wartości docelowe do 2026 roku.
- ⇒ Urządzenia spełniające normy ekoprojektu stanowią jedynie marginalny odsetek, a znaczna część kotłów jest pozaklasowa, co generuje skumulowaną emisję w sezonie zimowym.
- ⇒ Miasto prowadzi stały monitoring jakości powietrza oraz działania edukacyjne, w tym spotkania dla mieszkańców, ulotki informacyjne i współpracę z programem „Czyste Powietrze”, jednak zainteresowanie społeczeństwa jest niewielkie.
- ⇒ Głównym źródłem zanieczyszczeń są indywidualne urządzenia grzewcze na paliwa stałe, które dominują w strukturze ogrzewania budynków.
- ⇒ Kluczowym wyzwaniem pozostaje przyspieszenie modernizacji źródeł ciepła, ograniczenie emisji z małych instalacji i utrzymanie zaangażowania mieszkańców w działania naprawcze, aby skutecznie ograniczyć smog.

5.6. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Wykres 40. Szczegółowe wyniki badań ankietowych z pytań z zakresu „zagospodarowanie przestrzenne”.

Źródło: Badania ankietowe, 2025.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna to układ danego obszaru, w którym poszczególne elementy pozostają ze sobą w powiązaniu funkcjonalnym i przestrzennym. Kształtuje się ona pod wpływem wielu czynników oddziałujących na przestrzeń - procesów naturalnych, zmian politycznych i administracyjnych, rozwoju społecznego związanego z potrzebą nowych miejsc zamieszkania, a także wzrostu gospodarczego i tworzenia nowych miejsc pracy. Ważną rolę odgrywają również: rozwój infrastruktury komunikacyjnej, dostępność usług oraz oferta terenów rekreacyjnych i możliwości spędzania czasu wolnego.

Miasto Stoczek Łukowski otoczone jest gminą o tej samej nazwie, mającą charakter tzw. gminy obwarzankowej. W wyniku reformy administracyjnej z 1998 roku miasto uzyskało status odrębnej jednostki samorządu terytorialnego, a gmina wiejska Stoczek Łukowski otoczyła je ze wszystkich stron. Miasto pełni funkcję centrum lokalnego zarówno dla mieszkańców miasta jak i gminy. W literaturze dotyczącej gmin obwarzankowych podkreśla się nieefektywność takiego rozwiązania - konieczność utrzymywania dwóch odrębnych urzędów i jednostek organizacyjnych, brak ciągłości funkcjonalno-przestrzennej oraz trudności w wyznaczeniu rzeczywistego ośrodka centralnego. Układ komunikacyjny gminy wiejskiej „w naturalny sposób” koncentruje się na mieście, które stanowi jej rzeczywiste centrum.

~„Największą zaletą Stoczka Łukowskiego jest jego funkcja lokalnego centrum usługowego i kulturowego dla okolicznych miejscowości, połączona z bogatym dziedzictwem historycznym i atrakcyjnym krajobrazem.”

~„Podział na gminę wiejską i miejską nie daje możliwości efektywnego wykorzystania środków i projektów ogólnopolskich i ogólnoeuropejskich.”

~„Połączenia miasta i gminy tak jak jest w Żelechowie. Miasta Stoczek nie stać na odrębny urząd.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Na rysunku 26. przedstawiono użytkowanie terenu Miasta Stoczek Łukowski. Analiza wskazuje, że dominującą formą użytkowania terenu jest uprawa gruntów ornych. Znaczną część stanowią również tereny leśne, zadrzewione oraz obszary zabudowane.

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują około 20% powierzchni miasta. Zabudowa koncentruje się przede wszystkim w części centralnej, położonej na północ od linii kolejowej, która stanowi wyraźną barierę przestrzenną oddzielającą część północną od południowej. Struktura urbanistyczna ma charakter małomiasteczkowy - dominuje zabudowa jednorodzinna o niewielkiej intensywności, rozmieszczona stosunkowo luźno i nieregularnie. Zabudowa wielorodzinna występuje głównie w rejonie ulic Armii Krajowej oraz Wincentego Witosa, stanowiąc uzupełnienie funkcji mieszkaniowej. W centralnej części miasta, wokół rynku, koncentrują się kluczowe funkcje administracyjne i usługowe, w tym budynki Urzędu Gminy Stoczek Łukowski oraz Urzędu Miasta Stoczek Łukowski, a także centralny skwer w sąsiedztwie kościoła, siedziby OSP i Miejskiego Ośrodka Kultury, tworzące główną przestrzeń publiczną i oś życia społecznego. W części centralno-południowej zlokalizowany jest komisariat policji, wzmacniający funkcję bezpieczeństwa publicznego. We wschodniej części miasta koncentrują się usługi oświaty oraz tereny rekreacyjno-sportowe, w tym Park Sportu i Park Chojniak. Przy ul. Piłsudskiego zlokalizowane są również usługi ochrony zdrowia oraz Warsztat Terapii Zajęciowej, co wzmacnia dostępność usług społecznych dla mieszkańców. Na wschodnich obrzeżach, w oddaleniu od zwartej zabudowy mieszkaniowej, funkcjonuje

oczyszczalnia ścieków, natomiast w części zachodniej zlokalizowane są targowisko miejskie oraz Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Pozostały obszar miasta obejmuje przede wszystkim grunty rolne i tereny leśne. Zwarta tkanka miejska rozwija się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych - drogi krajowej nr 76 oraz drogi wojewódzkiej nr 803.

System ekologiczny miasta tworzą trzy główne grupy elementów:

- Ekosystemy bagienne, łąkowe, polne i wodne doliny rzeki Świder wraz z przyległymi lasami - o znaczeniu ponadlokalnym, stanowiące trzon systemu przyrodniczego.
- Mniejsze tereny leśne oraz doliny cieków i obniżenia terenowe - o znaczeniu lokalnym, tworzące drobnoprzestrzenną sieć przyrodniczą.
- Elementy wspomagające, takie jak zadrzewienia śródpolne czy zespoły zieleni półnaturalnej, które wzmacniają funkcjonowanie całego systemu ekologicznego.

Strefę przyrodniczą tworzą natomiast wschodnie lasy olchowe o funkcji wodochronnej oraz rozległe kompleksy leśne na północy, w dolinie rzeki Świder. Ich wysokie walory krajobrazowe przyczyniły się do rozwoju w tej części miasta obiektów o charakterze sportowo-rekreacyjnym.

~„Przydałoby się odnowić miasto.”

~„Warto opracować plan zabudowy miejskiej - opracowanie koncepcji stylistycznej w jakiej będą budowane nowe budynki, drogi, chodniki, ścieżki, tak aby miasto "miało tożsamość.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

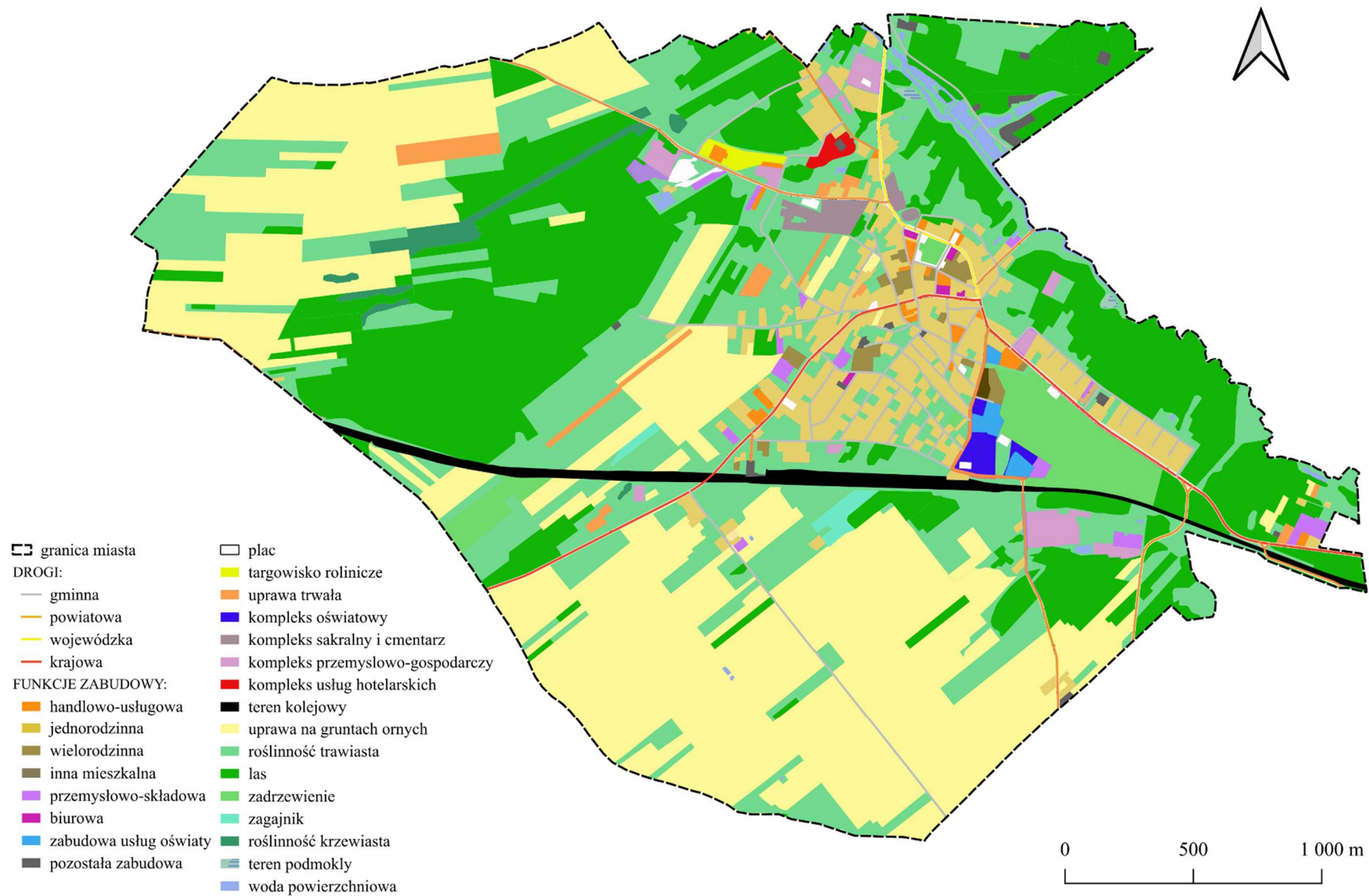
Analiza struktury użytkowania gruntów (tabela 42.) sugeruje rolniczy charakter Stoczka Łukowskiego, wynikający z przewagi użytków rolnych w ewidencji. W rzeczywistości jednak miasto nie pełni funkcji rolniczej - wiele gruntów sklasyfikowanych jako użytki rolne nie jest objętych uprawami i nie służy produkcji rolnej. Coraz większe znaczenie w strukturze miasta zyskuje zabudowa mieszkaniowa, działalność usługowa oraz pozarolnicza aktywność gospodarcza, które kształtują współczesny charakter Stoczka Łukowskiego. Szczególnie istotny jest znaczący udział lasów i zadrzewień, obejmujących około 16 % powierzchni miasta, co stanowi istotny element ekologiczny i krajobrazowy. Kompleksy leśne sprzyjają zachowaniu walorów przyrodniczych oraz korzystnie wpływają na lokalny mikroklimat. Pozostałe formy zagospodarowania, w tym infrastruktura drogowa i wody powierzchniowe, zajmują niewielki odsetek powierzchni miasta, co dodatkowo podkreśla koncentrację funkcji miejskich w obszarach zabudowanych.

Tabela 42. Struktura użytkowania gruntów w Mieście Stoczek Łukowski .

Rodzaj terenu	Powierzchnia	
	ha	% powierzchni gminy
Powierzchnia ogólna	915	100
Użytki rolne razem	576	63%
Grunty leśne	148	16%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	185	20%
Pozostałe	6	1%

Źródło: Raport o stanie Miasta Stoczek Łukowski za rok 2024.

Rysunek 26. Użytkowanie terenu Miasta Stoczek Łukowski.

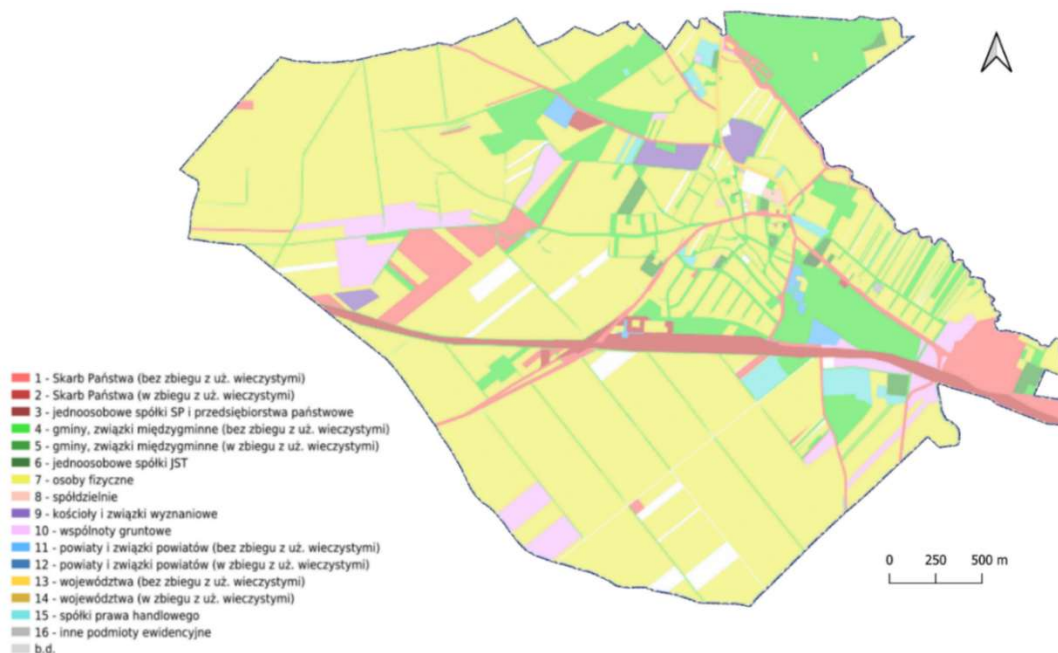

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Struktura własności gruntów stanowi istotny czynnik kształtujący kierunki i możliwości rozwoju przestrzennego miasta. Układ własności może zarówno sprzyjać realizacji polityki przestrzennej, jak i stanowić barierę dla inwestycji - szczególnie w przypadku rozdrobnienia gruntów prywatnych lub ograniczonej dostępności terenów publicznych. Analizie struktury własności na terenie miasta przedstawiono na rysunku 27. poniżej.

Struktura własności gruntów w Mieście Stoczek Łukowski jest zróżnicowana, jednak zdecydowanie dominują w niej nieruchomości należące do osób fizycznych. W większości obejmują one przede wszystkim grunty rolne i niezabudowane, zlokalizowane w północnej oraz zachodniej części miasta, a także w strefach peryferyjnych. Znaczący udział w strukturze własności mają również grunty gminne, obejmujące przede wszystkim tereny dróg publicznych i infrastruktury technicznej. W śródmiejskiej części występują ponadto niewielkie enklawy własności Skarbu Państwa, związane głównie z obiektami użyteczności publicznej i infrastrukturą kolejową. Pozostałe formy własności, takie jak grunty kościelne, spółdzielcze czy spółek prawa handlowego, mają marginalny udział w ogólnej strukturze. Wśród gruntów gminnych wyróżniają się obszary o znacznej powierzchni, takie jak teren zieleni w północnej części miasta - tzw. „Izydory” oraz park Chojniak położony w rejonie szkoły, które pełnią ważne funkcje krajobrazowe i rekreacyjne.

Rysunek 27. Struktura własności gruntów na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

źródło: <https://mstoczeklukowski.e-mapa.net/> (dostęp dnia: 15.10.2025)

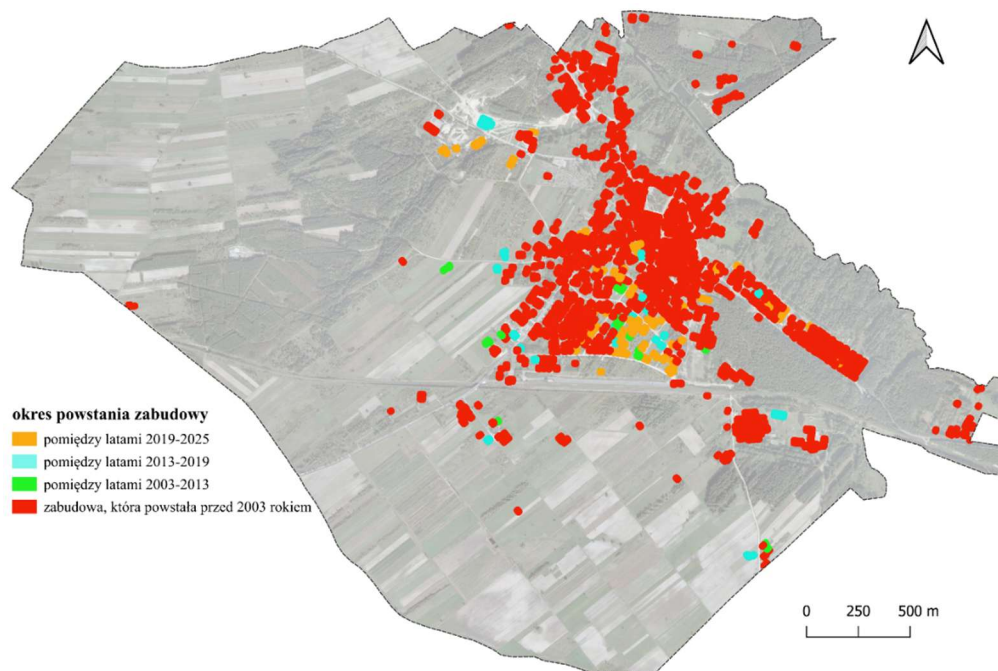
~„Gdy pytam znajomych z poza miasta, co im się kojarzy z miastem Stoczek to w 90% przypadków brak jakiegokolwiek rzeczy bądź wydarzenia. Pozostałe 10% łączy Stoczek z kąpieliskiem Izydory, jednak to jest już przeszły temat i za 15 lat już zabraknie jakiegokolwiek charakterystycznej rzeczy która wyróżniała by miasto na tle innych miejscowości.”

Cytaty wypowiedzi mieszkańców z konsultacji społecznych do Strategii Rozwoju Miasta

Rozpatrując zmiany w strukturze przestrzennej Miasta Stoczek Łukowski, przeanalizowano dostępne ortofotomapy, obejmujące kolejne etapy rozwoju urbanistycznego jednostki. Zestawienie materiałów archiwalnych z aktualnymi zobrazowaniami pozwoliło na

stworzenie analizy w ujęciu poglądowym (rysunek 28.) i ocenę kierunków i dynamiki rozwoju zabudowy. Na podstawie porównania ortofotomap archiwalnych i aktualnych stwierdzono, że teren Miasta Stoczek Łukowski nie wykazuje tendencji do dynamicznego rozwoju zabudowy. Zasadnicza część układu urbanistycznego ukształtowała się przed rokiem 2003, a w kolejnych latach obserwuje się jedynie dogęszczenia i uzupełnienia zabudowy w obrębie istniejących struktur. Zmiany w strukturze gruntów zabudowanych mają ograniczony, lecz zauważalny zakres. Największe przekształcenia odnotowano w środkowo-południowej części miasta, pomiędzy zwartą tkanką centrum a linią kolejową, gdzie w ostatnim analizowanym okresie (2019-2025) powstało najwięcej nowych obiektów. Całościowo rozwój przestrzenny miasta ma charakter stabilny, bez wyraźnej ekspansji w kierunku terenów niezabudowanych.

Rysunek 28. Analiza zmian w strukturze zabudowy miasta w ujęciu poglądowym.

Źródło: Archiwalna Ortofotomapa 1.0.9 Enviro Solutions 2003,2013,2019,2025.

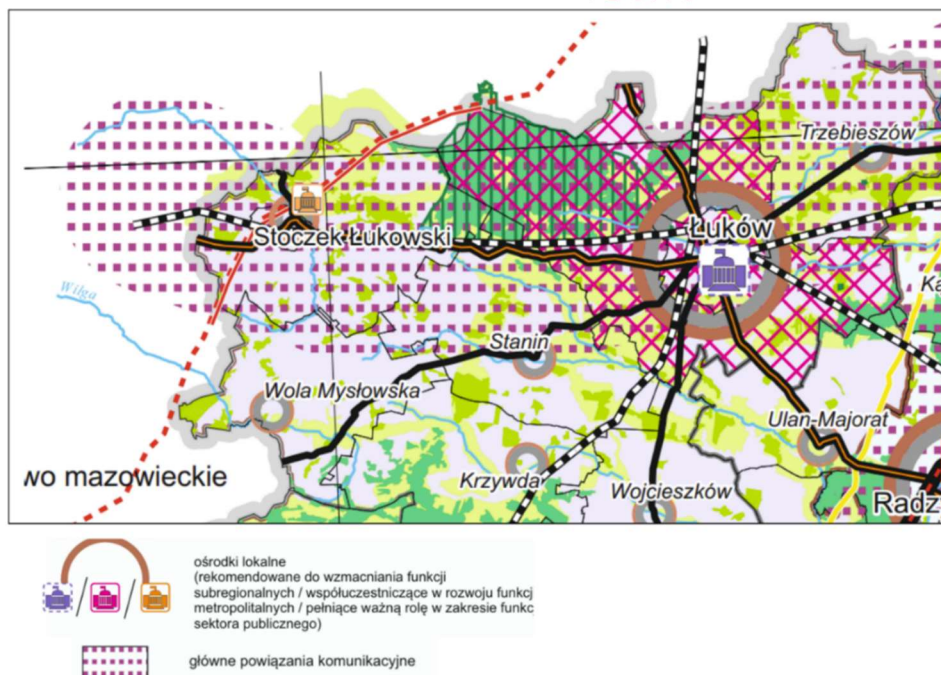
Politykę przestrzenną gminy, określającą kierunki jej rozwoju, przeznaczenie terenów oraz zasady zabudowy, regulują różnego rodzaju dokumenty planistyczne i strategiczne opracowywane zarówno na szczeblu krajowym, regionalnym, jak i lokalnym. Poniżej przedstawiono opis dokumentów oraz ustaleń w nich zwartych obejmujących swoimi zapisami obszar Miasta Stoczek Łukowski.

Dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju całego regionu lubelskiego jest **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego (PZPWL)**, przyjęty uchwałą nr XI/162/2015 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 października 2015 r. i ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego 29 grudnia 2015 r. (poz. 5441). Dokument ten określa najważniejsze wyzwania rozwojowe regionu, wynikające z potrzeby przyspieszenia wzrostu gospodarczego, złożonych uwarunkowań historycznych i geograficznych oraz konieczności przezwyciężenia syndromu peryferyjności. Jednym z jego kluczowych założeń jest odejście od wizerunku województwa jako pasywnego, rolniczego regionu na rzecz kreowania jego nowoczesnego, kreatywnego i wielowymiarowego charakteru. Wiodącym celem PZPWL jest zrównoważony rozwój przestrzenny województwa, prowadzący do wzrostu jego konkurencyjności oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

Polityka przestrzennego zagospodarowania województwa lubelskiego koncentruje się na rozwoju zrównoważonego i policentrycznego układu osadniczego, racjonalnym gospodarowaniu zasobami naturalnymi z uwzględnieniem potrzeb przyszłych pokoleń, utrzymaniu i ochronie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu, a także na wzmacnianiu tożsamości kulturowej regionu poprzez zachowanie i rozwój zasobów dziedzictwa kulturowego. W dokumencie podkreślono także znaczenie wzrostu konkurencyjności gospodarki województwa, poprawy jego atrakcyjności inwestycyjnej, zwiększenia dostępności komunikacyjnej, bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju infrastruktury technicznej i teleinformatycznej. Szczególną uwagę zwrócono na konieczność zapewnienia kompleksowych systemów wodno-kanalizacyjnych, rozwój infrastruktury służącej gospodarce odpadami oraz tworzenie warunków przestrzennych umożliwiających skuteczną ochronę ludności i mienia przed zagrożeniami naturalnymi i cywilizacyjnymi.

Miasto Stoczek Łukowski według ustaleń PZPW pełni funkcję lokalnego ośrodka o istotnym znaczeniu w systemie osadniczym województwa (rysunek 29.). Jest ważnym punktem w strukturze powiązań przestrzennych, odgrywającym znaczącą rolę w zakresie funkcji sektora publicznego - skupia instytucje administracji, edukacji i opieki społecznej, stanowiąc centrum obsługi mieszkańców zarówno miasta, jak i gminy. Jego powiązania komunikacyjne z miastem Łuków wzmacniają spójność terytorialną i ponadlokalną dostępność regionu, czyniąc ze Stoczka Łukowskiego istotny element infrastruktury technicznej i społecznej.

Rysunek 29. Fragment mapy Kierunki rozwoju przestrzennego z PZPW.

Źródło: PZPW 2015

Miasto w dokumencie PZPW zostało zaliczone do głównych ośrodków koncentracji przemysłu w województwie, a jego dalszy rozwój w tym zakresie jest wspierany przez ustalenia PZPW. Dokument przedstawia Stoczek Łukowski jako ośrodek dobrze skomunikowany, choć o ograniczonym dostępie czasowym do większych miast (ponad 40 minut). Miasto Stoczek Łukowski zostało określone jako ośrodek lokalny, pełniący ważną rolę w zakresie funkcji

sektora publicznego oraz jako istotny węzeł komunikacyjny powiązany z miastem Łuków. Wśród priorytetów związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego wymieniono ratowanie obiektów sakralnego budownictwa drewnianego, stanowiących istotny element tożsamości lokalnej i dziedzictwa regionu. Rekomendacje dla Stoczka Łukowskiego obejmują wspieranie rozwoju funkcji przemysłowej małych miast oraz wzmacnianie powiązań infrastrukturalnych, w tym elektroenergetycznych. Za jedno z kluczowych przedsięwzięć uznano budowę linii 110 kV: na relacji stacja energetyczna Krzywda - wpięcie w linię relacji Łuków - Stoczek Łukowski (linia dwutorowa), co ma znaczenie dla poprawy funkcjonowania układu energetycznego regionu. W ramach policentrycznej struktury systemu osadniczego, zgodnie z **Krajową Koncepcją Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)**, Miasto Stoczek Łukowski w PZWL zostało sklasyfikowane jako jednostka koncentracji funkcji podstawowych i rozwoju ponadlokalnych funkcji specjalistycznych.

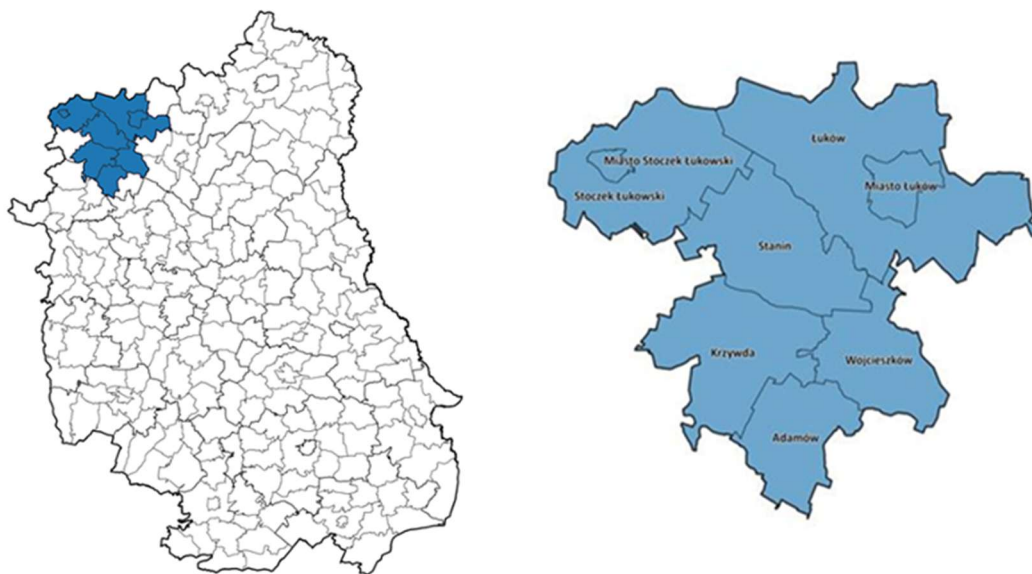
W planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jak i w innych aspektach funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego, ważna jest spójność z dokumentami wyższego rzędu i kompleksowa polityka, która obejmuje obszar nie tylko samej gminy, ale podkreśla jej położenie i szersze powiązania z innymi jednostkami.

Miasto Stoczek Łukowski funkcjonuje w szerszym kontekście planowania strategicznego, jako część administracyjna powiatu łukowskiego i jest objęte zapisami **Programu Rozwoju Powiatu Łukowskiego na lata 2021-2030**, który określa wspólne kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego całego obszaru. Dokument ten obejmuje m.in. kwestie edukacji, zdrowia, pomocy społecznej, rozwoju infrastruktury technicznej i kulturalnej, ochrony środowiska, wspierania rolnictwa oraz aktywizacji rynku pracy i przedsiębiorczości. Ważnym elementem programu jest też poprawa bezpieczeństwa publicznego, rozwój współpracy międzysektorowej i wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego.

W ramach tych działań Stoczek Łukowski pełni istotną rolę lokalnego ośrodka usług publicznych, edukacyjnych i kulturalnych, wspierając realizację celów powiatu w zakresie zrównoważonego rozwoju, integracji społecznej i poprawy jakości życia mieszkańców.

Miasto Stoczek Łukowski należy do **Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ŁOF)**, który tworzy Miejski Obszar Funkcjonalny Łukowa (z miastem Łuków jako rdzeniem oraz strefami zewnętrznymi w postaci gmin wiejskich Łuków oraz Stanin) oraz pozostałe gminy powiatu łukowskiego: Adamów, Krzywda, Miasto Stoczek Łukowski, gmina wiejska Stoczek Łukowski, Wojcieszków (z wyłączeniem Gmin Wola Mysłowska, Serokomla oraz Trzebieszów). Położenie ŁOF-u na tle województwa i poszczególne gminy wchodzące w jego skład zostały przedstawione na rysunku 30.

Rysunek 30. Łukowski Obszar Funkcjonalny na tle województwa lubelskiego.

Źródło: Strategia Rozwoju Ponadlokalnego ŁOF na lata 2020-2030.

W ramach ŁOF opracowano „Strategię Rozwoju Ponadlokalnego Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2020-2030”, mającą na celu wzmocnienie współpracy między samorządami, wymianę doświadczeń i podejmowanie bardziej efektywnych działań w celu optymalnego wykorzystania istniejących zasobów i potencjałów. Istotnym powodem opracowania strategii ponadlokalnej były nowe uwarunkowania wynikające z celów i kierunków polityki regionalnej na poziomie krajowym - tzw. terytorialny wymiar wsparcia - oraz cele polityki spójności w ramach perspektywy finansowej 2021-2027, a także zmiana paradygmatu zarządzania rozwojem (SOR, KSRR 2030).

Celem strategicznym jest uczynienie Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego obszarem aktywnym gospodarczo, wykorzystującym walory naturalne. W tym celu wyznaczono trzy cele operacyjne, dla których opracowano konkretne działania. Pierwszym jest wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstania atrakcyjnych miejsc pracy, obejmujące m.in.: rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej (w tym budowę obwodnic miast Łuków i Stoczek Łukowski), rozwój terenów inwestycyjnych wraz z infrastrukturą techniczną, inkubator przedsiębiorczości, gospodarkę cyrkularną odpadów oraz wspólny system promocji produktów lokalnych wspierający działalność rolniczą i pozarolniczą.

Drugim celem jest tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców poprzez rozwój nowoczesnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej. Miasto Stoczek Łukowski było odpowiedzialne za budowę Parku Sportu, której prace rozpoczęły się na początku 2025 roku.

Trzecim celem jest uczynienie Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego obszarem odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia, poprzez działania takie jak adaptacja do zmian klimatu z wykorzystaniem zielonej energii, budowanie więzi społecznych, wsparcie organizacji pozarządowych oraz wzmocnienie systemu opieki zdrowotnej i społecznej. Dla Miasta Stoczek Łukowski w ramach realizacji tego celu zaplanowano rozbudowę i modernizację miejskiej oczyszczalni ścieków, a w 2024 roku prowadzono postępowanie przetargowe; inwestycja nie była jeszcze zakończona na czas opracowywania dokumentu. Na modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej ŁOF-u Miasto Stoczek Łukowski zostało

wyróżnione jedynie jako ośrodek lokalny wskazany do koncentracji funkcji podstawowych oraz rozwoju ponadlokalnych funkcji specjalistycznych, stając się drugim najważniejszym ośrodkiem ŁOF-u.

Polityka przestrzenna Miasta Stoczek Łukowski jest realizowana poprzez **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (SUiKZP)**, które stanowi kluczowy dokument określający ramy przyszłego rozwoju przestrzennego. Obowiązujący dokument został przyjęty uchwałą nr III/19/2002 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 30 grudnia 2002 roku, a następnie poddany aktualizacji i przyjęty uchwałą nr XLII/275/2022 Rady Miasta Stoczek Łukowski z dnia 28 października 2022 roku. Studium wyznacza zasady gospodarowania przestrzenią zgodnie z założeniami zrównoważonego rozwoju oraz ładu przestrzennego. Odwołuje się do celów i kierunków ustalonych w Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego. Celem Studium jest określenie zasad prowadzenia polityki przestrzennej na obszarze gminy. Kierunki rozwoju wskazane w Studium opierają się na rozwoju układów przestrzennych, polepszeniu warunków życia ludności, ochronie środowiska oraz harmonizacji z potrzebami gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski wyznacza kilkanaście stref funkcjonalnych, dotyczących m.in. zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz wielorodzinnej, terenów rolniczych, usługowych, produkcyjnych, składów i magazynów, aktywizacji gospodarczej, terenów zielonych, dróg publicznych, bądź zalesionych.

W związku z przyjętą w 2023 roku nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, dokument Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostanie zastąpiony **przez plan ogólny gminy**. Dokument planu ogólnego w odróżnieniu od studium będzie aktem prawa miejscowego, co wiąże się z faktem, że jego ustalenia będą wiążące przy opracowywaniu zarówno Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego jak i wydawaniu warunków zabudowy. Wszystkie gminy w Polsce zostały zobowiązane do sporządzenia planów ogólnych zgodnie z zapisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. 2026, poz. 24 z zm.). W ramach wsparcia w tym procesie, gminy mogą ubiegać się o refundację wydatków na sporządzenie, uchwalenie i ogłoszenie planów ogólnych (a także miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz gminnych programów rewitalizacji) w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Miasto Stoczek Łukowski podejmuje kroki w kierunku realizacji tego obowiązku i jest obecnie w trakcie sporządzania dokumentu planu ogólnego. W dniu 25 kwietnia 2025 r. **Rada Miasta podjęła Uchwałę Nr XI/73/2025 o przystąpieniu do sporządzenia planu ogólnego Miasta Stoczek Łukowski**. Jednocześnie należy podkreślić, że uchwalenie planu ogólnego nie spowoduje utraty mocy obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - ich ustalenia zostaną zachowane i nadal będą stanowiły podstawę kształtowania polityki przestrzennej na obszarach objętych planami miejscowymi.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (MPZP) stanowią kluczowe narzędzie kształtowania ładu przestrzennego w jednostkach samorządu terytorialnego, pełniąc funkcję aktu prawa miejscowego. Stanowią one również bezpośrednią podstawę do uzyskiwania decyzji administracyjnych, takich jak pozwolenia na budowę czy podział

nieruchomości gruntowej. Na kształtowanie gospodarki przestrzennej Miasta Stoczek Łukowski ma wpływ 17 obecnie obowiązujących MPZP (tabela 44.). Pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w Mieście Stoczek Łukowski stanowi 93% i w dużej mierze opiera się na planie uchwalonym w 2005 roku, który obejmuje znaczną większość obszaru miasta. Miasto aktywnie prowadzi swoją politykę przestrzenną, regularnie uchwalając nowe MPZP, a od 2022 roku zauważalny jest wzrost liczby przyjmowanych planów. Nowe dokumenty planistyczne dotyczą w większości niewielkich obszarów - często jednej lub kilku działek. Ich głównym celem jest aktualizacja i doprecyzowanie ustaleń dotyczących przeznaczenia terenu planu miejscowego z 2005 roku, co pozwala na lepsze dostosowanie zapisów planistycznych do zmian legislacyjnych oraz bieżących potrzeb inwestycyjnych i rozwojowych miasta.

W kwietniu 2025 roku, Miasto Stoczek Łukowski przyjęło szczególny miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Dokument został uchwalony w celu zachowania terenów mieszkaniowych wyznaczonych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, które nie były objęte dotychczas obowiązującymi MPZP, tak aby umożliwić kontynuację polityki przestrzennej gminy mimo wygasania obowiązującego studium.

Na czas opracowywania części diagnostycznej Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036, samorząd był w trakcie procedowania kolejnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Systematyczna aktualizacja planów miejscowych oraz duży stopień pokrycia jednostki samorządu terytorialnego aktami planowania przestrzennego skutkuje prowadzeniem przemyślanej i spójnej polityki przestrzennej. Dzięki temu władze miasta mogą kontrolować kierunki rozwoju, zapewniać harmonijną zabudowę oraz odpowiednie wykorzystanie terenów, a także szybciej reagować na lokalne potrzeby inwestorów i mieszkańców oraz rezerwować tereny pod przyszłe inwestycje gminne i inwestycyjne. Takie podejście umożliwia efektywne planowanie przestrzenne, minimalizuje konflikty funkcjonalne i przyczynia się do zrównoważonego rozwoju miasta.

Tereny przeznaczone w dokumentach planistycznych pod zabudowę produkcyjną i inwestycyjną zlokalizowane są głównie na obrzeżach - w północnej i wschodniej części miasta, za linią kolejową. Stanowi to rozwiązanie korzystne z punktu widzenia ładu przestrzennego i jakości życia mieszkańców. Oddzielenie funkcji produkcyjnych od śródmieścia ogranicza uciążliwość (hałas, wzmożony ruch ciężarowy, emisje), sprzyja koncentracji funkcji usługowych, administracyjnych i mieszkaniowych w centrum oraz pozwala na kształtowanie bardziej reprezentacyjnej i przyjaznej przestrzeni publicznej. Taki układ jest spójny z zasadą rozdzielania funkcji kolizyjnych i porządkowania struktury funkcjonalno-przestrzennej miasta.

Z drugiej jednak strony, koncentracja terenów inwestycyjnych wyłącznie na obrzeżach może ograniczać elastyczność rozwoju gospodarczego. W przypadku wyczerpywania się dostępnych rezerw gruntów lub występowania barier infrastrukturalnych (np. ograniczona dostępność komunikacyjna, brak pełnego uzbrojenia) możliwości przyciągania nowych inwestorów mogą być zawężone. Dodatkowo oddalenie stref aktywności gospodarczej od zwartej zabudowy mieszkaniowej może generować większe potrzeby transportowe i zwiększać koszty obsługi infrastrukturalnej.

Tabela 43. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obowiązujące w Mieście Stoczek Łukowski (stan na październik 2025).

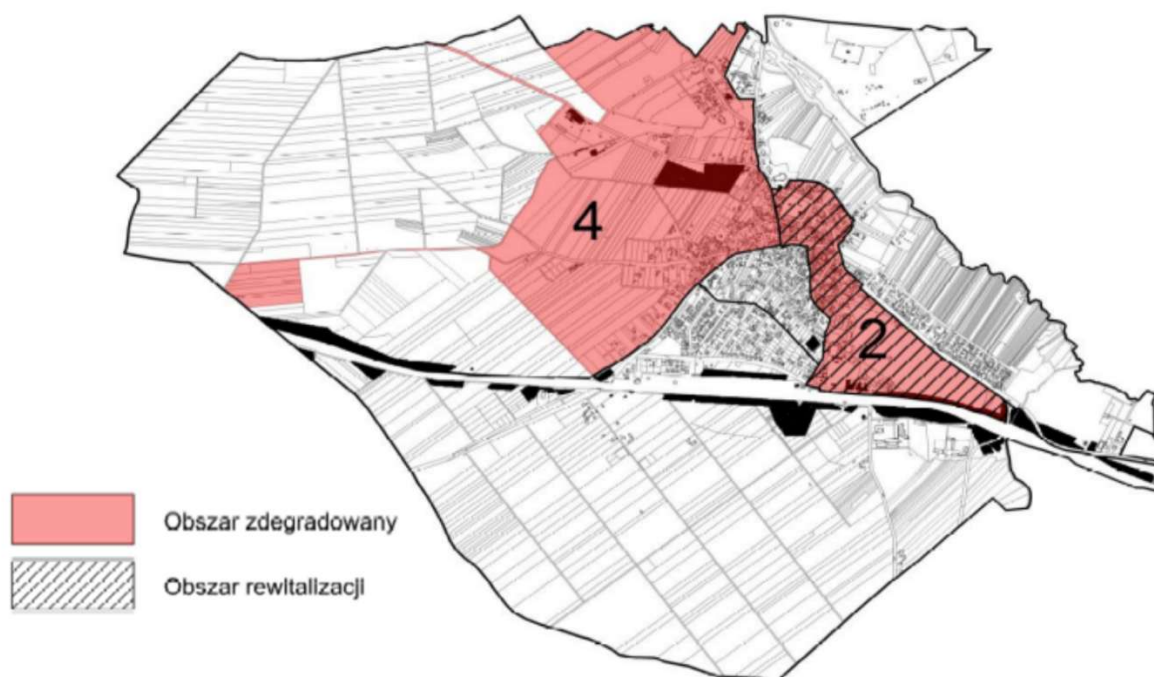
	Uchwały obowiązujących aktów planowania przestrzennego na terenie Miasta Stoczek Łukowski	Przeznaczenie terenu
1	UCHWAŁA NR XI/77/2025 z dnia 25 kwietnia 2025 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów Miasta Stoczek Łukowski	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej lub usług, jednorodzinnej lub usług; teren drogi lokalnej; teren drogi dojazdowej; teren komunikacji drogowej wewnętrznej.
2	UCHWAŁA NR X/67/2025 z dnia 12 lutego 2025 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek ewidencyjnych nr 346/2, 347, 348, 349 w Stoczku Łukowskim	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej; teren zieleni naturalnej.
3	UCHWAŁA NR VIII/46/ z dnia 29 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki ewidencyjnej nr 257/8 w Stoczku Łukowskim	teren usług handlu; teren zieleni naturalnej; teren wód powierzchniowych śródlądowych
4	UCHWAŁA NR VIII/45/2024 z dnia 29 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części Miasta Stoczek Łukowski	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, usług, usług handlu, usług rzemieślniczych lub usług kultu religijnego, teren drogi dojazdowej, teren komunikacji pieszo - rowerowej
5	UCHWAŁA NR VIII/44/2024 z dnia 29 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki ewidencyjnej nr 1690/1 w Stoczku Łukowskim	teren usług
6	UCHWAŁA NR VI/32/2024 z dnia 12 września 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki ewidencyjnej nr 702 w Stoczku Łukowskim	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług, teren drogi dojazdowej,
7	UCHWAŁA NR LVIII/374/2024 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek ewidencyjnych nr 1025, 1026/1 i 1026/2 w Stoczku Łukowskim	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub usług, terenu pod teren usług lub produkcji
8	UCHWAŁA NR XLIX/322/2023 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki ewidencyjnej nr 2123/6 i części działek nr 1970 oraz 788/1 w Stoczku Łukowskim	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej; teren komunikacji drogowej wewnętrznej.
9	UCHWAŁA NR XLIX/321/2023 z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki ewidencyjnej nr 783/1 w Stoczku Łukowskim	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usługowej
10	Uchwała Nr XLVII/310/2023 z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek ewidencyjnych nr 1045, 1046, 1064 i części działki ewidencyjnej nr 1049 w Stoczku Łukowskim.	Teren zabudowy usługowej, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, Teren drogi publicznej klasy lokalnej
11	Uchwała nr XLVI/304/2023 z dnia 28 luty 2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działek ewidencyjnych nr 1002 i 1003 w Stoczku Łukowskim.	Teren zabudowy usługowej, obiektów produkcyjnych, składów i magazynów Teren poszerzenia drogi publicznej klasy głównej

Uchwały obowiązujących aktów planowania przestrzennego na terenie Miasta Stoczek Łukowski		Przeznaczenie terenu
12	Uchwała Nr XLII/276/2022 z dnia 28 października 2022 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki ewidencyjnej nr 732/3 w Stoczku Łukowskim.	Teren zabudowy usługowej
13	Uchwała Nr XXXIII/161/2005 z dnia 18 października 2005r., w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski.	Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, usługowo-mieszkalną, mieszkaniową jednorodzinną, usługi centrowe, usługi zieleni publicznej, usługi sakralne, usługi parafii, rezerwa terenu przeznaczona na zabudowę związaną z rozwojem przedsiębiorczości, składy, zabudowę zagrodową, teren przestrzeni publicznej, zieleni publicznej, pod cmentarz, zieleni cmentarną, park leśny, zabudowę produkcyjną, uprawy polowe, na obsługę gospodarki rolnej, uprawy rolnicze i polowe, użytki zielone, ogrody działkowe, zabudowa gospodarki leśnej, na lasy ochronne, zieleni leśną i dolesienia, rezerwa terenu przeznaczona na uprawy polowe i dolesienia, zieleni łąkowa i wód otwartych, na urządzenia i infrastrukturę odprowadzania ścieków, urządzenia i infrastrukturę zaopatrzenia w wodę, urządzenia i infrastrukturę elektroenergetyczną, urządzenia obsługi komunikacji, obsługę komunikacji, zieleni leśną, wody otwarte
14	Uchwała Nr V/25/2003 z dnia 6 marca 2003r., w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski.	Teren lokalizacji stacji paliw, usług, zieleni izolacyjnej, lasu, wód powierzchniowych, wartościowe drzewa pojedyncze do zachowania
15	UCHWAŁA NR XXII/152/2000 z dnia 11.2000 R. w sprawie: uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski	Zabudowę jednorodzinną, usługi nieuciążliwe, urządzeń komunikacji
16	UCHWAŁA NR III/ 18 /98 z dnia 12 grudnia 1998r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski	Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, jednorodzinnej z usługami nieuciążliwymi, zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, zieleni urządzonej, urządzeń elektroenergetycznych, urządzeń komunikacji, ulice kłane, dojazdowe, zbiorcze oraz trasy kanalizacji sanitarnej, trasy przewodów wodociągowych, trasy linii energetycznych napowietrznych lub kablowych
17	UCHWAŁA NR XLIV/242/97 z dnia 31 grudnia 1997 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski	Teren zabudowy jednorodzinnej

Źródło: <https://mstoczeklukowski.e-mapa.net/>

Na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, Rada Miasta Stoczek Łukowski **przyjęła Gminny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski do roku 2030**. Dokument został uchwalony w 2024 r. i stanowi kontynuację działań prowadzonych w ramach **Lokalnego Programu Rewitalizacji na lata 2017-2023**. Wcześniej, w 2023 r., Rada Miasta wyznaczyła obszar zdegradowany oraz w jego granicach obszar rewitalizacji, obejmujący ok. 4,4% powierzchni gminy (rysunek 31.). Obszar ten koncentruje się wokół północnego centrum oraz wschodu miasta, w rejonie o największej koncentracji problemów społecznych, technicznych i przestrzennych. Celem opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji było wyznaczenie kierunków działań prowadzących do ożywienia społeczno-gospodarczego i poprawy jakości przestrzeni miejskiej. Dokument integruje polityki miejskie w zakresie planowania przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, infrastruktury, kultury oraz rozwoju społecznego.

Rysunek 31. Obszary zdegradowane oraz obszar rewitalizacji na terenie Miasta Stoczek Łukowski.

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski do 2030 r.

Priorytetowym przedsięwzięciem rewitalizacyjnym w przestrzeni miasta jest kompleksowe uporządkowanie i zagospodarowanie parku miejskiego „Chojniak”, którego celem jest przywrócenie pełnej funkcjonalności rekreacyjnej, społecznej, turystycznej i kulturalnej tego obszaru. Centralnym elementem planowanych prac jest odnowa zdegradowanego amfiteatru - miejsca ważnego dla lokalnej tożsamości i życia kulturalnego mieszkańców.

Na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji opracowano dokumentację projektowo-kosztorysową oraz złożono wnioski o dofinansowanie zadania „Kompleksowa rewitalizacja Parku Miejskiego Chojniak” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027. Wartość inwestycji oszacowano na ponad 8 mln zł, a w 2025 roku miasto uzyskało dofinansowanie w wysokości 7 mln zł.

W ramach GPR w ostatnich latach zrealizowano również inne przedsięwzięcia poprawiające estetykę i ład przestrzenny miasta: utworzono nowe zieleńce, odnowiono kwaterę

wojenną, mogiły oraz pomniki, a także przeprowadzono prace konserwatorskie i roboty budowlane w kościele parafialnym. Projekty zaplanowane w ramach GPR wpływają nie tylko na krajobraz i strukturę przestrzenną miasta, ale towarzyszą im także działania o charakterze społecznym. Obejmują one m.in. rozwój usług społecznych oraz przygotowanie i realizację inicjatyw integracyjnych i kulturalnych, skierowanych zarówno do osób starszych, jak i młodzieży, wzmacniając aktywność lokalnej społeczności.

WNIOSKI Z DIAGNOZY

- ⇒ Z wyników badania ankietowego wynika, że mieszkańcy oceniają dostępność zorganizowanych terenów rekreacyjnych głównie jako przeciętną lub dobrą, przy czym po 28% wskazań przypada na każdą z tych kategorii, a bardzo dobrze oceniono ją tylko w 11% przypadków. W przypadku dostępności terenów inwestycyjnych najwięcej osób (26%) nie miało zdania, a spośród ocen dominują oceny negatywne - 32% respondentów uznało dostępność za złą lub bardzo złą (Wykres 40.). W obu przypadkach pozytywne oceny (dobrze i bardzo dobrze) są mniej liczne niż przeciętne i negatywne, co wskazuje na oczekiwania mieszkańców co do poprawy możliwości zarówno jakości infrastruktury rekreacyjnej, jak i ilości terenów inwestycyjnych w mieście. Warto jednak zaznaczyć, że żadne z pytań nie uzyskało jednoznacznej oceny w badaniu ankietowym, a odpowiedzi respondentów są bardzo zróżnicowane, co dodatkowo pokazuje zróżnicowane potrzeby i oczekiwania mieszkańców.
- ⇒ Mieszkańcy w otwartych wypowiedziach wyrazili potrzebę lepszego wykorzystania potencjału historycznego, turystycznego i przestrzennego miasta, aby Stoczek mógł stać się bardziej rozpoznawalny i atrakcyjny. Zwracają też uwagę na potrzebę uporządkowania przestrzeni miejskiej, stworzenia spójnej tożsamości miasta, rozwinięcia oferty kulturalnej i rekreacyjnej oraz rozważenia połączenia miasta z gminą w celu efektywniejszego wykorzystania środków i projektów.
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski jako jednostka administracyjna która jest otoczona przez gminę o tej samej nazwie, które jest gminą obwarzankową.
- ⇒ Miasto Stoczek Łukowski pełni funkcję lokalnego centrum usług handlowych, publicznych i edukacji ponadpodstawowej dla mieszkańców miasta oraz otaczającej Gminy Stoczek Łukowski.
- ⇒ Układ przestrzenny miasta ma charakter stabilny i małomiasteczkowy, z przewagą luźnej zabudowy jednorodzinnej oraz niewielkimi enklawami zabudowy wielorodzinnej w centrum.
- ⇒ Linia kolejowa przebiegająca przez miasto stanowi barierę przestrzenną, dzieląc obszar północny od południowego i ograniczając spójność funkcjonalną.
- ⇒ Dominującym użytkowaniem gruntów w mieście są użytki rolne, choć wiele z nich nie jest aktywnie wykorzystywanych rolniczo; istotną rolę odgrywają też lasy i zadrzewienia zajmujące około 16% powierzchni, tworzące lokalny system ekologiczny.
- ⇒ Tereny zabudowy produkcyjnej oraz infrastruktury technicznej zlokalizowane są głównie na obrzeżach miasta, co sprzyja koncentracji funkcji miejskich w centralnej części, ale ogranicza możliwość rozwoju nowych stref inwestycyjnych.

- ⇒ Miasto charakteryzuje się wysokim stopniem pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (93%), co umożliwia prowadzenie spójnej polityki przestrzennej i kontrolę kierunków rozwoju.
- ⇒ Struktura własności gruntów jest zróżnicowana, z dominacją nieruchomości prywatnych w północnej i zachodniej części miasta.
- ⇒ W ramach realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji miasto prowadzi działania na obszarach zdegradowanych, w tym modernizację Parku Miejskiego „Chojniak” i infrastruktury społecznej, wspierając integrację społeczną i poprawę jakości przestrzeni miejskiej.
- ⇒ Miasto jest objęte zapisami strategii ponadlokalnej Powiatu Łukowskiego oraz dokumentu Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz powiatowego, co stwarza możliwości współpracy międzygminnej, lepszej dostępności komunikacyjnej oraz wspólnego rozwoju gospodarczego i infrastrukturalnego.
- ⇒ Rozwój przestrzenny miasta ma charakter stabilny, ograniczony głównie do dogęszczenia istniejącej zabudowy, co wynika z braku ekspansji na niezabudowane tereny, rozdrobnienia własności prywatnej oraz utrzymania przewagi funkcji mieszkaniowej i usługowej nad rolniczą.

PROJEKT

6. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

W dokumentach strategicznych wyznacza się **Obszary Strategicznej Interwencji (OSI)**, których definicja wynika z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. OSI obejmują tereny o specyficznych uwarunkowaniach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, które mogą ograniczać rozwój lub stanowić potencjał możliwy do aktywowania dzięki interwencji publicznej.

W **Dokumencie Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036** wyznaczono 5 OSI, których opis i przedstawienie graficzne zawarto na modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej - kierunki rozwoju, w rozdziale 10, co pozwala na powiązanie z rekomendowanymi działaniami rozwojowymi.

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku, przyjęta uchwałą nr XXIV/406/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z 29 marca 2021 r., jest podstawowym dokumentem wyznaczającym kierunki długofalowego rozwoju regionu. Określa ona działania realizowane bezpośrednio przez samorząd województwa, wynikające z jego kompetencji, a także przedsięwzięcia wymagające współpracy z innymi podmiotami, takimi jak administracja rządowa, organizacje międzynarodowe i pozarządowe, samorządy lokalne czy sektor prywatny.

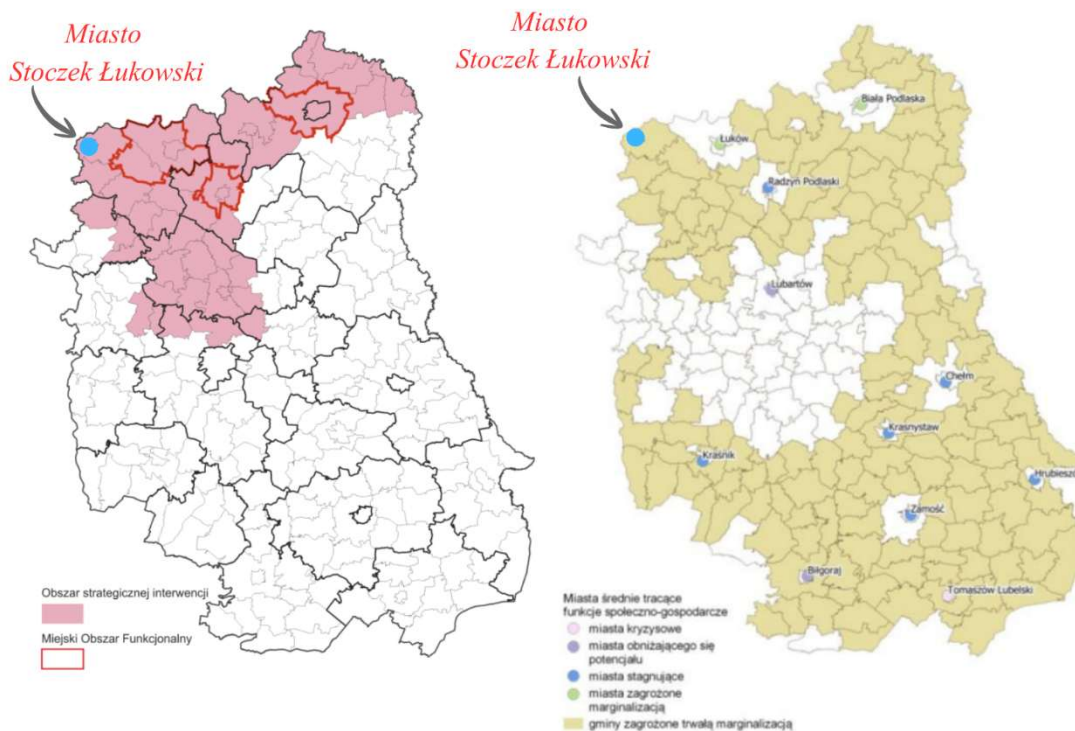
W konsekwencji ustaleń Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 w Strategii Województwa Lubelskiego wyodrębniono dwa rodzaje OSI:

- **Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF)** - obszary powiązane funkcjonalnie z miastami, dla których przewidziano współpracę ponadlokalną, m.in. poprzez Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT),
- **OSI subregionalne** - terytoria wskazane do wspólnego planowania i realizacji działań rozwojowych. W województwie lubelskim wyodrębniono OSI subregionalne: Roztocze, Powiśle, Polesie, Podlaskie oraz Żywicielskie.

Strategia wojewódzka odwołuje się do krajowych OSI, obejmujących m.in. obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze. W województwie lubelskim skala tych wyzwań jest znaczna: **140 spośród 213 jednostek samorządu terytorialnego** uznano za zagrożone marginalizacją, a **11 z 48 miast** zaliczono do ośrodków średnich o malejących funkcjach.

Miasto Stoczek Łukowski znajduje się w zasięgu **Podlaskiego OSI** (rysunek 32.), w którym głównym kierunkiem rozwoju jest gospodarcze wykorzystanie potencjału krajowych i europejskich korytarzy transportowych. Jednocześnie miasto nie zostało zakwalifikowane do grupy gmin tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Należy jednak podkreślić, że otaczająca miasto gmina wiejska Stoczek Łukowski została zaliczona do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, co wskazuje potrzebę wzmocnienia roli Miasta Stoczek Łukowski jako lokalnego ośrodka usługowego i rozwojowego dla obszaru funkcjonalnego.

Rysunek 32. Podlaskie OSI oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją oraz miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego 2030.

Dla Podlaskiego OSI wskazano następujące obszary interwencji w kontekście realizacji celów Strategii Wojewódzkiej m. in.:

1. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej

- poprawa powiązań transportowych w układzie regionalnym i międzyregionalnym, obejmująca rozwój dróg ekspresowych (S19, S17, S12) oraz autostrady A2, a także realizację obwodnic miast.

Przedsięwzięcia kluczowe: m. in. przebudowa DK63 z obwodnicą Łukowa.

- wzmocnienie dostępności kolejowej w oparciu o Program Kolejowy CPK.
- **Przedsięwzięcia kluczowe:** m. in. modernizacja linii nr 12 (Skierniewice-Łuków).
- rozwój lokalnych układów drogowych i infrastruktury wspierającej elektromobilność.

2. Ochrona środowiska i zasobów naturalnych

- racjonalne gospodarowanie wodami, modernizacja infrastruktury oczyszczania ścieków, zwiększanie retencji oraz renaturyzacja cieków wodnych;
- ochrona krajobrazu i różnorodności biologicznej.

3. Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw

- rozwój sektora logistycznego, w tym infrastruktury, systemów zarządzania i kompetencji pracowników.

4. Nowoczesne wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych

- ochrona i adaptacja obiektów dziedzictwa kulturowego oraz rozwój sportu i usług czasu wolnego.

5. Wzmacnianie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej

- realizacja inwestycji zwiększających dostępność do przejść granicznych, poprawiających jakość infrastruktury drogowej, kolejowej i turystycznej.

7. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to powszechnie wykorzystywane narzędzie do diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie.

Tabela 44. Analiza SWOT dla Miasta Stoczek Łukowski.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Stabilniejsza sytuacja demograficzna niż w gminach sąsiednich - wolniejsze tempo spadku ludności i relatywnie korzystna struktura najmłodszych roczników. ✓ Wysoka aktywność obywatelska - frekwencja wyborcza w 2023-2025 r. (ponad 76%), znacznie przekracza średnią powiatową, co wskazuje na duży poziom zaangażowania społecznego i świadomości obywatelskiej. ✓ Stosunkowo duży udział dzieci w wieku 0-12 lat w grupie przedprodukcyjnej - mimo niewielkiej liczby, tworzy to bazę potencjalnej przyszłej populacji aktywnej zawodowo. ✓ Wolniejsze tempo spadku ludności niż prognozowane przez GUS. ✓ Szeroka dostępność placówek podstawowej opieki zdrowotnej. ✓ Wsparcie specjalistyczne - SPZOZ w Stoczku Łukowskim, rehabilitacja NZOZ „Rehabilitacja”, poradnia psychologiczno-pedagogiczna oraz gabinety stomatologiczne. ✓ Systematyczny spadek liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. ✓ Brak przypadków świadczeń przyznawanych z tytułu sieroctwa oraz przemocy w rodzinie. ✓ Działania prorodzinne i profilaktyczne. ✓ Miejskie Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii ✓ Miejskie i Gminne placówki wspierające osoby z niepełnosprawnościami - Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) i Zakład Aktywności Zawodowej (ZAZ) zapewniające rehabilitację społeczną i zawodową oraz integrację społeczną. ✓ Plany rewitalizacyjne i poprawy dostępności infrastruktury społecznej - projekty typu „Ogród bez barier”, rozbudowa świetlic i przestrzeni wspierających rehabilitację osób z niepełnosprawnościami. 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ Trwała tendencja depopulacyjna, zarówno na terenie miasta, jak i powiatu łukowskiego. ✗ Silne starzenie się społeczeństwa. ✗ Liczba osób w wieku produkcyjnym spada, co ogranicza lokalny potencjał gospodarczy. ✗ Trwałe ujemne saldo migracji - każdego roku więcej osób opuszcza miasto niż się w nim osiedla, co osłabia lokalny rynek pracy i strukturę społeczną. ✗ Skomplikowane procedury przyznawania świadczeń utrudniają skuteczne dotarcie pomocy do osób najbardziej potrzebujących i nieporadnych. ✗ Ograniczona liczba specjalistów i usług medycznych w mieście - mimo rozbudowy niepublicznego ośrodka, zakres specjalistycznej opieki pozostaje ograniczony. ✗ Nadal dominujące przyczyny korzystania z pomocy społecznej - ubóstwo, niepełnosprawność oraz długotrwała lub ciężka choroba. ✗ Brak Domu Pomocy Społecznej na terenie miasta. ✗ Ograniczone możliwości obronności i bezpieczeństwa - brak schronów stałych na terenie miasta oraz w bliskiej odległości od niego. ✗ Brak nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej na terenie miasta. ✗ Brak wystarczającej liczby specjalistów w ośrodkach zdrowia. ✗ Niewielka liczba pracowników MOPS i brak stabilnego finansowania etatów dla usług asystenckich stanowią ryzyko dla ciągłości działań. ✗ Niewielka liczba organizacji pozarządowych posiadających stałe finansowanie, co ogranicza ich długofalowe planowanie. ✗ Spadek liczby działających podmiotów org. pozarządowych. ✗ Konflikty interesów z podmiotami zewnętrznymi utrudniają uzgadnianie działań i uniemożliwiają pozyskiwanie dofinansowań, prowadząc do zahamowania modernizacji infrastruktury oraz ograniczenia rozwoju oferty instytucji kultury.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Na terenie miasta stacjonuje karetka pogotowia. ✓ Planowane utworzenie Dziennego Domu Seniora. ✓ W mieście funkcjonuje grupa wsparcia dla osób z problemami uzależnień. ✓ Skoncentrowana praca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym działanie asystenta rodziny i pracowników socjalnych w licznych środowiskach. ✓ Długoletnia obecność i doświadczenie lokalnych organizacji społecznych i stowarzyszeń w Stoczku Łukowskim przyczyniająca się do promocji tradycji i dziedzictwa lokalnego. ✓ Jednostka OSP włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, zapewniająca profesjonalne wsparcie w sytuacjach kryzysowych. ✓ Różnorodność działań stowarzyszeń: wsparcie osób niepełnosprawnych, aktywizacja zawodowa, patriotyzm lokalny, kultura, sport i rekreacja. ✓ Istnienie corocznego Programu współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi, zapewniającego stabilne finansowanie i wsparcie dla działań lokalnych. ✓ Włączenie się stowarzyszeń w organizacje cyklicznych wydarzeń kulturalnych oraz organizacja własnych imprez przyciągających spore grono zainteresowanych. ✓ Aktywne sekcje sportowe prowadzone przez organizacje lokalne, które integrują dzieci, młodzież i dorosłych. ✓ Aktywne współdziałanie Lokalnej Grupy Działania „RAZEM” wspierającej rozwój lokalnej przedsiębiorczości, turystyki i inicjatyw społecznych. ✓ Nowa organizacja- KGW Stoczkowianki. ✓ MOK i Biblioteka wspólnie kształtują ofertę kulturalną miasta, tworząc przestrzeń wydarzeń, spotkań i warsztatów (w tym w nowej, zmodernizowanej siedzibie biblioteki). ✓ Adekwatna liczba placówek kulturalnych do wielkości miasta zapewnia dobre podstawy dla dalszego rozwoju oferty. ✓ Stoczkowska Orkiestra Dęta OSP, pełniąc rolę symbolu miasta, aktywnie uczestniczy w wydarzeniach patriotycznych i kulturalnych, promuje miasto i rozwija kompetencje muzyczne mieszkańców. ✓ Miasto posiada bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe sięgające XII wieku, a wydarzenia cykliczne i projekty historyczne wzmacniają tożsamość lokalną, edukują i uatrakcyjnają ofertę turystyczną. ✓ Nowoczesne formy promocji dziedzictwa. ✓ Pełna oferta edukacyjna- obejmuje żłobek, przedszkole, szkołę podstawową oraz szkoły ponadpodstawowe. 	<ul style="list-style-type: none"> x Budynek MOK-u oraz OSP wymaga modernizacji, w tym pełnego dostosowania do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. x Niewystarczająca liczba pracowników w instytucjach kultury ogranicza efektywność i skalę prowadzonych działań. x Aktywność czytelnicza mieszkańców pozostaje umiarkowana, a zasób księgozbioru powoli maleje. x Oferta cyfrowa biblioteki jest nienowoczesna i bardzo ograniczona (brak e-booków, niewielka liczba materiałów zdigitalizowanych). x Mała liczba zabytków na terenie miasta. x Wysoka zależność promocji miasta od pojedynczych wydarzeń historycznych. x W szkołach widać okresowe spadki wyników egzaminacyjnych. x Szkoła może obsługiwać większą liczbę uczniów niż do niej uczęszcza obecnie, co skutkuje tym, że budynek posiada niewykorzystane maksymalnie zaplecze lokalowe. x Część budynków publicznych wymaga pełnej termomodernizacji. x Wyniki egzaminów maturalnych są niestabilne i w większości niższe niż średnie powiatu, co wpływa na postrzeganie jakości edukacji w mieście. x Z powodu niskiej jakości kształcenia wiele uczniów decyduje się na wybór szkoły ponad podstawowej poza terenem miasta. x Znaczny udział dróg gruntowych nieadekwatny do charakteru jednostki miejskiej. x Brak transportu publicznego - uzależnienie mieszkańców od przewoźników prywatnych ogranicza mobilność i dostępność usług, szczególnie dla osób starszych i młodzieży. x Brak ścieżek rowerowych. x Brak partycypacji miasta w kosztach modernizacji dróg powiatowych. x Obecnie brak kolejowych przewozów pasażerskich. x Droga krajowa nie odpowiadająca standardom technicznym- utrzymanie jej w tej kategorii jedynie ze względu na znaczenie dla obronności kraju. x Przystarzała infrastruktura wod.-kan., zwłaszcza w centrum miasta. x Częste awarie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. x Konieczność pilnej wymiany sieci na kluczowych odcinkach. x Częściowa wymiana przyłączy wykonywana przez mieszkańców. x Nadal istnieją gospodarstwa niepodłączone do sieci kanalizacyjnej (mimo dostępności sieci w pobliżu), co wynika z braku chęci właścicieli. x Awarie przepompowni wynikające z nieprawidłowego użytkowania kanalizacji - zwiększone koszty eksploatacji, czasowe zakłócenia pracy systemu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✔ Zespół Szkolny posiada zaplecze sportowe i rekreacyjne, w tym nowoczesne boiska i sale gimnastyczne. ✔ Dobrze zorganizowane położenie placówek przy ul. Generała Józefa Dwernickiego ułatwia dostęp i koordynację działań edukacyjnych. ✔ Stabilny wzrost liczby uczniów i dzieci w placówkach oświatowych. ✔ Mała wielkość miasta powoduje że nie ma potrzeby finansowania autobusów szkolnych, co pozwala na zaoszczędzenie środków i przeznaczenie ich na inne cele edukacyjne. ✔ Dogodne położenie komunikacyjne - miasto znajduje się na skrzyżowaniu drogi krajowej nr 76 i wojewódzkiej nr 803, co zapewnia powiązania z Łukowem, Siedlcami, Warszawą i Lublinem. ✔ Relatywnie dobra dostępność regionalna - odległość do Warszawy i Lublina umożliwia dojazd w ok. 90 minut. ✔ Systematyczna modernizacja infrastruktury - coroczne remonty, rozbudowa oświetlenia, ciągów pieszych. ✔ Rozbudowa systemu monitoringu miejskiego. ✔ 96% mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej, co świadczy o pełnym zaspokojeniu potrzeb w zakresie dostępu do wody. ✔ Zmodernizowana stacja uzdatniania wody. ✔ Brak wzrostu odsetka mieszkańców korzystających z sieci wynikający z wyczerpania potrzeb rozbudowy sieci wodociągowej. ✔ Spadek liczby awarii sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. ✔ Aglomeracja wyznaczona w całości w granicach miasta. ✔ Miejska oczyszczalnia ścieków po modernizacji (2025 r.). ✔ System kanalizacji obejmuje niemal wszystkich mieszkańców. ✔ Dobrze rozwinięta sieć gazowa, obejmująca znaczną część zabudowy miejskiej. ✔ Systematyczny wzrost liczby mieszkańców korzystających z sieci gazowej. ✔ Stabilna i bezpieczna infrastruktura gazowa stanowi atut dla rozwoju nowych inwestycji mieszkaniowych i usługowych. ✔ Dostęp do istniejącej infrastruktury elektroenergetycznej średniego i wysokiego napięcia. ✔ Dotychczasowe pomiary pól elektromagnetycznych wykazały wartości znacznie poniżej dopuszczalnych norm, co zmniejsza ryzyko dla mieszkańców. ✔ Miasto posiada pojedyncze instalacje OZE na obiektach publicznych. ✔ Zrealizowano modernizację oświetlenia ulicznego LED i montaż lamp solarnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ✘ Kosztowo nieuzasadnione podłączanie rozproszonych obszarów - bariery ekonomiczne uniemożliwiają pełne pokrycie miasta siecią kanalizacyjną. ✘ Brak aktualnych informacji na temat dokładnego rozłożenia całej instalacji wodno-kanalizacyjnej w przestrzeni miasta powoduje trudności przy przeprowadzaniu prac. ✘ Rozproszone położenie nieskanalizowanych gospodarstw powoduje nieopłacalność inwestycji liniowych i może pogłębiać nierówności w dostępie do usług. ✘ Brak scentralizowanego systemu ciepłowniczego - dominacja indywidualnych, często nieefektywnych źródeł ogrzewania. ✘ Brak planowanych inwestycji gazowniczych w dokumentach strategicznych PSG na lata 2024-2030. ✘ Cały obszar Miasta Stoczek Łukowski znajduje się poza korzystnym obszarem pozwalającym na wykorzystanie energii geotermalnej ✘ Duża koncentracja infrastruktury energetycznej w pobliżu miasta może w przyszłości ograniczać możliwość zabudowy w wyznaczonych strefach ochronnych. ✘ Obecne działania miasta związane z OZE ograniczają się głównie do wymiany oświetlenia i termomodernizacji części budynków użyteczności publicznej, brak systemowego wykorzystania OZE na szerszą skalę. ✘ Ponad 100 punktów adresowych stanowią tzw. białe plamy NGA, które nie mają dostępu do Internetu ≥ 30 Mb/s. ✘ Zasięg sieci światłowodowej w mieście jest znacznie niższy niż w otaczającej gminie wiejskiej (98,56%). ✘ Wysokie bezrobocie w stosunku do innych gmin powiatu łukowskiego. ✘ Brak dużych zakładów pracy; jedynie 3 podmioty średnie, co ogranicza bazę podatkową i stabilne miejsca pracy. ✘ Niskie przeciętne wynagrodzenia względem miast/powiatów porównawczych. ✘ Gospodarka zdominowana przez mikro firmy o ograniczonej skali to słabość jeśli chodzi o akumulację kapitału, inwestycje i tworzenie trwałych miejsc pracy. ✘ Na czas opracowywania dokumentu miasto nie posiadało „Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym”, co ogranicza planowe i długoterminowe zarządzanie polityką mieszkaniową. ✘ Niewielka skala budżetu, która wymusza sprzedaż części zasobu nieruchomości komunalnych w celu pozyskania środków na finansowanie zadań miasta. ✘ Rosnąca dysproporcja między dochodami, a wydatkami bieżącymi, co może prowadzić do napięć w finansach operacyjnych w dłuższej perspektywie. ✘ Wysoki poziom wydatków bieżących, związanych z utrzymaniem infrastruktury

MOCNE STRONY

- ✓ Niezabudowane tereny w granicach miasta zostaną wykorzystane do produkcji energii wiatrowej przez 1 taką instalację.
- ✓ Dostępność telekomunikacji na terenie miasta.
- ✓ Zasięg światłowodowy obejmuje 80,91% punktów adresowych, zapewniając nowoczesny dostęp szerokopasmowy dla zdecydowanej większości mieszkańców.
- ✓ Wysoka aktywność przedsiębiorcza w skali miasta - mikroprzedsiębiorstwa stanowią 95% zarejestrowanych podmiotów.
- ✓ Utrzymanie pełnego spektrum funkcji miejskich mimo niewielkiej skali- miasto zapewnia dostęp do administracji, edukacji, ochrony zdrowia i handlu.
- ✓ Miasto posiada w dok. planistycznych rezerwy terenu przeznaczone pod zabudowę związaną z rozwojem przedsiębiorczości.
- ✓ Miasto dysponuje znacznym zasobem gruntów komunalnych, które sukcesywnie wyprzedaje zwiększając coroczny budżet.
- ✓ Systematyczny wzrost dochodów miasta ogółem.
- ✓ Wysoki wskaźnik dochodów na 1 mieszkańca, utrzymujący się powyżej średniej dla wszystkich gmin powiatu, co odzwierciedla korzystną pozycję finansową miasta.
- ✓ Efektywne wykorzystanie programów krajowych i unijnych (Rządowy Fundusz Polski Ład, Krajowy Plan Odbudowy, program „Maluch+”), co pokazuje zdolność miasta do absorpcji środków zewnętrznych.
- ✓ Poprawa dochodów JST -wskaźnik G systematycznie rośnie i pozycja gminy w rankingu Ministerstwa Finansów poprawiła się (o 81 miejsc).
- ✓ Wysokie nasycenie terenami zieleni i utrzymany czysty stan środowiska (duży udział lasów i obecność rzeki Świder).
- ✓ Obecność obszaru chronionego (Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu) oraz pomników przyrody.
- ✓ Stabilne zasoby wodne - rzeka Świder, zbiorniki wodne, wody podziemne o dużych zasobach dyspozycyjnych.
- ✓ Kompleks stawów wodnych o potencjale rekreacyjnym.
- ✓ Punkt PSZOK na terenie gminy.
- ✓ Osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu, współpraca międzygminna w gospodarce odpadami.
- ✓ Funkcjonowanie stacji pomiarowej jakości powietrza i prowadzenie działań edukacyjnych w ramach Programu Ochrony Powietrza.
- ✓ Naturalna retencja powodziwa dzięki położeniu terenów zagrożonych powodziwą w dolinach niezurbanizowanych.

SŁABE STRONY

- miejskiej i realizacją zadań własnych, ograniczający elastyczność finansową budżetu.
- x Zmienność struktury dochodów, w szczególności w zakresie udziału dotacji, co może utrudniać długofalowe planowanie finansowe.
- x Ponadnormatywne oddziaływanie hałasu drogowego wynikające z przebiegu przez centrum miasta drogi krajowej i wojewódzkiej, obejmujące część mieszkańców strefami przekroczeń dopuszczalnych poziomów dźwięku.
- x Zły stan wód powierzchniowych i zagrożenie nieosiągnięcia celów środowiskowych przez JCWP.
- x Zanieczyszczenia wód powierzchniowych mają charakter złożony i pochodzą z wielu źródeł.
- x Silne zagrożenie suszą atmosferyczną i rolniczą, brak lokalnych mechanizmów retencyjnych.
- x Brak aktualnego programu usuwania azbestu.
- x Relatywnie wysoka łączna masa odpadów komunalnych.
- x Odsetek nowoczesnych źródeł ciepła spełniających normy ekoprojektu jest bardzo niski.
- x Dominacja paliw stałych w ogrzewaniu, niska efektywność energetyczna budynków i wysoka emisja pyłów PM10 i PM2,5.
- x Niska intensywność zagospodarowania terenów rolnych i ograniczona presja inwestycyjna.
- x Nieuporządkowywany teren PSZOK, wymagający uporządkowania i doposażenia.
- x MZGK wymaga doposażenia w sprzęt specjalistyczny.
- x Brak lokalnych działań i programów wspierających działania tzw. małej retencji.
- x Obecność dużej powierzchni gruntów rolnych w strukturze miasta powoduje, że Stoczek Łukowski nie prezentuje się w pełni jako zwarte, miejskie środowisko, co ogranicza jego postrzeganą tożsamość miejską.
- x Linia kolejowa dzieli miasto na część północną i południową, ograniczając spójność funkcjonalną i komunikacyjną.
- x Stabilny, ale ograniczony rozwój zabudowy, głównie dogęszczenia istniejącej struktury.
- x Obecny podział administracyjny (miasto i gmina obwarzankowa) ogranicza efektywne wykorzystanie środków i projektów ponadlokalnych oraz zwiększa koszty funkcjonowania administracji.
- x Ograniczona atrakcyjność turystyczna mimo istnienia potencjału historycznego i przyrodniczego - brak obecnie charakterystycznych punktów rozpoznawalnych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Działanie komórki MZGK zwiększa samodzielność miasta w zakresie prac porządkowych i technicznych. ✓ Składowisko odpadów zostało poddane działaniom rekultywacyjnym. ✓ Miasto pełni funkcję lokalnego centrum zarówno dla mieszkańców miasta jak i okolicznych miejscowości. ✓ Bogate dziedzictwo historyczne oraz atrakcyjny krajobraz tworzą podstawę dla rozwoju turystyki i rekreacji. ✓ Stabilna struktura przestrzenna z przewagą zabudowy jednorodzinnej sprzyja utrzymaniu charakteru małomiasteczkowego oraz lokalnej tożsamości. ✓ Znaczący stopień pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (93%), pozwala na spójną politykę przestrzenną oraz kontrolę kierunków rozwoju. ✓ Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym modernizacja Parku Miejskiego „Chojniak”, sprzyja poprawie jakości przestrzeni miejskiej i integracji społecznej. ✓ Położenie w Łukowskim Obszarze Funkcjonalnym umożliwia współpracę międzygminną oraz wspólny rozwój infrastruktury i gospodarki. 	<p>poza regionem.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ! Położenie w otoczeniu jednostek o zbliżonym charakterze demograficznym umożliwia współpracę międzygminną w zakresie usług społecznych, senioralnych i edukacyjnych. ! Dalszy rozwój polityk prorodzinnych i senioralnych. ! Silne zaangażowanie obywateli sprzyja wdrażaniu inicjatyw partycypacyjnych i lokalnych projektów rozwojowych. ! Potencjalny napływ mieszkańców w wyniku suburbanizacji - przy zachowaniu niskich kosztów życia i dobrej jakości środowiska, miasto może przyciągać osoby z przeludnionych ośrodków miejskich. ! Rozwój oferty medycznej i rehabilitacyjnej w placówkach zdrowia. ! Współpraca z LGD i sąsiednimi gminami - udział w Lokalnej Strategii Rozwoju pozwala na dostęp do środków zewnętrznych i wymianę dobrych praktyk w zakresie polityki społecznej. ! Programy prorodzinne i profilaktyczne jako narzędzie stabilizacji społecznej. ! Możliwość pozyskiwania dodatkowych funduszy - wsparcie projektów rewitalizacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych dzięki grantom krajowym i unijnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ! Brak napływu migracyjnego w prognozach - przewidywania GUS zakładają brak znaczących dodatnich migracji do małych miast, co ogranicza szanse na naturalną odnowę demograficzną. ! Postępujące starzenie się populacji Polski i województwa lubelskiego - w dłuższej perspektywie doprowadzi do spadku liczby osób w wieku produkcyjnym i zwiększenia obciążeń finansowych jednostek samorządu terytorialnego. ! Brak perspektyw zatrudnienia dla młodych - niskie płace i ograniczone możliwości awansu zawodowego w regionie będą sprzyjać dalszym wyjazdom. ! Poszukiwanie przez mieszkańców lepszych warunków mieszkaniowo-bytowych. ! Ryzyko pogłębiania dysproporcji w strukturze wiekowej. ! Rosnące koszty opieki zdrowotnej i społecznej. ! Postępujące wykluczenie z dostępu do usług zdrowotnych. ! Wzrost zapotrzebowania na świadczenia zdrowotne związane ze zmianami demograficznymi oraz trudności w pozyskaniu i utrzymaniu wykwalifikowanych osób do realizacji usług asystenckich i opiekuńczych, przy braku stabilnego finansowania etatów, stanowią ryzyko dla ciągłości i dostępności działań w przyszłości.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ! Dalsza integracja działań interdyscyplinarnych - rozwój współpracy MOPS, policji, szkoły i instytucji medycznych będzie zwiększać skuteczność działań profilaktycznych i wsparcia rodzin w kryzysie. ! Utrzymanie trendu spadkowego rodzin objętych pomocą. ! Dalsze prowadzenie i rozwijanie programów wspierających samodzielność osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych, co może zwiększyć ich samodzielność i wzmacniać integrację z lokalną społecznością. ! Dalsze zapewnienie i rezerwacja środków na obronność przez władze wojewódzkie. ! Zadbanie o zdrowie fizyczne oraz ofertę kulturalną dla seniorów dzięki powstaniu Klubu seniora i działalności projektu Czas Seniorów w Stoczku Łukowskim Edycja II. ! Możliwość zwiększenia współpracy międzyorganizacyjnej w regionie i tworzenia partnerstw między OSP, stowarzyszeniami i sektorem publicznym. ! Dalszy rozwój funkcji kulturalnych, rekreacyjnych w mieście oraz turystyki historycznej i aktywnej dzięki projektom LGD, Szlakowi Ziemi Łukowskiej, cyfrowym formom informacji turystycznej oraz działaniom samorządu. ! Wzrost kompetencji i profesjonalizacji organizacji pozarządowych dzięki szkoleniom i grantom, co może zwiększyć ich skuteczność i trwałość działań. ! Promowanie lokalnego patriotyzmu i kultury poprzez cykliczne imprezy, wydarzenia sportowe i inicjatywy edukacyjne. ! Podnoszenie jakości organizowanych wydarzeń miejskich. ! Dalsze poszerzanie i dopasowywanie oferty kulturalnej dla wszystkich grup społecznych. ! Tworzenie projektów międzypokoleniowych może sprzyjać integracji i budowaniu więzi społecznych. ! Rozwój funkcji rekreacyjnych w mieście oraz turystyki historycznej i aktywnej. ! Podnoszenie jakości organizowanych wydarzeń miejskich. ! Dalsze poszerzanie i dopasowywanie oferty kulturalnej dla wszystkich grup społecznych. ! Tworzenie projektów międzypokoleniowych może sprzyjać integracji i budowaniu więzi społecznych. ! Rozwój usług cyfrowych i innowacyjnych w instytucjach kultury może poprawić dostępność zasobów i odpowiadać na potrzeby mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ! Rozbudowane i wieloetapowe formalności w związku z przyznawaniem świadczeń i pomocy. ! Niestabilność finansowania zewnętrznego i zmienność w dostępności środków unijnych lub rządowych. ! Brak stałych schronów i obiektów ochronnych zwiększa ryzyko w sytuacjach nadzwyczajnych (katastrofy naturalne, awarie, konflikty na tle politycznym). ! Utrzymujący się udział problemów zdrowotnych i niepełnosprawności jako głównych przyczyn wsparcia może ograniczać tempo dalszej poprawy sytuacji społecznej. ! Ryzyko ponownego wzrostu zapotrzebowania na świadczenia społeczne. ! Przeciążenie lokalnego systemu pomocy społecznej. ! Ogólnokrajowa niewydolność systemu opieki zdrowotnej. ! Zanikanie stowarzyszeń i organizacji. ! Osłabienie kompetencji jednostki OSP i wykreślenie jej z KSRG. ! Ograniczone środki finansowe miasta. ! Niska aktywność mieszkańców w inicjatywach lokalnych oraz ograniczone zainteresowanie udziałem w procesach współdecydowania o sprawach miasta. ! Brak rozwoju i spadek różnorodności oferty biblioteki i MOK. ! Trudności w uzyskaniu porozumienia z podmiotami zewnętrznymi mogą uniemożliwić pozyskiwanie dofinansowań, a w połączeniu z pogarszającym się stanem technicznym obiektów grozi spowolnieniem modernizacji infrastruktury oraz ograniczeniem rozwoju oferty miejskiej instytucji kultury. ! Utrata pamięci lokalnej lub brak zainteresowania młodszych pokoleń. ! Rosnące koszty utrzymania obiektów edukacyjnych. ! Coraz mniejsza liczba uczniów na terenie miasta. ! Konkurencja ze strony większych ośrodków edukacyjnych w regionie może zmniejszać napływ uczniów spoza obwodu szkoły. ! Ryzyko utrzymania się znacznego udziału dróg nieutwardzonych z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządu. ! Brak integracji transportu prywatnego i publicznego może pogłębiać wykluczenie komunikacyjne części mieszkańców. ! Utrzymanie drogi krajowej nr 76 w obecnej kategorii może blokować lokalne modernizacje lub przebudowy z powodu kompetencyjnych ograniczeń.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ! Rozwój Szlaku Powstań Narodowych oraz zastosowanie technologii mobilnych. ! Wykonanie prac termomodernizacyjnych wszystkich obiektów gminnych. ! Możliwość dalszego podnoszenia jakości edukacji poprzez innowacje dydaktyczne i zajęcia pozaszkolne. ! Rozwój współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami i instytucjami edukacyjnymi w celu praktyk i staży zawodowych. ! Wzrost liczby uczniów spoza obwodu szkoły może wzmocnić pozycję miasta jako lokalnego ośrodka edukacyjnego. ! Budowa obwodnicy miasta przyczyni się do znaczącego ograniczenia ruchu tranzytowego pojazdów ciężarowych w jego granicach, poprawiając warunki komunikacyjne oraz bezpieczeństwo mieszkańców. ! Reaktywacja linii kolejowej nr 12 - przywrócenie ruchu pasażerskiego oraz otwarcie Stacji Stoczek Łukowski na terenie miasta. ! Możliwość rozwoju infrastruktury rowerowej - włączenie w regionalną sieć tras może wzmocnić funkcję turystyczną i rekreacyjną Stoczka. ! Dalsze utwardzanie dróg gruntowych - poprawi dostępność wewnętrzną i warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego. ! Wykorzystanie środków krajowych i unijnych - potencjał finansowania modernizacji infrastruktury drogowej i transportu niskoemisyjnego. ! Kontynuacja pozytywnego trendu spadku awarii sieci wodociągowej. ! Rozwój świadomości ekologicznej mieszkańców może ułatwić wdrożenie nowoczesnych rozwiązań w zakresie oszczędzania wody. ! Dalsza redukcja awarii dzięki modernizacjom i edukacji mieszkańców w zakresie prawidłowego użytkowania systemu. ! Rosnący odsetek mieszkańców korzystających z kanalizacji - potencjał dalszego zwiększania podłączeń tam, gdzie jest to technicznie możliwe. ! Stworzenie dokładnej inwentaryzacji sieci wodnokanalizacyjnej. ! Wykorzystywanie narzędzi GIS do podnoszenia jakości pracy komórek zajmujących się infrastrukturą techniczną. ! Zapas przepustowości oczyszczalni może stać się argumentem dla pozyskiwania nowych inwestorów lub zabudowy mieszkaniowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ! Wzmóżony ruch mieszkańców gminy w obszarach miejskich prowadzący do intensywnego wykorzystania przestrzeni publicznej i transportowej tym samym wykluczając możliwość komfortowego korzystania z niej przez mieszkańców. ! Rosnące koszty utrzymania infrastruktury przy stagnacji dochodów budżetowych ograniczają tempo inwestycji. ! Pogarszający się stan infrastruktury wod.-kan. spowoduje rosnącą liczbę awarii i wysokie koszty naprawy. ! Ryzyko skażenia wody pitnej - nieszczelna sieć wodociągowa może doprowadzić do przedostawania się zanieczyszczeń, co zagraża zdrowiu mieszkańców. ! Utrudnienia w codziennym funkcjonowaniu mieszkańców - brak wody, podtopienia, awarie kanalizacji wpływają na jakość życia i bezpieczeństwo. ! Ryzyko utrzymywania się awarii przepompowni z powodu niewłaściwego użytkowania sieci. ! Brak możliwości podłączenia części terenów z powodu barier infrastrukturalnych (tory kolejowe) - trwałe ograniczenie pełnego skanalizowania miasta. ! Potencjalny wzrost liczby zbiorników bezodpływowych i skażeniem środowiska, jeśli mieszkańcy z obszarów oddalonych nie otrzymają wsparcia w zakresie alternatywnych rozwiązań sanitarnych. ! Ograniczone możliwości samorządu w zakresie rozbudowy sieci gazowej - decyzje podejmuje PSG. ! Potencjalny wzrost cen gazu może ograniczyć tempo przechodzenia gospodarstw na ogrzewanie gazowe. ! Zależność kraju od importu gazu powoduje wrażliwość na konflikty zbrojne, napięcia geopolityczne i zakłócenia w łańcuchach dostaw. ! Potencjalne zmiany regulacyjne związane z polityką klimatyczną. ! W przypadku długotrwałych kryzysów energetycznych lub przerw w dostawach gazu - konieczność przejścia na ogrzewanie elektryczne, co przy wysokich cenach prądu byłoby znacznym obciążeniem dla mieszkańców. ! Istniejące białe plamy NGA i punkty bez zasięgu mogą powodować wykluczenie cyfrowe części mieszkańców. ! Brak punktów w planach inwestycyjnych finansowanych ze środków publicznych lub prywatnych może ograniczać możliwości szybkiego rozwoju sieci.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ! Możliwość przyłączania nowych odbiorców w ramach planowanych przez PSG zadań zbiorczych („Budowa przyłączy dla nowych odbiorców”). ! Planowane inwestycje PSE, w tym rozbudowa rozdzielni i modernizacja stacji, zwiększą niezawodność dostaw energii i bezpieczeństwo pracy sieci. ! Bliskość linii przesyłowych może przyciągać inwestorów przemysłowych wymagających stabilnego i wysokiej jakości zasilania. ! Kontynuacja działań modernizacyjnych może zwiększyć efektywność energetyczną miasta i wspierać realizację programu oszczędności energii. ! Rozbudowa infrastruktury światłowodowej może wzmocnić status jako jednostki miejskiej i przyciągnąć nowych mieszkańców oraz inwestorów. ! Promocja terenów inwestycyjnych i zachęt dla lokalizacji większych zakładów pracy może zwiększyć zatrudnienie i rozwój gospodarczy. ! Opracowanie wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym. ! Utrzymujący się trend wzrostowy dochodów ogółem, który może umożliwić dalszy rozwój infrastrukturalny i realizację działań strategicznych miasta. ! Rosnący udział wydatków inwestycyjnych, który może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców i zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej miasta. ! Rozwój funkcji rekreacyjnych, edukacyjnych i turystycznych na terenach zielonych i wodnych. ! Wdrażanie programów usuwania azbestu. ! Zagospodarowanie odpadów biodegradowalnych oraz realizacja koncepcji odpadami o obiegu zamkniętym na terenie miasta pozwoli ograniczyć koszty składowania i transportu. ! Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców i możliwość edukacji proekologicznej. ! Wykorzystanie naturalnej retencji wód oraz położenia w dolinach rzecznych do działań adaptacyjnych wobec suszy i powodzi. ! Dostęp do funduszy krajowych i regionalnych na modernizację systemów grzewczych i infrastruktury wodno-środowiskowej. ! Rozwój funkcji usługowych i kulturalnych w centrum miasta może wzmocnić jego rolę jako lokalnego ośrodka miejskiego dla mieszkańców i gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ! Utrwalona niska płaca w porównaniu do miast sąsiednich może ograniczać popyt lokalny i zniechęcać potencjalnych inwestorów. ! Odpływ młodych mieszkańców (brak miejsc pracy dla osób wysoko wykwalifikowanych) zmniejsza dostępność wykwalifikowanej siły roboczej. ! Wysokie koszty prowadzenia działalności i presja regulacyjna (składki, ceny energii, zmiany fiskalne) zwiększają wrażliwość mikro firm. ! Dominacja ośrodków miejskich (Łuków, Siedlce, Warszawa) w przyciąganiu popytu o wyższej wartości może powodować dalszy odpływ osób w poszukiwaniu wyższej jakości usług. ! Mała skala zasobu mieszkaniowego utrudnia reagowanie na wzrost zapotrzebowania i kryzysy mieszkaniowe. ! Ograniczona elastyczność w kryzysach mieszkaniowych może zwiększać ryzyko marginalizacji społecznej. ! Narastający deficyt operacyjny w kolejnych latach może ograniczać możliwości utrzymania równowagi budżetowej i wpływać na zdolność inwestycyjną. ! Dalsze uzależnianie budżetu miasta w większym stopniu od subwencji i dotacji zewnętrznych. ! Wysokie tempo wzrostu wydatków bieżących, które w dłuższej perspektywie może przewyższyć wzrost dochodów, pogłębiając deficyt operacyjny. ! Ograniczona elastyczność finansowa wynikająca z konieczności utrzymania dużego zakresu zadań własnych i kosztów funkcjonowania infrastruktury miejskiej. ! Degradacja środowiska i możliwe konflikty między ochroną przyrody a rozwojem gospodarczym. ! Wzrost natężenia ruchu tranzytowego może pogłębiać skalę przekroczeń hałasu, obniżać jakość życia mieszkańców oraz ograniczać atrakcyjność osiedleńczą i inwestycyjną miasta. ! Utrzymujący się zły stan wód powierzchniowych, zanieczyszczenia z rolnictwa i odpływu miejskiego. ! Migracja zanieczyszczeń do wód podziemnych i opóźnienia w realizacji działań naprawczych. ! Brak wystarczających środków finansowych i organizacyjnych uniemożliwiająca skuteczne zagospodarowanie rosnącej ilości odpadów biodegradowalnych.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>! Możliwość zagospodarowania gruntów rolnych i niezabudowanych pod cele miejskie - mieszkalnictwo, działalność gospodarcza, usługi, rekreacja - pozwala na poprawę spójności przestrzennej miasta i zwiększenie jego „miejskiego charakteru”.</p> <p>! Wykorzystanie potencjału historycznego i krajobrazowego miasta w turystyce i kulturze może zwiększyć atrakcyjność Stoczka Łukowskiego oraz jego rozpoznawalność poza regionem.</p> <p>! Połączenie funkcji miejskich z gminą obwarzankową mogłoby zwiększyć efektywność inwestycji i projektów ponadlokalnych oraz uprościć zarządzanie usługami publicznymi.</p> <p>! Realizacja planów rewitalizacyjnych (np. Park Miejski Chojniak) i nowych inwestycji infrastrukturalnych może poprawić jakość przestrzeni miejskiej i warunki życia mieszkańców.</p> <p>! Silne powiązania komunikacyjne z Łukowem i innymi miastami regionu sprzyjają rozwojowi gospodarczemu i inwestycyjnemu.</p> <p>! Regularne korzystanie przez mieszkańców gminy z miejskich usług i infrastruktury będzie wspierać lokalną gospodarkę oraz zwiększać dynamikę życia społeczno-gospodarczego miasta.</p>	<p>! Rosnąca częstotliwość ekstremalnych zjawisk pogodowych - susze, powódzie, degradacja gleby i drzewostanu.</p> <p>! Utrzymywanie dominacji paliw stałych w ogrzewaniu oraz spalanie odpadów w piecach domowych.</p> <p>! Dominacja niezabudowanych i rolnych terenów w strukturze miasta będzie utrudniać tworzenie zwartej, spójnej tkanki miejskiej i negatywnie wpływać na postrzeganą tożsamość miasta w jego graniach administracyjnych.</p> <p>! Linie komunikacyjne, w tym kolej, stanowią bariery przestrzenne i ograniczają spójność funkcjonalną miasta.</p> <p>! Utrzymanie odrębnej administracji miejskiej i gminnej generuje dodatkowe koszty i może ograniczać efektywność działań rozwojowych.</p> <p>! Niepewność związana z wprowadzaniem reformy planistycznej.</p> <p>! Zbyt powolne opracowywanie Planu Ogólnego.</p> <p>! Konflikty przestrzenne np. między funkcją mieszkaniową i produkcyjną.</p> <p>! Dezinformacja</p> <p>! Brak środków zewnętrznych na dotacje dla samorządów.</p> <p>! Brak współpracy pomiędzy samorządami na różnych szczeblach.</p> <p>! Niepodejmowanie przez władze powiatu oraz organów wojewódzkich i krajowych działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach oddanych w ich władanie oraz w otoczeniu tych dróg.</p> <p>! Pogorszenie możliwości inwestycyjnych ze względu na czynniki polityczno-gospodarcze.</p> <p>! Niestabilna sytuacja geopolityczna związana z trwającymi konfliktami zbrojnymi w sąsiedztwie kraju oraz różnych regionach świata, wpływająca na poczucie bezpieczeństwa, warunki gospodarcze oraz funkcjonowanie rynków.</p>

Po przeprowadzeniu analizy mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń, należy przystąpić do wyboru odpowiedniej strategii, uwzględniając kombinację tych czynników. W przypadku Miasta Stoczek Łukowski, analiza wykazała przewagę mocnych stron wewnętrznych oraz zagrożeń w otoczeniu. Taka kombinacja sugeruje przyjęcie **strategii tzw. konserwatywna (maxi-mini)**, której celem jest wykorzystanie synergii między wewnętrznymi atutami, jednocześnie starając się przewyciężyć zidentyfikowane zagrożenia. Strategia konserwatywna dla Miasta Stoczek Łukowski będzie polegała na wychwytywaniu wszelkich sposobności wykorzystania swoich atutów, koncentrowaniu posiadanych zasobów oraz wzmacnianiu pozycji miasta na rynku. Do kluczowych działań w ramach tej strategii można zaliczyć intensyfikację działań promujących jednostkę jako atrakcyjne miejsce do życia, wypoczynku i inwestowania, rozwijanie infrastruktury wspierającej lokalny biznes oraz przyciąganie nowych inwestorów i mieszkańców. Ponadto, istotne będzie zwiększenie zaangażowania w projekty zewnętrzne oraz poszukiwanie dodatkowych źródeł finansowania, które umożliwią realizację ambitnych planów rozwojowych. Dzięki temu Miasto Stoczek Łukowski będzie mogło skutecznie wykorzystać swoje mocne strony i szanse, tworząc dynamicznie rozwijającą się wspólnotę lokalną.

Działania w ramach strategii konserwatywnej dla Miasta Stoczek Łukowski:

1. Rozwój kapitału społecznego i edukacyjnego

Strategia będzie koncentrować się na wzmacnianiu jakości lokalnej edukacji oraz tworzeniu warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dzieci, młodzieży i dorosłych. Miasto dążyć będzie do modernizacji infrastruktury oświatowej, rozwijania nowoczesnych metod nauczania i poprawy konkurencyjności szkół, tak aby młodzi mieszkańcy chętniej wybierali naukę na miejscu. Szczególną rolę odegra także rozwój oferty biblioteki oraz placówek kultury, które będą odpowiadać na współczesne oczekiwania użytkowników i wspierać kompetencje cyfrowe.

2. Rozwój gospodarczy i przedsiębiorczość lokalna

Działania w tym obszarze będą koncentrować się na tworzeniu warunków sprzyjających rozwojowi firm oraz przyciąganiu inwestorów. Miasto wspierać będzie zarówno mikro przedsiębiorców, jak i podmioty o większym potencjale. Wzmocniona zostanie także współpraca ze szkołami i organizacjami społecznymi w celu rozwijania kompetencji zawodowych młodych mieszkańców oraz wspierania ich w wejściu na lokalny rynek pracy.

3. Aktywna i zintegrowana społeczność lokalna - kultywowanie historii lokalnej i dziedzictwa

Działania będą ukierunkowane na budowanie silnej tożsamości lokalnej oraz tworzenie przestrzeni do współpracy między mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, seniorami i młodzieżą. Miasto wzmacniać będzie lokalne tradycje, wydarzenia kulturalne i inicjatywy obywatelskie, a także kreować nowe formy uczestnictwa społecznego, m.in. poprzez rozwój nowoczesnych instytucji kultury i grup działania. Ważnym elementem będzie także ochrona i udostępnianie dziedzictwa, w tym wykorzystanie potencjału obiektów o wartości historycznej.

4. Podnoszenie jakości opieki społecznej i zdrowotnej

Miasto skoncentruje się na zwiększaniu dostępności usług społecznych, poprawie jakości wsparcia dla rodzin i seniorów oraz rozwijaniu programów przeciwdziałających wykluczeniu. Strategia obejmie profesjonalizację systemu pomocy społecznej, wzmacnianie kadr i tworzenie

nowych form wsparcia dziennego oraz środowiskowego. W obszarze zdrowia kluczowe będzie rozwijanie programów profilaktycznych i poprawa warunków dostępu do opieki medycznej, szczególnie w zakresie usług pierwszego kontaktu i specjalistów.

5. Zrównoważona mobilność i nowoczesna infrastruktura techniczna

Miasto będzie dążyło do poprawy warunków transportowych oraz modernizacji kluczowych systemów technicznych miasta. Obejmie to działania zmierzające do zwiększenia dostępności komunikacyjnej, w tym dalsze aktywne inicjowanie przywrócenia połączeń kolejowych, rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej i poprawę bezpieczeństwa drogowego. Miasto będzie także modernizować sieci wodno-kanalizacyjne podnosząc ich niezawodność i dostosowując je do współczesnych standardów oraz uzupełniać infrastrukturę oświetleniową. Priorytetem będzie również porządkowanie gospodarki odpadami oraz doposażenie jednostek komunalnych.

6. Ochrona środowiska i racjonalne gospodarowanie przestrzenią

Miasto będzie prowadzić działania zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, koncentrując się na uporządkowanym i racjonalnym wykorzystaniu przestrzeni miejskiej. Szczególne znaczenie będzie miała rewitalizacja i podnoszenie atrakcyjności terenów publicznych, a także rozwój i ochrona zieleni, tak aby wzmacniać walory krajobrazowe i podnosić jakość przestrzeni miejskich. Jednym z kluczowych kierunków będzie poprawa jakości powietrza oraz zwiększanie odporności miasta na zmiany klimatu. Strategia obejmie rozwijanie systemów małej retencji, inwestycje oraz działania edukacyjne w zakresie odnawialnych źródeł energii, a także kontynuację rekultywacji terenów zdegradowanych i ich stopniowe przywracanie do pełnienia funkcji społecznych, przyrodniczych lub gospodarczych.

7. Rozwój rekreacji i promocja dziedzictwa lokalnego

Strategia zakłada aktywne wykorzystanie walorów krajobrazowych, kulturowych i historycznych do budowania atrakcyjnej oferty rekreacyjnej. Miasto będzie wzmacniać wykorzystanie terenów rekreacji oraz szlaki piesze i rowerowe poprawiając ich oznakowanie i funkcjonalność w przestrzeni miejskiej. Jednocześnie zwiększy się nacisk na promocję lokalnych wydarzeń, miejsc pamięci i tradycji, a także na rozwijanie infrastruktury, która poszerzy możliwości spędzania czasu wolnego zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających.

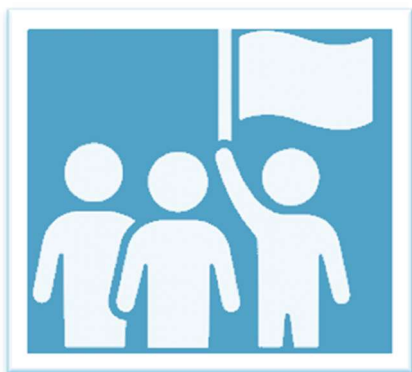
8. MISJA I WIZJA MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI

Strategia Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 jest dokumentem, w którym przeprowadzono aktualną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej. Wskazano mocne strony samorządu, jednocześnie zwracając uwagę na obszary wymagające poprawy. Proces tworzenia i realizacji Strategii podkreśla konieczność jednoznacznego określenia misji i wizji, które stanowią kluczowe elementy dokumentu, wyznaczające najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Misja to syntetyczna deklaracja oddająca podstawowe intencje władz samorządowych dotyczące rozwoju Miasta Stoczek Łukowski oraz stanowiąca fundament dla wszystkich celów strategicznych. Misja wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera odpowiedzi na pytania: **Kim jesteśmy?** **Czym się zajmujemy?**

Co jest naszym priorytetem?

Misja Miasta Stoczek Łukowski brzmi:

Miasto Stoczek Łukowski to miejsce, które tętni kulturą i aktywnym wyczynkiem. Gdzie przyroda i żywa historia współgrają z nowoczesnymi możliwościami, a mieszkańcy odnajdują przestrzeń do rozwoju, realizacji pasji i budowania lokalnej wspólnoty. Miasto przekształca się w miejsce przyjazne dla wszystkich - tych, którzy tu mieszkają i tych, którzy chcą je poznać.

Z kolei wizja to obraz przyszłości, którą władze samorządowe chcą wykreować konsekwentną realizacją zapisów Strategii. Stanowi wyraz aspiracji społecznych i efekt wykorzystania szans rozwojowych przy jednoczesnej eliminacji problemów i zagrożeń. Wizja wynika z określonej misji i przedstawia pożądany stan gminy na koniec założonego horyzontu czasowego Strategii.

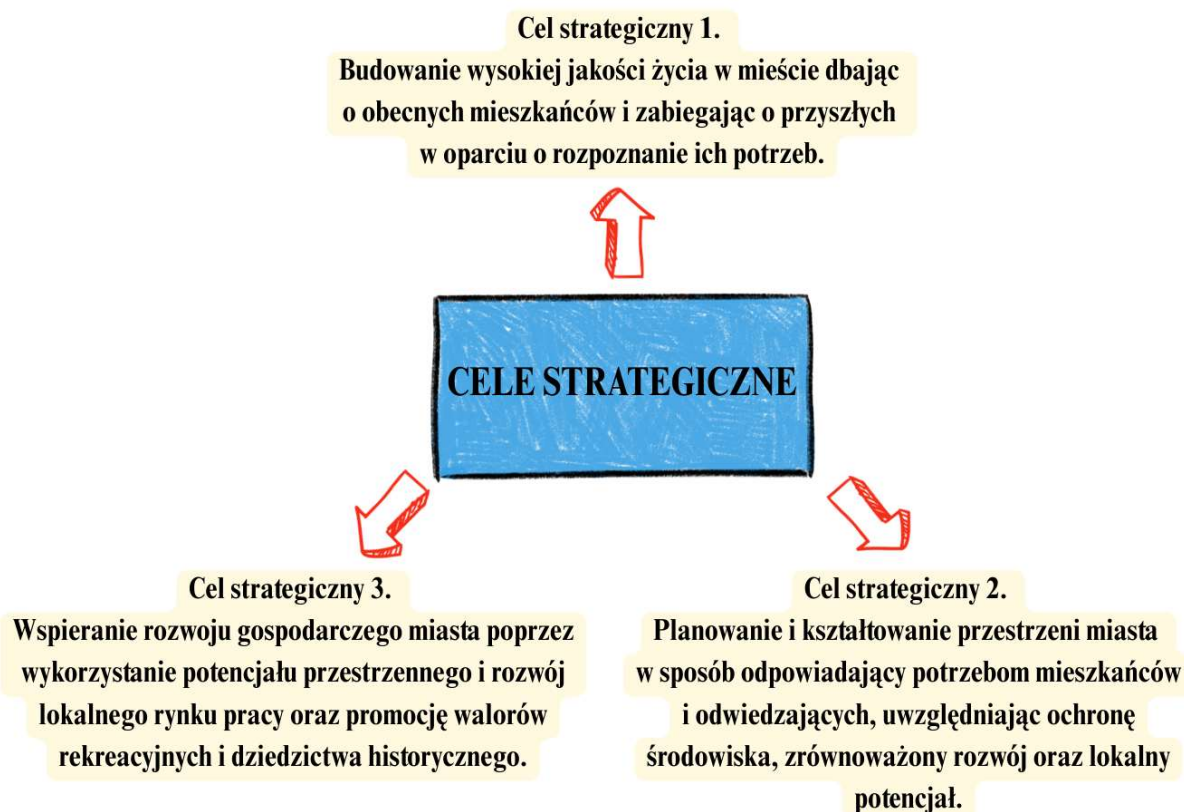
Wizja Miasta Stoczek Łukowski jest następująca:

Stoczek Łukowski staje się miejscem, w którym przemierzanie szlaków malowniczego regionu pozwala odkryć dawny urok „Szwajcarii Podlaskiej”. Grzmiące pod Stoczkiem Armaty przywołują zarówno mieszkańców, sportowców jak i osoby poszukujące wyczynku, a miasto rozwija się jako przestrzeń pełna życia, harmonii i inspiracji, w której mieszkańcy cieszą się pięknem miasta, przyrody, kulturą i sportem, realizując swoje aspiracje oraz budując dumę z dziedzictwa Miasta Stoczek Łukowski.

9. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Miasta Stoczek Łukowski, tj. oceny sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a następnie, dążąc do osiągnięcia stanu miasta przedstawionego w wizji rozwoju, określono 3 cele strategiczne:

Cele strategiczne Miasta Stoczek Łukowski przedstawiają ramy rozwojowe w obszarach społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które bezpośrednio na siebie oddziałują i przenikają. Podstawą do podejmowania decyzji w obszarze gospodarczym lub społecznym, powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego.

Działania podejmowane w zakresie infrastruktury technicznej, będą miały wpływ na obszar społeczny, gospodarczy i stan środowiska naturalnego. Cele osiągnięte w ramach obszaru społecznego i gospodarczego wpłyną również na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności przestrzeni miasta. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, których treść przedstawiono poniżej. Przedstawienie celów nie zostało sporządzone w sposób hierarchiczny, co oznacza, że każdy należy traktować równorzędnie z pozostałymi. Wspólna realizacja zadań określonych celami rozwoju pozwoli na pełne wdrożenie zapisów dokumentu strategicznego.

Tabela 45. Cele strategiczne i operacyjne Miasta Stoczek Łukowski.

Cel strategiczny 1. Budowanie wysokiej jakości życia w mieście dbając o obecnych mieszkańców i zabiegając o przyszłych w oparciu o rozpoznanie ich potrzeb.
CELE OPERACYJNE
<p>1.1. Rozwój edukacji i wszechstronnych kompetencji młodzieży.</p> <p>1.2. Wzmacnianie partycypacji i zaangażowania społecznego.</p> <p>1.3. Tworzenie atrakcyjnej, dostępnej i różnorodnej oferty kulturalnej, wspierającej lokalne dziedzictwo historyczne, integrację społeczną oraz rozwój kreatywności mieszkańców w każdym wieku.</p> <p>1.4. Podnoszenie poziomu zdrowia i dobrostanu mieszkańców poprzez dostęp do usług medycznych, profilaktyki oraz wsparcia socjalnego.</p> <p>1.5. Tworzenie bezpiecznej i wspierającej przestrzeni miejskiej dla wszystkich mieszkańców.</p> <p>1.6. Rozwój zrównoważonej i dostępnej mobilności mieszkańców poprzez integrację transportu kolejowego i autobusowego z regionalnym systemem komunikacyjnym oraz wdrażanie spójnej polityki parkingowej.</p>
Cel strategiczny 2. Wspieranie rozwoju gospodarczego miasta poprzez wykorzystanie potencjału przestrzennego i rozwój lokalnego rynku pracy oraz promocję walorów rekreacyjnych i dziedzictwa historycznego.
CELE OPERACYJNE
<p>2.1. Rozwijanie funkcji miasta jako ośrodka usług, pracy i przedsiębiorczości dla mieszkańców miasta oraz okolicznych miejscowości.</p> <p>2.2. Budowanie konkurencyjnego i przyjaznego środowiska dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz lokowania inwestycji.</p> <p>2.3. Zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców oraz dostosowanie lokalnego rynku pracy do zmieniających się potrzeb gospodarki.</p> <p>2.4. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa historycznego miasta oraz walorów krajobrazowych do rozwoju funkcji rekreacyjnych, usług oraz lokalnej przedsiębiorczości.</p> <p>2.5. Zapewnienie stabilności finansowej miasta i wykorzystanie zasobów komunalnych i gospodarczych na terenie miasta.</p> <p>2.6. Wzmacnianie współpracy gospodarczej miasta z otoczeniem ponadlokalnym.</p>
Cel strategiczny 3. Planowanie i kształtowanie przestrzeni miasta w sposób odpowiadający potrzebom mieszkańców i odwiedzających, uwzględniając ochronę środowiska, zrównoważony rozwój oraz lokalny potencjał.
CELE OPERACYJNE
<p>3.1. Racjonalne prowadzenie polityki przestrzennej i dbałość o środowisko zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.</p> <p>3.2. Organizacja przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.</p> <p>3.3. Rozwój i zwiększanie dostępności do infrastruktury użytkowej jednostki samorządu.</p> <p>3.4. Rozwój i ochrona zasobów wodnych oraz środowiska naturalnego.</p> <p>3.5. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjno-turystycznych.</p>

9.1. Cel strategiczny 1. Budowanie wysokiej jakości życia w mieście dbając o obecnych mieszkańców i zabiegając o przyszłych w oparciu o rozpoznanie ich potrzeb.

Tabela 46. Cel strategiczny 1. - kierunki działań wraz z wskaźnikami.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
C1.1. Rozwój edukacji i wszechstronnych kompetencji młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja i doposażenie obiektów edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa komfortu i warunków nauki. ⇒ Zwiększenie efektywności wykorzystania infrastruktury. ⇒ Poprawa efektywności energetycznej budynków. 	<ul style="list-style-type: none"> - Procentowy udział wyremontowanych i termomodernizowanych budynków szkolnych (%). - Odsetek uczniów korzystających z nowoczesnych sal dydaktycznych (%).
	<ul style="list-style-type: none"> Podnoszenie jakości kształcenia w szkołach na terenie miasta oraz tworzenie przewag konkurencyjnych wobec szkół z regionu we współpracy (m. in. z zarządem powiatu). 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Szkoła oferuje nowoczesne, atrakcyjne profile edukacyjne odpowiadające potrzebom rynku pracy i zainteresowaniom uczniów. ⇒ Wszyscy uczniowie, w tym ci dojeżdżający z dalszych miejscowości, warunki zaspokajające potrzeby edukacyjne oraz bytowe. ⇒ Zwiększenie się liczby uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową w Stoczku Łukowskim. ⇒ Szkoła rozwija przewagę konkurencyjną dzięki współpracy z przedsiębiorstwami i instytucjami lokalnymi. ⇒ Zwiększenie oferty zajęć wyrównujących szanse jednostki oraz rozwijających indywidualne zainteresowania. 	<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca ze starostwem powiatowym na rzecz poprawy warunków bytowych dla uczniów spoza miasta (TAK/NIE). - Liczba profili kształcenia (szt.). - Liczba uczniów w szkole ponadpodstawowej na terenie miasta (os.). - Liczba kandydatów na jedno miejsce w szkole (osoby/miejsce). - Liczba aktywnych partnerstw szkoły z przedsiębiorstwami i instytucjami jednostki (szt.). - Liczba uczniów objętych praktykami, stażami lub zajęciami prowadzonymi z udziałem partnerów zewnętrznych (os.)
	<ul style="list-style-type: none"> Zapewnienie infrastruktury okołodrogowej zapewniającej bezpieczne dotarcie do placówek edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa bezpieczeństwa i komfortu uczestników ruchu w pobliżu zespołu oświatowego i żłobka. ⇒ Zapewnienie odpowiedniej, bezpiecznej infrastruktury pieszej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba kilometrów chodników i ścieżek rowerowych wybudowanych /zmodernizowanych przy ulicy gdzie zlokalizowane są obiekty edukacyjne (km). - Liczba oznakowanych przejść dla pieszych (szt.).
		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wyposażenie pracowni sal w sprzęt umożliwiający nowoczesne i ciekawe prowadzenie zajęć. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba nauczycieli przeszkolonych w zakresie kreatywnych metod dydaktycznych (os.).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie kompetencji nauczycieli w obszarze kreatywnych metod nauczania i zapewnienie nowoczesnego zaplecza. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wzmacnianie i rozwój kompetencji cyfrowych uczniów oraz kadry nauczycielskiej. ⇒ Podniesienie jakości nauczania. ⇒ Wprowadzenie innowacyjnych metod edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba doposażonych sal dydaktycznych (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie świadomości i kompetencji w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Organizacja kampanii edukacyjnych dla dzieci i rodziców dotyczących profilaktyki zdrowotnej i zagrożeń cywilizacyjnych. ⇒ Zwiększenie świadomości zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. ⇒ Zwiększenie świadomości dotyczących higieny i zdrowia. ⇒ Podnoszenie świadomości dotyczącej zmian klimatu i ekologii. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba przeprowadzonych kampanii/szkoleń (szt.). - Odsetek dzieci i rodziców uczestniczących w akcjach edukacyjnych (%).
	<ul style="list-style-type: none"> • Krzewienie kultury sportu poprzez propagowanie zdrowego stylu życia. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie aktywności fizycznej. ⇒ Poprawa kondycji zdrowotnej społeczności. ⇒ Wykorzystanie infrastruktury sportowej. ⇒ Uczestnictwo we współzawodnictwie na poziomie lokalnym i regionalnym. ⇒ Promocja miasta poprzez cykliczne wydarzenia sportowe promujące lokalne wydarzenia historyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych i rekreacyjnych (szt.). - Liczba uczestników zajęć sportowych i rekreacyjnych (os.). - Liczba organizowanych zajęć SKS (szt.).
<p>C1.2. Wzmacnianie partycypacji i zaangażowania społecznego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywizacja mieszkańców i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Powołanie Młodzieżowej Rady Miasta jako przestrzeni partycypacji i budowania poczucia przynależności młodych mieszkańców. ⇒ Rozwój młodzieżowych grup pożarniczych podnoszących poziom przygotowania do udzielania pierwszej pomocy oraz właściwego zachowania w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia. ⇒ Reprezentowanie miasta poprzez zaangażowanie w inicjatywy takie jak Orkiestra, kluby sportowe i miejskie organizacje. ⇒ Zacieśnienie więzi społecznych i poczucia przynależności do wspólnoty poprzez uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych na terenie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powołanie Młodzieżowej Rady Miasta (TAK/NIE). - Liczba członków Młodzieżowej Rady Miasta (os.). - Powołanie młodzieżowej drużyny pożarniczej (TAK/NIE). - Liczba lokalnych organizatorów i stowarzyszeń angażujących się w inicjatywy kulturalne i społeczne (szt.). - Liczba wydarzeń i inicjatyw, w których miasto było reprezentowane przez lokalne organizacje (szt./rok).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie społeczności rodziców oraz wsparcia mam poprzez utworzenie centrum spotkań rodzicielskich. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Utworzenie centrum spotkań i zajęć dla rodziców z małymi dziećmi, w którym mogą się integrować, wymieniać doświadczenia i uczestniczyć we wspólnych aktywnościach edukacyjnych i rozwojowych. ⇒ Wykorzystanie potencjału i przestrzeni Miejskiej Świetlicy Socjoterapeutycznej do działań integrujących całe rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powołanie centrum spotkań dla rodziców z dziećmi (TAK/NIE). - Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach (os.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie sprzyjających warunków dla inicjatyw oddolnych mieszkańców i organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie liczby lokalnych organizacji i grup nieformalnych. ⇒ Ułatwiony dostęp do wsparcia administracyjnego, informacyjnego i finansowego dla osób zainteresowanych działalnością społeczną. ⇒ Dążenie do zapewnienia przestrzeni lokalowej dla stowarzyszeń szczególnie zaangażowanych w życie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych inicjatyw oddolnych (szt.). - Liczba osób korzystających ze wsparcia dla inicjatyw (os.). - Funkcjonowanie koordynatora (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> • Promowanie wolontariatu i działań społecznych wśród mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Większe zaangażowanie mieszkańców w działania społeczne. ⇒ Wzrost liczby projektów przeciwdziałających wykluczeniu/osamotnieniu społecznemu. ⇒ Zaangażowanie seniorów w działania wolontariackie. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zarejestrowanych wolontariuszy (os.). - Liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy (godz.). - Liczba osób zaangażowanych w wolontariat (60+) (szt.).
<p>C1.3. Tworzenie atrakcyjnej, dostępnej i różnorodnej oferty kulturalnej, wspierającej lokalne dziedzictwo historyczne, integrację społeczną oraz rozwój kreatywności mieszkańców w każdym wieku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązanie współpracy z Gminą Stoczek Łukowski, powiatem łukowskim oraz instytucjami wyższego szczebla w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Tworzenie wspólnych przedsięwzięć zwiększających atrakcyjność oferty kulturalnej i pozwalających na większą wymianę doświadczeń oraz uczestników. ⇒ Nawiązywanie dialogu między jednostkami w celu wypracowania wspólnej strategii wykorzystania wspólnego dziedzictwa historycznego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wspólnych projektów i imprez kulturalnych (szt./rok). - Liczba współorganizatorów wydarzeń (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie istniejącej placówki bibliotecznej w udoskonalaniu przestrzeni jako otwartej, łączącej książki, multimedia i infrastrukturę do wspólnej zabawy oraz nauki, odpowiadającymi potrzebom wszystkich mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Podniesienie atrakcyjności biblioteki jako nowoczesnej i otwartej przestrzeni łączącej tradycję książki z multimediami i nowymi technologiami. ⇒ Wzrost liczby użytkowników biblioteki, szczególnie wśród dzieci i młodzieży, którzy znajdują w nich alternatywę dla spędzania czasu w domu. ⇒ Integracja międzypokoleniowa - biblioteka stanie się miejscem spotkań, wspólnej nauki i aktywności zarówno młodych, jak i starszych mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> - Placówka korzysta z nowych metod zarządzania i technologii (TAK/NIE). - Liczba stanowisk komputerowych i multimedialnych w bibliotece (szt.). - Wskaźnik satysfakcji użytkowników biblioteki (% respondentów pozytywnie oceniających ofertę na podstawie badań ankietowych).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców dzięki dostępowi do technologii, gier edukacyjnych i nowoczesnych form korzystania z zasobów kultury. ⇒ Zwiększanie świadomości i uwrażliwianie na nowoczesne formy oszustw. ⇒ Świadoma i zaangażowana kadra pracownicza. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja oraz rozwój zajęć prowadzonych w Miejskim Ośrodku Kultury (MOK) w celu zwiększenia dostępności i różnorodności oferty edukacyjno-kulturalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Szerszy wybór zajęć edukacyjnych i kulturalnych w lokalnym centrum kultury. ⇒ Monitorowanie potrzeb mieszkańców i tworzenie oferty kulturalnej odpowiadającej na zgłaszane potrzeby. ⇒ Zaangażowana w działalność MOK kadra. ⇒ Zwiększenie wykorzystania nowoczesnych kanałów promocyjno-informacyjnych. ⇒ Rozpowszechnienie informacji na temat działalności i oferty prowadzonych zajęć w mediach lokalnych. ⇒ Autopromocja oferty zajęć MOK podczas miejskich i ponadlokalnych wydarzeń. ⇒ Rozwój cyklicznych i innowacyjnych wydarzeń kulturalnych w przestrzeni miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zajęć, warsztatów i wydarzeń kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie miasta (szt./rok). - Liczba mieszkańców uczestniczących w zajęciach i wydarzeniach (os./rok). - Liczba pracowników (liczba osób). - Liczba kont w serwisach społecznościowych i promowanie oferty kulturalnej (szt.). - Wystawianie stoiska MOK podczas wydarzeń miejskich i ponadlokalnych (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i rozbudowa teatru plenerowego w parku „Chojniak” jako miejsca organizacji spektakli, koncertów i wydarzeń kulturalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Powstanie nowej przestrzeni do organizacji wydarzeń plenerowych, zwiększając atrakcyjność oferty kulturalnej dla mieszkańców. ⇒ Zwiększenie liczby osób biorących udział w życiu kulturalnym miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wydarzeń organizowanych w teatrze plenerowym (szt./rok). - Liczba uczestników wydarzeń w teatrze plenerowym (os./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Przystosowanie całego obiektu publicznego do pełnienia funkcji nowoczesnego Miejskiego Ośrodka Kultury, zapewniającego mieszkańcom szeroką ofertę kulturalną, rekreacyjną oraz przestrzeń do aktywności społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Miasto będzie mogło ubiegać się o pozyskanie środków zewnętrznych na przystosowanie obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz na modernizację i wyposażenie obiektu. ⇒ Mieszkańcy zyskują wielofunkcyjne, atrakcyjne i ogólnodostępne miejsce sprzyjające wypoczynkowi, rekreacji, rozwojowi pasji oraz uczestnictwu w wydarzeniach kulturalnych i społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekt przystosowany do funkcji MOK (TAK/NIE). - Wyposażenie obiektu w nowoczesne formy rekreacji i kultury - m.in. sala kinowa/multimedialna, pracownie tematyczne (TAK/NIE). - Liczba grup i inicjatyw lokalnych korzystających z przestrzeni MOK (szt./rok). - Liczba działań międzypokoleniowych organizowanych w MOK (szt./ rok).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Miasto zyska nowoczesne formy rekreacji i kultury - m.in. sala kinowa/multimedialna oraz pracownie tematyczne. ⇒ Większa liczba aktywności międzypokoleniowych oraz integracja mieszkańców dzięki rozwiniętej ofercie MOK. ⇒ Zwiększenie możliwości wyboru form aktywności wśród mieszkańców. 	
<p style="text-align: center;">C1.4. Podnoszenie poziomu zdrowia i dobrostanu mieszkańców poprzez dostęp do usług medycznych, profilaktyki oraz wsparcia socjalnego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie nowoczesnego i dostosowanego ośrodka zdrowia. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej. ⇒ Dostęp do specjalistycznych praktyk lekarskich. ⇒ Promocja programów profilaktycznych. ⇒ SPZOZ będzie posiadał wykwalifikowaną kadrę medyczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - Obiekt będący własnością miasta (TAK/NIE). - Liczba lekarzy i specjalistów zatrudnionych w ośrodku (os.). - Liczba usług medycznych świadczonych na terenie miasta (szt./rok). - Liczba kampanii i programów profilaktyki w których ośrodek bierze udział (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie programów dostosowanych do problemów związanych ze zdrowiem psychicznym dzieci, dorosłych i osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Mieszkańcy zyskają wsparcie psychologiczne i psychiatryczne, dostosowane do różnych grup wiekowych i potrzeb. ⇒ Przeciwdziałanie przyczynom problemów społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba uczestników warsztatów na temat zdrowia psychicznego (os./rok). - Liczba zrealizowanych programów i warsztatów psychologicznych (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój aktywnych form integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wdrożenie programów aktywizacji zawodowej dla osób długotrwale bezrobotnych (szkolenia, staże, doradztwo) we współpracy z PUP. ⇒ Stworzenie kompleksowego systemu wsparcia środowiskowego dla seniorów i osób niesamodzielnych. ⇒ Funkcjonujący system teleopieki, zapewniający możliwość szybkiego wezwania pomocy w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia ⇒ Uruchomienie usługi "złotej rączki dla seniora" (drobne, nieodpłatne naprawy domowe). ⇒ Dalszy rozwój możliwości zapewnienia ciepłego posiłku dla osób, które nie są w stanie samodzielnie ich przygotować (współpraca MOPS z jednostką Gminy Stoczek Łukowski-ZAZ). 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba zakupionych i uruchomionych urządzeń do teleopieki (szt.). - Liczba osób objętych systemem wsparcia środowiskowego (os./rok). - Liczba zrealizowanych usług "złotej rączki" (szt.). - Liczba podopiecznych MOPS korzystająca z posiłków przygotowanych przez ZAZ (os./rok).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> Wzmacnianie potencjału kadrowego MOPS i jakości usług społecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Programy szkoleniowe i doskonalenia zawodowego dla pracowników MOPS. ⇒ Zachęty do pracy w mieście, np. staże, praktyki, programy i dodatki motywacyjne. ⇒ Poprawa jakości prowadzonych usług środowiskowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba pracowników MOPS objętych szkoleniami i doskonaleniem zawodowym (os./rok). - Liczba pracowników objętych dodatkami motywacyjnymi lub programami zachęt (osoby/rok).
	<ul style="list-style-type: none"> Zapobieganie przemocy i wspieranie profilaktyki uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Dalsza działalność Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. ⇒ Debata dotycząca dołączenia miasta do ruchu gmin polskich ograniczających możliwość zakupu alkoholu w godzinach nocnych. ⇒ Przeciwdziałanie normalizacji spożywania niskoprocentowych napojów alkoholowych podczas wydarzeń w których uczestniczą dzieci i młodzież. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dalsza działalność Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii (TAK/NIE). - Liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych (szt./rok). - Liczba uczestników działań profilaktycznych (os./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze tworzenie warunków do aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz nawiązywanie współpracy z gminą w celu wsparcia i wymiany doświadczeń w działaniach. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem społecznym otrzymają skuteczne wsparcie materialne i doradcze. ⇒ Skuteczne docieranie do osób najbardziej potrzebujących przy wsparciu lokalnych liderów. ⇒ Miasto jako jednostka skupiająca działania polegające na włączaniu osób niepełnosprawnych w różnorodne formy aktywności. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba mieszkańców objętych pomocą MOPS (os./rok). - Liczba udzielonych świadczeń socjalnych i porad (szt./rok).
<p>C1.5. Tworzenie bezpiecznej i wspierającej przestrzeni miejskiej dla wszystkich mieszkańców.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie liczby patroli służb porządkowych oraz współpraca z Policją. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Liczba patroli wzrośnie, co podniesie poziom bezpieczeństwa mieszkańców i zmniejszy ryzyko sytuacji niebezpiecznych w lokalizacjach problematycznych. ⇒ Wzrost liczby działań edukacyjnych w szkołach wzrośnie, co zwiększy bezpieczeństwo dzieci podczas drogi do szkoły. ⇒ Wyposażenie młodych osób w umiejętności rozpoznawania zagrożeń oraz właściwego reagowania w sytuacjach niebezpiecznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba patroli tygodniowo w miejscowościach o podwyższonym ryzyku (szt.). - Liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych w szkołach dotyczących bezpieczeństwa w drodze do szkoły i reagowania w sytuacjach zagrożenia (szt./rok). - Liczba uczniów uczestniczących w tych zajęciach (os./rok).
<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie bezpiecznej, funkcjonalnej przestrzeni operacyjnej dla jednostek OSP 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Jednostki OSP dysponują nowoczesną, bezpieczną i funkcjonalną infrastrukturą dostosowaną do aktualnych standardów operacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jednostka OSP ma zapewniony dostosowany do aktualnych standardów obiekt operacyjny (TAK/NIE). 	

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<p>oraz podnoszenie kwalifikacji członków jednostek poprzez szkolenia specjalistyczne.</p>	<p>⇒ Członkowie jednostek OSP posiadają podniesione kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach specjalistycznych.</p> <p>⇒ Jednostki OSP zwiększają swoją gotowość operacyjną i zdolność do reagowania na sytuacje zagrożenia życia i zdrowia mieszkańców.</p> <p>⇒ Stworzona została bezpieczna i dostosowana przestrzeń dla dzieci i młodzieży w ramach funkcjonowania Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej, umożliwiającą rozwój kompetencji i aktywne uczestnictwo w działaniach jednostki.</p>	<p>- Odsetek przeszkolonych członków jednostki OSP (%).</p> <p>- Liczba zgrupowań Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej (szt./rok).</p> <p>- Liczba wydarzeń kulturalnych lokalnych i ponadlokalnych z udziałem strażaków oraz młodzieżowej drużyny (szt./rok).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w zakresie zapewnienia obrony cywilnej dotyczącej zagrożeń bezpieczeństwa. 	<p>⇒ Mieszkańcy będą przeszkoleni w przypadku sytuacji kryzysowych.</p> <p>⇒ Pozyskiwanie środków zewnętrznych przeznaczonych na działania prewencyjne.</p> <p>⇒ Uwrażliwienie mieszkańców na potencjalne zagrożenia.</p> <p>⇒ Zapewnienie rezerw środków materialnych zabezpieczenia kryzysowego.</p>	<p>- Liczba zorganizowanych szkoleń, ćwiczeń i warsztatów z zakresu obrony cywilnej (szt./rok).</p> <p>- Utworzenie podstawowych rezerw w sytuacjach kryzysowych (os.).</p>
<p>C1.6. Rozwój zrównoważonej i dostępnej mobilności mieszkańców poprzez integrację transportu kolejowego i autobusowego z regionalnym systemem komunikacyjnym oraz wdrażanie spójnej polityki parkingowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz wznowienia i rozwoju połączeń kolejowych. 	<p>⇒ Poprawa dostępności transportowej miasta w relacjach regionalnych i ponadregionalnych;</p> <p>⇒ Skrócenie czasu dojazdu mieszkańców do ośrodków pracy, edukacji i usług wyższego rzędu;</p> <p>⇒ Wzmocnienie atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej obszaru.</p>	<p>- Uruchomienie połączenia kolei pasażerskiej (TAK/NIE).</p> <p>- Liczba ośrodków miejskich, do których możliwy jest bezpośredni dojazd koleją (szt.).</p> <p>- Średni czas dojazdu do ośrodków regionalnych (min.).</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie i rozwój istniejącego systemu połączeń autobusowych. 	<p>⇒ Zapewnienie ciągłości i stabilności obsługi transportowej mieszkańców.</p> <p>⇒ Zwiększenie dostępności transportu zbiorowego dla grup o ograniczonej mobilności (osoby starsze, młodzież, osoby bez samochodu).</p> <p>⇒ Ograniczenie wykluczenia komunikacyjnego w skali lokalnej (międzygminnej).</p>	<p>- Liczba funkcjonujących linii autobusowych przejeżdżających przez teren miasta (szt.).</p> <p>- Średni czas dojazdu do ośrodków regionalnych (min.).</p>
		<p>⇒ Poprawa estetyki przestrzeni publicznych.</p>	<p>- Liczba miejsc parkingowych w bezpośrednim sąsiedztwie usług publicznych (szt.).</p>

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie systemu parkowania w przestrzeni miejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie rotacji miejsc parkingowych w obszarach o największym natężeniu ruchu. ⇒ Ograniczenie presji samochodowej w centrum. ⇒ Poprawa bezpieczeństwa w ruchu samochodowym i pieszym. ⇒ Funkcjonujące zaplecze infrastrukturalne, organizacyjne i taryfowe, zwiększające konkurencyjność regionalnych połączeń kolejowych wobec transportu indywidualnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba miejsc parkingowych z ograniczeniem czasu postoju (szt.). - Liczba nowych i obecnie istniejących przejść dla pieszych i ciągów pieszych objętych poprawą bezpieczeństwa (szt.).

9.2. Cel strategiczny 2. Wspieranie rozwoju gospodarczego miasta poprzez wykorzystanie potencjału przestrzennego i rozwój lokalnego rynku pracy oraz promocję walorów rekreacyjnych i dziedzictwa historycznego.

Tabela 47. Cel strategiczny 2. - kierunki działań wraz z wskaźnikami.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
C2.1. Rozwijanie funkcji miasta jako ośrodka usług, pracy i przedsiębiorczości dla mieszkańców miasta oraz okolicznych miejscowości.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie oferty usług publicznych i komercyjnych o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Rozwój lokalnej przedsiębiorczości usługowej odpowiadającej na potrzeby mieszkańców miasta i obszaru funkcjonalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych (szt./rok). - Liczba przeprowadzonych szkoleń (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie rozwoju małych, średnich i dużych przedsiębiorstw jako podstawy lokalnej gospodarki. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Pojawienie się w przestrzeni miasta korzystnych warunków sprzyjających prowadzeniu działalności gospodarczej oraz ułatwiających funkcjonowanie przedsiębiorstw. ⇒ Wzmocnienie roli miasta jako lokalnego centrum usługowego dla mieszkańców okolicznych miejscowości. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba miejsc pracy utworzonych w sektorze MŚP (os.). - Wartość wpływów z podatków od prowadzenia działalności gospodarczej (zł).
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwijanie funkcji usługowych miasta w oparciu o dostępność komunikacyjną i potencjał obsługi mieszkańców obszaru funkcjonalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wzmocnienie stabilności i konkurencyjności lokalnych firm. ⇒ Zwiększenie liczby ofert na rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba lokali usługowych funkcjonujących na terenie miasta (szt.). - Liczba nowych lokali usługowych uruchomionych w ciągu roku (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie dostępności usług dla mieszkańców i podróżnych poprzez rozwój funkcji komercyjnych w obiekcie dawnej infrastruktury kolejowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Utworzenie w obiekcie dawnego dworca kolejowego funkcjonalnej przestrzeni usługowej dostępnej dla mieszkańców i podróżnych, z zachowaniem komfortu oczekiwania. 	<ul style="list-style-type: none"> - Podjęcie działań formalnych w celu przejęcia obiektu od PKP (TAK.NIE). - Liczba przedsiębiorców lub najemców działających w obiekcie po przejęciu (szt.).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> Wspieranie współpracy między lokalnymi przedsiębiorcami, a szkołami i uczelniami w zakresie praktyk, staży i projektów edukacyjno-zawodowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Lepsze dopasowanie kompetencji uczniów i absolwentów do potrzeb lokalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podpisanych porozumień o współpracy szkoła-przedsiębiorca (szt.). Liczba uczniów i absolwentów objętych praktykami lub stażami (os./rok).
C2.2. Budowanie konkurencyjnego i przyjaznego środowiska dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz lokowania inwestycji.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój i promocja obszarów aktywności gospodarczej, w szczególności w południowej części miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Uchwalone Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP) rezerwujące i przygotowujące tereny pod działalność gospodarczą. 	<ul style="list-style-type: none"> Posiadanie terenów publicznych przeznaczonych pod działalność gospodarczą (TAK/NIE). Powierzchnia terenów objętych MPZP z przeznaczeniem pod działalność gospodarczą (ha).
	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzanie lokalnych zachęt inwestycyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Opracowany i przyjęty system ulg i zwolnień dla inwestorów tworzących miejsca pracy 	<ul style="list-style-type: none"> Pozyskanie inwestora, który otworzy dużą działalność na terenie miasta (TAK/NIE). Opracowanie systemu ulg (TAK/NIE). Przyjęcie uchwały wprowadzającej zachęty inwestycyjne (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój partnerskiego modelu współpracy z podmiotami zewnętrznymi o wysokim potencjale rozwojowym. 	<ul style="list-style-type: none"> Pojawienie się inwestorów i dużych projektów gospodarczych na terenie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych podmiotów gospodarczych, które rozpoczęły działalność na terenach inwestycyjnych (szt.). Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w wyniku nowych inwestycji (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój oferty informacyjnej i cyfrowej dla przedsiębiorców. 	<ul style="list-style-type: none"> Stworzona aktualna, publiczna baza danych o nieruchomościach inwestycyjnych (publicznych i prywatnych). Rozwój cyfrowej obsługi przedsiębiorców i inwestorów Tworzenie warunków dla rozwoju i lokalizacji działalności gospodarczej oraz usług generujących miejsca pracy. Transparentność względem mieszkańców przeciwdziałając dezinformacji, generującej niepotrzebne konflikty. Lepszy dostęp przedsiębiorców do informacji i wsparcia ze strony miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie i aktualizacja zakładki na stronie internetowej miasta dla przedsiębiorców (TAK/NIE). Aktualna baza nieruchomości inwestycyjnych dostępna publicznie (TAK/NIE). Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych i warsztatów dla przedsiębiorców (szt.).
C2.3. Zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> Podjęcie współpracy z zarządem powiatu w celu rozwoju doradztwa zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> Lepsze przygotowanie młodych mieszkańców wchodzących na rynek pracy do wymogów i potrzeb lokalnego rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Objęcie placówki ponadpodstawowej współpracą z przedsiębiorcami oraz Urzędem Miasta (TAK/NIE).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
oraz dostosowanie lokalnego rynku pracy do zmieniających się potrzeb gospodarki.	<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie staży, praktyk i form zdobywania doświadczenia zawodowego. 	⇒ Zwiększenie doświadczenia zawodowego mieszkańców	- Liczba doradztw zawodowych zrealizowanych dla mieszkańców (szt.). - Liczba uczniów/absolwentów objętych praktykami lub stażami (os./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój innowacyjnej i cyfrowej przedsiębiorczości. 	⇒ Tworzenie warunków dla pracy zdalnej i działalności kreatywnej.	- Liczba zrealizowanych inicjatyw wspierających innowacyjność i pracę zdalną (szt.). - Liczba szkoleń podnoszących kompetencje cyfrowe mieszkańców i przedsiębiorców (szt.).
C2.4. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa historycznego miasta oraz walorów krajobrazowych do rozwoju funkcji rekreacyjnych, usług oraz lokalnej przedsiębiorczości.	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój obszaru tzw. „Izidorów” jako ponadlokalnej przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej. 	⇒ Przekształcenie obszaru tzw. „Izidorów” w rozpoznawalną przestrzeń z funkcjami rekreacyjnymi i zapleczem usługowym. ⇒ Zwiększenie atrakcyjności miasta jako miejsca wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców i odwiedzających.	- Uporządkowanie stanu formalnoprawnego terenu tzw. „Izidorów” (TAK/NIE). - Powierzchnia zagospodarowanego terenu rekreacyjnego (ha). - Liczba elementów infrastruktury rekreacyjnej (kąpielisko, pomosty, mała architektura, zaplecze sanitarne) (szt.). - Liczba podmiotów świadczących usługi na obszarze tzw. „Izidorów” (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Kreowanie oferty rekreacyjnej opartej na historii, tożsamości kulturowej oraz walorach krajobrazowych i rekreacyjnych miasta. 	⇒ Spójna i uporządkowana oferta turystyczna miasta, łącząca dziedzictwo kulturowe z funkcjami rekreacyjnymi. ⇒ Wzmocnienie rozpoznawalności lokalnych zasobów jako elementów oferty turystycznej miasta. ⇒ Inicjowanie działań dążących do odkrycia bogatej historii miasta.	- Liczba opracowanych i udostępnionych produktów rekreacyjnych (np. trasy, spacerów tematyczne, materiały informacyjne) (szt.). - Liczba obiektów i miejsc włączonych do lokalnej oferty rekreacyjnej (szt.). - Liczba materiałów promocyjnych (szt.). - Liczba wyświetleń podstrony „dla turysty” (szt./rok). - Liczba projektów realizowanych w celu odkrywania i dokumentowania historii miasta (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie wizerunku miasta jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji, w tym poprzez nawiązanie do dawnego określenia „Szwajcarii Podlaskiej”. 	⇒ Utrwalenie pozytywnego wizerunku miasta jako miejsca atrakcyjnego krajobrazowo i rekreacyjnie. ⇒ Zwiększenie zainteresowania miastem wśród mieszkańców regionu i wykorzystanie trendu tzw. turystyki weekendowej.	- Liczba działań promocyjnych wykorzystujących motyw „Szwajcarii Podlaskiej” (szt./rok). - Funkcjonowanie spójnej identyfikacji promocyjnej miasta (TAK/NIE).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój i promocja infrastruktury rekreacyjnej oraz aktywnych form rekreacji, w szczególności tras rowerowych i spacerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa dostępności i jakości infrastruktury rekreacyjnej na terenie miasta i w jego otoczeniu. ⇒ Wzrost wykorzystania tras rowerowych i spacerowych przez mieszkańców i odwiedzających. ⇒ Promocja miasta poprzez cykliczne wydarzenia sportowe promujące lokalne wydarzenia historyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość tras rowerowych i spacerowych (km). - Liczba elementów infrastruktury towarzyszącej (ławki, stojaki rowerowe, tablice) (szt.). - Liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych promujących miasto (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi bazy noclegowej i usług towarzyszących poprzez partnerstwo publiczno-prywatne. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie zainteresowania partnerów prywatnych realizacją usług noclegowych i turystycznych. ⇒ Stopniowe uzupełnianie oferty miasta o usługi wspierające trend tzw. turystyki weekendowej oraz działkowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba spotkań informacyjnych lub działań skierowanych do potencjalnych inwestorów (szt.). - Liczba nowych lub rozszerzonych usług noclegowych i turystycznych -(szt.). - Liczba podmiotów gospodarczych działających w branży turystyczno-rekreacyjnej (szt.).
<p style="text-align: center;">C2.5. Zapewnienie stabilności finansowej miasta i wykorzystanie zasobów komunalnych i gospodarczych na terenie miasta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie zrekultywowanych terenów do dalszych funkcji gospodarczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Przywrócenie zdolności eksploatacyjnej składowiska zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrony środowiska. ⇒ Zapewnienie ciągłości funkcjonowania składowiska jako elementu lokalnego systemu gospodarki odpadami. ⇒ Zwiększenie powierzchni i możliwości technicznych składowiska w odpowiedzi na rosnące potrzeby miasta. ⇒ Dostosowanie składowiska do przyjmowania odpadów biodegradowalnych, ograniczające koszty ich zewnętrznego zagospodarowania. ⇒ Uporządkowanie i dostosowanie układu komunikacyjnego oraz dojazdu do składowiska, poprawiające bezpieczeństwo i efektywność obsługi obiektu. ⇒ Wzmocnienie lokalnego systemu gospodarowania odpadami w modelu obiegu zamkniętego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia terenów wykorzystanych po rekultywacji (ha). - Uzyskanie wymaganych decyzji środowiskowych i eksploatacyjnych (TAK/NIE). - Długość zmodernizowanych odcinków dojazdu do składowiska (km).
	<ul style="list-style-type: none"> Racjonalne i długofalowe zarządzanie mieniem komunalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Mienie komunalne jest systematycznie porządkowane, inwentaryzowane i oceniane pod kątem dalszego wykorzystania. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie i uchwalenie aktualnego Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym (TAK/NIE).
		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Część zasobów komunalnych generuje stabilne dochody własne. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba umów najmu, dzierżawy lub użyczenia (szt.)

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze wykorzystanie mienia komunalnego dla wzmacniania dochodów miasta. 	⇒ Dochody z mienia komunalnego stają się przewidywalnym elementem budżetu.	- Wpływy z tego tytułu do budżetu miasta (zł/rok).
C2.6. Wzmacnianie współpracy gospodarczej miasta z otoczeniem ponadlokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie współpracy gospodarczej z gminami sąsiednimi i ośrodkami regionalnymi. 	⇒ Dalsza współpraca miasta i włączanie w nowe ponadlokalne inicjatywy rozwojowe i sieci współpracy. ⇒ Promocja miasta w układach subregionalnych i regionalnych.	- Liczba podpisanych porozumień, listów intencyjnych lub umów o współpracy (szt.). - Liczba wizyt studyjnych (szt.). - Liczba wspólnych inicjatyw lub przedsięwzięć z gminami sąsiednimi (szt.). - Udział miasta w strukturach lub forach ponadlokalnych (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze włączanie i aktywny udział miasta w ponadlokalnych inicjatywach rozwojowych i sieciach współpracy. 	⇒ Rozwijanie współpracy miasta z organizacjami pozarządowymi, instytucjami społecznymi i gospodarczymi oraz podmiotami działającymi w skali ponadlokalnej. ⇒ Zwiększenie liczby wspólnych inicjatyw. ⇒ Lepsze wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania działań rozwojowych. ⇒ Wzmocnienie kompetencji instytucjonalnych miasta w zakresie koordynowania i wspierania inicjatyw partnerskich.	- Liczba porozumień lub umów o współpracy z organizacjami i instytucjami zewnętrznymi (szt.). - Liczba projektów lub działań realizowanych w partnerstwie z organizacjami (szt.). - Liczba spotkań roboczych lub konsultacyjnych z partnerami zewnętrznymi (szt./rok).

9.3. Cel strategiczny 3. Planowanie i kształtowanie przestrzeni miasta w sposób odpowiadający potrzebom mieszkańców i odwiedzających, uwzględniając ochronę środowiska, zrównoważony rozwój oraz lokalny potencjał.

Tabela 48. Cel strategiczny 3. - kierunki działań wraz z wskaźnikami.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
C3.1. Racjonalne prowadzenie polityki przestrzennej i dbałość o środowisko	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększanie pokrycia miasta zaktualizowanymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). 	⇒ Tworzenie opracowań planistycznych wspierających harmonijny i spójny rozwój miasta oraz eliminujących konflikty w zagospodarowaniu przestrzeni.	- Powierzchnia miasta objęta opracowaniami MPZP zgodnymi ze standardami i obowiązującymi wymogami (%).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
<p>zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.</p>		<p>⇒ Zarządzanie przestrzenią doprowadzające do jak najbardziej efektywnego wykorzystania zasobów miasta i podnoszenia jakości życia mieszkańców.</p>	
	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie aktów planowania przestrzennego do najnowszych regulacji prawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Utworzenie planu ogólnego uwzględniającego wszelkie zapotrzebowanie społeczno-gospodarczo-przestrzenne. ⇒ Zachowanie równowagi pomiędzy terenami przeznaczanymi na zabudowę mieszkalną i przemysłową, a przestrzeniami publicznymi i rekreacyjnymi. ⇒ Efektywne zarządzanie przestrzenią. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie planu ogólnego Miasta Stoczek Łukowski (TAK/NIE). - Udział terenów pod zabudowę mieszkaniową (%). - Udział terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową (%). - Udział terenów przeznaczonych pod zabudowę przemysłową (%). - Udział terenów przeznaczonych pod zabudowę rekreacyjno-wypoczynkową (%).
	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie kompleksowej polityki przestrzennej pod przyszłe inwestycje sieciowe i komunikacyjne. 	<p>⇒ Tworzenie projektów rozwojowych infrastruktury sieciowej i komunikacyjnej dla obszarów ekonomicznie uzasadnionych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stopień wykorzystania infrastruktury sieciowej (%).
	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie spotkań podczas konsultacji społecznych i wyłożeń do publicznego wglądu projektów MPZP. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Udział mieszkańców w kształtowaniu przestrzeni. ⇒ Spójny układ przestrzenny uwzględniający potrzeby społeczności lokalnej, a także aspekty ekonomiczne, ekologiczne i kulturowe. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba spotkań podczas konsultacji społecznych (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja zadań zaplanowanych w dokumencie Gminnego Programu Rewitalizacji. 	<p>⇒ Przywrócenie spójności społecznej i zrównoważenie procesów rozwojowych w mieście.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Realizacja zadań Gminnego Programu Rewitalizacji (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie krajobrazowej strefy ochronnej wokół zabytku. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zachowanie walorów kulturowych. ⇒ Zgodność prac w przestrzeni miejskiej oraz inwestycji z przyjętymi zasadami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Wyznaczenie krajobrazowych stref chronionych oraz wokół zabytku (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> • Uzupełnianie istniejącej zabudowy mieszkaniowej w celu wspierania rozwoju jednostki miejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zapobieganie rozpraszaniu się zabudowy. ⇒ Wzrost liczby mieszkańców w obrębie zwartej zabudowy miejskiej, wspierający lokalne usługi i przedsiębiorczość. ⇒ Powstanie nowych budynków o charakterze wielorodzinnym nienaruszających obecnego charakteru małomiejской jednostki. 	<ul style="list-style-type: none"> - Procent wzrostu liczby mieszkańców na terenach objętych uzupełnieniem zabudowy (%/rok). - Liczba nowych inwestycji mieszkaniowych w obrębie istniejącej zabudowy (inwestycje/rok).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie standardów ekologicznych dla inwestorów. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa efektywności energetycznej nowych inwestycji i zmniejszenie emisji zanieczyszczeń. ⇒ Wzrost świadomości ekologicznej inwestorów oraz promowanie zrównoważonego rozwoju miasta 	<ul style="list-style-type: none"> - Wprowadzenie zasad i wytycznych ograniczających negatywny wpływ inwestycji na środowisko (TAK/NIE). - Liczba inwestycji produkcyjno- usługowych zgodnych ze standardem (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring hałasu, emisji i zanieczyszczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Systematyczne zbieranie danych o jakości powietrza, poziomie hałasu i innych wskaźnikach środowiskowych. ⇒ Zwiększenie bezpieczeństwa i komfortu życia mieszkańców poprzez poprawę stanu środowiska miejskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba monitorowanych wskaźników (szt.). - Liczba monitorowanych wskaźników przekraczających dopuszczalne normy (dni/rok).
	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzanie nawierzchni przepuszczalnych (np. kostki ażurowej, żwiru) w przestrzeniach publicznych - w miejscach, gdzie nie obniży to funkcjonalności i komfortu użytkowania przestrzeni. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Ograniczenie uszczelniania powierzchni i promowanie rozwiązań retencyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia przestrzeni publicznych z zastosowaniem nawierzchni przepuszczalnych (m²).
C3.2. Organizacja przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie jakości, estetyki i dostępności placów, skwerów i parków. ⇒ Poprawa dostępności przestrzeni publicznych dla osób starszych, dzieci i osób z niepełnosprawnościami. ⇒ Wzrost atrakcyjności miasta jako miejsca do życia i spędzania wolnego czasu, stymulujący lokalne inwestycje. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów wyposażonych w udogodnienia dla osób starszych i niepełnosprawnych (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja i inwentaryzacja sieci wodno-kanalizacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa niezawodności i bezpieczeństwa systemu wodno-kanalizacyjnego. ⇒ Ograniczenie awarii i strat wody. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (km). - Liczba awarii w sieci wodno-kanalizacyjnej w skali roku (szt.). - Cyfryzacja danych dotyczących sieci wodno-kanalizacyjnych (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświetleniowej. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców w przestrzeni publicznej. ⇒ Wzrost estetyki przestrzeni miejskiej dzięki nowoczesnemu oświetleniu. ⇒ Zmniejszenie zużycia energii dzięki zastosowaniu energooszczędnych rozwiązań. 	<ul style="list-style-type: none"> - Długość ulic objętych modernizacją oświetlenia (km). - Udział oświetlenia energooszczędnego w całej sieci (%).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie poprawy bezpieczeństwa i skrócenie procedur współpracy z zarządcami dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Skrócenie czasu uzyskiwania zgód i koordynacji działań na drogach, których zarządcą nie jest miasto. ⇒ Poprawa bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i kierowców. ⇒ Spójność działań inwestycyjnych w obszarach przydrożnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba działań koordynowanych z zarządcami dróg zewnętrznych (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie jakości i sprawności miejskich jednostek odpowiedzialnych za utrzymanie infrastruktury i porządku w mieście. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Doposażenie Miejskiego Zakładu Gospodarki Komunalnej. ⇒ Poprawa funkcjonowania i bezpieczeństwa na terenie PSZOK. ⇒ Efektywne wykorzystanie zasobów komunalnych i możliwość przyjmowania odpadów zgodnie z wymogami. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba doposażonych stanowisk i urzędzeń w jednostkach miejskich (szt.). - Liczba doposażonych stanowisk w PSZOK (szt.). - Liczba godzin dostępności PSZOK dla mieszkańców (h/miesiąc).
	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie przywrócenia ruchu kolei pasażerskiej zatrzymującej się na stacji na terenie Miasta Stoczek Łukowski. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa dostępności transportowej miasta i integracja z regionalnym systemem komunikacyjnym. ⇒ Wzrost atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba połączeń kolejowych (szt./dzień). - Liczba ośrodków lokalnych i ponadlokalnych dostępnych koleją (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie inicjatyw wspierających osiedlanie się młodych rodzin. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie liczby młodych rodzin zamieszkujących w mieście. ⇒ Spowalnianie niżu demograficznego w mieście. ⇒ Stworzenie bodźców do dalszego rozwoju lokalnej infrastruktury usługowej i edukacyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba rodzin objętych programami wsparcia (szt.). - Liczba inicjatyw mieszkaniowych skierowanych do młodych rodzin (szt.).
<p>C3.3. Rozwój i zwiększanie dostępności do infrastruktury użytkowej jednostki samorządu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywne prowadzenie stron miasta w mediach społecznościowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Szybkie przekazywanie informacji mieszkańcom oraz promowanie wydarzeń w jednostce wśród osób spoza jej terenu. ⇒ Zwiększenie ilości publikacji i promocja wydarzeń w mieście. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wyświetleń (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Regularna publikacja e-biuletynu informacyjnego. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie dostępności danych dotyczących działań miasta wśród inwestorów oraz mieszkańców, 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba publikacji rocznie (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Udostępnienie danych przestrzennych w formacie open data. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Umożliwienie powszechnego korzystania z danych przestrzennych w celach planistycznych, analitycznych i rozwojowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba pobrań/zestawów danych (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie sekcji FAQ na stronie miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Przejrzystość i łatwość w przeglądaniu udostępnianych materiałów. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba odwiedzin zakładki (szt.).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
C3.4. Rozwój i ochrona zasobów wodnych oraz środowiska naturalnego.	<ul style="list-style-type: none"> ● Ochrona lokalnych cieków wodnych i zbiorników. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa stanu czystości i jakości wód powierzchniowych. ⇒ Ograniczenie presji zanieczyszczeń na lokalne zasoby wodne. ⇒ Zwiększenie bezpieczeństwa środowiskowego terenów przyległych do cieków i zbiorników. ⇒ Zachowanie i wzmocnienie funkcji przyrodniczych ekosystemów wodnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorowanie parametrów cieków wodnych w analizach stanu jakości wód powierzchniowych (TAK/NIE). - Ocena stanu jakości wód jest niezagrażona osiągnięciem celów środowiskowych (TAK/NIE).
	<ul style="list-style-type: none"> ● Zagospodarowanie terenów zieleni i zadrzewień. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wzrost powierzchni terenów zielonych na terenie miasta. ⇒ Poprawa mikroklimatu i warunków życia mieszkańców. ⇒ Zwiększenie retencji wód opadowych i ograniczenie skutków suszy. ⇒ Wzmocnienie bioróżnorodności i ciągłości systemu zieleni miejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych w przestrzeni miejskiej (m²). - Liczba nowych nasadzeń drzew i krzewów (szt./rok). - Liczba działań zwiększających retencję wód opadowych (np. zbiorniki, ogrody deszczowe) (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> ● Promocja postaw proekologicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie świadomości ekologicznej. ⇒ Wzrost zaangażowania dzieci i młodzieży w działania na rzecz ochrony środowiska. ⇒ Lepsze przygotowanie mieszkańców do realizacji celów środowiskowych miasta. ⇒ Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami i osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba akcji edukacyjnych dla mieszkańców (dzieci, młodzież, dorośli) (szt.). - Liczba uczestników w programach edukacyjnych (os.). - Udział gospodarstw domowych stosujących segregację odpadów (%). - Udział odpadów poddanych recyklingowi w łącznej masie odpadów (%).
	<ul style="list-style-type: none"> ● Prowadzenie działań oraz inwestycji zwiększających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przez obiekty użytku publicznego oraz mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wzrost liczby obiektów publicznych korzystających z OZE (panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne, pompy ciepła). ⇒ Wsparcie mieszkańców i sektora publicznego w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych na instalacje OZE. ⇒ Poprawa wizerunku miasta jako proekologicznego i przyjaznego środowisku. ⇒ Redukcja kosztów energii w jednostkach miejskich i wzrost niezależności energetycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba obiektów użyteczności publicznej wyposażonych w instalacje OZE (szt.). - Powołanie spółdzielni energetycznej (TAK/NIE). - Liczba gospodarstw domowych korzystających z OZE dzięki wsparciu miasta lub programom informacyjnym (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> ● Wsparcie dla ekologicznych form ogrzewania. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Stopniowe ograniczenie niskiej emisji na terenie miasta. ⇒ Poprawa jakości powietrza i warunków zdrowotnych mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> - Spadający udział instalacji grzewczych niespełniających norm (%). - Rosnący udział zainstalowanych ekologicznych źródeł ciepła (%).

Cele operacyjne	Kierunki działań	Rezultaty planowanych działań	Wskaźniki
		<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie źródeł emisji i sposobów ich ograniczania. ⇒ Zwiększenie skuteczności działań kontrolnych i informacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba dni w których pomiary jakości powietrza z czujników, wykazały ilości niebezpiecznych substancji powyżej dopuszczalnych wielkości (dni/rok). - Liczba kampanii edukacyjnych z zakresu kształtowania postaw proekologicznych (szt.).
	<ul style="list-style-type: none"> • Realizacja działań ograniczających zagrożenia środowiskowe związane z usuwaniem azbestu. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zmniejszenie zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych związanych z azbestem. ⇒ Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i jakości przestrzeni zamieszkania. ⇒ Systematyczne ograniczanie obecności odpadów niebezpiecznych na terenie miasta. ⇒ Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie bezpiecznego postępowania z odpadami niebezpiecznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Miasto posiada aktualny Program usuwania azbestu (TAK/NIE). - Ilość zebranych i bezpiecznie utylizowanych odpadów azbestowych (Mg/rok). - Ilość zinwentaryzowanego azbestu na terenie miasta (Mg).
	<ul style="list-style-type: none"> • Elektromobilność i działania sprzyjające ograniczeniu emisji. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Poprawa wizerunku miasta jako przyjaznego środowisku i atrakcyjnego dla mieszkańców i przyjezdnych korzystających z pojazdów elektrycznych. ⇒ Pojawienie się punktów ładowania pojazdów elektrycznych w mieście. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba punktów ładowania pojazdów elektrycznych zrealizowanych dzięki współpracy z inwestorami lub funduszami zewnętrznymi (szt.).
C3.5. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjno-turystycznych.	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Mieszkańcy i turyści korzystają z wysokiej jakości przestrzeni rekreacyjnych ⇒ Zadbanie o oznakowanie tras/ szlaków na terenie miasta oraz poza nim. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów (szt.). - Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni rekreacyjnej na terenie miasta (m²).
	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja miasta jako atrakcyjnego miejsca to życia i wypoczynku. 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Miasto staje się atrakcyjne jako punkt wypoczynku w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wydarzeń wspólnych promujących miasto jako przyjazne miejsce do odpoczynku rekreację (szt.). - Liczba materiałów promocyjnych (szt.). - Liczba wyświetleń podstrony dla turysty (szt./rok).
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój współpracy z lokalnymi podmiotami turystycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> ⇒ Zwiększenie wykorzystania przestrzeni rekreacyjnej przez mieszkańców i przyjezdnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba partnerstw / umów współpracy (szt.).

10. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Model funkcjonalno-przestrzenny w Strategii Rozwoju Gminy służy określeniu kluczowych dla rozwoju JST obszarów, zdefiniowaniu ich funkcji i zależności między obszarami o różnych funkcjach. Możliwe staje się precyzyjne lokalizowanie różnych funkcji przestrzeni, odpowiadające celom Strategii. Komponent przestrzenny wskazuje, gdzie dokładnie funkcje mogą być realizowane. Istotne jest zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy poszczególnymi funkcjami, zgodnie z uwarunkowaniami i potrzebami. Model jest obowiązkowym elementem Strategii, który stanowi podsumowanie najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych w przestrzeni jednostek samorządu terytorialnego.

Układ przestrzenny Miasta Stoczek Łukowski z siecią osadniczą i jego komponentami urbanistycznymi

Początki organizacji miejskiej Stoczka sięgają pierwszej połowy XVI wieku i wpisują się w intensywną falę lokacji miejskich z lat 1521-1558, która po czterdziestoletniej przerwie doprowadziła do powstania kilkunastu nowych ośrodków na obszarze regionu. Współczesny układ przestrzenny miasta kształtuje się w specyficznych uwarunkowaniach administracyjnych: Stoczek Łukowski stanowi odrębną gminę miejską, całkowicie otoczoną przez gminę wiejską o tej samej nazwie, tworzącą tzw. „układ obwarzankowy”, co jest konsekwencją reformy z 1998 roku. Miasto pełni funkcję lokalnego centrum usługowego, dla własnych mieszkańców, jak i społeczności gminy wiejskiej.

Układ urbanistyczny Miasta Stoczek Łukowski stanowi w pełni ukształtowaną, historyczną strukturę miejską, opartą na zachowanym rynku, czytelnej sieci ulic oraz kwartałach zabudowy o tradycyjnym małomiasteczkowym charakterze. Historyczny układ miasta koncentruje się wokół rynku miejskiego, w sąsiedztwie którego zlokalizowany jest jeden z najważniejszych elementów krajobrazu kulturowego - zabytkowy kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Świątynia z XVIII wieku pełni rolę kluczowego obiektu sakralnego i wyraźnej dominanty wysokościowej. Jej pozycja w panoramie Stoczka Łukowskiego wpisuje się w charakterystyczny dla wielu małych miast w Polsce i Europie układ, w którym bryła obiektu sakralnego stanowi główny punkt odniesienia w krajobrazie i organizacji przestrzeni miejskiej. Obszar historycznego centrum obejmuje również wschodni fragment cmentarza miejskiego, skrzyżowanie ulic Kościelnej i gen. Sikorskiego oraz ciąg ulicy Józefa Piłsudskiego aż po ul. Dwernickiego i okolice ulic A. Świętochowskiego i Stodolnej. Strefa ta została w części kierunkowej obowiązującego SUIKZP wskazana jako obszar ochrony ze względu na zachowane elementy zabytkowe. Szczególne znaczenie historyczne dla lokalnej społeczności ma także zbiorowa mogiła powstańców, stanowiąca według zapisów SUIKZP obszar pełnej ochrony historycznej. Dawne historyczne elementy zachowały się również po drugiej stronie torów, poza zabudowaną częścią miasta, w tym cmentarz żydowski przy ul. Dwernickiego.

Zabudowa na terenie miasta koncentruje się przede wszystkim w północnej jego części, po północnej stronie linii kolejowej, która stanowi wyraźną barierę przestrzenną ograniczającą możliwości rozwoju powiązań funkcjonalnych. Dominującą formą zabudowy jest jednorodzinna zabudowa mieszkaniowa o niewielkiej intensywności, zróżnicowana pod względem formy i układu, rozmieszczona w sposób luźny i niekompletnie zwarty. Zabudowa

wielorodzinna występuje głównie w rejonie ulic Armii Krajowej oraz Wincentego Witosa, stanowiąc istotne uzupełnienie funkcji mieszkaniowej.

Poza zwartą częścią osadniczą znaczną powierzchnię miasta zajmują grunty rolne oraz tereny leśne. Współczesne przekształcenia urbanistyczne koncentrują się wzdłuż głównych osi transportowych - drogi krajowej nr 76 oraz drogi wojewódzkiej nr 803 - które stanowią podstawowy szkielet struktury przestrzennej miasta i wyznaczają kierunki jego rozwoju.

System powiązań przyrodniczych

System przyrodniczy w mieście jest dobrze rozwinięty i tworzy wyraźną strukturę zieleni, która w istotny sposób wpływa na warunki rozwoju przestrzennego. Tereny zielone obejmują lasy, park miejski „Chojniak”, zadrzewienia, użytki rolne oraz skwery. Łącznie zajmują znaczną większość administracyjnej powierzchni miasta.

Lasy zajmują około 12,4% powierzchni miasta, co jest wartością stosunkowo wysoką dla niewielkiego ośrodka miejskiego. Rozmieszczone są nierównomiernie. Największe kompleksy znajdują się w części zachodniej oraz w północno-wschodniej, po prawej stronie rzeki Świder, która jest kluczowym elementem krajobrazowym i ekologicznym. Dolina rzeki oraz znajdujące się w jej pobliżu stawy tworzą mozaikowy, złożony ekosystem o wysokiej bioróżnorodności, który - dzięki ograniczonej antropopresji - pełni rolę nieformalnego, naturalnego korytarza ekologicznego wspomagającego migrację gatunków oraz przewietrzanie przestrzeni miejskiej.

Miasto nie posiada licznych form przyrody. Wschodnia i północno-wschodnia część Stoczka Łukowskiego leży w granicach Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Obszar obejmuje tereny wyróżniające się wartościami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Ze względu na niewielką powierzchnię w granicach miasta nie ogranicza to znacząco rozwoju funkcji gospodarczych. Na terenie miasta znajduje się także pięć pomników przyrody. Reprezentują one najbardziej wartościowe elementy środowiska przyrodniczego dla lokalnego.

Miasto Stoczek Łukowski leży w zlewni Wisły. Na jego terenie występują obszary zagrożenia powodziowego z prawdopodobieństwem 10% (raz na 10 lat) oraz 1% (raz na 100 lat). Oba rodzaje powodzi mogą wystąpić w północnej części miasta, w obszarach przylegających do rzeki Świder. Są to tereny o charakterze naturalnym, głównie porośnięte roślinnością trawiastą, lasami oraz obejmujące zbiorniki wodne. Dlatego zagrożenie powodziowe nie obejmuje terenów zabudowanych.

Główne korytarze i elementy sieci transportowych

Miasto Stoczek Łukowski charakteryzuje się korzystnym położeniem w przypadku dostępności transportowej - posiada dogodne połączenia drogowe i znajduje się w bliskiej odległości od ważnych ośrodków: Łukowa, Lublina i Warszawy. W mieście występują cztery kategorie dróg:

- Droga krajowa nr 76 Garwolin-Łuków,
- Droga wojewódzka nr 803 biegnąca od centrum miasta do Siedlec,
- Drogi powiatowe (o łącznej długości 5,087 km),
- Drogi gminne (o łącznej długości 19,4 km).

Drogi wychodzące z Miasta Stoczek Łukowski dobrze łączą je z wsiami w Gminie Stoczek Łukowski, zapewniając mieszkańcom tych miejscowości łatwy dostęp i dojazd do miasta.

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Przez tereny miasta przebiega szereg sieci infrastruktury sieciowej, w tym wodociągi, kanalizacja, sieć gazowa i sieć Internet oraz linie elektroenergetyczne. Stopień uzbrojenia miasta oraz obsługi terenów zabudowanych jest zróżnicowany..

W przypadku stopnia zwodociągowania Miasta Stoczek Łukowski wynosi ono 96%, stopień skanalizowania - 98%, natomiast stopień gazyfikacji - 76,9%. Zaopatrzenie Miasta Stoczek Łukowski w ciepło oparte jest głównie na indywidualnych źródłach ciepła. Przez teren Miasta Stoczek Łukowski przebiega gazociąg średniego ciśnienia DN 150, stanowiący element regionalnej sieci dystrybucyjnej gazu. Miasto zasilane jest ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV Stoczek Łukowski, położonej administracyjnie poza jego granicami. W południowej części miasta, w rejonie drogi krajowej i dawnej stacji kolejowej PKP Stoczek Łukowski, zlokalizowana jest podstacja trakcyjna obsługująca linię kolejową.

Infrastruktura społeczna w Stoczku Łukowskim zapewnia mieszkańcom dostęp do szerokiego zakresu usług publicznych, obejmujących edukację, opiekę nad dziećmi, ochronę zdrowia, pomoc społeczną, administrację, kulturę, sport i rekreację. System oświaty w mieście obejmuje:

- Zespół Oświatowy, w skład którego wchodzi Przedszkole oraz Szkoła Podstawowa im. Generała Józefa Dwernickiego;

- Miejski Żłobek „Maluszek”;

- Zespół Szkół Ponadpodstawowych.

Uzupełnieniem systemu wsparcia społecznego jest Warsztat Terapii Zajęciowej, wzmacniający ofertę integracyjną i rehabilitacyjną dla osób z niepełnosprawnościami.

Kluczowe znaczenie w strukturze funkcjonalnej miasta pełni centralna strefa usługowa zlokalizowana wokół rynku. Koncentrują się tam najważniejsze funkcje administracyjne i społeczne - budynek Urzędu Miasta oraz Urzędu Gminy, kościół parafialny, siedziba OSP, Miejski Ośrodek Kultury oraz centralny skwer będący reprezentacyjną przestrzenią miasta. Działalność kulturalną prowadzą Miejski Ośrodek Kultury oraz Miejska Biblioteka Publiczna, przy czym MOK organizuje również zajęcia w Miejskiej Świetlicy Socjoterapeutycznej.

W zakresie pomocy społecznej zadania realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Usługi zdrowotne świadczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej (SPZOZ) oraz podmioty prywatne, zlokalizowane głównie w rejonie ul. Piłsudskiego.

System usług uzupełniają obiekty sportowo-rekreacyjne, w tym Park Sportu i Park Chojniak, stanowiące istotne zaplecze aktywności fizycznej i wypoczynku mieszkańców. Bezpieczeństwo publiczne zapewnia Komisariat Policji zlokalizowany w centralno-południowej części miasta.

W niniejszym rozdziale zawarto dwa wzajemnie uzupełniające się modele struktury funkcjonalno-przestrzennej, które stanowią narzędzia planistyczne, stosowane w zarządzaniu przestrzenią i planowaniu rozwoju miasta. W celu zachowania większej przejrzystości, modele zostały podzielone na istniejące obszary funkcjonalne oraz kierunki rozwoju. Zidentyfikowane rekomendacje przedstawione na modelu kierunków rozwoju sygnalizują niezbędne lub pożądane działania do realizacji Strategii. Finalnie mają one zapewnić podniesienie standardu i jakości życia mieszkańców oraz potencjału gospodarczego Miasta Stoczek Łukowski, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Należy nadmienić, że modele stanowią jedynie poglądowe opracowanie graficzne, niezachowujące dokładności kartograficznej. W praktyce

oznacza to, że wskazane na modelach obiekty oraz obszary objęte proponowanymi działaniami nie są lokalizacjami obligatoryjnymi, a stanowią jedynie propozycję rozmieszczenia zakresu działań. Fakt ten wynika przede wszystkim z rekomendacyjnego charakteru Strategii oraz ograniczeń technicznych związanych ze spójnym opracowaniem dokumentu.

Wyznaczono obiekty rekomendowane do modernizacji i doposażenia, a także wskazano miejsca, w których należy zintensyfikować działania ukierunkowane na podnoszenie standardu świadczonych usług. Określono również rekomendowane lokalizacje dla nowych lub modernizowanych obiektów użyteczności publicznej. Ponadto wskazano obszary predysponowane do rozwoju działalności gospodarczej, rekreacji oraz usług, a także zidentyfikowano istniejące kompleksy, w których konieczne jest wzmacnianie pełnionych funkcji, w szczególności strefę usług oświatowych oraz strefę usług publicznych. Podkreślić należy, że strefy usługowe (usługowo-oświatowa, usług publicznych oraz rekreacyjno-usługowa) pełnią kluczową rolę w kształtowaniu spójnej struktury miasta. Ich wzmacnianie poprzez modernizację infrastruktury, doposażenie obiektów i rozwój oferty usługowej przyczyni się zarówno do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców, zwiększenia funkcjonalności całego miasta jako lokalnego centrum usług i integracji społecznej oraz rozwoju konkurencyjności.

Na modelu zaznaczono także odcinki, na których należy skoncentrować działania miasta w zakresie poprawy bezpieczeństwa, w tym poprzez modernizację infrastruktury drogowej, poprawę oświetlenia ulicznego oraz wyznaczenie i dostosowanie infrastruktury dla pieszych, umożliwiającej bezpieczne poruszanie się, w szczególności przejść dla pieszych. Na rysunku modelu kierunków rozwoju wskazano również kierunki kształtowania nowej zabudowy.

W dokumencie Strategii wyznaczono ponadto pięć Obszarów Strategicznej Interwencji, obejmujących:

1. Teren drogi krajowej wraz z przyległym otoczeniem, na którym konieczna jest poprawa bezpieczeństwa oraz stanu technicznego infrastruktury, a także inicjowanie przez miasto stałego dialogu z zarządcą drogi; skomplikowane procedury formalnoprawne oraz konieczność współpracy pomiędzy administracją miejską a administracją krajową wydłużają realizację nawet bieżących i prostych prac naprawczych w pasie drogowym.
2. Teren kolejowy, kluczowy dla mieszkańców i przyszłego rozwoju miasta, w szczególności w kontekście planowanego wznowienia ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 12, jako obszar, w którym miasto będzie intensywnie inicjować dalsze działania zmierzające do przywrócenia połączenia kolejowego oraz utworzenia stacji kolejowej na terenie miasta.
3. Obszar związany z kontynuacją rekultywacji składowiska odpadów, a także podejmowaniem działań na rzecz zagospodarowania odpadów biodegradowalnych oraz realizacji koncepcji gospodarki o obiegu zamkniętym.

Kolejne obszary interwencji dotyczą infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i obejmują:

4. Cały obszar miasta, wymagający modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnej oraz przeprowadzenia szczegółowej inwentaryzacji.
5. Centrum miasta, gdzie sieć jest najstarsza, występują częste awarie i niezbędne są pilne prace modernizacyjne.

MODEL FUNKCJONALNO PRZESTRZENNY MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI - FUNKCJE TERENÓW

GLÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TECHNICZNEJ

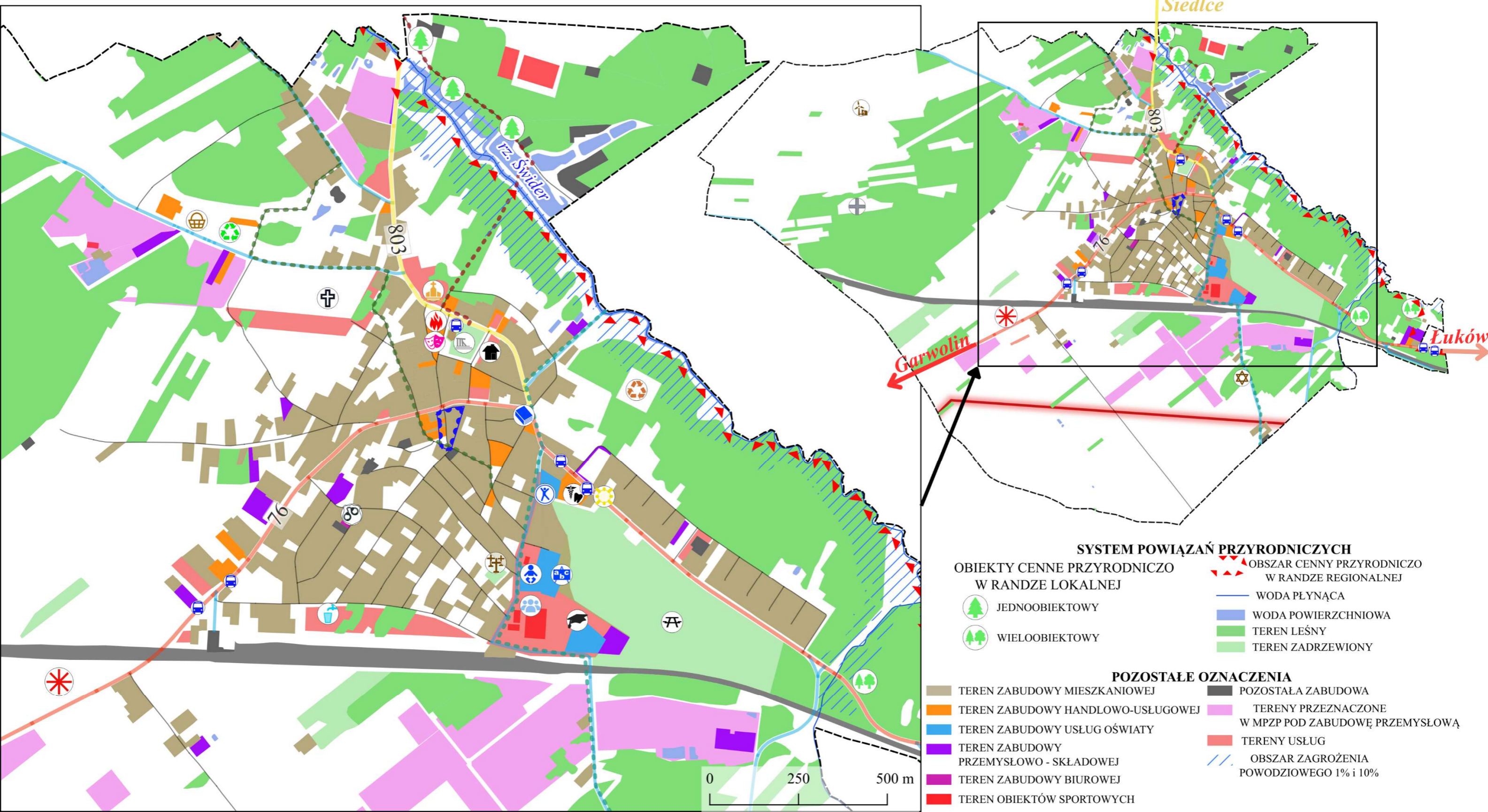
	ŻŁOBEK		PARK MIEJSKI "CHOJNIAK"		WTZ		BUDOWANA TURBINA WIATROWA
	PRZEDSZKOLE		KOMISARIAT POLICJI		MOK		PODSTACJA TRAKCYJNA
	ZESPÓŁ OŚWIATOWY		URZĄD MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI ORAZ GMINY STOCZEK ŁUKOWSKI		SUW		LINIA ENERGETYCZNA WYSOKIEGO NAPIĘCIA
	BIBLIOTEKA PUBLICZNA		PSZOK i MZGK		OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW		SKŁADOWISKO ODPADÓW
	POGOTOWIE OPIEKUŃCZE		OSP				
	ZESPÓŁ SZKÓŁ						

ELEMENTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

	POMNIK GEN. J. DWERNICKIEGO
	KOŚCIÓŁ WNEBOWZIĘCIA NMP (ZABYTEK)
	CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI
	ZBIOROWA MOGIŁA POWSTAŃCÓW STYCZNIOWYCH
	CMENTARZ ŻYDOWSKI
	STREFA PEŁNEJ OCHR. HIST. STRUKTURY PRZESTRZENNEJ "A"

GLÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWEJ

	PRZYSTANKI AUTOBUSOWE		SZLAKI TURYSTYCZNE
	DROGA GMINNA		POWSTAŃ NARODOWYCH
	DROGA KRAJOWA		ZIEMI ŁUKOWSKIEJ
	DROGA POWIATOWA		ROWEROWA PĘTLA LOKALNA
	DROGA WOJEWÓDZKA		
	TEREN KOLEJOWY		

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

OBIEKTY CENNE PRZYRODNICZO W RANDZE LOKALNEJ		OBSZAR CENNY PRZYRODNICZO W RANDZE REGIONALNEJ
		WODA PŁYNĄCA
		WODA POWIERZCHNIOWA
		TEREN LEŚNY
		TEREN ZADRZEWIONY

POZOSTAŁE OZNACZENIA

	TEREN ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ		POZOSTAŁA ZABUDOWA
	TEREN ZABUDOWY HANDLOWO-USŁUGOWEJ		TERENY PRZEZNACZONE W MPZP POD ZABUDOWĘ PRZEMYSŁOWĄ
	TEREN ZABUDOWY USŁUG OŚWIATY		TERENY USŁUG
	TEREN ZABUDOWY PRZEMYSŁOWO - SKŁADOWEJ		OBSZAR ZAGROŻENIA POWODZIOWEGO 1% i 10%
	TEREN ZABUDOWY BIUROWEJ		
	TEREN OBIEKTÓW SPORTOWYCH		

MODEL FUNKCJONALNO PRZESTRZENNY MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI - KIERUNKI ROZWOJU

ISTNIEJĄCA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA

PODSTACJA TRAKCYJNA	OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW	CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI
SUW	TARGOWISKO MIEJSKIE	ZBIOROWA MOGIŁA POWSTAŃCÓW STYCZNIOWYCH
ŻŁOBEK	POGOTOWIE OPIEKUŃCZE	CMENTARZ ŻYDOWSKI
SPZOZ	POMNIK GEN. J. DWERNICKIEGO	PRZYSTANKI AUTOBUSOWE
KOMISARIAT POLICJI	KOŚCIÓŁ WNEBOWZIĘCIA NMP (ZABYTEK)	
URZĄD MIASTA STOCZEK ŁUKOWSKI I GMINY STOCZEK ŁUKOWSKI	BUDOWANA TURBINA WIATROWA	

➔ KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA SIĘ NOWEJ ZABUDOWY

WYZNACZONE OSI

- OSI DK
- OSI KLUCZOWYCH INWESTYCJI WODNO-KANALIZACYJNYCH
- OSI DZIAŁAŃ REKULTYWACYJNYCH
- OSI TRANSPORTU PASAŻERSKIEGO
- OSI MODERNIZACJI I WERYFIKACJI INFRASTRUKTURY WODNO-KANALIZACYJNEJ

TWORZĄCE SIĘ STREFY FUNKCJONALNE

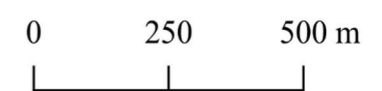
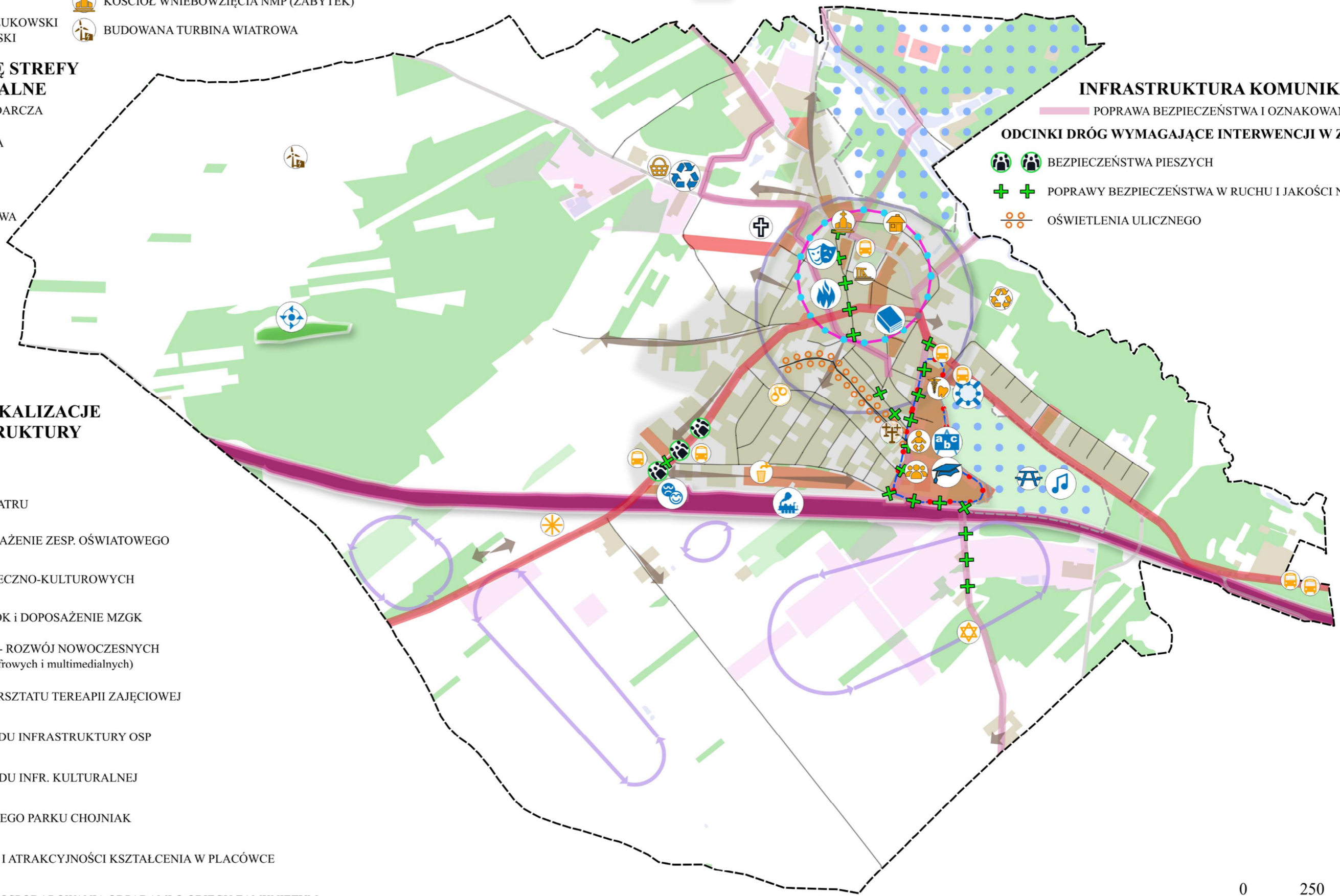
- PRZEMYSŁOWO-GOSPODARCZA
- USŁUGOWO-OŚWIATOWA
- USŁUG PUBLICZNYCH
- REKREACYJNO-USŁUGOWA

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

- POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA I OZNAKOWANIA SZLAKÓW
- ODCINKI DRÓG WYMAGAJĄCE INTERWENCJI W ZAKRESIE:
- BEZPIECZEŃSTWA PIESZYCH
  - POPRAWY BEZPIECZEŃSTWA W RUCHU I JAKOŚCI NAWIERZCHNI
  - OŚWIETLENIA ULICZNEGO

PROPONOWANE LOKALIZACJE NOWEJ INFRASTRUKTURY

- PERONY PASAŻERSKIE
- MODERNIZACJA AMFITEATRU
- MODERNIZACJA I DOPOSAŻENIE ZESP. OŚWIATOWEGO
- NADANIE FUNKCJI SPOŁECZNO-KULTUROWYCH
- UPORZĄDKOWANIE PSZOK i DOPOSAŻENIE MZGK
- BIBLIOTEKA PUBLICZNA- ROZWÓJ NOWOCZESNYCH FUNKCJI (edukacyjnych, cyfrowych i multimedialnych)
- WSPARCIE I ROZWÓJ WARSZTATU TEREAPII ZAJĘCIOWEJ
- PODNIESIENIE STANDARDU INFRASTRUKTURY OSP
- PODNOSZENIE STANDARDU INFR. KULTURALNEJ
- REWITALIZACJA MIEJSKIEGO PARKU CHOJNIAK
- PODNOSZENIE PRESTIŻU I ATRAKCYJNOŚCI KSZTAŁCENIA W PLACÓWCE
- REALIZACJA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI O OBIEGU ZAMKNIĘTYM

11. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są w pełni zgodne z obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Proponowane działania są spójne z zapisami zawartymi w studium i uwzględniają zarówno istniejące potrzeby, jak i cele rozwoju obszaru, przy jednoczesnym zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Rozdział został również uzupełniony o rekomendacje z Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Stoczek Łukowski.

a) Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu. W tym zakresie należy:

- Wykorzystywać walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe miasta dla rozwoju funkcji rekreacji i wypoczynku.
- Planować i realizować inwestycje w mieście z uwzględnieniem potrzeby ochrony środowiska przyrodniczo - krajobrazowego.
- Podejmować działania w celu ochrony przed degradacją terenów doliny, lasów i zieleni śródpolnej tworzących ciągi ekologiczne.
- Dążyć do zachowania ciągłości istniejącego systemu powiązań przyrodniczych oraz unikać stwarzania nowych barier ekologicznych.
- Na terenach dolinnych, ze względu na występowanie na nich aktywnych biologicznie ekosystemów łąkowych, bagiennych i wodnych, chronić przed działaniami antropopresyjnymi.
- Zachowywać i ochraniać naturalne ukształtowanie terenu (w szczególności dotyczy obszarów wyjątkowo cennych krajobrazowo, w tym obszarów dolinnych rzeki Świder).
- Na terenie Łukowskiego Obszaru Chronionego, przestrzegać zapisów ujętych w Uchwale Nr XLII/625/2018 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 13 lipca 2018 r. w sprawie Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.
- W zakresie ochrony powierzchni ziemi, szczególną ochroną należy otoczyć dolinę rzeki Świder, która, wraz z przyległymi lasami, stanowi podstawę układu systemu powiązań przyrodniczych miasta.
- Nie dopuszczać do odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu, eliminacja bezpośrednich zrzutów ścieków,
- Uporządkować gospodarkę ściekową poprzez modernizację istniejącej infrastruktury i ograniczanie ryzyka awarii oraz skażenia środowiska. Na obszarach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ekonomicznie lub technicznie, warto rozwijać system przydomowych oczyszczalni ścieków oraz stopniowo eliminować nieszczelne zbiorniki bezodpływowe.
- Prowadzić działania zmierzające do przywracania wartości przyrodniczych terenom zdegradowanym.

- Zachowywać i konserwować istniejącą sieć rowów melioracyjnych w celu zapewnienia warunków odpływu wód opadowych i roztopowych, oraz kontynuację działań zmierzających do poprawy czystości wód powierzchniowych.
  - Rekomenduje się prowadzenie programów zachęcających mieszkańców do podejmowania działań w celu zwiększania retencji wodnej w granicach prywatnych nieruchomości, tworząc programy „Miasto Łapie Deszcz”.
  - W celu ochrony jakości powietrza rekomenduje się prowadzenie inwentaryzacji źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz kontroli.
  - Zaleca się prowadzenie programów wspierających zaopatrywanie mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych.
  - Wykorzystanie potencjału krajobrazowego i istniejących terenów rekreacyjnych dla rozwoju funkcji wypoczynkowych, w tym tworzenia spójnej przestrzeni o charakterze miasteczka rekreacyjnego.
  - Utrzymywać naturalny, otwarty charakter przestrzeni nad rzeką Świder. Rekomenduje się wykorzystanie tego terenu przede wszystkim dla funkcji rekreacyjnych i usług towarzyszących.
  - Chronić wody przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej.
- b) Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej na terenie Miasta Stoczek Łukowski:**
- Ochrona krajobrazu kulturowego poprzez m.in.: respektowanie historycznych układów zabudowy, projektowanie nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnego charakteru zabudowy lub w innych formach harmonizujących z krajobrazem kulturowym.
  - Zachowania obecnego kształtu placu rynkowego oraz zachowania istniejącego układu ulic.
  - Zachowanie istniejącej strefy ochronnej „A” od obiektów zabytkowych wyznaczonej w dokumencie Studium:
    - Dla strefy „A” w rejonie ulicy Szkolnej warto utrzymać jej tradycyjny, historyczny charakter. Nowa zabudowa powinna nawiązywać do istniejącej pierzei i dominować wysokościowo nad istniejącą zabudową. Niewskazane jest wprowadzanie obiektów wielkopłytowych, przemysłowych czy innych form zabudowy niepasujących do lokalnego kontekstu, a każde działania inwestycyjne powinno być uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków, aby zapewnić ochronę wartości historycznych tego obszaru.
  - Utrzymać nasadzenia alej, szpalerów drzew wzdłuż ważnych osi widokowych oraz układu lokalnych cieków wodnych i zbiorników. Prowadzić systematyczne dogęszczanie oraz staranną pielęgnację zieleni na placu rynkowym oraz Parku Chojniak, aby wzmacniać estetykę i funkcje ekologiczne przestrzeni miejskiej.
  - Elementy małej architektury, takie jak latarnie, ławki czy ogrodzenia, powinny tworzyć estetyczną całość z otoczeniem i subtelnie nawiązywać formą do lokalnych tradycji architektonicznych.

c) Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej. W tym zakresie należy:

- Utrzymać rolę miasta jako lokalnego ośrodka administracyjnego, oświatowego i gospodarczego, pełniącego funkcję obsługi mieszkańców zarówno miasta, jak i Gminy Stoczek Łukowski.
- Dążyć do dogęszczania zabudowy lub jej koncentracji na obszarach urbanizacji.
- Koncentrować zabudowę wzdłuż ciągów komunikacyjnych, przede wszystkim jako kontynuacja zabudowy już istniejącej.
- Wyznaczać nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową na nieruchomościach posiadających uregulowany prawnie dostęp do drogi publicznej.
- Należy dążyć do stabilizacji przestrzennej jednostek osadniczych, obejmującej m.in. skoncentrowanie zainwestowania (rozwój ograniczony do wskazanych terenów lub dopełnienia zabudową terenów już zainwestowanych) i niedopuszczanie zabudowy rozproszonej. Należy dążyć do ograniczenia rozwoju jednostek osadniczych do wskazanych terenów, jedynie sporadycznie dopuszczając budownictwo rozproszone w rejonach o ograniczonych możliwościach rozwojowych.
- Wzbogacać lokalny rynek pracy i przeciwdziałać bezrobociu głównie poprzez wyznaczenie terenów aktywności gospodarczej.
- Ochraniać mieszkańców przed istniejącymi uciążliwościami m. in. poprzez lokalizowanie zabudowy przeznaczonej na czasowy i stały pobyt ludzi poza zasięgiem istniejących uciążliwości, takich jak: hałas, drgania.
- Chronić zabudowę mieszkaniową zlokalizowaną w sąsiedztwie terenów kolejowych przed hałasem.
- Przy projektowaniu nowych zabudowań zaleca się jej harmonijnie wkomponowywanie w krajobraz, czerpiąc z regionalnej architektury, jednocześnie eksponując nowoczesne rozwiązania w formie, konstrukcji, materiałach i detalach. Budynki powinny tworzyć spójną, estetyczną przestrzeń miejską.

d) Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2026 poz. 24):

- Na terenie Miasta Stoczek Łukowski nie wskazuje się obszarów rekomendowanych do przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości oraz nie przewiduje się budowy obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².
- W przypadku ewentualnych realizacji lokalizacja takich obiektów będzie realizowana wyłącznie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Tereny pod takie inwestycje będą musiały być odpowiednio skomunikowane, posiadać dostęp do infrastruktury technicznej i znajdować się w obszarach, które nie będą kolidować z ładem przestrzennym ani z zabudową mieszkaniową. Należy je lokalizować w sposób strategiczny, aby nie prowadzić do degradacji lokalnych ośrodków handlu.

- Tereny przeznaczone pod zabudowę produkcyjno-usługową należy wyznaczać w sposób strategiczny, zachowując odpowiednie odległości od zabudowy oraz od obszarów wartościowych przyrodniczo.

e) Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego:

- Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej należy prowadzić na całym obszarze miasta, pod warunkiem, że nie kolidują one z przepisami odrębnymi.
- Inwestycje celu publicznego należy lokalizować w Mieście Stoczek Łukowski na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu ogólnego i decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego.
- Należy dążyć do ograniczania i minimalizowania zagrożeń związanych z realizacją inwestycji celu publicznego.

f) Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej:

W zakresie komunikacji:

- Wskazuje się możliwość realizacji ciągów komunikacyjnych, kładek, mostów, przepustów i sieci uzbrojenia technicznego w sposób nie utrudniający przepływu wody lub spływu lodów.
- Budowanie ścieżek rowerowych i propagowanie roweru jako środka transportu.
- Należy uwzględniać potrzeby ruchu pieszego poprzez tworzenie dogodnych i bezpiecznych powiązań pieszych. Ścieżki rowerowe docelowo winny łączyć tereny mieszkaniowe z miejscem pracy i szkoły.
- W celu ochrony przed hałasem związanym z uciążliwym przejazdem aut towarowych oraz osobowych przez miasto ciągami komunikacyjnymi krajowymi i wojewódzkimi komunikacyjne strefach uciążliwego oddziaływania ciągów komunikacyjnych - uzupełnienie lub wprowadzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej.
- Inicjowanie dalszych działań przywracających ruch pasażerski na linii kolejowej nr 12.

W zakresie infrastruktury technicznej:

- Należy kontynuować remonty i modernizacje infrastruktury drogowej, przy jednoczesnym aktywnym zgłaszaniu potrzeb oraz współpracy z powiatem i zarządcami drogi krajowej i wojewódzkiej w celu poprawy bezpieczeństwa i komfortu użytkowania dróg na terenie miasta.
- Nie przejmowanie w zasób gminy dróg prywatnych o szerokości poniżej 5 m.
- Poprawa stanu istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury technicznej.
- Utrzymać i modernizować istniejącą sieć kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej.
- Dla miejscowej utylizacji ścieków sanitarnych proponuje się budowę małych przydomowych oczyszczalni ścieków.
- W prowadzeniu gospodarki odpadami przyjmuje się zasady: gospodarki o obiegu zamkniętym, maksymalnego wykorzystania gospodarczego odpadów, segregacji i zorganizowanej zbiórki pozostałych odpadów z całego terenu miasta, unieszkodliwiania w sposób bezpieczny dla środowiska.
- Prowadzenie działań rekultywacyjnych istniejących miejsc składowania, przy jednoczesnej ocenie możliwości ich uporządkowanego powiększenia lub dostosowania do aktualnych potrzeb oraz wymogów środowiskowych.

- Utrzymać istniejące indywidualne systemy zaopatrzenia w ciepło z zaleceniem modernizacji i wymiany urządzeń grzewczych na urządzenia o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń.
- Sukcesywnie zastępować paliwa stałe w kotłowniach i paleniskach indywidualnych proekologicznymi systemami ogrzewania, w tym niekonwencjonalnymi i opartymi na odnawialnych źródłach energii.
- Utrzymać istniejące urządzenia telekomunikacyjne w dobrym stanie technicznym.

W zakresie infrastruktury społecznej zaleca się:

- Rozwijanie infrastruktury edukacyjnej i opiekuńczej.
- Modernizację i doposażanie placówek oświatowych.
- Prowadzenie działań termomodernizacji obiektów publicznych, w celu poprawy efektywności energetycznej oraz warunków użytkowania.
- Zapewnienie odpowiednich warunków lokalowych dla instytucji kultury, tak aby umożliwić rozwój działalności.
- Cyfryzacja usług publicznych, w tym rozwój e-usług dla mieszkańców.

g) Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500kW:

- Na terenie miasta dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy zainstalowanej przekraczającej 500kW, instalacje te powinny być lokalizowane w sposób minimalizujący uciążliwość dla mieszkańców i otoczenia, oraz zgodnie z wymogami wynikającymi z decyzji środowiskowych
- Zaleca się lokalizację urządzeń wytwarzających, magazynujących i przetwarzających energię słoneczną.

h) Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Ustalenia i rekomendacje nie zostały określone w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Stoczek Łukowski z 2022 r.

Przed realizacją takich inwestycji, należy przeprowadzić odpowiednią ocenę oddziaływania na środowisko, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Lokalizacja przedsięwzięć powinna być dokonywana w sposób zapewniający minimalizację negatywnego wpływu na środowisko, z uwzględnieniem wszystkich wymaganych procedur administracyjnych, w tym uzyskania odpowiednich decyzji i pozwoleń środowiskowych.

i) Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Dążyć do ograniczania presji urbanistycznej na tereny leśne.
- Zaleca się utrzymanie i ochronę kompleksów leśnych w północnej i zachodniej części miasta.
- Ograniczać w przejmowaniu na cele nieleśne gleb, których ochrona warunkuje utrzymanie różnorodności biologicznej przyrody nieożywionej.
- Podejmować działania ograniczające ryzyko chemicznej degradacji gleb, również wynikającej z działalności rolniczej.
- Stosować polityki konserwacji gleb.

- Ograniczać chemizację rolnictwa w rejonach dolin i stref występowania płytkich wód gruntowych.
- Rekomenduje się wprowadzanie kolejnych zalesień, za wyjątkiem gruntów przyległych do cieków naturalnych w bliskiej odległości od krawędzi skarp.
- Zachowywać istniejące urządzenia melioracyjne oraz lokalizację istniejących urządzeń melioracyjnych poza tymi terenami dla umożliwienia bezkolizyjnego odprowadzenia nadmiaru wód z użytków rolnych.
- Zmiany użytkowania zmeliorowanych terenów rolnych powinny uwzględniać dostosowanie istniejących urządzeń melioracji wodnych szczegółowych do nowych funkcji, tym samym będą wymagać przebudowy, likwidacji w celu polepszenia zdolności produkcyjnej użytków rolnych oraz ułatwienia uprawy gruntów.
- Zaleca się ochronę istniejących zadrzewień śródpolnych, unikając działań prowadzących do ich osłabienia lub uszczuplenia.
- W rejonach dolin oraz tam, gdzie występują płytkie wody gruntowe, warto ograniczać chemizację rolnictwa.

j) Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji:

- Wykorzystać potencjał turystyczny i kulturowy obszaru rewitalizacji dla rozwoju gospodarczego miasta.
- Rewaloryzować zdegradowane tereny zieleni i udostępniać je mieszkańcom, tworząc atrakcyjne przestrzenie publiczne, ze szczególnym uwzględnieniem parku Chojniak.
- Modernizować budynki użyteczności publicznej, uwzględniając dostępność dla osób z niepełnosprawnościami oraz termomodernizację.
- Rozwijać infrastrukturę drogową i oświetleniową w obszarze rewitalizacji w celu podniesienia komfortu życia i atrakcyjności osiedleńczej.
- Opracować i wdrożyć „uchwałę krajobrazową”, regulującą zasady lokalizacji małej architektury, ogrodzeń i reklam, ich gabaryty, jakość i materiały budowlane.

12. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Analiza problemowa, zasobów i potencjałów rozwojowych gminy pozwala na określenie oraz przedstawienie celów strategicznych i operacyjnych, wyznaczających kierunki rozwoju lokalnego. Cele zawarte w niniejszej Strategii są spójne z dokumentami strategicznymi i planistycznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Spójny system rozwoju na wszystkich poziomach i odpowiedzialna współpraca, pozwolą osiągnąć efekt synergii podejmowanych działań, umożliwiając osiągnięcie wyznaczonych celów. Wszelkie działania zawarte w krajowych dokumentach strategicznych są spójne z prawem międzynarodowym.

Na poziomie krajowym podstawowym dokumentem przedstawiającym cele i kierunki rozwoju jest **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)** przedstawiająca cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji polityki w perspektywie 2030.

W KSRR 2030 odzwierciedlenie znajdują postanowienia **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)**. W **Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku (SRWL)** przyjęto podejście do polityki regionalnej zgodne z SOR i KSRR 2030 oraz dostosowano do specyfiki regionu. Przyjęte cele w Strategii Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 są także spójne z dokumentami **Programu Rozwoju Powiatu Łukowskiego na lata 2021-2030 i Strategią Rozwoju Ponadlokalnego Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego 2020-2030**.

Dodatkowo Strategia jest spójna z dokumentami sektorowymi dotyczącymi spraw społecznych i infrastrukturalnych tj. **Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, Narodowa Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r, Polityka Ekologiczna Państwa, Krajowa Polityka Miejska 2030**. Ponadto uwzględnione zostały cele z obligatoryjnych dokumentów planistycznych tj. **Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZPR) oraz Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)**.

Poniższa Tabela 49. przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 z wyżej wymienionymi dokumentami.

Tabela 49. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski z dokumentami wyższego rzędu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
<p>Cel 1. Zwiększanie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:</p> <p>1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo - wschodnia Polska oraz obszary zagrożone trwałą marginalizacją</p> <p>1.5 Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.</p> <p>Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych:</p> <p>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego,</p> <p>2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym,</p> <p>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.</p> <p>Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie:</p> <p>3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem,</p> <p>3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym,</p> <p>3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych,</p> <p>3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.</p>
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)
Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym
<p>Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną:</p> <p>Małe i średnie przedsiębiorstwa - rozwijanie potencjału polskich firm tak, by stawały się one coraz większe dzięki działaniom w zakresie otoczenia prawnego, tworzeniu i wdrażaniu innowacji, tworzeniu nowych miejsc pracy, udziału w łańcuchach kooperacji i ekspansji zagranicznej, ułatwieniom w dostępie do instrumentów finansowania rozwoju przedsiębiorstwa dostosowanych do jego wielkości,</p> <p>Kapitał dla rozwoju - oznacza zmobilizowanie środków finansowych, w tym sektora prywatnego, w celu znacznego zwiększenia poziomu inwestycji w Polsce. Rozbudowa instrumentów finansowych oferowanych przez państwowe instytucje rozwoju jest niezbędna dla wzmocnienia działających w Polsce firm. Pożądane jest również zwiększenie efektywności wykorzystania środków publicznych, w szczególności funduszy europejskich, jak i kapitału polonijnego. Kapitał dla rozwoju oznacza także budowanie w Polsce kultury oszczędzania, ponieważ to właśnie poziom oszczędności krajowych stanowi w dużym stopniu o możliwościach inwestycyjnych gospodarki.</p> <p>Cel szczegółowy II: Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:</p> <p>Spójność społeczna - utrzymujące się zróżnicowania społeczne mogą stać się barierą dla dynamicznego rozwoju gospodarki, dlatego rozwój winien sprzyjać włączeniu społecznemu, co oznacza gospodarkę o wysokim poziomie zatrudnienia dobrej jakości i przedsiębiorczości. Oznacza to z jednej strony konieczność adaptacji gospodarki do występujących trendów demograficznych, w szczególności poprzez zapewnienie dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na te wyzwania, a z drugiej wsparcie rozwoju i odpowiednie wykorzystanie potencjału poszczególnych grup społecznych na rynku pracy.</p>

Rozwój zrównoważony terytorialnie - rozwój wszystkich terytoriów przez wzmacnianie ich potencjałów endogenicznych i czynników rozwoju oraz likwidację barier i włączenie w procesy rozwojowe regionów zmagających się z trudnościami o charakterze restrukturyzacyjnym i adaptacyjnym (makroregion Polski Wschodniej, Śląsk), obszarów wiejskich wraz z ich lokalnymi ośrodkami miejskimi oraz średnich miast tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Oznacza to m.in. prowadzenie skutecznej polityki regionalnej dostosowanej do specyfiki danego terytorium i obejmującej działania służące aktywizacji gospodarczej, rozwojowi lokalnych rynków pracy i mobilizacji zawodowej mieszkańców, czy poprawie dostępu do usług publicznych z wykorzystaniem potencjałów lokalnych i subregionalnych gospodarek, jak również własnych zasobów. W wymiarze instytucjonalnym, istotne będzie dalsze wzmacnianie zdolności do planowania i prowadzenia działań rozwojowych, szczególnie na poziomie lokalnym. Przewidywane jest również podjęcie działań, których celem jest uwolnienie potencjału polskich aglomeracji. Rozwój taki oznacza, że korzyści z rozwoju gospodarczego kraju powinny być dostępne dla wszystkich obywateli, bez względu na miejsce zamieszkania.

Cel szczegółowy III: Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączaniu społecznemu i gospodarczemu.

Prawo w służbie obywatelom i gospodarce - przede wszystkim poprawa jakości stanowionego prawa, w tym zmniejszenie obciążeń regulacyjnych w celu zapewnienia lepszych warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce i realizacji potrzeb poszczególnych grup obywateli. Istotą zmian w tym zakresie będzie: deregulacja, usprawnienie systemu prawnego, w tym stabilne i przewidywalne otoczenie prawne oraz racjonalizacja procesów legislacyjnych, w tym partnerstwo głównych podmiotów instytucjonalnych, korporacyjnych i społecznych. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem - funkcjonowanie instytucji sprzyjających budowie przewag konkurencyjnych kraju i działających w nim podmiotów gospodarczych i społecznych. Ten obszar obejmuje kompleksowe działania na rzecz zwiększenia efektywności instytucji publicznych (konsolidacja, integracja działań), zmiany w strukturze i sposobie działania administracji (odbiurokratyzowanie), zwiększenie skuteczności sądownictwa i całego wymiaru sprawiedliwości, zmiany w zakresie zamówień publicznych, wzmocnienie roli dialogu społecznego

i obywatelskiego. Podstawą odpowiedzialnego rozwoju Polski i realizacji założonych celów jest sprawne i skuteczne państwo. Niezbędnym warunkiem do tego jest budowa takiego systemu zarządzania rozwojem, który pozwoli na sprawną koordynację najważniejszych procesów gospodarczych i społecznych, wzmocni rolę planowania przestrzennego w realizacji polityki rozwoju oraz zwiększy odporność i możliwość reagowania państwa na zagrożenia.

E-państwo - wykorzystanie w skali gospodarki możliwości oferowanych przez dostępne technologie cyfrowe. Elektronizacja procesów obsługi obywateli i przedsiębiorców, jak również wewnątrz administracji może w dłuższej perspektywie przyczynić się do poprawy funkcjonowania administracji, obniżenia kosztów obsługi i poprawy efektywności funkcjonowania przedsiębiorstw.

Efektywność wykorzystania środków UE - przeorientowanie sposobu wykorzystania środków europejskich pod względem zakresu, koordynacji i form wsparcia, w kierunku objęcia dofinansowaniem przedsięwzięć w obszarach interwencji kluczowych dla zdefiniowanych celów rozwojowych. Dotyczy to zwłaszcza przedsięwzięć cechujących się wysoką wartością dodaną i trwałością efektów (m.in. za sprawą szerokiego zastosowania wsparcia zwrotnego) oraz zapewnienia takiej koordynacji strumieni finansowania, która przełoży się na efekt synergiczny (m.in. zapobiegnie jednoczesnemu występowaniu wysokiej efektywności interwencji w jednym obszarze i opóźnień lub niskiej jakości efektów w innych obszarach).

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku.

Model rozwoju województwa lubelskiego 2030 polega na działaniach dążących do zapewnienia go w sposób zrównoważony, ukierunkowany na wysoką jakość życia, stymulowany racjonalnymi wyborami strategicznymi oraz integrujący zasoby i potencjały.

Cel 1. SEKTOR ROLNO-SPOŻYWCZY: Kształtowanie strategicznych zasobów rolnych

Cel operacyjny 1.1 Poprawa konkurencyjności gospodarstw rolnych, w tym kierunki działań, takie jak:

- Wzmacnianie innowacyjności i zaawansowania technologicznego gospodarstw rolnych;
- Rozwój lokalnych specjalizacji rolnych m.in. w oparciu o odtworzenie historycznie ukształtowanych lub wykorzystanie nowych, niszowych kierunków produkcji;
- Poprawa warunków wodnych, w tym retencjonowanie, melioracje i nawodnienia, ochrona i lepsze wykorzystanie wód;
- Ochrona gleb, w tym racjonalizacja stosowania chemicznych nawozów i środków ochrony roślin
- oraz stosowanie agrotechniki przeciwozyjnej i zadrzewień śródpolnych;
- Promowanie przyjaznych środowisku rozwiązań w procesie produkcji rolnej, w tym rozwój rolnictwa ekologicznego;

- Zwiększenie efektywności energetycznej gospodarstw;
- Zwiększenie produkcji oraz wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych;
- **Cel operacyjny 1.2 Rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej surowce rolne**, w tym kierunki działań, takie jak:
  - Rozwój podmiotów przetwórstwa rolno-spożywczego;
  - Wspieranie budowy systemowych sieci powiązań producentów rolnych (rolników), producentów maszyn rolniczych oraz środków produkcji i przedsiębiorców przetwórstwa rolno-spożywczego
- **Cel operacyjny 1.3 Rozwój współpracy w sektorze rolno-spożywczym**, w tym kierunki działań, takie jak:
  - Wzmacnianie sieci powiązań producentów rolnych, przedsiębiorstw przetwórstwa rolno-spożywczego oraz uczelni (badanie potrzeb klientów);
  - Kształtowanie marki regionu jako centrum kompetencji w obszarze nauk przyrodniczych i rolniczych.
- **Cel operacyjny 1.4 Umacnianie marki lubelskich produktów żywnościowych**, w tym kierunki działań, takie jak:
  - Działania na rzecz rozwijania oferty produktów tradycyjnych i regionalnych oraz ekologicznych;
  - Popularyzacja informacji oraz kształtowanie świadomości wśród potencjalnych odbiorców na temat właściwości produktów żywnościowych produkowanych w regionie;
  - Promowanie i wsparcie marketingowe lubelskich produktów żywnościowych

Cel 2. PRZESTRZEŃ: Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych

- **Cel operacyjny 2.1 Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej**, w tym kierunki działań, takie jak:
  - Rozwój lokalnych układów drogowych z uwzględnieniem ruchu rowerowego na zasadach ogólnych, zapewniających dostęp do miejsc koncentracji podstawowych usług, a także infrastruktury sprzyjającej elektromobilności;
  - Poprawa regionalnych i międzyregionalnych połączeń kolejowych z uwzględnieniem Programu Kolejowego CPK Centralny Port Komunikacyjny;
  - Organizacja zintegrowanego systemu transportu zbiorowego;
  - Rozbudowa systemu wytwarzania, dystrybucji i magazynowania oraz monitorowania przesyłu energii z uwzględnieniem nowoczesnych rozwiązań;
- **Cel operacyjny 2.2 Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych)**, w tym kierunki działań, takie jak:
  - Rozwój funkcji ponadlokalnych (usług ponadpodstawowych) i specjalistycznych w miastach powiatowych
  - Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
  - Integrowanie systemów transportowych w miejskich obszarach funkcjonalnych, przyjaznych środowisku, z uwzględnieniem infrastruktury sprzyjającej elektromobilności;
  - Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych (w tym rewitalizacja);
  - Integrowanie działań na rzecz efektywnego świadczenia usług społecznych.
- **Cel operacyjny 2.3 Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich**, w tym kierunki działań, takie jak:
  - Stymulowanie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości;
  - Organizacja terenów inwestycyjnych i stref aktywności gospodarczej;
  - Przeciwdziałanie wykluczeniu transportowemu;
  - Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego zdegradowanych obszarów (w tym rewitalizacja);
  - Poprawa dostępności do świadczonych podstawowych usług społecznych;
  - Zwiększenie dostępności usług telekomunikacyjnych świadczonych na poziomie lokalnym;
  - Wspieranie usług publicznych służących rozwijaniu działalności kulturalnej, wzmocnieniu poczucia tożsamości lokalnej i budowie społeczeństwa obywatelskiego
- **Cel operacyjny 2.4 Ochrona walorów środowiska**, w tym kierunki działań, takie jak:
  - Wspieranie działań na rzecz ochrony i kształtowania zasobów wodnych, w tym racjonalizacji wielkości poboru wody, rozwój i modernizacja oczyszczalni ścieków, zwiększanie małej retencji i renaturyzacji rzek;

- Ochrona wartości przyrodniczych, w tym krajobrazu, siedlisk i bioróżnorodności;
- Wspieranie działań na rzecz wzrostu lesistości województwa zgodnie z warunkami siedliskowymi;
- Wspieranie działań na rzecz monitorowania stanu środowiska i szerokiego udostępniania informacji mieszkańcom;
- Wdrażanie systemu racjonalnej gospodarki odpadami nastawionej na zwiększenie ponownego ich wykorzystania, recyklingu i odzysku surowców i energii.

Cel 3. GOSPODARKA: Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu

Cel operacyjny 3.1 Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii, w tym kierunki działań, takie jak:

- Identyfikacja i wspieranie rozwoju nowych, perspektywicznych branż bazujących na specyficznych zasobach regionu (regionalne inteligentne specjalizacje), w tym związanych z procesem transformacji energetycznej;
- Dostosowywanie kierunków kształcenia oraz wspieranie możliwości nabywania kwalifikacji innowacyjnych, ze zwróceniem uwagi na potrzeby rynku pracy oraz podmiotów prowadzących działalność w branżach należących do regionalnych inteligentnych specjalizacji;

Cel operacyjny 3.2 Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym kierunki działań, takie jak:

- Tworzenie przyjaznego klimatu i warunków do inwestowania, w tym aktywne pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych w wymiarze krajowym i międzynarodowym (umiędzynarodowienie gospodarki regionu);
- Rozwijanie łańcuchów korzyści dzięki umacnianiu współpracy i sieciowaniu przedsiębiorstw;
- Rozwijanie sektora logistycznego (infrastruktura, systemy zarządzania, usługi, kompetencje i umiejętności kadr);
- Budowanie potencjału eksportowego i umiędzynarodowienie działalności przedsiębiorstw;

Cel operacyjny 3.3 Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej, w tym kierunki działań, takie jak:

- Rozbudowa infrastruktury i systemów umożliwiających rozwój telemedycyny, teleopieki, telerehabilitacji;
- Wspieranie działań mających na celu promocję zdrowego stylu życia;
- Rozwój infrastruktury i usług opieki nad osobami starszymi oraz osób z niepełnosprawnościami, a także rozwiązań służących utrzymaniu ich samodzielności;
- Wzrost dostępności do rehabilitacji leczniczej i leczenia uzdrowiskowego.

Cel operacyjny 3.4 Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu, w tym kierunki działań, takie jak:

- Kreowanie, rozwijanie oferty i infrastruktury ośrodków łączących funkcje edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne, wykorzystujących nowe trendy w turystyce;
- Wspieranie tworzenia kompleksowej oferty turystycznej w oparciu o marki regionalne i terytorialne - pakietowanie i sieciowanie, w tym kształtowanie spójnego układu szlaków rowerowych o znaczeniu europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym;
- Rozwój infrastruktury sprzyjającej tworzeniu zróżnicowanej oferty opartej o różne formy turystyki (np. kajakową, rowerową, nordic walking, konną, kulturową, historyczną, przyrodniczą, kulinarną itp.);
- Rozwój usług i infrastruktury sportowej, rekreacyjnej.

Cel 4. SPOŁECZEŃSTWO: Wzmacnianie kapitału społecznego

Cel operacyjny 4.1 Rozwijanie kapitału ludzkiego, w tym kierunki działań, takie jak:

- Wspieranie działań na rzecz uczenia się przez całe życie, służących poprawie wiedzy, kompetencji, umiejętności i zmianom kwalifikacji, w tym na rzecz osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
- Podnoszenie kwalifikacji kadry pedagogicznej, w tym zapewniające efektywne kształcenie branżowe oraz kształtowanie umiejętności kluczowych u uczniów;
- Kształtowanie i wzmacnianie postaw obywatelskich, prospołecznych (np. wolontariat, działalność w organizacjach pozarządowych) i przedsiębiorczych;
- Przedsięwzięcia na rzecz osób pracujących, w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy oraz warunków pracy;

Cel operacyjny 4.2 Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych, w tym kierunki działań, takie jak:

- Wzmacnianie (ilościowe i jakościowe) kadr medycznych i podmiotów odpowiedzialnych za ich kształcenie;
- Wzmocnienie roli podstawowej opieki zdrowotnej w dostarczaniu usług zdrowotnych mające na celu poprawę dostępności do ambulatoryjnej opieki specjalistycznej i szpitalnej;
- Koordynacja działań opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i opieki długoterminowej oraz rehabilitacji;
- Rozwój profilaktyki zdrowotnej i rehabilitacji;

Cel operacyjny 4.3 Włączenie i integracja społeczna, w tym kierunki działań, takie jak:

- Wspieranie przedsięwzięć na rzecz integracji społecznej i aktywizacji zawodowej osób i rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym;
- Wspieranie i rozwój sektora ekonomii społecznej i solidarnej;
- Rozwój innowacji społecznych;
- Profilaktyka uzależnień;
- Przeciwdziałanie agresji i przemocy w rodzinie oraz wśród dzieci i młodzieży;
- Zapewnianie warunków dla organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci i młodzieży;
- Aktywizacja lokalnych społeczności oraz wzmacnianie poczucia tożsamości i integracji;

Cel operacyjny 4.4 Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej, w tym kierunki działań, takie jak:

- Wspieranie działań i współpraca z właściwymi podmiotami na rzecz realizacji inwestycji sprzyjających pogłębianiu kontaktów międzyregionalnych, w tym w zakresie infrastruktury granicznej (budowa i rozbudowa przejść granicznych oraz dostosowanie ich do obsługi ruchu turystycznego) oraz poprawiającej dostępność do przejść granicznych (drogi, linie kolejowe, parkingi buforowe, lotnisko, infrastruktura turystyczna);
- Wspieranie rozwoju edukacji, kształcenia oraz wykorzystania specjalistycznych zasobów siły roboczej.

Cel operacyjny 4.5 Bezpieczeństwo publiczne, w tym kierunki działań, takie jak:

- Wspieranie służb odpowiedzialnych za usuwanie skutków gwałtownych zjawisk klimatycznych/ klęsk żywiołowych oraz służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo publiczne;
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- Edukacja mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa w domu, w szkole, na drodze, w Internecie, w kontaktach z nieznajomymi;
- Zwiększenie odporności służb publicznych na sytuacje kryzysowe.

Cel operacyjny 4.6 Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania, w tym kierunki działań, takie jak:

- Wspieranie sieciowych inicjatyw ponadlokalnych wpływających na pobudzenie rozwoju gospodarczego oraz wzmocnienie tożsamości społeczności lokalnych;
- Rozwijanie kompetencji JST w planowaniu i programowaniu rozwoju;
- Budowa wizerunku regionu i kreowanie tożsamości marki województwa lubelskiego;
- Wspieranie i upowszechnianie ruchu regionalistycznego, w tym folkloru;

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Priorytety rozwoju przestrzennego:

- 1. Wzmacnianie zewnętrznych powiązań sieciowych oraz poprawa spójności wewnątrzregionalnej w układzie przestrzennym i społeczno-gospodarczym.**
- 2. Wzrost konkurencyjności przestrzeni województwa pod względem atrakcyjności gospodarczej i warunków życia.**

CELE GŁÓWNE:

- Policentryczny rozwój sieci osadniczej.
- Wzbogacanie i racjonalne gospodarowanie zasobami naturalnymi uwzględniające potrzeby przyszłych pokoleń.
- Utrzymanie walorów środowiska przyrodniczego i krajobrazu.
- Zintegrowana ochrona jakości środowiska życia człowieka

- Wzmocnienie stabilności środowiska przyrodniczego.
- Wzmacnianie tożsamości kulturowej regionu przez ochronę i pielęgnację zasobów kulturowych oraz ich wzbogacanie walorami współczesnymi.
- Zwiększenie konkurencyjności gospodarki województwa oraz poprawa jego atrakcyjności inwestycyjnej.
- Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu.
- Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego województwa.
- Powszechny dostęp do usług teleinformatycznych.
- Wyposażenie jednostek osadniczych w kompleksowe systemy wodno-kanalizacyjne.
- Wyposażenie obszaru województwa w niezbędną liczbę obiektów i instalacji do zagospodarowania odpadów komunalnych, przemysłowych i niebezpiecznych.
- Zapewnienie warunków przestrzennych służących potrzebom obronnym państwa oraz ochronie ludności i jej mienia przed zagrożeniami naturalnymi i cywilizacyjnymi.

Program Rozwoju Powiatu Łukowskiego 2021-2030

Powiat Łukowski - Ziemia Henryka Sienkiewicza

Cel strategiczny 1: Wspieranie jakości i efektywności kształcenia poprzez poprawę infrastruktury oświatowej oraz warunków funkcjonowania placówek edukacyjnych

Kierunki działań:

- Dostosowanie kształcenia do lokalnych potrzeb rynku pracy
- Podniesienie efektywności i jakości kształcenia

Cel strategiczny 2: Promocja i ochrona zdrowia mieszkańców poprzez rozwój profilaktyki zdrowotnej i poprawę infrastruktury i opieki medycznej

Kierunki działań:

- Rozwój opieki dla osób starszych/domy pomocy społecznej, domy spokojnej starości, centra rehabilitacyjne, hospicja/ w tym opieki geriatrycznej i usług opiekuńczych
- Poprawa dostępności infrastruktury ochrony zdrowia oraz zakup specjalistycznego sprzętu diagnostycznego
- Poprawa jakości opieki zdrowotnej
- Działania na rzecz promocji zdrowia i zdrowego stylu życia wśród mieszkańców powiatu

Cel strategiczny 3: Wsparcie dla osób potrzebujących poprzez zwiększenie jakości i efektywności pomocy społecznej oraz realizację działań na rzecz rodziny i osób wykluczonych

Kierunki działań:

- Zwiększenie nakładów finansowych na realizację projektów edukacyjnych i profilaktycznych związanych z wykluczeniem społecznym
- Rozwój profilaktyki uzależnień szczególnie w szkołach gminnych i powiatowych oraz terapii osób uzależnionych i współuzależnionych
- Wspieranie rodzin w kryzysie poprzez poradnictwo, pomoc prawną i psychologiczną
- Pomoc w zapobieganiu demoralizacji dzieci, poprawa bezpieczeństwa w szkołach i walka z przemocą wśród młodzieży poprzez np. organizowanie prelekcji, zajęć pozaszkolnych, monitoring

Cel strategiczny 4: Poprawa jakości i funkcjonalności oraz rozwój infrastruktury technicznej

Kierunki działań:

- Wykorzystanie nowoczesnych technik informatycznych w działalności instytucji publicznych, w tym administracji samorządowej
- Pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań w zakresie infrastruktury technicznej
- Poprawa stanu infrastruktury komunikacyjnej między innymi poprzez rozbudowę i modernizację dróg lokalnych
- Rozwój infrastruktury w zakresie aktywnej turystyki.

Cel strategiczny 5: Rozwój infrastruktury kulturalnej oraz poprawa jakości oraz pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i historycznego

Kierunki działań:

- Promowanie wydarzeń kulturalnych na szczeblu regionalnym oraz krajowym
- Promocja i wspieranie lokalnych artystów i twórców
- Modernizacja obiektów kulturalnych oraz poprawa dostępności do dóbr kultury
- Organizowanie wydarzeń mających znaczenie dla rozwoju i upowszechniania kultury
- Wsparcie działalności kulturalnej prowadzonej przez organizacje społeczne oraz nagradzanie osób działających na rzecz rozwoju artystycznego

Cel strategiczny 6: Ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego i przyrody

Kierunki działań:

- Działania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego i wód
- Realizacja projektów edukacyjno-rekreacyjnych na obszarze Natura 2000
- Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu
- Budowa i modernizacja infrastruktury zaopatrzenia w wodę, oczyszczania ścieków, zagospodarowania odpadów, ochrony powietrza
- Promocja i rozwój odnawialnych źródeł energii

Cel strategiczny 7: Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich oraz poprawa konkurencyjności i warunków gospodarowania w gospodarstwach rolnych

Kierunki działań:

- Wspieranie działalności agroturystycznej
- Wspieranie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich
- Promocja produktów regionalnych
- Wspieranie i promowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego.

Cel strategiczny 8: Poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności oraz zapewnienie porządku publicznego poprzez edukację, wychowanie oraz wspieranie i profesjonalizację podmiotów systemu bezpieczeństwa

Kierunki działań:

- Wspieranie rozwoju infrastruktury służb odpowiadających za porządek i bezpieczeństwo publiczne
- Edukacja i uświadamianie lokalnej społeczności o potencjalnych zagrożeniach
- Wsparcie organizacji działających na rzecz bezpieczeństwa
- Edukacja społeczeństwa w zakresie bezpieczeństwa

Cel strategiczny 9: Przeciwdziałanie bezrobociu oraz aktywizacja lokalnego rynku pracy

Kierunki działań:

- Promocja staży i praktyk wśród lokalnych pracodawców
- Zwiększenie wsparcia dla lokalnej przedsiębiorczości i podmiotów ekonomii społecznej
- Promocja zatrudnienia przez instytucje rynku pracy oraz podmioty publiczne, gospodarcze i pozarządowe
- Skuteczna aktywizacja osób bezrobotnych

Cel strategiczny 10: Zwiększenie konkurencyjności powiatu poprzez rozwój promocji oraz współpracy międzysektorowej

Kierunki działań:

- Rozwój przedsięwzięć związanych z rolnictwem, gospodarką i turystyką
- Rozwój oferty turystycznej na bazie istniejącego potencjału
- Zwiększenie liczby imprez kulturalnych i sportowych
- Rozbudowa bazy hotelowo-gastronomicznej
- Rozwój oferty agroturystycznej

Cel strategiczny 11: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego na terenie powiatu

Kierunki działań:

- Stymulowanie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez wspieranie organizacji pozarządowych, promocję wolontariatu oraz rozwój różnorodnych form konsultacji społecznych
- Promocja i rozwój współpracy samorządu powiatowego z organizacjami pozarządowymi w zakresie formułowania polityk publicznych
- Wspieranie przedsięwzięć, inicjatyw i projektów zorganizowanych przez lokalne organizacje społeczne
- Wzmacnianie potencjału organizacji pozarządowych i rozwój współpracy stowarzyszeń z administracją publiczną

Cel strategiczny 12: Zapewnienie sprawnej i przyjaznej dla obywateli administracji powiatowej

Kierunki działań:

- Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej
- Budowanie wzajemnego zaufania pomiędzy władzami samorządowymi, a mieszkańcami powiatu
- Prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej
- Rozwój komunikacji elektronicznej
- Rozwój kompetencji pracowników administracji publicznej oraz jednostek organizacyjnych

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Łukowskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2020-2030

CEL STRATEGICZNY: Łukowski Obszar Funkcjonalny jako obszar aktywny gospodarczo wykorzystujący walory naturalne

Cel operacyjny 1: Wsparcie przedsiębiorców i tworzenie warunków do powstania atrakcyjnych miejsc pracy

- Rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej,
- Rozwój i budowa terenów inwestycyjnych,
- Inkubator przedsiębiorczości,
- Gospodarka cyrkularna,
- Wsparcie działalności rolniczej i pozarolniczej - wspólny system promocji produktów lokalnych.

Cel operacyjny 2: Tworzenie atrakcyjnych warunków do życia dla mieszkańców

- Nowoczesna infrastruktura rekreacyjno-sportowa,
- Wspólna oferta kulturalno-historyczna (hasło: Pozytywna Polska),
- Wspólna oferta turystyczna - Kra Jurajska, Amonity, Balneologia.

Cel operacyjny 3: ŁOF obszarem odpornym na zmiany klimatu i niespodziewane wydarzenia

- Zielona energia/ adaptacja do zmian klimatu,
- Budowa więzi społecznych i wsparcie organizacji pozarządowych,
- Wsparcie systemu opieki zdrowotnej i społecznej,
- Rozwój i kreatywne wykorzystanie narzędzi teleinformatycznych,
- Rozwój kompetencji instytucji publicznych,
- Podniesienie jakości edukacji oraz aktywizacja dzieci i młodzieży.

Cel główny: Adaptacja systemu wspierającego rodzinę zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i zmianami w otoczeniu zewnętrznym

- Cel operacyjny 1: Wzmocnienie potencjału rodzin poprzez upowszechnianie wzorów pozytywnego rodzicielstwa,
- Cel operacyjny 2: Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności różnych form wsparcia,
- Cel operacyjny 3: Skoordynowany system gwarantujący zmianę struktury pieczy zastępczej w kierunku jej deinstytucjonalizacji,

- Cel operacyjny 4: Profesjonalizacja działań kadry pracującej w obszarze wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Cel główny: Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe poprzez działania zwiększające ich aktywność zawodową i społeczną

- Cel operacyjny 1: Profilaktyka niepełnosprawności
- Cel operacyjny 2: Przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków niepełnosprawności
- Cel operacyjny 3: Skuteczne działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 4: Poprawa dostępności i jakości edukacji dla osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 5: Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 6: Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Cel główny: Poprawa jakości życia osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego

- Cel operacyjny 1: Wzrost poziomu wiedzy/świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego,
- Cel operacyjny 2: Poprawa dostępności i jakości usług w ramach oparcia społecznego dla osób doświadczających kryzysu psychicznego,
- Cel operacyjny 3: Ułatwianie dostępu do kompleksowych form opieki zdrowotnej (w tym centra zdrowia psychicznego).

Cel główny: Aktywni obywatele i aktywne wspólnoty lokalne województwa lubelskiego

- Cel operacyjny 1: Poprawa trwałości i stabilności funkcjonowania organizacji pozarządowych w województwie lubelskim,
- Cel operacyjny 2: Wzmocnienie i rozwój współpracy administracji publicznej z sektorem pozarządowym w województwie lubelskim,
- Cel operacyjny 3: Aktywny udział mieszkańców województwa w działaniach obywatelskich oraz wzrost postaw prospołecznych.

Cel główny: Ekonomia społeczna i solidarna istotnym instrumentem wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego

- Cel operacyjny 1: Upowszechnianie i promocja przedsiębiorczości społecznej,
- Cel operacyjny 2: Wspólnota lokalna przyjazna ekonomii społecznej i solidarnej,
- Cel operacyjny 3: Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna,
- Cel operacyjny 4: Aktywizacja społeczna i zawodowa.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030

MISJA STRATEGII: Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym na terenie województwa lubelskiego oraz organizowanie odpowiedniego do potrzeb wsparcia dla osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez efektywne wykorzystanie posiadanych zasobów instytucjonalnych, finansowych i potencjału kapitału ludzkiego, w celu zapewnienia mieszkańcom Lubelszczyzny możliwości pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.

Cel główny: Wzrost zatrudnienia, przeciwdziałanie bierności zawodowej i obniżenie poziomu ubóstwa w województwie lubelskim do roku 2030

- Cel operacyjny 1: Zmniejszenie liczby osób długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo i zagrożonych ubóstwem i dziedziczeniem biedy,
- Cel operacyjny 2: Poprawa systemu wsparcia osób biernych zawodowo i zagrożonych ubóstwem i dziedziczeniem biedy,
- Cel operacyjny 3: Skuteczna aktywizacja osób bezrobotnych, biernych zawodowo, w szczególności długotrwale bezrobotnych i bez doświadczenia zawodowego,
- Cel operacyjny 4: Wzrost poziomu współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi i niepublicznymi, konsolidacja oferty pomocowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia, bierności zawodowej, ubóstwa i dziedziczenia biedy.

Cel główny: Podniesienie jakości życia osób starszych poprzez wydłużenie okresu samodzielności i aktywności w życiu społecznym oraz zapewnienie bezpieczeństwa

- Cel operacyjny 1: Kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych i starości w społeczeństwie oraz wzmocnienie integracji międzypokoleniowej,
- Cel operacyjny 2: Wsparcie osób starszych w środowisku lokalnym powodujące wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym, kulturalnym i zawodowym,
- Cel operacyjny 3: Zapewnienie kompleksowego i wysokiego poziomu usług społecznych oraz opieki zdrowotnej skierowanych do osób starszych,
- Cel operacyjny 4: Rozwój systemu opieki oraz ułatwienie dostępu do usług wzmacniających samodzielność osób starszych nie mogących samodzielnie funkcjonować w środowisku,
- Cel operacyjny 5: Zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieganie dyskryminacji i przemocy wobec osób starszych.

Cel główny: Adaptacja systemu wspierającego rodzinę zgodnie ze zmieniającymi się potrzebami i zmianami w otoczeniu zewnętrznym

- Cel operacyjny 1: Wzmocnienie potencjału rodzin poprzez upowszechnianie wzorów pozytywnego rodzicielstwa,
- Cel operacyjny 2: Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zwiększenie dostępności różnych form wsparcia,
- Cel operacyjny 3: Skoordynowany system gwarantujący zmianę struktury pieczy zastępczej w kierunku jej deinstytucjonalizacji,
- Cel operacyjny 4: Profesjonalizacja działań kadry pracującej w obszarze wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Cel główny: Włączenie osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe poprzez działania zwiększające ich aktywność zawodową i społeczną

- Cel operacyjny 1: Profilaktyka niepełnosprawności
- Cel operacyjny 2: Przeciwdziałanie oraz łagodzenie skutków niepełnosprawności
- Cel operacyjny 3: Skuteczne działania instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 4: Poprawa dostępności i jakości edukacji dla osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 5: Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami
- Cel operacyjny 6: Współpraca i wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami

Cel główny: Poprawa jakości życia osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego

- Cel operacyjny 1: Wzrost poziomu wiedzy/świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego,
- Cel operacyjny 2: Poprawa dostępności i jakości usług w ramach oparcia społecznego dla osób doświadczających kryzysu psychicznego,
- Cel operacyjny 3: Ułatwianie dostępu do kompleksowych form opieki zdrowotnej (w tym centra zdrowia psychicznego).

Cel główny: Aktywni obywatele i aktywne wspólnoty lokalne województwa lubelskiego

- Cel operacyjny 1: Poprawa trwałości i stabilności funkcjonowania organizacji pozarządowych w województwie lubelskim,
- Cel operacyjny 2: Wzmocnienie i rozwój współpracy administracji publicznej z sektorem pozarządowym w województwie lubelskim,
- Cel operacyjny 3: Aktywny udział mieszkańców województwa w działaniach obywatelskich oraz wzrost postaw prospołecznych.

Cel główny: Ekonomia społeczna i solidarna istotnym instrumentem wsparcia rozwoju społecznego oraz lokalnego

- Cel operacyjny 1: Upowszechnianie i promocja przedsiębiorczości społecznej,
- Cel operacyjny 2: Wspólnota lokalna przyjazna ekonomii społecznej i solidarnej,
- Cel operacyjny 3: Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna,
- Cel operacyjny 4: Aktywizacja społeczna i zawodowa.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030

Celem głównym Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030 jest wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańców przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawie stanu środowiska naturalnego.

Cel główny SZRWiR 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

- **Cel szczegółowy I:** Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy
- **Cel szczegółowy II:** Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska
- **Cel szczegółowy III:** Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

Narodowa Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego

Celem głównym jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce

Cel szczegółowy 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych;

Cel szczegółowy 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej;

Cel szczegółowy 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy;

Cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Cel główny stanowi zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.

kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;

kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;

kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;

kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;

4.1 Transport lądowy jako element zintegrowanego systemu transportowego

4.1.2 Transport drogowy

kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;

kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Plan Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (PZRP)

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej.

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego:

1.1. Zapewnienie warunków ograniczających możliwość występowania powodzi;

1.2. Zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP;

2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego:

2.1. Zapewnienie warunków redukujących możliwość występowania powodzi

2.2. Redukcja obszaru zagrożonego powodzią oraz zapewnienie racjonalnego gospodarowania OZP;

2.3. Redukcja wrażliwości społeczności i obiektów na OZP;

3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym:

3.1. Zwiększenie skuteczności prognozowania i ostrzegania o zagrożeniach meteorologicznych i hydrologicznych;

3.2. Zwiększenie skuteczności reagowania ludzi, firm i instytucji publicznych;

3.3. Zwiększenie skuteczności odbudowy i powrotu do stanu sprzed powodzi;

3.4. Wdrożenie systemu analiz popowodziowych i zwiększanie jego skuteczności;

3.5. Wdrożenie instrumentów prawnych i finansowych zwiększających bezpieczeństwo powodziowe;

3.6. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego.

Plan Przeciwdziałania Skutkom Suszy

Celem PPSS jest zapewnienie odpowiedniej ilości i co najmniej dobrej jakości wód, użytecznych dla społeczeństwa, środowiska i wszystkich sektorów gospodarki narodowej.

Cel główny: Przeciwdziałanie skutkom suszy

Cele szczegółowe:

- 1) Skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy;
- 2) Zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy;
- 3) Edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
- 4) Formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030

Celem głównym Polityki Ekologicznej Państwa 2030 jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców, który odpowiada wprost celowi z obszaru „Środowisko” w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). PEP2030 doprecyzowuje zapisy SOR i przedstawia praktyczne rozwiązania dla poszczególnych kierunków interwencji.

Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego;

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska;

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych;

Krajowa Polityka Miejska 2030

Istotą prowadzenia krajowej polityki miejskiej jest stawianie czoła wyzwaniom rozwojowym oraz budowanie warunków do wzmacniania zdolności miast i miejskich obszarów funkcjonalnych do zrównoważonego rozwoju, polepszania jakości życia mieszkańców i budowania odporności na obserwowane zmiany klimatu.

Cel 1. Miasto kompaktowe - oznacza dążenie do rozwoju obszarów miejskich (w zwartości strukturalnej) w sposób zrównoważony i odpowiedzialny oraz do racjonalnego wykorzystania przestrzeni i dostępnych zasobów.

Cel 2. Miasto zielone - oznacza przeciwstawianie się pogłębianiu kryzysu klimatycznego, przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz odbudowywanie ekosystemów na obszarach miejskich (zwiększanie terenów zieleni oraz ciągłość ekosystemów przenikających się z obszarami zurbanizowanymi).

Cel 3. Miasto produktywne - oznacza oparcie rozwoju obszarów miejskich na zdywersyfikowanej gospodarce, która zapewnia mieszkańcom miejsca pracy, tworząc solidną inwestycyjną podstawę zrównoważonego rozwoju miejskiego.

Cel 4. Miasto cyfrowe - oznacza wykorzystanie procesów transformacji cyfrowej na rzecz wzmacniania wzajemnych relacji pomiędzy zarządzającymi obszarem miejskim, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami, aby efektywnie zarządzać rozwojem miejskim.

Cel 5. Miasto dostępne - oznacza nie tylko niwelowanie barier poprzez racjonalne usprawnienia organizacyjne i funkcjonalne, ale także gwarancję zapewnienia równych szans wszystkim mieszkańcom i pełnego ich uczestnictwa w życiu społeczności oraz w dostępie do usług publicznych niezależnie od wielkości i umiejscowienia w strukturze osadniczej.

Cel 6. Miasto sprawne - oznacza zdolność skutecznego zarządzania, efektywnego wykorzystania zasobów własnych, ale także umiejętność współpracy między wszystkim uczestnikami procesów rozwoju miejskiego (współpraca partnerska między instytucjami, organizacjami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami, i innymi - nie tylko w obrębie miast, ale także w ich obszarze funkcjonalnym).

13. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Prawidłowa realizacja założeń Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036 podlega weryfikacji poprzez wdrażanie, systematyczny monitoring i ewaluację. Analiza danych pozwoli wypracować system kontroli efektów Strategii, umożliwiający identyfikację nieprawidłowości, ich rozwiązywanie i zapobieganie negatywnym konsekwencjom. Kluczowe jest zobowiązanie pracowników Urzędu Miasta oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem i określenia obszarów odpowiedzialności poszczególnych jednostek i pracowników. Rekomenduje się także przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów niezbędnych do realizacji celów strategicznych.

Wdrażanie Strategii będzie realizowane we współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, otoczeniem społeczno-gospodarczym, innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową, a miasto będzie uczestniczyć w konsultacjach Strategii opracowywanych przez podmioty z jej otoczenia. System monitorowania wspiera zarządzanie, podejmowanie decyzji strategicznych i przewidywanie potencjalnych zagrożeń, a postępy będą dokumentowane w corocznym Raporcie o Stanie Miasta, sporządzanym zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym.

Zgodnie z ustawą, Burmistrz Miasta przedkłada Radzie Miasta raport do 31 maja każdego roku, obejmujący podsumowanie działalności i realizacji polityk, programów, strategii oraz uchwał Rady. Dodatkowym narzędziem wspierającym monitoring jest tabela ewaluacyjna, stanowiąca Załącznik nr 1 do dokumentu.

14. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Przystępując do realizacji zadań określonych w Strategii należy na bieżąco monitorować możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania. W momencie ustalania projektu budżetu na dany rok, należy w odpowiedni sposób zabezpieczyć potrzebne środki, w tym na działania przewidziane w Strategii, stanowiące zarówno wydatki bieżące i majątkowe. Konkretnie kwoty na działania będzie można ustalić wraz z opracowywaniem projektu budżetu miasta na dany rok, a następnie odpowiednio korygować do poziomu jego wykonania.

Podstawowymi źródłami finansowania zadań, których celem jest realizacja Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski powinny być:

- ⇒ Fundusze UE;
- ⇒ Fundusze krajowe (NFOŚiGW, programy rządowe);
- ⇒ Programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Lubelskiego;
- ⇒ nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie i EOG na lata 2021-2028;
- ⇒ inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dysponowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Załącznik 1. Tabela ewaluacyjna do Strategii Rozwoju Miasta Stoczek Łukowski na lata 2026-2036.

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
C1.1. Rozwój edukacji i wszechstronnych kompetencji młodzieży.	• Modernizacja i doposażenie obiektów edukacyjnych.	- Procentowy udział wyremontowanych i termomodernizowanych budynków szkolnych (%).			
		- Odsetek uczniów korzystających z nowoczesnych sal dydaktycznych (%).			
	• Podnoszenie jakości kształcenia w szkołach na terenie miasta oraz tworzenie przewag konkurencyjnych wobec szkół z regionu we współpracy (m. in. z zarządem powiatu).	- Współpraca ze starostwem powiatowym na rzecz poprawy warunków bytowych dla uczniów spoza miasta (TAK/NIE).			
		- Liczba profili kształcenia (szt.).			
		- Liczba uczniów w szkole ponadpodstawowej na terenie miasta (os.).			
		- Liczba kandydatów na jedno miejsce w szkole (osoby/miejsce).			
		- Liczba aktywnych partnerstw szkoły z przedsiębiorstwami i instytucjami jednostki (szt.).			
		- Liczba uczniów objętych praktykami, stażami lub zajęciami prowadzonymi z udziałem partnerów zewnętrznych (os.)			
	• Zapewnienie infrastruktury okołodrogowej zapewniającej bezpieczne dotarcie do placówek edukacyjnych.	- Liczba kilometrów chodników i ścieżek rowerowych wybudowanych /zmodernizowanych przy ulicy gdzie zlokalizowane są obiekty edukacyjne (km).			
		- Liczba oznakowanych przejść dla pieszych (szt.).			
	• Wzmacnianie kompetencji nauczycieli w obszarze kreatywnych metod nauczania i zapewnienie nowoczesnego zaplecza.	- Liczba nauczycieli przeszkolonych w zakresie kreatywnych metod dydaktycznych (os.).			
		- Liczba doposażonych sal dydaktycznych (szt.).			
	• Budowanie świadomości i kompetencji w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa.	- Liczba przeprowadzonych kampanii/szkoleń (szt.).			
		- Odsetek dzieci i rodziców uczestniczących w akcjach edukacyjnych (%).			
	• Krzewienie kultury sportu poprzez propagowanie zdrowego stylu życia.	- Liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych i rekreacyjnych (szt.).			
		- Liczba uczestników zajęć sportowych i rekreacyjnych (os.).			
		- Liczba organizowanych zajęć SKS (szt.).			

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
C1.2. Wzmacnianie partycypacji i zaangażowania społecznego.	• Aktywizacja mieszkańców i wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej.	- Powołanie Młodzieżowej Rady Miasta (TAK/NIE).			
		- Liczba członków Młodzieżowej Rady Miasta (os.).			
		- Powołanie młodzieżowej drużyny pożarniczej (TAK/NIE).			
		- Liczba lokalnych organizatorów i stowarzyszeń angażujących się w inicjatywy kulturalne i społeczne (szt.).			
		- Liczba wydarzeń i inicjatyw, w których miasto było reprezentowane przez lokalne organizacje (szt./rok).			
	• Budowanie społeczności rodziców oraz wsparcia mam poprzez utworzenie centrum spotkań rodzicielskich.	- Powołanie centrum spotkań dla rodziców z dziećmi (TAK/NIE).			
		- Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach (os.).			
	• Tworzenie sprzyjających warunków dla inicjatyw oddolnych mieszkańców i organizacji pozarządowych.	- Liczba nowych inicjatyw oddolnych (szt.).			
		- Liczba osób korzystających ze wsparcia dla inicjatyw (os.).			
		- Funkcjonowanie koordynatora (TAK/NIE).			
	• Promowanie wolontariatu i działań społecznych wśród mieszkańców.	- Liczba zarejestrowanych wolontariuszy (os.).			
		- Liczba godzin przepracowanych przez wolontariuszy (godz.).			
- Liczba osób zaangażowanych w wolontariat (60+) (szt.).					
C1.3. Tworzenie atrakcyjnej, dostępnej i różnorodnej oferty kulturalnej, wspierającej lokalne dziedzictwo historyczne, integrację	• Nawiązanie współpracy z Gminą Stoczek Łukowski, powiatem łukowskim oraz instytucjami wyższego szczebla w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych.	- Liczba wspólnych projektów i imprez kulturalnych (szt./rok).			
		- Liczba współorganizatorów wydarzeń (szt./rok).			
	• Wsparcie istniejącej placówki bibliotecznej w udoskonalaniu przestrzeni jako otwartej, łączącej książki, multimedia i infrastrukturę do wspólnej zabawy oraz nauki, odpowiadającymi potrzebom wszystkich mieszkańców.	- Placówka korzysta z nowych metod zarządzania i technologii (TAK/NIE).			
		- Liczba stanowisk komputerowych i multimedialnych w bibliotece (szt.).			
		- Wskaźnik satysfakcji użytkowników biblioteki (% respondentów pozytywnie oceniających ofertę na podstawie badań ankietowych).			

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
społeczną oraz rozwój kreatywności mieszkańców w każdym wieku.	<ul style="list-style-type: none"> Promocja oraz rozwój zajęć prowadzonych w Miejskim Ośrodku Kultury (MOK) w celu zwiększenia dostępności i różnorodności oferty edukacyjno-kulturalnej. 	-Liczba zajęć, warsztatów i wydarzeń kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie miasta (szt./rok).			
		-Liczba mieszkańców uczestniczących w zajęciach i wydarzeniach (os./rok).			
		-Liczba pracowników (liczba osób).			
		-Liczba kont w serwisach społecznościowych i promowanie oferty kulturalnej (szt.).			
		-Wystawianie stoiska MOK podczas wydarzeń miejskich i ponadlokalnych(TAK/NIE).			
	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja i rozbudowa teatru plenerowego w parku „Chojniak” jako miejsca organizacji spektakli, koncertów i wydarzeń kulturalnych. 	-Liczba wydarzeń organizowanych w teatrze plenerowym (szt./rok).			
		-Liczba uczestników wydarzeń w teatrze plenerowym (os./rok).			
	<ul style="list-style-type: none"> Przystosowanie całego obiektu publicznego do pełnienia funkcji nowoczesnego Miejskiego Ośrodka Kultury, zapewniającego mieszkańcom szeroką ofertę kulturalną, rekreacyjną oraz przestrzeń do aktywności społecznej. 	-Obiekt przystosowany do funkcji MOK (TAK/NIE).			
		-Wyposażenie obiektu w nowoczesne formy rekreacji i kultury - m.in. sala kinowa/multimedialna, pracownie tematyczne (TAK/NIE).			
		-Liczba grup i inicjatyw lokalnych korzystających z przestrzeni MOK (szt./rok).			
		-Liczba działań międzypokoleniowych organizowanych w MOK (szt./ rok).			
	C1.4. Podnoszenie poziomu zdrowia i dobrostanu mieszkańców poprzez dostęp do usług medycznych, profilaktyki oraz wsparcia socjalnego.	<ul style="list-style-type: none"> Wykorzystanie nowoczesnego i dostosowanego ośrodka zdrowia. 	-Obiekt będący własnością miasta (TAK/NIE).		
-Liczba lekarzy i specjalistów zatrudnionych w ośrodku (os.).					
-Liczba usług medycznych świadczonych na terenie miasta (szt./rok).					
-Liczba kampanii i programów profilaktyki w których ośrodek bierze udział (szt./rok).					
<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie programów dostosowanych do problemów związanych ze zdrowiem psychicznym dzieci, dorosłych i osób starszych. 		-Liczba uczestników warsztatów na temat zdrowia psychicznego (os./rok).			
		-Liczba zrealizowanych programów i warsztatów psychologicznych (szt./rok).			

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój aktywnych form integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. 	-Liczba zakupionych i uruchomionych urządzeń do teleopieki (szt.).			
		-Liczba osób objętych systemem wsparcia środowiskowego (os./rok).			
		-Liczba zrealizowanych usług "złotej rączki" (szt.).			
		-Liczba podopiecznych MOPS korzystająca z posiłków przygotowanych przez ZAZ (os./rok).			
	<ul style="list-style-type: none"> Wzmacnianie potencjału kadrowego MOPS i jakości usług społecznych. 	-Liczba pracowników MOPS objętych szkoleniami i doskonaleniem zawodowym (os./rok).			
		-Liczba pracowników objętych dodatkami motywacyjnymi lub programami zachęt (osoby/rok).			
	<ul style="list-style-type: none"> Zapobieganie przemocy i wspieranie profilaktyki uzależnień. 	-Dalsza działalność Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii (TAK/NIE).			
		-Liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych (szt./rok).			
		-Liczba uczestników działań profilaktycznych (os./rok).			
	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze tworzenie warunków do aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz nawiązywanie współpracy z gminą w celu wsparcia i wymiany doświadczeń w działaniach. 	-Liczba mieszkańców objętych pomocą MOPS (os./rok).			
		-Liczba udzielonych świadczeń socjalnych i porad (szt./rok).			
	C1.5. Tworzenie bezpiecznej i wspierającej przestrzeni miejskiej dla wszystkich mieszkańców.	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie liczby patroli służb porządkowych oraz współpraca z Policją. 	-Liczba patroli tygodniowo w miejscowościach o podwyższonym ryzyku (szt.).		
-Liczba przeprowadzonych zajęć edukacyjnych w szkołach dotyczących bezpieczeństwa w drodze do szkoły i reagowania w sytuacjach zagrożenia (szt./rok).					
-Liczba uczniów uczestniczących w tych zajęciach (os./rok).					
<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie bezpiecznej, funkcjonalnej przestrzeni operacyjnej dla jednostek OSP oraz podnoszenie 		-Jednostka OSP ma zapewniony dostosowany do aktualnych standardów obiekt operacyjny (TAK/NIE).			

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin	
	kwalifikacji członków jednostek poprzez szkolenia specjalistyczne.	- Odsetek przeszkolonych członków jednostki OSP (%).				
		- Liczba zgrupowań Młodzieżowej Drużyny Pożarniczej (szt./rok).				
		- Liczba wydarzeń kulturalnych lokalnych i ponadlokalnych z udziałem strażaków oraz młodzieżowej drużyny (szt./rok).				
	• Podejmowanie działań w zakresie zapewnienia obrony cywilnej dotyczącej zagrożeń bezpieczeństwa.	- Liczba zorganizowanych szkoleń, ćwiczeń i warsztatów z zakresu obrony cywilnej (szt./rok). - Utworzenie podstawowych rezerw w sytuacjach kryzysowych (os.).				
C1.6. Rozwój zrównoważonej i dostępnej mobilności mieszkańców poprzez integrację transportu kolejowego i autobusowego z regionalnym systemem komunikacyjnym oraz wdrażanie spójnej polityki parkingowej.	• Inicjowanie i wspieranie działań na rzecz wznowienia i rozwoju połączeń kolejowych.	- Uruchomienie połączenia kolei pasażerskiej (TAK/NIE).				
		- Liczba ośrodków miejskich, do których możliwy jest bezpośredni dojazd koleją (szt.).				
		- Średni czas dojazdu do ośrodków regionalnych (min.).				
	• Utrzymanie i rozwój istniejącego systemu połączeń autobusowych.	- Liczba funkcjonujących linii autobusowych przejeżdżających przez teren miasta (szt.).				
		- Średni czas dojazdu do ośrodków regionalnych (min.).				
	• Uporządkowanie systemu parkowania w przestrzeni miejskiej.	- Liczba miejsc parkingowych w bezpośrednim sąsiedztwie usług publicznych (szt.).				
		- Liczba miejsc parkingowych z ograniczeniem czasu postoju (szt.).				
		- Liczba nowych i obecnie istniejących przejść dla pieszych i ciągów pieszych objętych poprawą bezpieczeństwa (szt.).				
	C2.1. Rozwijanie funkcji miasta jako ośrodka usług, pracy i	• Wzmacnianie oferty usług publicznych i komercyjnych o znaczeniu lokalnym oraz ponadlokalnym.	- Liczba nowo zarejestrowanych działalności gospodarczych (szt./rok).			
			- Liczba przeprowadzonych szkoleń (szt./rok).			
		- Liczba miejsc pracy utworzonych w sektorze MŚP (os.).				

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
przedsiębiorczości dla mieszkańców miasta oraz okolicznych miejscowości.	• Wspieranie rozwoju małych, średnich i dużych przedsiębiorstw jako podstawy lokalnej gospodarki.	- Wartość wpływów z podatków od prowadzenia działalności gospodarczej (zł).			
	• Rozwijanie funkcji usługowych miasta w oparciu o dostępność komunikacyjną i potencjał obsługi mieszkańców obszaru funkcjonalnego.	- Liczba lokali usługowych funkcjonujących na terenie miasta (szt.).			
		- Liczba nowych lokali usługowych uruchomionych w ciągu roku (szt./rok).			
	• Zwiększenie dostępności usług dla mieszkańców i podróżnych poprzez rozwój funkcji komercyjnych w obiekcie dawnej infrastruktury kolejowej.	- Podjęcie działań formalnych w celu przejęcia obiektu od PKP (TAK/NIE).			
		- Liczba przedsiębiorców lub najemców działających w obiekcie po przejęciu (szt.).			
	• Wspieranie współpracy między lokalnymi przedsiębiorcami, a szkołami i uczelniami w zakresie praktyk, staży i projektów edukacyjno-zawodowych.	- Liczba podpisanych porozumień o współpracy szkoła-przedsiębiorca (szt.).			
		- Liczba uczniów i absolwentów objętych praktykami lub stażami (os./rok).			
	C2.2. Budowanie konkurencyjnego i przyjaznego środowiska dla prowadzenia działalności gospodarczej oraz lokowania inwestycji.	• Rozwój i promocja obszarów aktywności gospodarczej, w szczególności w południowej części miasta.	- Posiadanie terenów publicznych przeznaczonych pod działalność gospodarczą (TAK/NIE).		
- Powierzchnia terenów objętych MPZP z przeznaczeniem pod działalność gospodarczą (ha).					
• Wprowadzanie lokalnych zachęt inwestycyjnych.		- Pozyskanie inwestora, który otworzy dużą działalność na terenie miasta (TAK/NIE).			
		- Opracowanie systemu ulg (TAK/NIE).			
		- Przyjęcie uchwały wprowadzającej zachęty inwestycyjne (TAK/NIE).			
• Rozwój partnerskiego modelu współpracy z podmiotami zewnętrznymi o wysokim potencjale rozwojowym.		- Liczba nowych podmiotów gospodarczych, które rozpoczęły działalność na terenach inwestycyjnych (szt.).			
		- Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w wyniku nowych inwestycji (szt.).			
• Rozwój oferty informacyjnej i cyfrowej dla przedsiębiorców.		- Stworzenie i aktualizacja zakładki na stronie internetowej miasta dla przedsiębiorców (TAK/NIE).			
		- Aktualna baza nieruchomości inwestycyjnych dostępna publicznie (TAK/NIE).			

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
		- Liczba zorganizowanych spotkań informacyjnych i warsztatów dla przedsiębiorców (szt.).			
C2.3. Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców oraz dostosowanie lokalnego rynku pracy do zmieniających się potrzeb gospodarki.	• Podejmowanie współpracy z zarządem powiatu w celu rozwoju doradztwa zawodowego.	- Objęcie placówki ponadpodstawowej współpracą z przedsiębiorcami oraz Urzędem Miasta (TAK/NIE). - Liczba doradztw zawodowych zrealizowanych dla mieszkańców (szt.).			
	• Wspieranie staży, praktyk i form zdobywania doświadczenia zawodowego.	- Liczba uczniów/absolwentów objętych praktykami lub stażami (os./rok).			
	• Rozwój innowacyjnej i cyfrowej przedsiębiorczości.	- Liczba zrealizowanych inicjatyw wspierających innowacyjność i pracę zdalną (szt.).			
		- Liczba szkoleń podnoszących kompetencje cyfrowe mieszkańców i przedsiębiorców (szt.).			
C2.4. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa historycznego miasta oraz walorów krajobrazowych do rozwoju funkcji rekreacyjnych, usług oraz lokalnej przedsiębiorczości.	• Rozwój obszaru tzw. „Izidorów” jako ponadlokalnej przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej.	- Uporządkowanie stanu formalnoprawnego terenu tzw. „Izidorów” (TAK/NIE).			
		- Powierzchnia zagospodarowanego terenu rekreacyjnego (ha).			
		- Liczba elementów infrastruktury rekreacyjnej (kąpielisko, pomosty, mała architektura, zaplecze sanitarne) (szt.).			
		- Liczba podmiotów świadczących usługi na obszarze tzw. „Izidorów” (szt.).			
	• Kreowanie oferty rekreacyjnej opartej na historii, tożsamości kulturowej oraz walorach krajobrazowych i rekreacyjnych miasta.	- Liczba opracowanych i udostępnionych produktów rekreacyjnych (np. trasy, spacer tematyczny, materiały informacyjne) (szt.).			
		- Liczba obiektów i miejsc włączonych do lokalnej oferty rekreacyjnej (szt.).			
		- Liczba materiałów promocyjnych (szt.).			
		- Liczba wyświetleń podstrony „dla turysty” (szt./rok).			
		- Liczba projektów realizowanych w celu odkrywania i dokumentowania historii miasta (szt.).			
	• Wzmacnianie wizerunku miasta jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji, w tym poprzez	- Liczba działań promocyjnych wykorzystujących motyw „Szwajcarii Podlaskiej” (szt./rok).			
- Funkcjonowanie spójnej identyfikacji promocyjnej miasta (TAK/NIE).					

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
	nawiązanie do dawnego określenia „Szwajcarii Podlaskiej”.				
	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój i promocja infrastruktury rekreacyjnej oraz aktywnych form rekreacji, w szczególności tras rowerowych i spacerowych. 	<ul style="list-style-type: none"> Długość tras rowerowych i spacerowych (km). Liczba elementów infrastruktury towarzyszącej (ławki, stojaki rowerowe, tablice) (szt.). Liczba wydarzeń sportowo-rekreacyjnych promujących miasto (szt./rok). 			
	<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi bazy noclegowej i usług towarzyszących poprzez partnerstwo publiczno-prywatne. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spotkań informacyjnych lub działań skierowanych do potencjalnych inwestorów (szt.). Liczba nowych lub rozszerzonych usług noclegowych i turystycznych (szt.). Liczba podmiotów gospodarczych działających w branży turystyczno-rekreacyjnej (szt.). 			
C2.5. Zapewnienie stabilności finansowej miasta i wykorzystanie zasobów komunalnych i gospodarczych na terenie miasta.	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie zrehabilitowanych terenów do dalszych funkcji gospodarczych. 	- Powierzchnia terenów wykorzystanych po rekultywacji (ha).			
		- Uzyskanie wymaganych decyzji środowiskowych i eksploatacyjnych (TAK/NIE).			
		- Długość zmodernizowanych odcinków dojazdu do składowiska (km).			
	<ul style="list-style-type: none"> Racjonalne i długofalowe zarządzanie mieniem komunalnym. 	- Opracowanie i uchwalenie aktualnego Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym (TAK/NIE).			
	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze wykorzystanie mienia komunalnego dla wzmocnienia dochodów miasta. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba umów najmu, dzierżawy lub użyczenia (szt.) Wpływy z tego tytułu do budżetu miasta (zł/rok). 			
C2.6. Wzmacnianie współpracy gospodarczej miasta z otoczeniem ponadlokalnym.	<ul style="list-style-type: none"> Rozwijanie współpracy gospodarczej z gminami sąsiednimi i ośrodkami regionalnymi. 	- Liczba podpisanych porozumień, listów intencyjnych lub umów o współpracy (szt.).			
		- Liczba wizyt studyjnych (szt.).			
		- Liczba wspólnych inicjatyw lub przedsięwzięć z gminami sąsiednimi (szt.).			
		- Udział miasta w strukturach lub forach ponadlokalnych (TAK/NIE).			
		- Liczba porozumień lub umów o współpracy z organizacjami i instytucjami zewnętrznymi (szt.).			

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
	<ul style="list-style-type: none"> Dalsze włączanie i aktywny udział miasta w ponadlokalnych inicjatywach rozwojowych i sieciach współpracy. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów lub działań realizowanych w partnerstwie z organizacjami (szt.). Liczba spotkań roboczych lub konsultacyjnych z partnerami zewnętrznymi (szt./rok). 			
C3.1. Racjonalne prowadzenie polityki przestrzennej i dbalność o środowisko zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększanie pokrycia miasta zaktualizowanymi Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego (MPZP). 	<ul style="list-style-type: none"> Powierzchnia miasta objęta opracowaniami MPZP zgodnymi ze standardami i obowiązującymi wymogami (%). 			
	<ul style="list-style-type: none"> Dostosowanie aktów planowania przestrzennego do najnowszych regulacji prawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie planu ogólnego Miasta Stoczek Łukowski (TAK/NIE). 			
		<ul style="list-style-type: none"> Udział terenów pod zabudowę mieszkaniową (%). 			
		<ul style="list-style-type: none"> Udział terenów przeznaczonych pod zabudowę usługową (%). 			
		<ul style="list-style-type: none"> Udział terenów przeznaczonych pod zabudowę przemysłową (%). 			
	<ul style="list-style-type: none"> Udział terenów przeznaczonych pod zabudowę rekreacyjno-wypoczynkową (%). 				
	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie kompleksowej polityki przestrzennej pod przyszłe inwestycje sieciowe i komunikacyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> Stopień wykorzystania infrastruktury sieciowej (%). 			
	<ul style="list-style-type: none"> Prowadzenie spotkań podczas konsultacji społecznych i wyłożeń do publicznego wglądu projektów MPZP. 	<ul style="list-style-type: none"> Liczba spotkań podczas konsultacji społecznych (szt.). 			
	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja zadań zaplanowanych w dokumencie Gminnego Programu Rewitalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja zadań Gminnego Programu Rewitalizacji (TAK/NIE). 			
	<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczenie krajobrazowej strefy ochronnej wokół zabytku. 	<ul style="list-style-type: none"> Wyznaczenie krajobrazowych stref chronionych oraz wokół zabytku (TAK/NIE). 			
<ul style="list-style-type: none"> Uzupełnianie istniejącej zabudowy mieszkaniowej w celu wspierania rozwoju jednostki miejskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> Procent wzrostu liczby mieszkańców na terenach objętych uzupełnieniem zabudowy (%/rok). 				
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowych inwestycji mieszkaniowych w obrębie istniejącej zabudowy (inwestycje/rok). 				
<ul style="list-style-type: none"> Opracowanie standardów ekologicznych dla inwestorów. 	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie zasad i wytycznych ograniczających negatywny wpływ inwestycji na środowisko (TAK/NIE). 				

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
	<ul style="list-style-type: none"> • Monitoring hałasu, emisji i zanieczyszczeń. 	-Liczba inwestycji produkcyjno- usługowych zgodnych ze standardem (szt.).			
		-Liczba monitorowanych wskaźników (szt.).			
		-Liczba monitorowanych wskaźników przekraczających dopuszczalne normy (dni/rok).			
	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie nawierzchni przepuszczalnych (np. kostki ażurowej, żwiru) w przestrzeniach publicznych - w miejscach, gdzie nie obniży to funkcjonalności i komfortu użytkowania przestrzeni. 	-Powierzchnia przestrzeni publicznych z zastosowaniem nawierzchni przepuszczalnych (m ²).			
C3.2. Organizacja przestrzeni przyjaznej mieszkańcom.	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonalności przestrzeni publicznych. 	-Liczba obiektów wyposażonych w udogodnienia dla osób starszych i niepełnosprawnych (szt.).			
	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja i inwentaryzacja sieci wodno-kanalizacyjnej. 	-Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (km).			
		-Liczba awarii w sieci wodno-kanalizacyjnej w skali roku (szt.).			
		-Cyfryzacja danych dotyczących sieci wodno-kanalizacyjnych (TAK/NIE).			
	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oświetleniowej. 	-Długość ulic objętych modernizacją oświetlenia (km).			
		-Udział oświetlenia energooszczędnego w całej sieci (%).			
	<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie poprawy bezpieczeństwa i skrócenie procedur współpracy z zarządcami dróg. 	-Liczba działań koordynowanych z zarządcami dróg zewnętrznych (szt./rok).			
	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie jakości i sprawności miejskich jednostek odpowiedzialnych za utrzymanie infrastruktury i porządku w mieście. 	-Liczba wyposażonych stanowisk i urzędzeń w jednostkach miejskich (szt.).			
		-Liczba wyposażonych stanowisk w PSZOK (szt.).			
		-Liczba godzin dostępności PSZOK dla mieszkańców (h/miesiąc).			
<ul style="list-style-type: none"> • Inicjowanie przywrócenia ruchu kolei pasażerskiej zatrzymującej się na stacji na terenie Miasta Stoczek Łukowski. 	-Liczba połączeń kolejowych (szt./dzień).				
	-Liczba ośrodków lokalnych i ponadlokalnych dostępnych koleją (szt.).				
<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie inicjatyw wspierających osiedlanie się młodych rodzin. 	-Liczba rodzin objętych programami wsparcia (szt.).				
	-Liczba inicjatyw mieszkaniowych skierowanych do młodych rodzin (szt.).				

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin	
C3.3. Rozwój i zwiększanie dostępności do infrastruktury użytkowej jednostki samorządu.	• Aktywne prowadzenie stron miasta w mediach społecznościowych.	-Liczba wyświetleń (szt.).				
	• Regularna publikacja e-biuletynu informacyjnego.	-Liczba publikacji rocznie (szt.).				
	• Udostępnienie danych przestrzennych w formacie open data.	-Liczba pobrań/zestawów danych (szt.).				
	• Stworzenie sekcji FAQ na stronie miasta.	-Liczba odwiedzin zakładki (szt.).				
C3.4. Rozwój i ochrona zasobów wodnych oraz środowiska naturalnego.	• Ochrona lokalnych cieków wodnych i zbiorników.	-Monitorowanie parametrów cieku wodnego w analizach stanu jakości wód powierzchniowych (TAK/NIE).				
		-Ocena stanu jakości wód jest niezagrażona osiągnięciem celów środowiskowych (TAK/NIE).				
	• Zagospodarowanie terenów zieleni i zadrzewień.	-Powierzchnia zagospodarowanych terenów zielonych w przestrzeni miejskiej (m2).				
		-Liczba nowych nasadzeń drzew i krzewów (szt./rok).				
		-Liczba działań zwiększających retencję wód opadowych (np. zbiorniki, ogrody deszczowe) (szt.).				
	• Promocja postaw proekologicznych.	-Liczba akcji edukacyjnych dla mieszkańców (dzieci, młodzież, dorośli) (szt.).				
		-Liczba uczestników w programach edukacyjnych (os.).				
		-Udział gospodarstw domowych stosujących segregację odpadów (%).				
	• Prowadzenie działań oraz inwestycji zwiększających wykorzystanie odnawialnych źródeł energii przez obiekty użytku publicznego oraz mieszkańców.	-Udział odpadów poddanych recyklingowi w łącznej masie odpadów (%).				
		-Liczba obiektów użyteczności publicznej wyposażonych w instalacje OZE (szt.).				
	• Wsparcie dla ekologicznych form ogrzewania.	-Powołanie spółdzielni energetycznej (TAK/NIE).				
		-Liczba gospodarstw domowych korzystających z OZE dzięki wsparciu miasta lub programom informacyjnym (szt.).				
-Spadający udział instalacji grzewczych niespełniających norm (%).						

Cele operacyjne	Kierunki działań	Wskaźniki	Jednostka	Planowany termin	Faktyczny termin
		- Rosnący udział zainstalowanych ekologicznych źródeł ciepła (%).			
		- Liczba dni w których pomiary jakości powietrza z czujników, wykazały ilości niebezpiecznych substancji powyżej dopuszczalnych wielkości (dni/rok).			
		- Liczba kampanii edukacyjnych z zakresu kształtowania postaw proekologicznych (szt.)			
	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań ograniczających zagrożenia środowiskowe związane z usuwaniem azbestu. 	- Miasto posiada aktualny Program usuwania azbestu (TAK/NIE).			
		- Ilość zebranych i bezpiecznie utylizowanych odpadów azbestowych (Mg/rok).			
		- Ilość zinwentaryzowanego azbestu na terenie miasta (Mg).			
	<ul style="list-style-type: none"> Elektromobilność i działania sprzyjające ograniczeniu emisji. 	- Liczba punktów ładowania pojazdów elektrycznych zrealizowanych dzięki współpracy z inwestorami lub funduszami zewnętrznymi (szt.).			
C3.5. Kreowanie atrakcyjnych przestrzeni rekreacyjno-turystycznych.	<ul style="list-style-type: none"> Budowa i modernizacja infrastruktury rekreacyjnej 	- Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów (szt.).			
		- Powierzchnia zagospodarowanej przestrzeni rekreacyjnej na terenie miasta (m ²).			
	<ul style="list-style-type: none"> Promocja miasta jako atrakcyjnego miejsca to życia i wypoczynku. 	- Liczba wydarzeń wspólnie promujących miasto jako przyjazne miejsce do odpoczynku rekreację (szt.).			
		- Liczba materiałów promocyjnych (szt.).			
		- Liczba wyświetleń podstrony dla turysty (szt./rok).			
	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój współpracy z lokalnymi podmiotami turystycznymi 	- Liczba partnerstw / umów współpracy (szt.).			